

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΔΗΜΟΥ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ 2021-2024**

Πρόταση Επιχειρησιακού Σχεδίου Δήμου Αμυνταίου 2021-2024

Το Επιχειρησιακό Σχέδιο αποτελεί τον στρατηγικό σχεδιασμό, μέσω του οποίου ένας οργανισμός ή φορέας θέτει στόχους, σχεδιάζοντας μέσω αποφάσεων για τις ενέργειες που θα πραγματοποιήσει ώστε να πετύχει του στόχους.

Η Διοίκηση, για την επίτευξη του έργου της, καθορίζει τον τρόπο που θα ελιχθεί, δηλαδή το σύνολο των ενεργειών που θα πρέπει να εκτελεστούν για την επίτευξη του αντικειμενικού σκοπού. Το επιχειρησιακό σχέδιο περιλαμβάνει τους τρόπους που η Διοίκηση σκοπεύει να ενεργήσει, δηλαδή το πώς προτίθεται να χρησιμοποιήσει τα διάφορα μέσα που διαθέτει ώστε να εκπληρώσει την αποστολή της, συνιστά δηλαδή την ιδέα ενέργειας. Η απόφαση της Διοίκησης για το πώς θα δράσει, αποτυπώνεται στο σχέδιο ενέργειας, το οποίο προσδιορίζει τον γενικό αντικειμενικό σκοπό και διαγράφει τις γενικές γραμμές ενέργειας.

Στο πλαίσιο αυτό τα τετραετή επιχειρησιακά σχέδια, συνιστούν ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής και οργανωτικής ανάπτυξης των ΟΤΑ Α' βαθμού, μεριμνώντας για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου για την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών προς τους πολίτες. Καλύπτουν όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου, άρα και το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

Αποστολή των Δήμων, σύμφωνα με την νομοθεσία είναι : *«Η διακυβέρνηση των τοπικών υποθέσεων και η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών, για την ικανοποίηση των αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, με απώτερο σκοπό την βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής».*

Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός επομένως περιλαμβάνει τον ανταγωνιστικό χαρακτήρα των κριτηρίων της οικονομικής αποδοτικότητας, της κοινωνικής ισότητας και της βιωσιμότητας του περιβάλλοντος, όσο το δυνατόν ισότιμα. Το σχέδιο δηλαδή πρέπει να διατηρεί την υπόσχεση ότι με την καλή θέληση, τα καλοπροαίρετα συμμετέχοντα μέρη, μέσω υγιών δεδομένων και με γνώση καλών επιστημονικών πρακτικών, μπορούν να συμβιβάσουν για το **κοινό συμφέρον**.

Η υποχρέωση εκπόνησης επιχειρησιακών προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. θεσπίστηκε για πρώτη φορά με τα άρθρα 203-207 του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Κ.Δ.Κ.) (Ν.3463/2006 ΦΕΚ 114/Α), στο πλαίσιο της διαδικασίας εκσυγχρονισμού της οργάνωσης και λειτουργίας της Α'βάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης και με απώτερο σκοπό τη δημιουργία μόνιμων δομών προγραμματισμού υλοποίησης και παρακολούθησης των αποτελεσμάτων της δράσης των Ο.Τ.Α..

Η κύρωση του σχεδίου μέσω θεσμικών διαδικασιών, καθιστά νόμιμες συγκεκριμένες επιλογές πολιτικής και παρεμβάσεων που καταγράφονται σε αυτό. Η μαζική προώθηση των επιχειρησιακών σχεδίων από την κεντρική πολιτική σκηνή, τα συνέδρια, τη βιβλιογραφία και τα σεμινάρια κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων, υποδηλώνουν ότι τα σχέδια ως ολοκληρωμένες έννοιες έχουν πλέον ενσωματωθεί και έχουν απεμπολήσει με επιτυχία, στενές τομεακές ή τεχνοκρατικές απόψεις. Δεν αποτελεί επομένως ένα εντέχνως τεχνικό προπέτασμα καπνού, κρύβοντας χαμηλές προσδοκίες, αλλά εργαλείο παρουσίασης και εφαρμογής συγκεκριμένης στρατηγικής για την επίτευξη στόχων.

Η σύνταξη του στρατηγικού σχεδιασμού, αποτελεί μια συλλογική διαδικασία, κατά την οποία όλοι οι εμπλεκόμενοι, λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση, αφού αυτή αξιολογηθεί, αλλά και την αποστολή των Δήμων, συμφωνούν σε ένα κοινό όραμα, το οποίο θα πρέπει να αναλυθεί σε ρεαλιστικές κατευθυντήριες πολιτικές, δηλαδή σε πραγματικούς και εφικτούς στόχους. Αποτελεί το πλαίσιο της πολιτικής νομιμοποίησης των διαχειριστικών προτεραιοτήτων και παρεμβάσεων μέσω της συνεκτίμησης των επιδιώξεων της κοινωνίας των πολιτών, της ιεράρχησης των στόχων του ευρύτερου σχεδιασμού και των αναγκών των παραγωγικών εταίρων. Η ενίσχυση της εμπλοκής του τοπικού παράγοντα στη συν-διαμόρφωση των παρεμβάσεων είναι ιδιαίτερα κρίσιμη γιατί έτσι παράγεται η απαιτούμενη αποδοχή για την προώθηση των διαχειριστικών στόχων. Δίνεται επίσης η δυνατότητα επανακαθορισμού των πολιτικών διαχείρισης, μέσω πρακτικών που ενισχύουν την κοινωνική συμμετοχή στην κατανόηση και συνεκτίμηση των διαθέσιμων πόρων, φυσικών και ανθρωπογενών.

Ο σκοπός του επιχειρησιακού σχεδίου είναι η συνεχής ανάπτυξη και προώθηση της τοπικής οικονομίας, η βελτίωση της εσωτερικής οργάνωσης του Δήμου και η ενίσχυση της παρουσίας του Δήμου με ανάπτυξη των συνεργασιών του, σε εναρμόνιση πάντα με τις εθνικές και περιφερειακές

προοπτικές. Ο Δήμος ως τοπικός φορέας/μηχανισμός διοίκησης και διαχείρισης, αναγνωρίζει τις τοπικές ιδιαιτερότητες και ανάγκες και εφαρμόζει πολιτικές προσαρμοσμένες στα τοπικά χαρακτηριστικά. Τονίζεται έτσι, η σημασία του σχεδιασμού σε τοπική κλίμακα, σε συνέχεια ίσως και προσαρμογή της, σε αυτή της περιφερειακής και εθνικής κλίμακας.

Σε ένα πιο γενικό πλαίσιο, στόχους αποτελούν : η βελτίωση της τοπικής οικονομίας, η διατήρηση αλλά και ισχυροποίηση της κοινωνικής συνοχής , καθώς και η ανάπτυξη της περιβαλλοντικής προστασίας, στόχοι που αποσκοπούν στην ανάδειξη και διατήρηση των τομέων που μπορούν να χαρακτηρίσουν την ταυτότητα της περιοχής μας.

Αυτό σημαίνει πως οι παραπάνω γενικοί στόχοι, μπορούν να επιτευχθούν ταυτόχρονα, εάν, όπως υποδηλώνει η έννοια του στρατηγικού και ολοκληρωμένου σχεδιασμού, ακολουθείται ουδέτερη και ορθολογική προσέγγιση στη λήψη αποφάσεων, με την εφαρμογή ορθών επιστημονικών πρακτικών και γνώσεων που λαμβάνουν υπόψη όλους τους στόχους και όχι μόνο έναν από αυτούς. Για υψηλό βαθμό επιτευξιμότητας των στόχων απαιτείται συνεχής δέσμευση από εκείνους που εμπλέκονται πολιτικά τόσο σε τοπικό, όσο και σε υπεριοπτικό επίπεδο.

Στην προσπάθεια διαχειριστικής αντιμετώπισης των χωρικών συστημάτων και άρα των πόρων που αυτά διαθέτουν, βασική κατεύθυνση αποτελεί η αναγωγή της ολοκληρωμένης θεώρησης σε κεντρική αξιολογική αναφορά. Μάλιστα το επιδιωκόμενο διαχειριστικό πλαίσιο με ολοκληρωμένο χαρακτήρα, ενισχύει την προοπτική χωρικής διακυβέρνησης, διότι δεν πρόκειται απλά για τη διαχείριση κάποιων τεχνικών ζητημάτων διευθέτησης της χρήσης των πόρων, είτε φυσικών είτε ανθρωπογενών, μέσω της όποιας διοικητικής κατάταξης, αλλά για ένα αναπτυξιακό περίγραμμα με πολιτικές κατά βάση διαστάσεις.

Η δημιουργία ενός συντονισμένου προγράμματος, παρέχει ένα κοινό όραμα για το πώς πρέπει να λειτουργούμε στο μέλλον, ενώ συμπληρωματικά παρέχει καθοδήγηση για το πώς όλοι οι ενδιαφερόμενοι, μέσω μιας συνεργατικής προσπάθειας, θα εκπληρώσουν του κοινούς τους στόχους. Ο στόχος της ανάπτυξης πρέπει να βασίζεται σε μια λειτουργική βάση γνώσεων, ενώ ο ολοκληρωμένος προγραμματισμός πρέπει να είναι συνδεδεμένος με τις υπάρχουσες ή τις σχεδιαζόμενες υπηρεσίες. Συμπληρωματικά πρέπει να δίνονται οι ευκαιρίες στο κοινό, να εντοπίζουν ζητήματα, να παρέχουν πληροφορία και να συμμετέχουν στις διαδικασίες επίλυσης συγκρούσεων, μέσω μιας συνεχούς αλληλεπίδρασης. Η έννοια της χωρικής διακυβέρνησης σχετίζεται με δομές και διαδικασίες των οποίων οι κοινωνίες διαμοιράζουν και συνθέτουν την ισχύ τους και συνίστανται στην ενεργοποίηση δράσεων σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο. Παράγοντες συγκρότησης της έννοιας αυτής περιλαμβάνουν νόμους και κανονισμούς, διαπραγμάτευση, συν-απόφαση και σύνθεση επιδιώξεων, πολιτικές διεργασίες και διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Η αντίληψη της διακυβέρνησης δεν καθορίζεται αποκλειστικά από την προβολή στο χώρο, των προτεραιοτήτων της ηγεσίας του επίσημου φορέα, αλλά περισσότερο διαμορφώνεται από τη διάδραση διαφορετικών ενδιαφερομένων, των οποίων η άποψη, διάθεση, σκοπός, καταγράφεται, επομένως έχει επαρκή πολιτική νομιμοποίηση.

Ακόμη και αν ένα επιχειρησιακό σχέδιο, εκπληρώνει τα παραπάνω, κρίνεται δηλαδή αξιόπιστο, υπάρχει μια πρόκληση στην εφαρμογή του, γιατί τα στοιχεία δράσης, πρέπει να αναληφθούν από διαφορετικές υπηρεσίες, εκτός του ενδιαφερόμενου φορέα, σε διαφορετικούς οργανισμούς και επίπεδα διοίκησης, ιδιωτικές εταιρείες ή μη, κυβερνητικές οργανώσεις, με αποτέλεσμα οι προτάσεις του σχεδίου να τυχάνουν χαμηλής προτεραιότητας γιατί θεωρούνται πρόβλημα ή ευθύνη κάποιου άλλου. Άλλες φορές, όταν εφαρμόζονται, έχουν προγραμματιστεί να ταιριάζουν στις δραστηριότητες και τις προτεραιότητες μιας και μόνης υπηρεσίας και όχι ως μέρος μιας συνολικής και ολοκληρωμένης πρωτοβουλίας, με αποτέλεσμα τη χαμηλή αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα. Κάθε σχέδιο επομένως, πρέπει να συλληφθεί, αναπτυχθεί και εφαρμοστεί με ρητές συνδέσεις άλλων σχετικών πρωτοβουλιών, έχοντας νομική αξιοπιστία σε μια πολιτική και διοικητική βάση.

Η τακτική βασίζεται στην υιοθέτηση της μεθόδου της διοίκησης/διεύθυνσης διά της αποστολής της κάθε υπηρεσίας, όπως αυτή περιγράφεται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Φορέα. Κύριο χαρακτηριστικό της μεθόδου είναι η αποκεντρωτική εκτέλεση των ενεργειών, εντός όμως του γενικότερου επιχειρησιακού σχεδιασμού. Με πυξίδα την πρόθεση της Διοίκησης, οι υφιστάμενες διευθύνσεις αναπτύσσουν 'πειθαρχημένη πρωτοβουλία', λαμβάνοντας αποφάσεις που ανταποκρίνονται στο ρευστό και συνεχώς μεταβαλλόμενο επιχειρησιακό περιβάλλον και πάντα με

γνώμονα την τακτική εξέλιξη των υποθέσεων. Επομένως προϋπόθεση αποτελεί, όλοι οι εμπλεκόμενοι να γνωρίζουν ακριβώς την αποστολή τους, καθώς και τα διατιθέμενα μέσα για την εκπλήρωση του ρόλου τους.

Το νέο επιχειρησιακό σχέδιο συντάσσεται σε περίοδο προσπάθειας ανάκαμψης της οικονομίας αλλά και στο πλαίσιο της μεταλignνιτικής εποχής για την περιοχή. Η σημαντική εξάρτηση από τον λιγνίτη, ως προς το παραγωγικό μοντέλο της περιοχής, αίρεται πλέον μετά και την απόφαση/δέσμευση της κυβέρνησης για την απόσυρση όλων των λιγνιτικών μονάδων έως το 2028, στα πλαίσια του εθνικού σχεδίου ενέργειας και κλίματος. Έτσι ο Δήμος Αμυνταίου, καλείται αν αντιμετωπίσει τις κοινωνικο-οικονομικές επιπτώσεις που συνεπάγονται αυτής της απόφασης, με στόχο την διαφοροποίηση του παραγωγικού μοντέλου ενέργειας και του οικονομικού μοντέλου για την ενίσχυση της απασχόλησης και την βιώσιμη ανάπτυξη. Άλλωστε ως αποτελέσματα οικονομικής ανάλυσης διαπιστώθηκε πως οι υπό κατασκευή νέες λιγνιτικές μονάδες θα υποκαταστήσουν μόλις το 30% των υφιστάμενων θέσεων εργασίας και του τοπικού εισοδήματος που αναπόφευκτα θα χαθούν. Κατά συνέπεια είναι απαραίτητο να εξεταστούν οι δυνατότητες που προσφέρουν και εναλλακτικοί τομείς της οικονομίας στην αντιμετώπιση του προβλήματος. Ο όρος πραγματική ανάπτυξη, περιγράφει την αλλαγή αναπτυξιακού προτύπου, ώστε να επιτευχθεί η εισροή κεφαλαίων στην περιοχή, όχι μόνο με την μορφή δημοσίων έργων και δράσεων, αλλά και με τη μορφή ιδιωτικών επενδύσεων.

Μετά την κρίση της σταθεροποιητικής πολιτικής και των συνεπειών της, απαιτείται πλέον, ακόμα και σε τοπικό επίπεδο, η διαμόρφωση ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου, με κεντρικές προτεραιότητες την τεχνολογική, παραγωγική, κοινωνική και δημοσιονομική ανασύσταση. Από την άποψη αυτή απαιτείται να βρεθούν νέοι θύλακες κινητήριας δύναμης ανάκαμψης, προκειμένου να ανατραπούν οι χαμηλοί ρυθμοί ανάπτυξης, που τροφοδοτούν τα υψηλά ποσοστά ανεργίας των περιοχών της χώρας. Και για κάθε οικονομία, ακόμα και τοπική, αποτελεί επιλογή πρώτης προτεραιότητας η δημιουργία ενδογενών προϋποθέσεων ανάπτυξης. Στο μεταβατικό διάστημα που διανύουμε, ο σχεδιασμός δημόσιων πολιτικών και ο προγραμματισμός των δράσεων, για την υλοποίησή τους, πρέπει να συνδέεται με τη δομή και τη διάρθρωση του παραγωγικού συστήματος της περιφέρειας, προκειμένου, μέσα από τη βελτίωση του πλέγματος των αλληλεξαρτήσεων των κρίσιμων κλάδων της οικονομίας να δημιουργηθεί μια εσωτερική δυναμική βέλτιστης απόδοσης οικονομικά και κοινωνικά.

Μέσω του επιχειρησιακού σχεδίου θα καθορίζεται ένα πλαίσιο στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων που θα εξειδικεύονται με επιμέρους δράσεις, σε ορίζοντα τετραετίας. Ο απώτερος στόχος είναι η βιώσιμη ανάπτυξη με την όσο το δυνατό πληρέστερη αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής, την διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής αλλά και την προστασία του ευαίσθητου περιβάλλοντος.

Ο Δήμος Αμυνταίου έχει αρκετές από τις προϋποθέσεις εκείνες, ώστε να εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες ανάπτυξης, να αναλάβει το συντονιστικό του ρόλο ανάμεσα στους ιδιωτικούς τοπικούς φορείς και να διαμορφώσει μια κεντρική στρατηγική μέσα από τον εν γένει ρυθμιστικό του ρόλο στην τοπική ανάπτυξη. Παράλληλα, η ενίσχυση κεντρικών και τοπικών δομών στη λήψη αποφάσεων, καθώς και των συμμετοχικών διαδικασιών, μπορεί να προσδώσει στην ακολουθούμενη διαχειριστική πρακτική την απαραίτητη πολιτική νομιμοποίηση αλλά και να αναδείξει τη διάσταση της τοπικής ταυτότητας, η οποία υπό προϋποθέσεις, μπορεί να αποτελέσει μέρος των παραγωγικών εξειδικεύσεων αλλά και να είναι παράγοντας ενίσχυσης της βιώσιμης προοπτικής των χωρικών συστημάτων.

Η δομή του παρόντος επιχειρησιακού προγράμματος περιλαμβάνει :

Το στρατηγικό σχέδιο, με δεδομένα που έχουν περιληφθεί και στο προηγούμενο σχέδιο, στο οποίο αποτυπώνονται τα χαρακτηριστικά του φυσικού και κοινωνικο-οικονομικού περιβάλλοντος του Δήμου, τα χαρακτηριστικά και η νέα διάρθρωση του υπηρεσιών όπως καθορίζονται από τον νέο εγκεκριμένο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου, με αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης. Εντός του σχεδίου διατυπώνεται το αναπτυξιακό όραμα του Δήμου καθώς και οι κατευθυντήριες αρχές, που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας του και τον τρόπο διοίκησης των τοπικών υποθέσεων.

Το επιχειρησιακό σχέδιο το οποίο αφορά την επιχειρησιακή οργάνωση σε τακτική βάση και περιλαμβάνει την κατάρτιση των σχεδίων, βάση των αξόνων προτεραιότητας, τον τετραετή προγραμματισμό των δράσεων, καθώς και την αντιστοίχιση των δράσεων αυτών με την όσο το δυνατό καλύτερη προσέγγιση των οικονομικών μεγεθών.

Τους Δείκτες παρακολούθησης που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος.

Τα βήματα για την έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου και την υλοποίηση των διαδικασιών διαβούλευσης είναι :

- 1) Υποβολή από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής, στην Εκτελεστική Επιτροπή του Δήμου Αμυνταίου,
- 2) Υποβολή του σχεδίου από την Εκτελεστική Επιτροπή προς το Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και έγκριση.
- 3) Έγκριση του σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο.
- 4) Το εγκεκριμένο σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού τίθεται προς συζήτηση στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης (άρθρο 76 του Ν.3852/2010).
- 5) Δημοσιοποίηση του σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού για χρονικό διάστημα δύο εβδομάδων και καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου.
- 6) Ολοκληρώνεται η κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου με την ολοκλήρωση του τετραετούς προγραμματισμού δράσεων και τον Οικονομικό Προγραμματισμό.
- 7) Διαδικασία εγκρίσεων από την Εκτελεστική Επιτροπή και το Δημοτικό Συμβούλιο.

Χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και του Δήμου Αμυνταίου

Ο Δήμος Αμυνταίου είναι δήμος της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας της ΠΕ Φλώρινας που συστάθηκε με το πρόγραμμα Καλλικράτης και έχει έδρα το Αμύνταιο, και ιστορική έδρα το Νυμφαίο. Αποτελείται από έξι (6) Δημοτικές Ενότητες, μία (1) Δημοτική Κοινότητα (Αμύνταιο) και είκοσι τέσσερις (24) Τοπικές Κοινότητες.

Συγκεκριμένα η συγκρότηση του Δήμου Αμυνταίου είναι η ακόλουθη :

Δημοτική Ενότητα (ΔΕ) Αμυνταίου

Δημοτική Κοινότητα (ΔΚ) Αμυνταίου (οικισμοί Αμύνταιο, Σωτήρας, Ανάληψη)
Τοπική Κοινότητα (ΤΚ) Ξινού Νερού
ΤΚ Αγίου Παντελεήμονα
ΤΚ Κέλλης
ΤΚ Πετρών
ΤΚ Κλειδίου
ΤΚ Φανού
ΤΚ Ροδώνα

ΔΕ Φιλώτα

ΤΚ Φιλώτα
ΤΚ Λεβαίας
ΤΚ Βεγόρων
ΤΚ Αντιγόνου
ΤΚ Πελαργού
ΤΚ Μανιακίου
ΤΚ Φαραγγίου

ΔΕ Αετού

ΤΚ Αετού
ΤΚ Πεδινού
ΤΚ Βαλτονέρων
ΤΚ Λιμνοχωρίου
ΤΚ Αναργύρων
ΤΚ Αγραπιδέων
ΤΚ Σκλήθρου
ΤΚ Ασπρογείων (οικισμοί Ασπρογείων, Περικοπής)

ΔΕ Λεχόβου

ΤΚ Λεχόβου

ΔΕ Βαρικού

TK Βαρικού

ΔΕ Νυμφαίου

TK Νυμφαίου

Η έκταση του Δήμου είναι 589.370 στρέμματα και χωροθετείται στο Νότιο – Νοτιοανατολικό τμήμα της Π.Ε. Φλώρινας, συνορεύοντας βόρεια με τον Δήμο Φλώρινας της ΠΕ Φλώρινας, ανατολικά με τον Δήμο Έδεσσας της Π.Ε.. Πέλλης, νότια με το Δήμο Πτολεμαΐδας της Π.Ε. Κοζάνης και δυτικά με τον Δήμο Καστοριάς της Π.Ε. Καστοριάς. Καταλαμβάνει πεδινές εκτάσεις στο ανατολικό και νότιο τμήμα του αλλά και ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις με έντονες κλίσεις στο δυτικό και βόρειο τμήμα του.

Η σύνδεση του Δήμου Αμυνταίου με την ευρύτερη περιοχή, αλλά και μεταξύ των οικισμών του γίνεται μέσω Εθνικού και Επαρχιακού οδικού δικτύου. Το Αμύνταιο απέχει περίπου 33 χλμ από τη Φλώρινα, 55 χλμ από Κοζάνη, 140 χλμ από Θεσσαλονίκη μέσω της παλιάς Εθνικής Οδού και 540 χλμ από Αθήνα. Ο Δήμος Αμυνταίου είναι προσπελάσιμος από τη Θεσσαλονίκη και μέσω της Εγνατίας Οδού που συναντά στον κόμβο της Κοζάνης το νέο πρωτεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο «Λάρισα-Κοζάνη-Φλώρινα-Νίκη» με αριθμό Ε86.

Ο Δήμος Αμυνταίου επίσης εξυπηρετείται από σιδηροδρομικό δίκτυο, μέσω Αμυνταίου προς Φλώρινα και Κοζάνη και προς Έδεσσα και Θεσσαλονίκη. Το αεροδρόμιο Μακεδονία στη Θεσσαλονίκη και δευτερευόντως τα αεροδρόμια Κοζάνης και Καστοριάς, εξυπηρετούν τις σχετικές ανάγκες των κατοίκων του Δήμου.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στην οποία ανήκει και ο Δήμος Αμυνταίου είναι τα παρακάτω :

1. Αποτελείται από τους νομούς Κοζάνης, Φλώρινας, Καστοριάς και Γρεβενών, με έκταση που αντιπροσωπεύει το 7,16% της συνολικής έκτασης της χώρας και χαρακτηρίζεται λόγω της θέσης της στον ελλαδικό χώρο ως ακριτική. Περιλαμβάνει σημαντικό ποσοστό ορεινών και ημιορεινών εκτάσεων σε ποσοστό 82%. Είναι επίσης περισσότερο αραιοκατοικημένη σε σχέση με το μέσο όρο της χώρας. Η περιφέρεια έχει έκταση 9.451 χλμ². Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, είναι ο πλούτος της σε φυσικούς πόρους, όπως ορυκτά καύσιμα (λιγνίτης), μεταλλεύματα (αμιάντος, χρωμίτης, μάρμαρα κλπ), δασικές εκτάσεις, που συνθέτουν οικοσυστήματα πλούσιας βιοποικιλότητας και βοσκότοπους, ενώ παράλληλα διαθέτει το μεγαλύτερο δυναμικό εσωτερικών επιφανειακών υδάτων της Ελλάδας, που αγγίζει το 65% της χώρας.
2. Τα δάση αποτελούν το 33,4% των εκτάσεων, οι βοσκότοποι το 39,1%, οι γεωργικές καλλιέργειες καταλαμβάνουν το 23,4%, οι οικισμοί το 0,8%, οι υδάτινες επιφάνειες το 2,4% και οι λοιπές εκτάσεις 0,9%.
3. Είναι η μόνη περιφέρεια της χώρας που δεν βρέχεται από θάλασσα. Σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων, η ΠΕ Κοζάνης, στο ανατολικό τμήμα της ΠΔΜ, αποτελεί τη μεγαλύτερη σε έκταση ενότητα, έκτασης 3.516 χλμ², που καλύπτεται κυρίως από ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις σε ποσοστό 77%. Η ΠΕ Γρεβενών, με έκταση 2.291 χλμ², που αποτελεί την πλέον ορεινή περιοχή της Περιφέρειας με 93% ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις. Τρίτη σε έκταση η ΠΕ Φλώρινας, 1.925 χλμ², διαθέτει το μεγαλύτερο ποσοστό πεδινών εκτάσεων που αγγίζει το 26%. Η μικρότερη ενότητα της ΠΔΜ, η ΠΕ Καστοριάς, με έκταση 1.720 χλμ², που αποτελείται σχεδόν στο σύνολό της, 90%, από ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις.
4. Εξαιρετικά σημαντικό είναι το υδατικό δυναμικό της Περιφέρειας με δεδομένο ότι εντός των ορίων της μετατοπίζεται μεγάλο μέρος των επιφανειακών υδάτων της χώρας. Από το όρος Γράμμος πηγάζει ο μεγαλύτερος ποταμός της Ελλάδος, ο Αλιάκμονας, με μήκος 297 χλμ, ο οποίος εκβάλλει στο Θερμαϊκό κόλπο, διασχίζοντας σχεδόν το σύνολο της Περιφέρειας. Ο Αλιάκμονας και το σύνολο των φυσικών και τεχνητών λιμνών της Περιφέρειας διαμορφώνουν σημαντικά την μορφολογική της εικόνα. Στην Περιφέρεια εντοπίζονται επτά (7) φυσικές λίμνες : η Βεγορίτιδα, Πετρών, Ζάζαρη, Χειμαδίτιδα, Καστοριάς, Μικρή και Μεγάλη Πρέσπα. Ιδιαίτερη αξία έχουν επίσης μικρές ορεινές λίμνες στις περιοχές του Γράμμου και της Βάλια Καλντα. Στην περιοχή της Κοζάνης, στη λεκάνη των Σερβίων, από τα νερά του Αλιάκμονα σχηματίζεται η τεχνητή λίμνη του υδροηλεκτρικού φράγματος Πολυφύτου. Επίσης στα όρια Κοζάνης-Γρεβενών επί του Αλιάκμονα εντοπίζεται η τεχνητή λίμνη του Ιλαρίωνα. Άλλες τεχνητές λίμνες είναι αυτές του Πραμόριτσα και της Παπαδιάς.

5. Με βάση την απογραφή του 2011 ο πληθυσμός της ανέρχεται σε 283.689 κατοίκους ενώ η πληθυσμιακή πυκνότητα είναι περίπου 30 κατ/χλμ². Ο πληθυσμός της ΠΔΜ παρουσιάζει σημαντική μείωση τα τελευταία 50 χρόνια, καθώς, όπως δείχνουν οι επίσημες απογραφές, έχει μειωθεί κατά 9,7% στο διάστημα 1961-2011. Σύμφωνα με τελευταίες εκτιμήσεις, τουλάχιστον έως το 2014 παρουσιάζεται επιπρόσθετη μείωση κατά 1,8% για το διάστημα 2011-2014. Η υψηλότερη τάση πληθυσμιακής μείωσης εμφανίζεται στην ΠΕ Γρεβενών που αγγίζει το 27%, όπου παρατηρούνται οι υψηλότεροι δείκτες γήρανσης, ενώ ακολουθεί η ΠΕ Φλώρινας, 23,7% και η ΠΕ Κοζάνης 1,7%, που αποτελεί και τη μεγαλύτερη πληθυσμιακή ενότητα. Η ΠΕ Καστοριάς είναι η μόνη ενότητα με ανοδική τάση στον πληθυσμό, περίπου 6%. Η γενική εκτίμηση μείωσης του πληθυσμού σήμερα είναι περίπου στο 1% κατ' έτος σε σχέση με το 2011, με σημαντικότερο γεγονός της μείωσης της ηλικιακής ομάδας 25-44 κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ αυξήθηκε η ηλικιακή ομάδα 65+ κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες. Από το 2010 η περιοχή έχει συστηματική εκροή πληθυσμού λόγω της οικονομικής κρίσης που εκτιμάται περίπου στο 4% κατ' έτος, ενώ στην περιοχή της Κοζάνης το ποσοστό αγγίζει το 7%.
6. Καθώς το 49% της παραγωγής, πραγματοποιείται στον δευτερογενή τομέα (στοιχεία 2013) και ο πρωτογενής τομέας περιορίζεται σε χαμηλά ποσοστά, η ΠΔΜ χαρακτηρίζεται ως βιομηχανική, αλλά και ολιγοκλαδική Περιφέρεια. Η διάρθρωση αυτή, που φανερώνει την τεράστια εξάρτηση από τις δραστηριότητες της ΔΕΗ, αποτελεί μοναδικό φαινόμενο στην Ελλάδα. Αυτό το μοντέλο διαφοροποιείται πλέον στη μεταλινιτική εποχή και θα πρέπει να τεθούν προτεραιότητες και να δοθούν κατευθύνσεις ως προς το νέο παραγωγικό μοντέλο. Η ΠΔΜ παράγει το 2,43% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της χώρας με βάση στοιχεία του 2013. Έως το 2018, η θέση του τομέα παραγωγής ενέργειας (ηλεκτροπαραγωγή και καύση λιγνίτη και υδροηλεκτρική ενέργεια) αποτελεί την κυρίαρχη οικονομική δραστηριότητα στην περιφερειακή οικονομία.
7. Με βάση τα νεώτερα οικονομικά δεδομένα, αλλά και στο πλαίσιο της μεταλινιτικής εποχής η περιφέρεια χάνει δραματικά έδαφος σε αγοραστική δύναμη σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα.
8. Αναφορικά με τις αναπτυξιακές δυνατότητες, αυτές εξαρτώνται από την ικανότητα αναδιάρθρωσης του παραγωγικού μοντέλου, με βάση τις κατευθύνσεις του περιφερειακού χωροταξικού πλαισίου ανάπτυξης, αλλά και τους προβληματισμούς που δημιουργεί η μεταλινιτική εποχή.
9. Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας εδρεύει στην Κοζάνη με παρουσία σε άλλες τέσσερις πόλεις της Περιφέρειας, έχοντας ενεργούς φοιτητές κυρίως προπτυχιακών σπουδών.

Εικόνα : Διοικητικός χάρτης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

Η αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιφέρειας, πρόκειται να διαμορφωθεί από μια συντονισμένη ανάπτυξη των τριών τομέων της, σε συνδυασμό με την προστασία του περιβάλλοντος. Η περιφέρεια, από τα καταγεγραμμένα στοιχεία της απογραφής 2011, παρήγαγε το 2,2% του ΑΕΠ του εθνικού ποσοστού, με τον πρωτογενή τομέα να κατέχει το 6,8%, τον δευτερογενή το 38,5% και τον τριτογενή το 54,6%. Από άποψη απασχόλησης το 19,22% των απασχολούμενων είναι στον πρωτογενή τομέα, το 29,59% στον δευτερογενή και το 48,07% στον τριτογενή. Το εργατικό δυναμικό παρουσιάζεται με υψηλή τεχνική εμπειρία στον τομέα της ενέργειας, τον πρωτογενή τομέα και τη μεταποίηση που μπορεί να αξιοποιηθεί σε άλλους κλάδους του δευτερογενή τομέα, με το 75% όμως του πληθυσμού να μην διαθέτει εκπαίδευση Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ. Το 10% των εργαζομένων στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας εργάζονται στον κλάδο της ενέργειας και εξόρυξης που αντιπροσωπεύει περίπου το 25-30% των εργαζομένων στις περιοχές Κοζάνης και Φλώρινας. Στην αγροτική παραγωγή εργάζεται περίπου το 21% των απασχολούμενων, 7% σε καταλύματα και εστίαση, 33% στη μεταποίηση-εμπόριο και μεταφορές, αποδεικνύοντας πως η περιοχή διαθέτει έμπειρο προσωπικό με άμεσα αξιοποιήσιμες δυνατότητες στον πρωτογενή τομέα, στην μεταλλευτική δραστηριότητα και κλάδους που απαιτούν βαριές τεχνικές εργασίες. Το 75% του εργατικού δυναμικού είναι χαμηλής εκπαιδευτικής κατάρτισης έχοντας πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες σπουδές, ενώ το 50% περίπου του πληθυσμού ανήκει στις πιο παραγωγικές ηλικίες (έως 44 ετών), παρουσιάζοντας δυνητικά μεγαλύτερες προοπτικές επανακατάρτισης και διαφορετικής απασχόλησης.

Εικόνα : Χάρτης Φίλιππου Κλουβέριου, Μακεδονία μετά το 1660(συλλογή Δεμερτζή)

Ο πρωτογενής τομέας, έχει υποστεί τα τελευταία χρόνια σταδιακή συρρίκνωση, όμως παρουσιάζονται οι δυνατότητες και οι προοπτικές να αυξηθεί η συνεισφορά του τομέα στο περιφερειακό ακαθάριστο προϊόν. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω της αναδιάρθρωσης, της αύξησης της παραγωγής και της βελτίωσης της καθετοποίησης και της τυποποίησης των γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων. Σημαντικότερος παράγοντας γι' αυτό αποτελεί η ικανότητα διαχείρισης του πλούσιου υδατικού δυναμικού. Η ΠΔΜ, λόγω κλιματικών (ψυχροί παρατεταμένοι χειμώνες) και μορφολογικών (ορεινές, ημιορεινές εκτάσεις και οροπέδια) χαρακτηριστικών, δεν παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα στην ποσοτική γεωργική παραγωγή (μεγάλης κλίμακας), αλλά αντιθέτως, διαθέτει την απαιτούμενη δυναμική στην παραγωγή ποιοτικών κτηνοτροφικών και γεωργικών προϊόντων, αλλά και εξειδικευμένων αγροτικών προϊόντων, όπως τα αρωματικά φυτά και άλλα αγροτικά είδη. Η προσπάθεια της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, θα πρέπει να εστιάσει στην παραγωγή ποιοτικών βιολογικών προϊόντων, με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και

προδιαγραφές, που θα προσανατολίζεται στην εθνική αγορά αλλά και, κυρίως, στις εξαγωγές. Επιπρόσθετα, θα πρέπει αν διερευνηθεί συστηματικά ο ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν σχήματα κυκλικής οικονομίας μεταξύ συνεταιριστικών σχημάτων καλλιέργειας ενεργειακών φυτών και παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Μία στρέβλωση που παρουσιάζεται στην Περιφέρεια είναι και το χαμηλό ποσοστό αρδευόμενων γεωργικών εκτάσεων που ανέρχεται στο 20% των καλλιεργήσιμων εκτάσεων έναντι ποσοστού 33% της χώρας, κάτι που έρχεται σε αντίθεση με την πλούσια ύπαρξη των επιφανειακών υδάτων.

Ο δευτερογενής τομέας χαρακτηρίζεται από τον πρωταγωνιστικό ρόλο της λιγνιτικής εξόρυξης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, που έχει όλα τα χαρακτηριστικά της 'μονοκαλλιέργειας'. Ενώ η δεύτερη σημαντικότερη δραστηριότητα αποτελεί η εκτροφή γουνοφόρων ζώων και η επεξεργασία γούνας. Παράλληλα, η μεταποιητική διάσταση, που διακρίνει πολλά από τα αγροτικά προϊόντα της ΠΔΜ μπορεί να συνεισφέρει καθοριστικά στη δημιουργία απασχόλησης και στον δευτερογενή τομέα. Όσον αφορά την εκτίμηση για την ανάπτυξη των ΑΠΕ στην ΠΔΜ και την εκτίμηση τόσο του οικονομικού οφέλους για την τοπική οικονομία, όσο και των θέσεων εργασίας που δημιουργηθούν, σύμφωνα με τα σενάρια, θεωρείται ότι το 5% της σχεδιαζόμενης ισχύος για αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα θα εγκατασταθεί, ποσοστό που βρίσκεται πολύ κοντά στη σημερινή συμμετοχή της Δ. Μακεδονίας στη συνολική εγκατεστημένη ισχύ φωτοβολταϊκών σε ολόκληρο το διασυνδεδεμένο σύστημα της χώρας. Βάση όμως της φέρουσας ικανότητας της περιφέρειας μπορούν να αναπτυχθούν πολύ περισσότερα συστήματα με αύξηση της τελικής εγκατεστημένης ισχύος. Εκτός από την εγκατάσταση και λειτουργία ΑΠΕ, θέσεις εργασίας μπορούν να δημιουργηθούν και από την κατασκευή του απαιτούμενου ενεργειακού εξοπλισμού. Για τον τομέα της βιομηχανίας, οργανωμένοι χώροι υποδοχής, με τις κατάλληλες υποδομές αποτελούν οι ΒΙΠΕ Φλώρινας και Κοζάνης, ενώ υλοποιούνται οι ΒΕΠΕ Γρεβένων και Δεσκάτης καθώς επίσης και οι ΒΙΟΠΑ Κοζάνης, Εράτυρας και Σιάτιστας με την συγκέντρωση σε αυτούς επιχειρήσεων επεξεργασίας ξύλου, γαλακτοκομικών προϊόντων και γούνας.

Ο τριτογενής τομέας χαρακτηρίζεται από μια αισθητή μείωση του εμπορίου, ως απόρροια της οικονομικής κρίσης. Επιπρόσθετα, η μη αξιοποίηση του φυσικού κεφαλαίου και της πολιτιστικής κληρονομιάς, κρατάει τη συνεισφορά του τουριστικού κλάδου, σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Παρά τον αξιόλογο φυσικό της πλούτο και τις δυνατότητες που αυτός προσφέρει για ανάπτυξη ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, η ΠΔΜ, αποτελεί, με διαφορά, τον λιγότερο ελκυστικό τουριστικό προορισμό, στο σύνολο της χώρας, αφού καταγράφονται σ' αυτή μόλις 0,17 διανυκτερεύσεις αλλοδαπών ανά κάτοικο. Οι τομείς που συνιστούν τη βάση των εκτιμήσεων της δυνητικής απασχόλησης και των αντίστοιχων επενδύσεων είναι ο ευρύτερος τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που περιλαμβάνει και τους λοιπούς ερευνητικούς-τεχνολογικούς φορείς της περιοχής και ο τουρισμός με κυρίαρχες υποκατηγορίες ανάλυσης τον βιομηχανικό και τον εναλλακτικό (οικο-) τουρισμό. Γενικότερα η εδραίωση και ενίσχυση των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και των ερευνητικών υποδομών της περιοχής, η ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς (ειδικότερα της βιομηχανικής) και η επιπρόσθετη τουριστικής αξιοποίηση των λιμναίων και παραποτάμιων οικοσυστημάτων, μπορούν να ενισχύσουν το πολύπλευρο τουριστικό προϊόν που δύναται να προσφέρει η ΠΔΜ. Παρά τη μειωμένη επίδοση στον τομέα του τουρισμού, η ΠΔΜ παρουσιάζει μια σειρά από αναξιοποίητα συγκριτικά πλεονεκτήματα. Δεν ανιχνεύονται τουριστικά κορεσμένες περιοχές, ενώ το πλούσιο φυσικό περιβάλλον και η πολιτιστική κληρονομιά προσφέρονται για ήπιας μορφής τουριστική ανάπτυξη.

Παρά τις προσπάθειες επενδύσεων των τελευταίων χρόνων, στο πλαίσιο των αναπτυξιακών νόμων και ορισμένες φορές ανεξάρτητα από αυτούς αλλά και μέσα στην κρίση των τελευταίων χρόνων, η βασική παραγωγική δομή της Περιφέρειας, εκτός από τις συγκεκριμένες παραδοσιακές προτεραιότητες του πρωτογενή τομέα και κάποιες καινοτομικές προσπάθειες σε αυτόν, κυριαρχείται από το ιστορικό κύκλωμα της γούνας και το σχετικά πρόσφατο ενεργειακό σύμπλεγμα. Η κυριαρχία των δύο αυτών κλάδων καθιστά την εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από αυτούς ιδιαίτερα σημαντική, περιορίζει προσπάθειες ανάπτυξης προς άλλες κατευθύνσεις και δημιουργεί μια εικόνα της Περιφέρειας, ως προς τις αναπτυξιακές δυνατότητες, σε τρίτους, η οποία αφίσταται των πόρων και των δυνατοτήτων της. Το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π της Περιφέρειας ανέρχεται στο 89 % του μέσου κατά κεφαλήν Α.Ε.Π της χώρας για το έτος 1999, παρουσιάζοντας σημαντική κάμψη σε σχέση με το ανάλογο του 1989 που ήταν 103,6 %. Η ΠΔΜ κατατάσσεται στην 21^η θέση, βρίσκεται ανάμεσα στις φτωχότερες περιφέρειες της Ε.Ε με το Α.Ε.Π της να αντιστοιχεί στο 62 % του μέσου Α.Ε.Π της Ε.Ε

(1996). Η θέση της έχει βελτιωθεί σαφώς σε σχέση με το έτος 1986 (58% του Α.Ε.Π της Ε.Ε). Σημαντικό έργο για την περιοχή, αποτελεί η κατασκευή του αγωγού ΤΑΡ με σημεία εξόδου, που αποτελεί τη βασική υποδομή για την εξασφάλιση του φυσικού αερίου στην περιοχή. Ταυτόχρονα η ΔΕΔΑ ενισχύει το επενδυτικό της έργο ανάπτυξης του δικτύου διανομής με την περιοχή να ανήκει στη Φάση 2 που προβλέπει επενδύσεις ύψους 250 εκατομμυρίων €, για τη διασύνδεση νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Επενδύσεις αυτού του είδους αποτελούν κρίσιμο παράγοντα για τις τεχνικές και εργολαβικές εργασίες, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επίλυση του θέματος της τηλεθέρμανσης, δημιουργούν έφορο έδαφος για τη μετατροπή των λιγνιτικών εργοστασίων σε εργοστάσια φυσικού αερίου, ενώ δίνουν και τη δυνατότητα για ανάπτυξη ΣΗΘΥΑ προς υποστήριξη γενικά του πρωτογενή τομέα παραγωγής.

Γενικά στην περιοχή η διείσδυση υπηρεσιών 'ίντερνετ' υψηλών ταχυτήτων παραμένει χαμηλά, όπως και σε όλη την Ελλάδα, αν και οι συνδρομητές υψηλών ταχυτήτων έχουν αυξηθεί διαχρονικά. Αυτό οφείλεται κυρίως στην έλλειψη κατάλληλων υποδομών σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Σύμφωνα με τις αρχές του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης το όραμα για τη μεταλιγνιτική εποχή βασίζεται σε μια εξυπνότερη Ευρώπη, πιο πράσινη, με στόχο τη διασυνδεσιμότητα, μια πιο κοινωνική Ευρώπη και πιο κοντά στον πολίτη. Έτσι σχεδιάζεται να δοθεί έμφαση σε τομείς εντάσεως εργασίας για την δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης στις τοπικές κοινωνίες, πρέπει να αξιοποιηθούν τα εγγενή πλεονεκτήματα των περιοχών, κυρίως αυτών που επηρεάζονται άμεσα, να εξασφαλιστεί γρήγορη μετάβαση, να προωθηθεί η κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα με έμφαση στην αιεφόρο ανάπτυξη, μέσω της ενσωμάτωσης των σύγχρονων τεχνολογιών και της προώθησης πνεύματος καινοτομίας σε όλο το εύρος των δραστηριοτήτων που θα αναπτυχθούν.

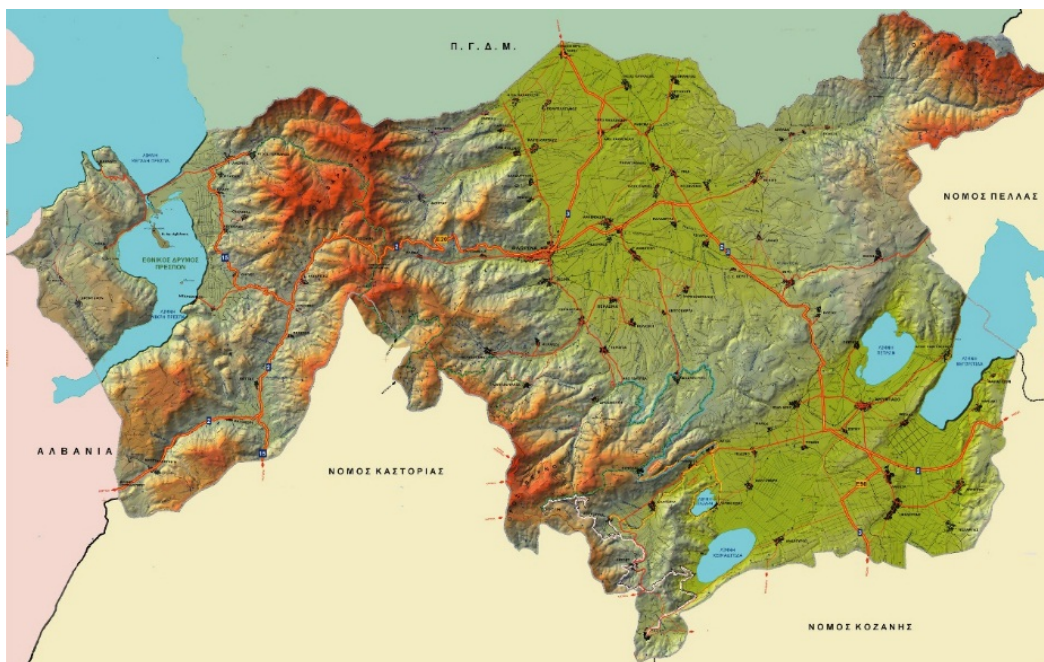
Ο νομός Φλώρινας με πρωτεύουσα την ομώνυμη πόλη, είναι ένας από τους τέσσερις νομούς της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Συνορεύει βόρεια με την Βόρεια Μακεδονία, δυτικά με την Αλβανία, ανατολικά με τον νομό Πέλλας και νότια με τους νομούς Κοζάνης και Καστοριάς. Έχει έκταση 1.924 χλμ² και φιλοξενεί τρεις Δήμους, τον Δήμο Φλώρινας, τον Δήμο Αμυνταίου και τον Δήμο Πρεσπών. Παρουσιάζει πλούσιες εναλλαγές τοπίων, που κυμαίνονται σε υψόμετρα από 650 μέτρα έως 2.524 μέτρα (κορυφή Βόρα). Οι εύφορες πεδιάδες των Πρεσπών στα βόρεια του νομού συναντούν τους ορεινούς όγκους του Βαρνούντα, του Βιτσίου και του Βόρα, που αγκαλιάζουν τις έξι (6) λίμνες, συμπεριλαμβανομένου και του υδροβιότοπου των Πρεσπών.

Ο πληθυσμός του νομού εκτιμάται σήμερα στις 49.519 κατοίκους, ενώ το κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανέρχεται στις 17.776 € ετησίως. Το εργατικό δυναμικό ανέρχεται στα 21.402 άτομα, ποσοστό 43,22% επί του συνολικού πληθυσμού, με τους απασχολούμενους σε αριθμό 16.154 άτομα ποσοστό 75,48% και τους άνεργους σε 5.248 άτομα ποσοστά 24,52% επί του εργατικού δυναμικού.

Στον νομό Φλώρινας ο πρωτογενής τομέας συμμετέχει κατά 30% στο ΑΕΠ του νομού. Τα βασικότερα προϊόντα είναι το μαλακό και σκληρό σιτάρι, το κριθάρι, η σίκαλη, ο αραβόσιτος, τα φασόλια, οι πιπεριές, τα ζαχαρότευτλα, δεντροκαλλιέργειες όπως ροδάκινα, μήλα και κεράσια, αμυγδαλιές και καρυδιές. Ο δευτερογενής τομέας, με ποσοστό 25% του ΑΕΠ του νομού παρουσιάζει ως κυριότερους κλάδους της μεταποίησης, της παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος (εξόρυξη και παραγωγή) και των κατασκευών.

Στις μεταποιητικές επιχειρήσεις περιλαμβάνονται επιχειρήσεις ξύλου και επίπλου, επιχειρήσεις μετάλλου, επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο τροφίμων και ποτών περιλαμβανομένων και των οينوποιιών του Αμυνταίου αλλά και των γνωστών αναψυκτικών με φυσικό ανθρακούχο νερό, επιχειρήσεις του τομέα κατασκευών και επιχειρήσεις από τον κλάδο ύφανσης, υπόδησης και ένδυσης. Ο τριτογενής τομέας με ποσοστό 45% στο ΑΕΠ του νομού περιλαμβάνει τους κλάδους του εμπορίου, της ψυχαγωγίας και των υπηρεσιών.

Το αντι-επενδυτικό κλίμα το οποίο επικράτησε τις τελευταίες δεκαετίες, καθώς και οι πολιτικές προστασίας του φυσικού κάλλους των ορεινών περιοχών, αλλά και η απουσία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου αναπτυξιακού σχεδιασμού είχε πολλαπλές συνέπειες στην εξέλιξη της περιοχής. Η περιοχή της Φλώρινας δεν εντάχθηκε ποτέ σε κάποιο πρόγραμμα προβολής του ΕΟΤ, με στόχο την προσέλκυση επισκεπτών, ενώ οι σχετικές υποδομές δεν δημιούργησαν ποτέ ένα ελκυστικό μοντέλο για τον συμβατικό τουρισμό.

Εικόνα : Χάρτης Νομού Φλώρινας (άνευ κλίμακας)

Δήμος Αμυνταίου, φυσικό περιβάλλον, στοιχεία, χαρακτηριστικά

Ο Δήμος Αμυνταίου με έκταση 589,34 χλμ², έχει ως κέντρο την Δημοτική Κοινότητα Αμυνταίου που αποτελεί ημιαστικό κέντρο 3^{ου} επιπέδου, το οποίο αποτελεί βιομηχανικό κέντρο. Εντάσσεται διοικητικά στη Φλώρινα, όμως έχει υποβαθμιστεί ο ρόλος του και έχει περισσότερη λειτουργική σχέση με την Πτολεμαΐδα, αφού εντάσσεται στη ζώνη ηλεκτροπαραγωγής και εξόρυξης. Η ευρύτερη περιοχή, αποτελεί ζώνη με έντονη αγροτική δραστηριότητα και είναι αναγκαία η ενίσχυση της γεωργίας με την προώθηση καινοτομικών επιχειρήσεων καθώς και η ενίσχυση της παραγωγής παραδοσιακών τοπικών προϊόντων.

Στόχο αποτελεί η προστασία της αγροτικής γης και ιδιαίτερα των αρδευόμενων εκτάσεων καθώς και η οργάνωση κτηνοτροφικών ζωνών. Προωθούνται δράσεις ενίσχυσης των υποδομών που σχετίζονται με την ποιότητα ζωής. Επίσης για την περιοχή των λιμνών στα όρια του Δήμου, προτείνονται σειρά δράσεων, με στόχο την προστασία του υδάτινου δυναμικού και του περιβάλλοντος, τη διατήρηση του ποσοτικού υδατικού ισοζυγίου και την ποιοτική εξυγίανση των λιμνών, με σκοπό τη δημιουργία προϋποθέσεων για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων.

Όσο αφορά τις προτάσεις του ισχύοντος Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. που σχετίζονται με τον Δήμο Αμυνταίου, σημαντικός θεωρείται ο ρόλος της ομώνυμης πόλης του Αμυνταίου ως ημιαστικού κέντρου 3^{ου} επιπέδου, το οποίο αποτελεί βιομηχανικό κέντρο που εντάσσεται διοικητικά στη Φλώρινα, ενώ όσο αφορά τις διοικητικές εξυπηρετήσεις, τα τελευταία χρόνια έχει υποβαθμιστεί έντονα ο ρόλος του σχέση με τη Φλώρινα, ενώ διατηρεί περισσότερη λειτουργική σχέση με την Πτολεμαΐδα.

Σύμφωνα με το Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. η ευρύτερη περιοχή του Αμυνταίου αποτελεί μια ζώνη με έντονη αγροτική δραστηριότητα και είναι αναγκαία η ενίσχυση της γεωργίας με την προώθηση καινοτομικών επιχειρήσεων και την ενίσχυση της παραγωγής παραδοσιακών τοπικών προϊόντων. Για την περιοχή του Αμυνταίου, αποτελεί στόχο η προστασία της αγροτικής γης, ιδιαίτερα στις αρδευόμενες εκτάσεις, καθώς και η οργάνωση κτηνοτροφικών ζωνών στα βόρεια του Δήμου.

Η κομβική γεωγραφική θέση του κατά μήκος βασικών οδικών και σιδηροδρομικών αξόνων επικοινωνίας με τις γειτονικές περιοχές της Μακεδονίας, την Βόρεια Μακεδονία και την Αλβανία, καθιστούν το Δήμο Αμυνταίου ένα από τα σημαντικότερα κέντρα της Δυτικής Μακεδονίας. Με την κυριαρχία του υδάτινου στοιχείου των τεσσάρων λιμνών, με εύφορες πεδινές εκτάσεις, με ορεινούς όγκους που ορίζουν το χώρο και με φυσικά περάσματα που ενώνουν με τις γειτονικές περιοχές της Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας.

Ο Δήμος Αμυνταίου διαθέτει κατεχορήγη ορεινά εδάφη σε ποσοστό 44,62%, ημιορεινά σε ποσοστό 287,58% και πεδινά 27,80%. Καταλαμβάνει έκταση 589,37 χλμ² και αντιπροσωπεύει το 30,62% της έκτασης του νομού Φλώρινας. Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις καταλαμβάνουν ποσοστό 36,93%, ενώ οι βοσκότοποι 28,73% και τα δάση 16,86%. Εκτός από τον ορεινό χαρακτήρα του νομού (το 74% της έκτασής του καταλαμβάνεται από ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις), παρουσιάζονται και δύο σημαντικές πεδιάδες, της Φλώρινας και του Αμυνταίου, οι οποίες αποτελούν τμήμα της λιγνιτοφόρου λεκάνης με μήκος περίπου 100 χλμ και μέσο πλάτος γύρω στα 15 χλμ. Το μέσο απόλυτο υψόμετρο της είναι τα 600 μ και η διεύθυνσή της είναι ΒΒΔ-ΝΝΑ.

Η λεκάνη διαχωρίζεται σε δύο υπολεκάνες : το πιο χαρακτηριστικό έξαρμα (στα 900 μ μέσο υψόμετρο) είναι το Κλειδίου-Ξινού Νερού-Αετού, το οποίο χωρίζει το βόρειο τμήμα (υπολεκάνη Φλώρινας) από το νότιο τμήμα (υπολεκάνη Αμυνταίου-Πτολεμαΐδας). Μεταξύ του Βόρα και του Βερμίου αναπτύσσεται η λίμνη Βεγορίτιδα, ως ένα ανεξάρτητο τεκτονικό βύθισμα. Η εν λόγω λίμνη αποτελεί το χαμηλότερο σημείο του συμπλέγματος των λιμνών Ζάζαρης, Χειμαδίτιδας και Πετρών, από τις οποίες δέχεται νερά, μέσα από ένα σύστημα διωρύγων και σήραγγας.

Το γεωλογικό υπόβαθρο του Δήμου συνίσταται από τις ανθρωπογενείς αποθέσεις, τις σύγχρονες αλλουβιακές αποθέσεις, τον ελουβιακό μανδύα, το σχηματισμό που συνίσταται από τους σύγχρονους κώνους κορημάτων και τα σύγχρονα πλευρικά κορήματα, τις σύγχρονες λιμναίες αποθέσεις, την τύρφη, τον τραβερτίνη, το σχηματισμό που συνίσταται από τα παλιά πλευρικά κορήματα, τους κώνους κορυμάτων και τους ριπιδοειδείς κώνους αλλουβίων, τις κλαστικές κλαστικές παραλίμνιες αποθέσεις, το σχηματισμό που συνίσταται από χαλαρά κροκαλοπαγή, ψαμμίτες, άμμους και κοκκινόχωματα, το σχηματισμό Περδίκκα, το σχηματισμό Προαστείου, το λιγνιτοφόρο σχηματισμό Πτολεμαΐδας, το λιγνιτοφόρο σχηματισμό Κομνηνών, το σχηματισμό που συνίσταται από ασβεστόλιθους και μάρμες, το σχηματισμό που συνίσταται από ασβεστόλιθους και μάρμαρα, τα τεκτονικά λατυποπαγή και μυλονίτες, τους πρασινοσχιστόλιθους και τους σχιστόλιθους.

Η ομώνυμη έδρα του Δήμου, το Αμύνταιο, απέχει 22 χλμ από την Πτολεμαΐδα και 33 χλμ από την έδρα του νομού τη Φλώρινα. Συνιστά κυκλοφοριακό κόμβο από τον οποίο διέρχεται ο κάθετος άξονας της Εγνατίας Κοζάνης-Νίκης, ο επαρχιακός δρόμος Αμυνταίου-Καστοριάς, η εθνική οδός προς Έδεσσα και η εθνική οδός προς Φλώρινα. Επίσης από το Αμύνταιο διέρχεται η σιδηροδρομική γραμμή από Θεσσαλονίκη προς Φλώρινα και προς Κοζάνη. Η σχετική θέση του Δήμου στην ευρύτερη περιοχή του νομού και η άμεση γειτνίασή του με την Πτολεμαΐδα κυρίως αλλά και την Κοζάνη, προς νότο, την Φλώρινα προς βορρά, την Καστοριά προς δυτικά και Έδεσσα ανατολικά, αποτελούν σημαντικούς παράγοντα για την ανάπτυξή του.

Ο Δήμος Αμυνταίου είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος πληθυσμιακά δήμος της ΠΕ Φλώρινας με μόνιμο πληθυσμό το 2011, 16.973 κατοίκους που αντιστοιχεί σε ποσοστό 33,01% του μόνιμου πληθυσμού της ΠΕ Φλώρινας. Επιπλέον ο οικισμός του Αμυνταίου αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο σε πληθυσμό οικισμό μετά την πόλη της Φλώρινας. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Αμυνταίου σημείωσε μείωση κατά 1.216 κατοίκους, σε σχέση με τον πληθυσμό του 2001, δηλαδή ποσοστό 6,69% όταν ο μόνιμος πληθυσμός σε επίπεδο ΠΕ Φλώρινας σημείωσε μείωση κατά 4,98%. Επιπλέον το ποσοστό αυτή ήταν υψηλότερο του ποσοστού σε επίπεδο Περιφέρειας 3,61% και του ποσοστού της χώρας 1,08%.

Πίνακας : Κατανομή και χαρακτηρισμός περιοχών

Διοικητική Ενότητα	Πεδινές	Ημιορεινές	Ορεινές
Σύνολο χώρας	37.891,10	38.271,90	55.794,50
Ποσοστά	28,72%	29,00%	42,28%
Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας	1.633,00	2.914,60	4.903,70
Ποσοστά	17,28%	30,84%	51,88%
Π.Ε. Φλώρινας	499,50	253,60	1.171,40
Ποσοστά	25,95%	13,18%	60,87%
Δήμος Αμυνταίου	163,24	161,97	262,07
Ποσοστά	27,80%	27,58%	44,62%

Πίνακας : Χαρακτήρας περιοχών ανά παραγωγική δραστηριότητα

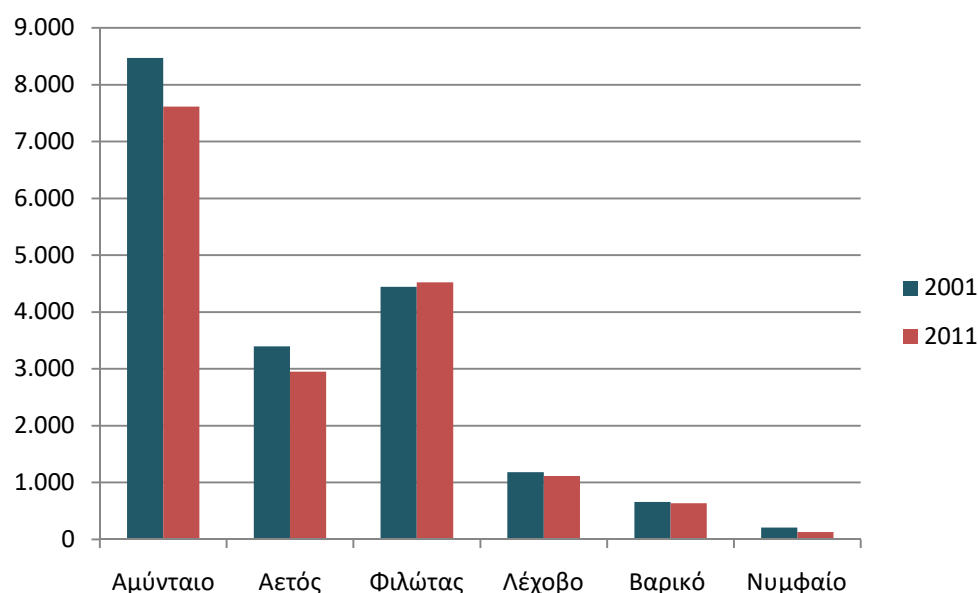
Διοικητική Ενότητα	Καλλιέργειες	Βοσκότοποι	Δάση
--------------------	--------------	------------	------

Σύνολο χώρας	39.435,90	52.191,40	29.378,20
Ποσοστά	29,89%	39,55%	22,26%
Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας	2.292,60	3.968,40	2.422,30
Ποσοστά	24,26%	41,99%	25,63%
Π.Ε. Φλώρινας	534,10	700,10	498,00
Ποσοστά	27,75%	36,38%	25,88%
Δήμος Αμυνταίου	217,67	169,32	99,387
Ποσοστά	36,93%	28,73%	16,86%

Ο πληθυσμός του Δήμου Αμυνταίου, με βάση την απογραφή του 2011 ανέρχεται σε 16.973 κατοίκους, με τάσεις μείωσης όμως έως το 2019. Σύμφωνα με τις απογραφές των ετών 2001 και 2011, υπάρχει μείωση του μόνιμου πληθυσμού κατά 6,69%. Αν διατηρηθεί ο ρυθμός μείωσης του πληθυσμού, με συνυπολογισμό και του ποσοστού μετανάστευσης εκτιμάται πως το 2021 δεν θα καταγραφούν ως μόνιμοι κάτοικοι περισσότεροι από 15.660. Στην αύξηση του ηλικιακού προφίλ έχει συντελέσει η συστηματική μετανάστευση μόνιμων κατοίκων, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης από το 2010.

Πίνακας : Στοιχεία Μόνιμου Πληθυσμού

Στοιχεία Μόνιμου Πληθυσμού					
	Μ.Π. 2001	%	Μ.Π. 2011	%	Μεταβολή
	κάτοικοι		κάτοικοι		%
Ελλάδα	10.934.097	100	10.816.286	100	-1,08
Περιφέρεια	294.317	2,69	283.689	2,62	-3,61
ΠΕ Φλώρινας	54.109	18,38	51.414	18,12	-4,98
Δ. Αμυνταίου	18.189	33,62	16.973	33,01	-6,69
ΔΕ Αμυνταίου	8.468	46,56	7.612	44,85	-10,11
ΔΚ Αμυνταίου	4.621	25,41	4.306	25,37	-6,82
ΤΚ Ξινού Νερού	1.210	6,65	1.081	6,37	-10,66
ΤΚ Αγ. Παντελεήμονος	1.092	6,00	984	5,80	-9,89
ΤΚ Κέλλης	776	4,27	683	4,02	-11,98
ΤΚ Κλειδίου	128	0,70	66	0,39	-48,44
ΤΚ Πετρών	424	2,33	312	1,84	-26,42
ΤΚ Φανού	118	0,65	87	0,51	-26,27
ΤΚ Ροδώνος	99	0,54	93	0,55	-6,06
ΔΕ Αετού	3.394	18,66	2.952	17,39	-13,02
ΤΚ Αετού	860	4,73	759	4,47	-11,74
ΤΚ Αγραπιδέων	131	0,72	120	0,71	-8,40
ΤΚ Αναργύρων	438	2,41	452	2,66	+3,20
ΤΚ Ασπρογείων	342	1,88	213	1,25	-37,72
ΤΚ Βαλτονέρων	309	1,70	232	1,37	-24,92
ΤΚ Λιμνοχωρίου	279	1,53	257	1,51	-7,89
ΤΚ Πεδινού	437	2,40	387	2,28	-11,44
ΤΚ Σκλήθρου	598	3,29	532	3,13	-11,04
ΔΕ Φιλώτα	4.442	24,42	4.524	26,65	+1,85
ΤΚ Φιλώτα	1.812	9,96	1.772	10,44	-2,21
ΤΚ Αντιγονείας	375	2,06	424	2,50	+13,07
ΤΚ Βεγώρων	484	2,66	463	2,73	-4,34
ΤΚ Λεβαΐας	823	4,52	919	5,41	+11,66
ΤΚ Μανιακίου	476	2,62	484	2,85	+1,68
ΤΚ Πελαργού	315	1,73	325	1,91	+3,17
ΤΚ Φαραγγίου	157	0,86	137	0,81	-12,74
ΔΕ/ΤΚ Λεχόβου	1.183	6,50	1.115	6,57	-5,75
ΔΕ/ΤΚ Βαρικού	659	3,62	638	3,76	-3,19
ΔΕ/ΤΚ Νυμφαίου	211	1,16	132	0,78	-37,44

Εικόνα : Γράφημα σύγκρισης πληθυσμού απογραφών 2001 και 2011

Σύμφωνα με τα καταγεγραμμένα στοιχεία του 2011, είχε μειωθεί το ποσοστό των νέων έως 24 ετών ενώ είχε αυξηθεί η ηλικιακή ομάδα 65+. Επίσης το κέντρο βάρους στις παραγωγικές ηλικίες είχε μετατεθεί από την ομάδα ηλικιών 25-39 στην ομάδα ηλικιών 40-54. Με τους ρυθμούς γήρανσης του πληθυσμού όπως καταγράφονται στα στοιχεία της περιφέρειας αναμένεται περαιτέρω αύξηση σε μεγάλες ηλικιακές ομάδες.

Ακόμη επισημαίνεται η καταγραφή του προηγούμενου επιχειρησιακού όσο αφορά τον δείκτη εξάρτησης του πληθυσμού που είναι ο αναλογών αριθμός των εξαρτημένων μελών (παιδιών και ηλικιωμένων) επί 100 ατόμων παραγωγικής ηλικίας. Η τιμή του Δείκτη ήταν για το 2001 74/100, ενώ για το 2011 η τιμή ήταν 78/100. Η αυξητική τάση οφειλόταν κυρίως στη γήρανση του πληθυσμού, ενώ θα αυξηθεί περαιτέρω και λόγω της μείωσης των ατόμων παραγωγικής ηλικίας λόγω της μετανάστευσης.

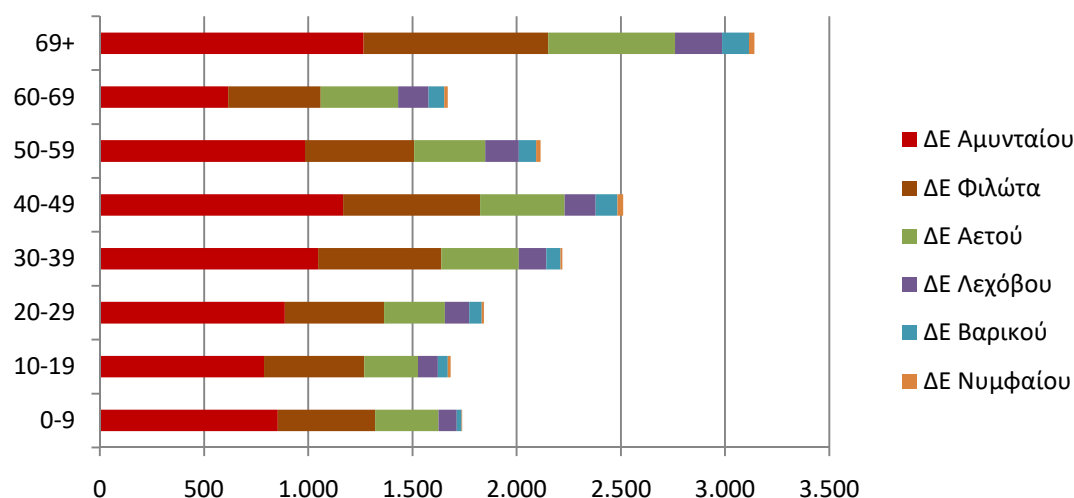
Πίνακας : Ηλικιακή κατανομή πληθυσμού Δήμου Αμυνταίου (Απογραφή 2001)

Διοικητική Ενότητα	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65+
Π.Δ.Μ.	48.729	41.680	65.276	57.168	33.574	55.095
ΠΕ Φλώρινας	9.022	8.162	11.732	9.868	5.909	10.075
Δ. Αμυνταίου	3.088	2.173	4.184	3.150	2.182	3.656
ΔΕ Αμυνταίου	1.454	1.464	1.840	1.376	806	1.438
ΔΕ Φιλώτα	766	574	982	747	525	938
ΔΕ Αετού	549	402	855	605	548	768
ΔΕ Λεχόβου	159	163	252	242	148	263
ΔΕ Βαρικού	115	71	132	113	110	155
ΔΕ Νυμφαίου	45	39	123	67	45	94

Πίνακας : Ηλικιακή κατανομή πληθυσμού Δήμου Αμυνταίου (Απογραφή 2011)

Διοικητική Ενότητα	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	69+
Π.Δ.Μ.	26.629	30.073	31.841	37.737	41.939	38.203	28.466	59.429
ΠΕ Φλώρινας	5.214	5.790	6.064	6.802	7.368	6.560	4.947	8.615
Δ. Αμυνταίου	1.739	1.683	1.843	2.219	2.511	2.114	1.670	3.140
	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65+		
Αναγόμενα 2001	2.581	1.763	3.200	3.568	1.892	3.975		
ΔΕ Αμυνταίου	854	788	888	1.048	1.167	985	616	1.266
ΔΕ Φιλώτα	467	481	476	590	658	523	444	885
ΔΕ Αετού	304	258	292	373	405	341	371	608
ΔΕ Λεχόβου	88	95	117	131	149	162	146	227

ΔΕ Βαρικού	23	48	59	68	104	82	75	129
ΔΕ Νυμφαίου	3	13	11	9	28	21	18	25

Εικόνα : Γράφημα συνόλου ηλικιακών ομάδων ανά Δ.Ε. Δήμου Αμυνταίου

Δείκτης Γήρανσης

Συνιστά στοιχείο στην ανάδειξη του δημογραφικού προφίλ της περιοχής και είναι ο λόγος των ατόμων άνω των 65 ετών, προς τον πληθυσμό των παιδιών ηλικίας 0-14 ετών και εκφράζεται επί της εκατό. Δείχνει την αναλογία των ηλικιωμένων προς τους νέους κατοίκους μιας περιοχής. Όσο μικρότερος είναι ο δείκτης γήρανσης τόσο νεώτερος είναι ο πληθυσμός μιας περιοχής.

Πίνακας : Δείκτης Γήρανσης Πληθυσμού Δήμου Αμυνταίου (Απογραφή 2011)

Διοικητική Ενότητα	0-14	65+	Δείκτης Γήρανσης
Περιφέρεια	41.666	73.662	176,79
ΠΕ Φλώρινας	8.109	11.089	136,74
Δ. Αμυνταίου	2.582	3.976	153,99
ΔΕ Αμυνταίου	1.248	1.574	126,12
ΔΕ Φιλώτα	708	1.107	156,47
ΔΕ Αετού	433	794	183,26
ΔΕ Λεχόβου	136	300	221,40
ΔΕ Βαρικού	47	167	354,26
ΔΕ Νυμφαίου	10	34	357,89

Με βάση τους δείκτες γήρανσης που υπολογίστηκαν παραπάνω, προκύπτει ότι ο πληθυσμός του Δήμου Αμυνταίου γηράσκει με σημαντικούς ρυθμούς. Το 2011 ο αριθμός των ατόμων άνω των 69 ετών ήταν 154 άτομα ανά εκατό άτομα ηλικίας 0-14 ετών ενώ ο αντίστοιχος αριθμός του 2001 ήταν 118.

Σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων, ο πληθυσμός της ΔΕ Αμυνταίου είναι ο νεότερος, ενώ ο πληθυσμός της ΔΕ Νυμφαίου ο γηραιότερος. Η τιμή του Δείκτη Γήρανσης του Δήμου Αμυνταίου είναι μικρότερη από την αντίστοιχη τιμή του δείκτη της Περιφέρειας, αλλά σημαντικά μεγαλύτερη από τον αντίστοιχο δείκτη της ΠΕ Φλώρινας. Επομένως ο πληθυσμός του Δήμου Αμυνταίου συμβάλλει σημαντικά στην αύξηση του δείκτη γήρανσης του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας.

Δείκτης Εξάρτησης

Είναι ο αναλογών αριθμός των εξαρτημένων μελών (παιδιών και ηλικιωμένων) επί 100 ατόμων, παραγωγικής ηλικίας. Συνήθως εκφράζεται ως ο λόγος (πηλίκο) των ατόμων ηλικίας 0-24 ετών και 65 ετών και άνω, προς τον πληθυσμό των ατόμων ηλικίας 20-64 ετών (δυσνητικά ενεργών ατόμων). Ουσιαστικά ο δείκτης εξάρτησης δείχνει την αναλογία του μη παραγωγικού πληθυσμού προς τον παραγωγικό.

Πίνακας : Δείκτης Εξάρτησης Πληθυσμού Δήμου Αμυνταίου (Απογραφή 2011)

Διοικητική Ενότητα	0-19 & 65+	20-64	Δείκτης Εξάρτησης
Περιφέρεια	130.364	163.953	79,51 %
ΠΕ Φλώρινας	22.093	29.268	75,48 %
Δήμος Αμυνταίου	7.398	9.523	77,69 %
ΔΕ Αμυνταίου	3.216	4.396	73,16 %
ΔΕ Φιλώτα	2.055	2.469	83,23 %
ΔΕ Αετού	1.356	1.597	84,90 %
ΔΕ Λεχόβου	483	632	76,42 %
ΔΕ Βαρικού	238	351	67,76 %
ΔΕ Νυμφαίου	50	78	64,10 %

Η τιμή του Δείκτη Εξάρτησης σημειώνει αύξηση την τελευταία δεκαετία. Όπως φαίνεται και από τους παραπάνω πίνακες η μεταβολή του δείκτη είναι αυξητική και οφείλεται κυρίως ως συνέπεια της δημογραφικής γήρανσης του πληθυσμού. Συγκεκριμένα με βάση τα γενικά στοιχεία το 2001, 74 άτομα εξαρτιόταν από 100 άτομα της παραγωγικής ηλικίας, ενώ το 2011 τα εξαρτώμενα άτομα αυξάνουν στα 78. Ο Δείκτης Εξάρτησης στο Δήμο Αμυνταίου παρουσιάζεται στη μέση των αντίστοιχων δεικτών με μεγαλύτερο αυτόν της Περιφέρειας και μικρότερο της ΠΕ Φλώρινας.

Δείκτης Αντικατάστασης

Είναι ο λόγος των ατόμων ηλικίας 15 έως 24 ετών, προς τα άτομα ηλικίας 55-64 ετών και εκφράζεται ως ποσοστό επί τοις εκατό. Ο δείκτης αυτός δίνει τη σχέση ανάμεσα στα άτομα που θα έχουν τη νόμιμη ηλικία για να εργαστούν εισερχόμενα στην αγορά εργασίας και στα άτομα που θα έχουν την ηλικία συνταξιοδότησης με όριο συνταξιοδότησης τα 65, ενώ ήταν ήδη ενταγμένα στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό.

Πίνακας : Δείκτης Αντικατάστασης Πληθυσμού Δήμου Αμυνταίου (Απογραφή 2011)

Διοικητική Ενότητα	15-24	55-64	Δείκτης Αντικατάστασης
Περιφέρεια	30.957	33.335	92,87 %
ΠΕ Φλώρινας	5.927	5.754	103,02 %
Δήμος Αμυνταίου	1.763	1.892	93,18 %
ΔΕ Αμυνταίου	838	801	104,68 %
ΔΕ Φιλώτα	479	484	98,97 %
ΔΕ Αετού	275	356	77,25 %
ΔΕ Λεχόβου	106	154	68,83 %
ΔΕ Βαρικού	54	79	68,15 %
ΔΕ Νυμφαίου	12	20	61,54 %

Και ο Δείκτης Αντικατάστασης του πληθυσμού σημειώνει σημαντική μείωση μια και δείχνει πως λιγότερα άτομα πρόκειται να εισέλθουν στην αγορά εργασίας την επόμενη πενταετία από αυτά που θα απομακρυνθούν. Συγκεκριμένα από την απογραφή του 2011, για κάθε εκατό άτομα που απομακρύνονται 93 πρόκειται να εισέλθουν στην αγορά εργασίας, ενώ από την απογραφή του 2001 ο αντίστοιχος αριθμός εισερχομένων ήταν 124 άτομα.

Η τιμή του εν λόγω δείκτη είναι οριακά υψηλότερη στην ΔΕ Αμυνταίου, ενώ ο γενικός δείκτης για τον Δήμο Αμυνταίου ταυτίζεται σχεδόν με αυτόν της Περιφέρειας, αλλά και οι δύο δείκτες είναι σημαντικά μικρότεροι του δείκτη της ΠΕ Φλώρινας. Το γεγονός όμως ότι ο δείκτης του Αμυνταίου όπως και αυτός της Περιφέρειας είναι μικρότεροι της μονάδας, είναι ιδιαίτερα αρνητικό για τη διατήρηση του αριθμού του ενεργού πληθυσμού τα επόμενα χρόνια που λόγω της γήρανσης του πληθυσμού μειώνεται δραματικά.

Φυσικό περιβάλλον

Στην περιοχή του Δήμου Αμυνταίου υπάρχουν τρεις χαρακτηρισμένες περιοχές του Ευρωπαϊκού Δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, ενώ μία ακόμη, αυτή των κορυφών του όρους Βόρας, βρίσκεται στα όρια του Δήμου Αμυνταίου. Το δίκτυο Natura 2000 αποτελεί ένα Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο περιοχών που φιλοξενούν φυσικούς τύπους οικοτόπων και οικοτόπους ειδών που είναι σημαντικοί σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Περιλαμβάνει δύο κατηγορίες περιοχών :

«Τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)» (Special Protection Areas-SPA) για την Ορνιθοπανίδα, όπως ορίζονται στην Οδηγία 79/409/ΕΚ, και «Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)» (Site of Community Importance-SCI), όπως ορίζονται στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ.

Από το γεγονός αυτό και μόνο φαίνεται το μοναδικό φυσικό περιβάλλον της περιοχής με την κυριαρχία του υγρού στοιχείου των λιμνών, των πεδινών εκτάσεων του λεκανοπεδίου, αλλά και των ορεινών όγκων που περικλείουν το λεκανοπέδιο. Ως περιοχές του Δικτύου Natura 2000 έχουν προταθεί για διαφορετικούς λόγους, όπως φαίνεται στο σχετικό διάγραμμα του Δ. Μπούσμπουρα, ενώ ενδεικτικός είναι ο χάρτης της ευρύτερης περιοχής με σημασμένες τις περιοχές Natura, αναλόγως της προέλευσης του χαρακτηρισμού τους.

Οι περιοχές του Δικτύου Natura 2000 είναι:

Λίμνες Βεγορίτιδα – Πετρών, Λίμνες Χειμαδίτιδα – Ζάζαρη, Όρος Βέρνον – Κορυφή Βίτσι

Εικόνα : Χάρτης Νομού Φλώρινας με τις περιοχές Natura

Πίνακας : Περιοχές του δικτύου Natura 2000 και έκταση αυτών στο Δήμο Αμυνταίου

Τίτλος	Κατηγορία	Κωδικός	Συνολική Έκταση (χλμ ²)
Όρος Βόρας	ΖΕΠ	GR 1240008	794,53
Λίμνη Πετρών	ΖΕΠ	GR 1340007	66,96
Λίμνες Χειμαδίτιδα - Ζάζαρη	ΖΕΠ	GR 1340008	51,93
Όρος Βέρνον	ΕΖΔ	GR 1340006	82,02
Λίμνες Χειμαδίτιδα - Ζάζαρη	ΕΖΔ	GR 1340005	40,64
Λίμνες Βεγορίτιδα – Πετρών	ΕΖΔ	GR 1340004	125,69

Ως καταφύγια άγριας ζωής χαρακτηρίζονται φυσικές περιοχές (χερσαίες, υγροτοπικές ή θαλάσσιες), που έχουν ιδιαίτερη σημασία ως σημαντικοί τόποι ανάπτυξης της άγριας χλωρίδας ή ως βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας, ή ως περιοχές αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου, ή τέλος, ως σημαντικοί θαλάσσιοι οικότοποι.

Στο Δήμο Αμυνταίου εντοπίζονται τα ακόλουθα καταφύγια άγριας ζωής :

«Αμπέλια Δήμου Αμυνταίου – Κ715», (ΦΕΚ 425/Β/11.4.2003), με έκταση 32,31 χλμ²

«Περιοχή Καρά Ντουρού – Κ912», (ΦΕΚ 425/Β/11.4.2003), με έκταση 7,32 χλμ²

«Χίντσκο και Χειμαδίτιδα – Κ712», (ΦΕΚ 425/Β/11.4.2003), με έκταση 44,04 χλμ²

Κατανομή εκτάσεων στον Δήμο Αμυνταίου

Στο Δήμο Αμυνταίου οι γεωργικές εκτάσεις φτάνουν τα 217,70 χλμ² ή 217.700 στρέμματα καλύπτοντας το 36,9% των εκτάσεων του Δήμου στο σύνολό του. Οι εκτάσεις αυτές καλύπτουν την αρόσιμη γη, την γη των μόνιμων καλλιεργειών και τις ετερογενείς γεωργικές περιοχές. Οι βοσκότοποι σε ποσοστό 32% ή 188.500 στρεμμάτων περιλαμβάνουν συνδυασμούς θαμνώδους και/ή ποώδους βλάστησης,

μεταβατικές δασώδεις/θαμνώδεις εκτάσεις και εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση. Τα δάση περιλαμβάνουν τα αμιγώς δασικά συστήματα, τις μεταβατικές δασώδεις και θαμνώδεις εκτάσεις, συνδυασμούς θαμνώδους και/ή ποώδους βλάστησης και εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση.

Πίνακας : Κατανομή εκτάσεων Δήμου Αμυνταίου σε κατηγορίες χρήσης γης σε χλμ²

Διοικητική Διάρθρωση	Σύνολο εκτάσεων	Γεωργικές εκτάσεις		Βοσκότοποι		Δάση	
	χλμ ²	χλμ ²	%	χλμ ²	%	χλμ ²	%
ΔΕ Αμυνταίου	247,92	77,80	31,4	112,40	45,3	21,30	8,6
ΔΕ Αετού	137,44	57,10	41,5	21,50	15,6	38,80	28,2
ΔΕ Φιλώτα	131,07	74,90	57,1	32,80	25,0	0,60	0,0
ΔΕ Βαρικού	21,90	5,00	22,8	8,10	37,0	7,60	34,7
ΔΕ Νυμφαίου	28,20	0,70	0,02	6,80	24,1	20,90	74,1
ΔΕ Λεχόβου	22,80	2,20	9,6	6,90	30,2	9,50	41,7
Δ. Αμυνταίου	589,34	217,70	36,9	188,50	32,0	98,70	16,7
ΠΕ Φλώρινας	1.924,60	534,10	27,7	700,20	36,4	497,90	25,9
Π. Δυτ. Μακεδονίας	9.451,60	2.292,70	24,3	3.968,30	42,0	2.472,30	26,2
ΕΛΛΑΔΑ	131.957,40	39.435,90	29,9	52.191,50	39,5	29.378,10	22,3

Οι πεδινές εκτάσεις του Δήμου Αμυνταίου περιλαμβάνονται στην πεδιάδα του οροπεδίου του Αμυνταίου, που αποτελεί και την φυσική λεκάνη στην οποία βρίσκονται και οι λίμνες Ζάζαρη, Χειμαδίτιδα και Πετρών, και στην πεδιάδα του Φιλώτα που αποτελεί τμήμα της λεκάνης Βεγορίτιδας – Πτολεμαΐδας.

Πίνακας : Χαρακτηρισμός περιοχών Δήμου Αμυνταίου σε σχέση με το υψόμετρο

Διοικητική Ενότητα	Χαρακτηρισμός	Έκταση (χλμ ²)
Δήμος Αμυνταίου		589,34
Δημοτική Ενότητα Αμυνταίου		247,92
ΔΚ Αμυνταίου	Π	25,38
ΤΚ Ξινού Νερού	Η	26,73
ΤΚ Αγ. Παντελεήμονα	Ο	53,52
ΤΚ Κέλλης	Ο	60,91
ΤΚ Πετρών	Η	26,14
ΤΚ Ροδόνα	Π	13,47
ΤΚ Φανού	Ο	13,31
ΤΚ Κλειδίου	Ο	28,43
Δημοτική Ενότητα Αετού		137,44
ΤΚ Αετού	Η	13,23
ΤΚ Σκλήθρου	Η	18,15
ΤΚ Αναργύρων	Π	18,50
ΤΚ Πεδινού	Π	16,10
ΤΚ Λιμνοχωρίου	Π	22,94
ΤΚ Βαλτονέρων	Π	8,12
ΤΚ Ασπρογείων	Ο	35,00
ΤΚ Αγραπιδέων	Η	5,40
Δημοτική Ενότητα Φιλώτα		131,07
ΤΚ Φιλώτα	Π	32,61
ΤΚ Λεβαΐας	Π	16,52
ΤΚ Μανιακίου	Η	20,50
ΤΚ Βεγόρων	Π	9,60
ΤΚ Αντιγονείας	Η	22,51
ΤΚ Πελαργού	Η	12,29
ΤΚ Φαραγγίου	Η	17,02
Δημοτική Ενότητα Βαρικού		21,9
ΤΚ Βαρικού	Ο	21,9
Δημοτική Ενότητα Νυμφαίου		28,2
ΤΚ Νυμφαίου	Ο	28,2
Δημοτική Ενότητα Λεχόβου		22,8
ΤΚ Λεχόβου	Ο	22,8

Οι πεδινές εκτάσεις συνολικά του Δήμου καλύπτουν επιφάνεια 163,24 χλμ² και περιλαμβάνουν την περιοχή Αμυνταίου-Αετού και την περιοχή Φιλώτα, με ποσοστό κάλυψης 64% και 36% αντίστοιχα. Οι πεδινές εκτάσεις του Δήμου καταλαμβάνουν το 27,70% περίπου. Οι ημιορεινές εκτάσεις καταλαμβάνουν έκταση 161,99 χλμ² με ποσοστό 27,49%, ενώ οι ορεινές εκτάσεις καταλαμβάνουν επιφάνεια 264,10 χλμ² με ποσοστό 44,81%.

Οι βοσκότοποι καταλαμβάνουν συνολική έκταση 188,50 χλμ² δηλαδή ποσοστό 31,98% της συνολικής επιφάνειας του Δήμου. Το μεγαλύτερο ποσοστό 59,63% δηλαδή έκταση 112,40 χλμ² βρίσκονται στην ΔΕ Αμυνταίου. Η βοσκοϊκανότητα καθώς και η πυκνότητα βόσκησης, που αφορούν ορεινούς και ημιορεινούς βοσκοτόπους, έχουν εκτιμηθεί και συμπεριλαμβάνονται σε βιβλιογραφίες. Με δεδομένα ότι η κάλυψη των διατροφικών αναγκών των ζώων θα πρέπει να προέρχεται από τη βοσκή για τουλάχιστον 7-8 μήνες το έτος και ότι η παραγωγικότητα των λιβαδιών της περιοχής ανέρχεται για τα ορεινά ποολίβαδα σε 70 κιλ/στρ τα θαμνολίβαδα τα 50 κιλ/στρ και για το δάση σε 40 κιλ/στρ, υπολογίζεται πως οι βοσκότοποι μπορούν να παράγουν τροφή για 23.000 μικρά ζώα μαζί με τα παράγωγα.

Διαπιστώνεται λοιπόν η έλλειψη βοσκής σύμφωνα με την υφιστάμενη κατάσταση των βοσκοτόπων και τον συνολικό αριθμό των ζώων της περιοχής. Δεν έχει υπολογισθεί βέβαια η αξιοποίηση της βοσκήσιμης ύλης από τις γεωργικές καλλιέργειες (υπολείμματα) μετά τη συγκομιδή των κύριων προϊόντων. Θα πρέπει όμως να συνυπολογιστεί και η ανεπάρκεια σε έργα υποδομής (ποτίστρες, δρόμοι) που καθιστούν δυσχερή την βόσκηση κάποιων εκτάσεων, τότε αναδεικνύεται το πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο κτηνοτροφικός τομέας.

Πίνακας : Βοσκότοποι ανά γεωγραφικό διαμέρισμα σε χλμ²

Γεωγραφικό Διαμέρισμα	Έκταση βοσκοτόπων (χλμ ²)	Ποσοστό %
Δήμος Αμυνταίου	188,50	
Δημοτική Ενότητα Αμυνταίου	112,40	59,63
Δημοτική Ενότητα Αετού	21,50	11,41
Δημοτική Ενότητα Φιλώτα	32,80	17,40
Δημοτική Ενότητα Βαρικού	8,10	4,30
Δημοτική Ενότητα Νυμφαίου	6,80	3,61
Δημοτική Ενότητα Λεχόβου	6,90	3,66

Η ευρύτερη περιοχή μελέτης του Δήμου, όπως γενικά και όλος ο Νομός Φλώρινας, έχει πλούσιο υδροφόρο ορίζοντα και διαθέτει τέσσερεις λίμνες, χείμαρρους και μικρότερα ποτάμια. Βασικό ρόλο στην διαμόρφωση του υδρολογικού δικτύου της ευρύτερης περιοχής έχουν διαδραματίσει η γεωλογική σύσταση των σχηματισμών και η τεκτονική. Στην περιοχή επικρατούν Νεογενείς σχηματισμοί οι οποίοι αποδίδουν μέτρια έως καλή υδροφορία. Χαρακτηρίζεται από την επικράτηση σχηματισμών με ασήμαντη περατότητα (σερπεντίνης, σχιστόλιθοι), ενώ το υψόμετρο της μεταβάλλεται με απότομες κλίσεις. Τα προηγούμενα έχουν ως συνέπεια να υπερτερεί η επιφανειακή απορροή από την κατείσδυση και η περιοχή να διαρρέεται από ένα σχετικά πυκνό δίκτυο εποχιακών υδρορεμάτων, μικρής παροχής, τα οποία έχουν ως τελικό αποδέκτη τις λίμνες Ζάζαρη, Χειμαδίτιδα και Πετρών. Οι λίμνες Ζάζαρη και Χειμαδίτιδα, καταλαμβάνουν έκταση 1,9 χλμ² και 9,5 χλμ² αντίστοιχα και προσφέρουν ένα ποικίλο τοπίο με δάση και καλλιεργήσιμη γη.

Η Χειμαδίτιδα παρουσιάζει εκτεταμένα έλη με καλάμια και μικρή έκταση ελεύθερου νερού. Από το νοτιοανατολικό τμήμα της πηγάζει το ρέμα Αμύντα, σε υψόμετρο 700 μ περίπου, το οποίο εκβάλλει στη λίμνη Πετρών μετά από διαδρομή 19 χλμ. Στο ρέμα εκβάλλει και η κεντρική αποστραγγιστική τάφρος απαγωγής των υπερχειλιζόντων νερών της λίμνης Χειμαδίτιδας. Οι δύο λίμνες που απέχουν περίπου 2 χλμ, επικοινωνούν με ενωτική τάφρο και αποτελούν τμήμα του ευρύτερου συμπλέγματος των λιμνών. Δέχονται άμεσα τα νερά της βροχής και του χιονιού αλλά και των ρεμάτων και χειμάρρων της περιοχής, που αποστραγγίζουν την ευρύτερη περιοχή της λεκάνης απορροής τους. Η διακύμανση της στάθμης της λίμνης Ζάζαρης καθορίζεται από ένα θυρόφραγμα το οποίο κατασκευάστηκε στο σημείο όπου ξεκινάει η ενωτική τάφρος των δύο λιμνών. Η κατώτατη στάθμη του θυροφράγματος καθορίζει την ελάχιστη στάθμη κάτω από την οποία σταματάει η εκροή προς τη λίμνη Χειμαδίτιδα. Αντίστοιχα η λίμνη Χειμαδίτιδα παρουσιάζει εκροή νερού προς την κεντρική αποστραγγιστική τάφρο.

Η λίμνη Πετρών και τμήμα της λίμνης Βεγορίτιδας, συγκαταλέγονται στους υδατικούς πόρους του Δήμου. Οι δύο αυτές λίμνες έχουν δημιουργηθεί στα όρια των νοτιοδυτικών απολήξεων του Βόρα με τα χαμηλότερα βορειοανατολικά σημεία της λεκάνης του Αμυνταίου, ως συνέχεια της υδρολογικής λεκάνης της Εορδαίας. Η λίμνη Πετρών έχει επιφάνεια 12,4 χλμ² και μέγιστο βάθος 3,5 μ. Βρίσκεται χαμηλότερα από τις λίμνες Ζάζαρη και Χειμαδίτιδα, σε μέσο υψόμετρο 572 μ, από τις οποίες δέχεται τα πλεονάζοντα νερά τους. Επίσης η λίμνη δέχεται και τα νερά από της αντλήσεις της ΔΕΗ για την αποστράγγιση του πεδίου εξόρυξης. Η λεκάνη απορροής της ανέρχεται σε 114 χλμ². Σημαντική πηγή τροφοδότησης είναι τα νερά φυσικής πηγής η οποία βρίσκεται σε μικρή απόσταση δυτικά του οικισμού, τα οποία διοχετεύονται κατά τη διάρκεια του φθινοπώρου και του χειμώνα με τη βοήθεια υδραυλικά στη λίμνη και τον υπόλοιπο χρόνο χρησιμοποιούνται για την άρδευση των αροτραίων καλλιεργειών του κάμπου Πετρών. Επίσης μπορεί να υπάρχουν, σύμφωνα με μαρτυρίες, πηγές μέσα στη λίμνη (ανάβρες).

Η λίμνη Βεγορίτιδα είναι η δεύτερη σε μέγεθος λίμνη της Ελλάδος, μετά την Πρέσπα και ανήκει σε δύο νομούς, το νομό Φλώρινας και το νομό Πέλλας. Η λίμνη Βεγορίτιδα είναι δύσκολο να περιγραφεί ως προς τα τυπικά της χαρακτηριστικά, αφού το μέγεθός της μεταβάλλεται συνέχεια, με τα νερά της να υποχωρούν έως το 2005 αλλά να επανακάμπτουν την τελευταία δεκαετία. Από το 1986 υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν την πτώση και την επάνοδο των νερών της σε ανύποπτο χρόνο, δίχως αυτό να οφείλεται σε κλιματολογικούς παράγοντες. Έχει μία μόνο καρστική διαρροή (καταβόθρα) με την οποία τροφοδοτεί τον ποταμό Εδεσσαίο. Γι' αυτόν τον λόγο, σε περιόδους βροχής η στάθμη της λίμνης ανεβαίνει και υπερχειλίζει τις γύρω εκτάσεις. Από το 1954 έχει διανοιχθεί σήραγγα μήκους 6 χλμ που διοχετεύει τα νερά της Βεγορίτιδας. Θεωρώντας τη στάθμη της λίμνης σε υψόμετρο σήμερα 517 μ, το μέγιστο βάθος μπορεί να φτάνει τα 75 μ., ενώ τη επιφάνειά της έχει έκταση περίπου 62χλμ². Είναι λίμνη αλπικού τύπου και τεκτονικής προέλευσης και αποδέκτης νερών μιας υδρολογικής λεκάνης έκτασης περίπου 1800 χλμ². Πιθανότατα έχει προέλθει από καρστικές προλιμναίες καθιζήσεις κατά τη διάρκεια μεγάλων γεωλογικών καθιζήσεων του παρελθόντος. Χαρακτηριστικά της είναι ο υψηλός βαθμός καρστικοποίησης, η δημιουργία, δηλαδή, λόγω χημικής διάβρωσης, υπόγειων κοιλοτήτων και η εμφάνιση μεγάλου συντελεστή κατείσδυσης των ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων και η υπόγεια αποθήκευσή τους.

Στην περιοχή του Δήμου σημειώνονται πολλές πηγές, των οποίων η παροχή εξαρτάται άμεσα από το ετήσιο ύψος των ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων, καθώς και αρκετοί χειμαρροί. Οι πλέον αξιόλογοι είναι αυτοί των Ασπρογείων και του Λεχόβου. Αυτοί, μαζί με άλλα μικρά ρέματα της περιοχής σχηματίζουν το χειμαρρο Σκλήθρου, που έχει νερό το μεγαλύτερο μέρος του έτους και αποτελεί τον κεντρικό προσαγωγό νερού προς την λίμνη Ζάζαρη. Η τελευταία κατά τους χειμερινούς μήνες, υπερχειλίζει προς τη Χειμαδίτιδα και προς την κεντρική τάφρο του βάλτου που οδηγεί στον ποταμό Αμύντα και στη λίμνη Πετρών.

Γενικά το υδρολογικό δίκτυο της ευρύτερης περιοχής χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη μικρού αριθμού χειμάρρων. Οι σημαντικότεροι από αυτούς είναι ο χειμαρρος Σκλήθρου, το ρέμα του Αετού, το Νέο Ποτάμι και ο χειμαρρος των Ασπρογείων, το Ασπρόρεμα που εκφορτίζεται στον Ξηροπόταμο, το ρέμα Μεγάλη Γέφυρα, το ρέμα Αγίου Αθανασίου, το ρέμα Φούσιας, το ρέμα του Πεδινού, καθώς και μερικά ανώνυμα ρέματα που εξυπηρετούν την αποστράγγιση της περιοχής στο σύμπλεγμα των τεσσάρων λιμνών.

Η οικολογική αξία των υδάτινων ζωνών και παραυδάτινων περιοχών είναι δεδομένη και αναγνωρίζεται από το πλήθος των προστατευτικών μέτρων και ρυθμίσεων που εφαρμόζονται. Οι λιμναίες και παραλίμνιες ζώνες συνιστούν υδροβιότοπους και περιοχές με μεγάλη βιολογική ποικιλότητα χλωρίδας και πανίδας. Ταυτόχρονα αποκτούν αισθητικό και περιηγητικό ενδιαφέρον. Πέρα από το ρόλο τους στην παραγωγικότητα των παραλίμνιων δραστηριοτήτων, συνιστούν φυσικά αποθέματα ικανά να ενισχύσουν και άλλες δραστηριότητες. Συνεπώς η αξία αυτών των περιοχών είναι ταυτόχρονα οικολογική και παραγωγική-οικονομική. Η εμπειρία δείχνει ότι πολλές λίμνες έχουν αναδειχθεί σε επιτυχημένα παραδείγματα σύζευξης οικολογικών και παραγωγικών επιδιώξεων. Με βάση αυτήν την αξιολόγηση, οι λιμναίες περιοχές και γενικότερα οι υδάτινες ζώνες, συνιστούν περιβάλλοντα ιδιαίτερης αξίας με σημαντική δυνατότητα αξιοποίησης. Τα εν λόγω αποθέματα διακρίνονται για την αισθητική και τοπιολογική αξία ενώ η θεώρησή τους συνολικά, αναδεικνύει τη θέση τους ως ένα ενιαίο σύστημα στη μορφολογική δομή και εικόνα του Δήμου Αμυνταίου.

Η αλματώδης ανάπτυξη των αρδευόμενων εκτάσεων και κατά συνέπεια και των αντλούμενων ποσοτήτων νερού, μεταβάλλει ριζικά το υδατικό ισοζύγιο της περιοχής. Η ύπαρξη επίσης του λιγνιτωρυχείου και οι αντλήσεις που γίνονται για την προστασία και αποστράγγισή του, τεκμηριώνουν την αναγκαιότητα ανάπτυξης ενός συστήματος εμπλουτισμού των υπόγειων ιζηματογενών υδροφορέων. Ο εμπλουτισμός αυτός θα έχει ως στόχο :

- Την αντιμετώπιση μείωσης ή εξάντλησης του νερού στους εντατικά εκμεταλλευόμενους υδροφορείς.
- Την δημιουργία υδατικών αποθεμάτων κατά την υγρή περίοδο έτσι, ώστε να είναι δυνατή η απόληψη μεγαλύτερων όγκων νερού κατά την θερινή περίοδο.
- Την αποφυγή καθίζησης εδαφών λόγω υπεράντλησης των υδροφόρων στρωμάτων.
- Την βελτίωση της ποιότητας των επιφανειακών νερών μετά την διήθηση και ανάμειξη με τα υπόγεια νερά.
- Την μείωση του κόστους αποθήκευσης του νερού σε σχέση με εκείνο που απαιτείται με την κατασκευή φραγμάτων ή λιμνοδεξαμενών.
- Τον μηδενισμό των απωλειών του νερού από εξάτμιση.
- Την ελαχιστοποίηση του κινδύνου μόλυνσης των υπόγειων νερών σε σύγκριση με εκείνο των επιφανειακών νερών.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για τις αρδεύσεις, η ετήσια κατανάλωση νερού είναι περίπου 70 εκατ μ^3 ενώ μέχρι σήμερα για τις ανάγκες της ΔΕΗ οι απολήψεις ανέρχονταν περίπου στα 10 εκατ μ^3 , δίχως να υπολογίζονται και οι αντλήσεις για την αποστράγγιση του πεδίου εξόρυξης. Με την αξιοποίηση του ιζηματογενή υδροφορέα, ανορύχθηκαν μέχρι σήμερα περισσότερες από 600 υδρογεωτρήσεις, με αποτέλεσμα να παρατηρείται διαχρονική και συνεχής πτώση στάθμης του. Οι υδάτινοι πόροι της περιοχής επομένως, βρίσκονται σε καθεστώς υπερεκμετάλλευσης και η κατάσταση θα είναι σύντομα μη αναστρέψιμη αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα. Απαιτείται η δραστηριοποίηση όλων των φορέων προκειμένου να γίνεται ορθολογική διαχείριση των υδάτων και να επανέλθει η ισορροπία στα υδατικά διαθέσιμα της περιοχής, σε τμήματα της λεκάνης όπου αυτό είναι δυνατό.

Σημειώνεται πως στο υπέδαφος της περιοχής του Δήμου, εκτός από τα πλούσια κοιτάσματα λιγνίτη υπάρχουν ορυκτά όπως βωξίτης, γρανίτης, διοξειδίο του άνθρακα και χαλαζιακές κροκάλες. Εκτός από τα ενεργά ορυχεία του Αμυνταίου και του Κλειδίου που εντάσσονται στις περιοχές του Δήμου, ένα μεγάλο τμήμα των επιφανειών έχει παραχωρηθεί στη ΔΕΗ για μελλοντική εκμετάλλευση, η οποία έχει το αποκλειστικό δικαίωμα της έρευνας και της εκμετάλλευσης στερεών καυσίμων ορυκτών υλών για τριάντα χρόνια από την ημέρα δημοσίευσης των αποφάσεων στο ΦΕΚ. Επίσης η ΔΕΗ υποχρεώνεται μεταξύ άλλων όρων και περιορισμών, να τηρεί πλήρως τις διατάξεις περί προστασίας και αποκατάστασης του φυσικού και εδαφικού περιβάλλοντος.

Το γεγονός τόσων ετών της παραγωγής μεγάλου μέρους του ηλεκτρισμού της χώρας, εντάσσει ειδικά σήμερα στο περιβάλλον της μεταλιγνιτικής εποχής την περιοχή σε μια συγκεκριμένη θεώρηση αποκατάστασης, η οποία σχετίζεται πλέον και με την παύση των εξορυκτικών δραστηριοτήτων. Στην προοπτική αποκατάστασης των χώρων αυτών, το στοιχείο της μορφολογικής και αισθητικής εξισορρόπησης των αλλοιωμένων εδαφικών επιφανειών, αποτελεί σίγουρα προτεραιότητα. Στο ζήτημα όμως εύρεσης εναλλακτικών λύσεων επαναχρησιμοποίησης αυτών των επιφανειών, απαιτείται περαιτέρω έρευνα, από τις αρχικές προτάσεις του ΣΔΑΜ, λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους όπως η αναγέννηση των φυσικών πόρων αλλά και η ασφάλεια ανθρώπων και εγκαταστάσεων.

Υποδομές ύδρευσης

Οι οικισμοί του Δήμου, υδροδοτούνται από γεωτρήσεις και πηγές με ικανοποιητική ποσότητα νερού, με χαρακτηριστικό όμως πρόβλημα να παραμένει στον ορεινό οικισμό της Κέλλης, ο οποίος υδροδοτείται από πηγές, που όμως δεν καλύπτουν τις ανάγκες του 24ώρου, ιδιαίτερα στους καλοκαιρινούς μήνες.

Πίνακας : Υδρευτικές γεωτρήσεις και πηγές Δήμου Αμυνταίου

Διοικητική Ενότητα	Είδος	Βάθος (μ)	μ^3 /έτος
Δ.Ε. Αμυνταίου			
Δ.Κ. Αμυνταίου			
Βιβλιοθήκη	Γεώτρηση	200	96.000

Πευκάκια (παλιά γεώτρηση)	Γεώτρηση	220	96.000
Πευκάκια (νέα γεώτρηση)	Γεώτρηση	220	98.000
περιοχή Πετρών	Πηγή		98.000
Τ.Κ. Αγίου Παντελεήμονα			
Μοναστήρι	Γεώτρηση	170	61.510
Χερσολείβαδο 11	Γεώτρηση	142	30.000
Τ.Κ. Ξινού Νερού			
Πόϊρο	Γεώτρηση	200	70.000
Ρίντο	Γεώτρηση	200	89.535
Τ.Κ. Κέλλης			
Δρόμος προς Πέτρες	Γεώτρηση	250	30.000
Πιπερίτσα	Πηγές		
Τ.Κ. Κλειδίου			
Τάπολα	Πηγή		2.047
Σάπιο	Πηγή		4.093
Τ.Κ. Πετρών			
	Πηγή		29.020
Τ.Κ. Ροδώνα			
περιοχή Ξινού Νερού	Γεώτρηση	120	10.184
Τ.Κ. Φανού			
προφήτης Ηλίας	Γεώτρηση	200	8.090
Δ.Ε. Αετού			
Τ.Κ. Αετού			
Γυρίκι	Γεώτρηση	200	13.662
	Πηγή		56.925
Τ.Κ. Αγραπιδέων			
	Πηγή		11.160
Τ.Κ. Λιμνοχωρίου			
	Γεώτρηση	200	23.920
Τ.Κ. Λιμνοχωρίου/Τ.Κ. Αναργύρων			
Αμπέλια	Γεώτρηση	250	42.036
Τ.Κ. Ασπρογειών			
	Πηγή		19.440
Τ.Κ. Πεδινού/Τ.Κ. Βαλτονέρων			
Ραντόσι	Γεώτρηση	250	57.567
Τ.Κ. Σκλήθρου			
	Πηγή		49.476
Δ.Ε. Φιλώτα			
Τ.Κ. Φιλώτα			
Παρχάρ (περιοχή Κομνηνών)	Πηγή		84.800
περιοχή Πελαργού	Γεώτρηση	220	80.000
Εφεδρική (περιοχή Πελαργού)	Γεώτρηση	220	-
Τ.Κ. Λεβαΐας			
περιοχή Πελαργού	Γεώτρηση	220	95.140
Τ.Κ. Πελαργού			
	Γεώτρηση	150	30.225
Τ.Κ. Μανιακίου			
Βουνό	Γεώτρηση	220	46.373
Τ.Κ. Αντιγόνου			
	Γεώτρηση	200	44.920
Τ.Κ. Αντιγόνου/Τ.Κ. Βεγόρας			
	Γεώτρηση	250	25.550
Τ.Κ. Βεγόρας			
	Γεώτρηση	200	43.060
Τ.Κ. Φαραγγίου			
	Γεώτρηση	100	13.750
Δ.Ε. Βαρικού			
Τ.Κ. Βαρικού			
	Πηγή		59.335
Δ.Ε. Λεχόβου			

T.K. Λεχόβου			
Γκολίνα 1	Πηγή		3.010
Γκολίνα 2	Πηγή		9.035
Άγιος Παντελεήμων	Πηγή		3.010
Ίσβορο	Πηγή		15.055
Μεγάλη Γέφυρα	Γεώτρηση	90	110.500
Δ.Ε. Νυμφαίου			
T.K. Νυμφαίου			
ΧΑΝΘ	Πηγή		24.700
Μουτσιάλα	Πηγή		12.350
Λάκκος	Πηγή		4.920

Σημειώνεται πως έχει ήδη κατατεθεί και είναι σε φάση αξιολόγησης στο Πρόγραμμα ΕΣΠΑ, η πρόταση με τίτλο «Υδρευση ΔΕ Αμυνταίου και Αετού από επιφανειακά υδάτινα σώματα και εσωτερικά δίκτυα οικισμών», που περιλαμβάνει την εκμετάλλευση ύδατος από επιφανειακό υδάτινο πόρο (ρέμα Περικοπής-Ασπρογείων), που μέσω ταχυδιυλιστηρίου για τον καθαρισμό και εμπλουτισμό του ύδατος θα υδροδοτεί 14 συνολικά κοινότητες. Επίσης στην πρόταση περιλαμβάνεται και η αντικατάσταση εσωτερικών δικτύων σε πέντε (5) κοινότητες αυτές των Λεχόβου, Λιμνοχωρίου, Νυμφαίου, Μανιακίου και Αντιγόνου. Η πρόταση έχει υποβληθεί από την ΠΕ Φλώρινας, που θα αποτελεί και τον φορέα υλοποίησης του έργου.

Πίνακας : Υδρευτικές δεξαμενές Δήμου Αμυνταίου

Περιοχή	Θέση	Τροφοδοσία	Χωρητικότητα (μ3)	Υλικό	Επεξεργασία	Ρύθμιση στάθμης	Εξοπλισμός
Αμύνταιο		Εσωτερικό δίκτυο	600	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ασύρματο	Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Αγ. Παντελεήμων		Εσωτερικό δίκτυο	300	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ασύρματο/επνσ ύρματο	Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Πέτρες		Εσωτερικό δίκτυο	150	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση		Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Κέλλη	Πηγές	Εσωτερικό δίκτυο	100	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση		
Κέλλη	Αγ. Αθανάσιος	Εσωτερικό δίκτυο	250	Σκυρόδεμα		Χρονοδιακόπτης	
Κέλλη	Α/Σ		50	Σκυρόδεμα		Χρονοδιακόπτης	Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Φανός		Εσωτερικό δίκτυο	100	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ασύρματο	Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Ροδώνας		Εσωτερικό δίκτυο	100	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Επνσρματο	Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Ξινό Νερό	Ρίντο	Εσωτερικό δίκτυο	450	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ασύρματο	
Ξινό Νερό	Πόϊρο	Δεξαμενή Ρίντο	50	Σκυρόδεμα		Επνσρματο	Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Κλειδί		Εσωτερικό δίκτυο	50	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση		
Βεγόρα		Εσωτερικό δίκτυο	300	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ασύρματο	
Λεβαία		Εσωτερικό δίκτυο	150	Σκυρόδεμα		Επνσρματο	
Λεβαία		Εσωτερικό δίκτυο	150	Σκυρόδεμα			
Φιλώτας	Ακραία	Εσωτερικό	100	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση		

		δίκτυο		μα	ση		
Φιλώτας	Κεντρική	Εσωτερικό δίκτυο	100	Σκυρόδεμα		Ασύρματο	
Φιλώτας	Α/Σ	Δεξαμενές Λεβαΐας	50	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση		Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Φιλώτας	Πόντιοι	Εσωτερικό δίκτυο	150	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση		
Πελαργός		Εσωτερικό δίκτυο	150	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ασύρματο	
Πελαργός	Κομνηνά	Δεξαμενές Φιλώτα	300	Σκυρόδεμα			
Αντίγονο		Εσωτερικό δίκτυο	150	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ενσύρματο	
Μανιάκι		Εσωτερικό δίκτυο	100	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ασύρματο	
Φαράγγι		Εσωτερικό δίκτυο	100	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ασύρματο	
Πεδινό	Ραντόσι	Δεξαμενές Πεδινού-Βαλτονέρων	25	Σκυρόδεμα		Χρονοδιακόπτης	
Πεδινό		Εσωτερικό δίκτυο	120	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση		
Αετός		Εσωτερικό δίκτυο	500	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ασύρματο	
Αετός		Δεξαμενές Λιμνοχωρίου-Αναργύρων	60	Σκυρόδεμα		Ασύρματο	Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Βαλτόνερα	Α/Σ	Υδατόπυργος Βαλτονέρων	60	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση		Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Βαλτόνερα	Υδατόπυργος	Εσωτερικό δίκτυο	40	Σκυρόδεμα			
Λιμνοχώρι		Εσωτερικό δίκτυο	100	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ασύρματο	
Ανάργυροι		Εσωτερικό δίκτυο	140	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ασύρματο	
Αγραπιδιές		Εσωτερικό δίκτυο	100	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση		
Σκλήθρο	Νέα δεξαμενή	Εσωτερικό δίκτυο	70	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση		
Σκλήθρο	Παλιά δεξαμενή	Εσωτερικό δίκτυο	70	Σκυρόδεμα			
Ασπρόγεια	Νέα δεξαμενή	Εσωτερικό δίκτυο	100	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση		
Ασπρόγεια	Παλιά δεξαμενή	Νέα δεξαμενή	100	Σκυρόδεμα		Ενσύρματο	
Βαρικό		Εσωτερικό δίκτυο	250	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση		Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Νυμφαίο	Κεντρική	Εσωτερικό δίκτυο	500	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ηλεκτροβάννα	
Νυμφαίο	Δεξαμενή ΧΑΝΘ	Κεντρική δεξαμενή	50	Σκυρόδεμα		Ενσύρματο	
Νυμφαίο	Α/Σ ΧΑΝΘ	Δεξαμενή ΧΑΝΘ	10	Σκυρόδεμα		Ενσύρματο	Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Λέχοβο	Πηγές	Εσωτερικό δίκτυο	50	Σκυρόδεμα	Χλωρίωση	Ενσύρματο	Αντλιοστάσιο-πιεστικό
Λέχοβο	Ίσβορο	Δεξαμενή	20	Σκυρόδεμα		Ασύρματο	Αντλιοστάσιο

		εργ. κατοικιών		μα		το	ο-πιεστικό
Λέχοβο	Εργ. κατοικίες	Εσωτερικό δίκτυο	200	Σκυρόδε μα	Χλωρίω ση		Αντλιοστάσι ο-πιεστικό

Σημειώνεται επίσης πως ολοκληρώνεται η κατασκευή των εσωτερικών δικτύων των οικισμών Κέλλης και Αγίου Παντελεήμονα με χρηματοδότηση ΕΣΠΑ, ενώ είναι σε διαδικασία συμβασιοποίησης των εσωτερικών δικτύων των οικισμών Βεγόρας και Πελαργού με χρηματοδότηση ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ.

Πίνακας : Παροχές ύδρευσης ανά Τοπική Κοινότητα στον Δήμο Αμυνταίου

Τοπική Κοινότητα	Παροχές
Αμύνταιο	2.622
Άγιος Παντελεήμων	531
Ξινό Νερό	573
Πέτρες	177
Ροδώνας	74
Φανός	60
Κέλλη	247
Κλειδί	51
Φιλώτας	938
Λεβαία	441
Αντίγονο	249
Μανιάκι	276
Πελαργός	154
Φαράγγι	66
Βεγόρα	232
Αετός	400
Βαλτόνερα	277
Πεδινό	179
Ανάργυροι	220
Λιμνοχώρι	121
Σκλήθρο	190
Ασπρόγεια	120
Αγραπιδιά	60
Βαρικό	295
Λέχοβο	495
Νυμφαίο	185

Υποδομές αποχέτευσης

Στο μεγαλύτερο μέρος του Δήμου Αμυνταίου σε όλους τους οικισμούς υπάρχουν εσωτερικά δίκτυα ακαθάρτων. Στο Αμύνταιο το 55% του υφιστάμενου εσωτερικού δικτύου αποχέτευσης της πόλης του Αμυνταίου είναι χωριστικό και το υπόλοιπο 45% είναι παντοροϊκό.

Πίνακας : Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.) Δήμου Αμυνταίου

Θέση	Εξυπηρετούμενοι Οικισμοί	Πληθυσμός Σχεδιασμού	Παροχή Σχεδιασμού (μ3/ημ)	Είδος Επεξεργασίας	Κατάσταση
Αμύνταιο-Λίμνη Πετρών	Αμύνταιο-Πέτρες-Ξινό Νερό	10.900	1.732	Γ'βάθμια	Λειτουργία
Αγ. Παντελεήμων	Αγ. Παντελεήμων	1.500	200	Γ'βάθμια	Λειτουργία
Φαράγγι	Φαράγγι	150	30	Β'βάθμια	Λειτουργία
Πεδινό	Πεδινό	620	138,2	Γ'βάθμια	Κατασκευή
Αετός	Αετός-Αγραπιδιά	1.600	311	Γ'βάθμια	Κατασκευή
Βαλτόνερα	Βαλτόνερα-Λιμνοχώρι	1.000	186,6	Γ'βάθμια	Κατασκευή
Σκλήθρο	Σκλήθρο	900	186,6	Γ'βάθμια	Κατασκευή
Ασπρόγεια	Ασπρόγεια	560	129,6	Γ'βάθμια	Κατασκευή

Σουλού	Φιλώτας- Λεβαία-Μανιάκι- Βεγόρα- Αντίγονο- Πελαργός	5.141	743	Γ'βάθμια	Προς Δημοπρασία
Λέχοβο	Λέχοβο	1.250	250	Γ'βάθμια	Σχεδιασμός
Βαρικό	Βαρικό	700	140	Γ'βάθμια	Σχεδιασμός

Είναι σε εξέλιξη η διαδικασία για την κατασκευή της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων της ΔΕ Φιλώτα με παράλληλη υλοποίηση όλων των εξωτερικών αγωγών προσαγωγής, και, την κατασκευή των εσωτερικών δικτύων αποχέτευσης ακαθάρτων για τις κοινότητες της ΔΕ Φιλώτα, με χρηματοδότηση ΕΣΠΑ. Παράλληλα είναι σε εξέλιξη οι διαδικασίες για την υλοποίηση του έργου της κατασκευής του εσωτερικού δικτύου αποχέτευσης ΤΚ Σκλήθρου, με χρηματοδότηση ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ. Επίσης έχουν ενταχθεί στο Τεχνικό Πρόγραμμα του Δήμου χρηματοδοτήσεις για την εκπόνηση υδραυλικών μελετών αποχέτευσης και για άλλες κοινότητες του Δήμου Αμυνταίου.

Υποδομές άρδευσης

Πίνακας : Καταγραφή Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ)

Επωνυμία Φορέα	Αρδευόμενη επιφάνεια (στρ)	Προμήθεια νερού	Σύνολο χλμ αγωγών	Ποσότητα νερού (μ3)
ΤΟΕΒ Αναργύρων	3.010	αναπέταση	4	1.502.000
ΤΟΕΒ Λιμνοχωρίου	3.800		41,2	1.600.000
ΤΟΕΒ Πετρών	1.788	υπό πίεση	23,2	842.400
ΤΟΕΒ Σκλήθρου	1.100	υπό πίεση		49.000

Πίνακας : Καταγραφή δημοτικών αρδευτικών γεωτρήσεων

Τοπική Κοινότητα	Τοποθεσία	Έναρξη χρήσης
Αγραπιδιές 1	Στρούγγες	2000
Αγραπιδιές 2	Άγιος Χαράλαμπος	1970
Αγραπιδιές 3	Σπυριάδης	1975
Αγραπιδιές 4	Κιλελέρ	1980
Αγραπιδιές 5	Σαββίδης	1975
Πέτρες 1	ΣΙΠΟ	1995
Πέτρες 2	Προφήτης Ηλίας	1995
Πέτρες 3	Τούρκικα Νεκροταφεία	1990
Πέτρες 4	Μπίγουρα	1975
Αετός 1	Γήπεδο	1995
Αετός 2	Χωράφι του Παπά	1990
Αετός 3	Γκλάμπλικ	2005
Αετός 4	Σκούπες	1997
Ανάργυροι 1	Στρούγγες	1985
Ανάργυροι 2	Γήπεδο	2000
Αντίγονο 1	Τρίγωνο	1995
Αντίγονο 2	Αγέλη	1995
Βαλτόνερα 1	Κοκκινόχωμα	1980
Βαλτόνερα 2	Εκκλησία	1990
Βαρικό 1	Ασπροπόταμος	1988
Βαρικό 2	Γέφυρα Θεοδώρου	1997
Βαρικό 3	Γκούρα	1987
Βαρικό 4	Ξύλινος δρόμος	1989
Βαρικό 5	Κάμπος άριστος	1998
Βαρικό 6	Γήπεδο	1996
Βαρικό 7	Πανταζής	1995
Βαρικό 8	Ραδουβάνκι	2006
Βαρικό 9	Βραψίνι	1998
Βεγόρα 1	Κηπάρια	1986
Βεγόρα 2	Εκκλησία	1993
Πεδινό	Τσέπο	1996
Πελαργός	προς Ξηροπόταμο	1965

Φαράγγι 1	Ποτάμι	1980
Φαράγγι 2	Ποτάμι	1980
Φαράγγι 3	Παλαιοχώρι	2004
Μανιάκι	προς Παπασόβα	1992
Ξινό Νερό 1	Μπόζο-στάση Ροδώνα	1983
Ξινό Νερό 2	Γήπεδο	1994
Λεβαία 1	Γήπεδο	1975
Λεβαία 2	Στρατόπεδο	1990
Λεβαία 3	Πετράκη	1960

Η ανεξέλεγκτη χρήση των ιδιωτικών αρδευτικών γεωτρήσεων, συμβάλλει στην υποβάθμιση του υπόγειου υδροφορέα, φαινόμενο που γίνεται ακόμα πιο έντονο με τις αντλήσεις της ΔΕΗ για την αποστράγγιση του πεδίου εξόρυξης, έως και σήμερα. Στα πλαίσια της μεταλignιτικής εποχής θα πρέπει ο Δήμος να στοχεύσει στην διαχείριση του πιθανού πλεονάσματος επιφανειακού ύδατος και της απόθεσής του στους λιμναίους αποθέτες. Η αύξηση της στάθμης των επιφανειακών υποδοχέων δεν μπορεί και δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως φαινόμενο πλημμύρας. Επίσης στα πλαίσια της διαχείρισης του νερού θα πρέπει να αυξηθούν οι αρδεύσιμες επιφάνειες και να υπάρξει αλλαγή στον τρόπο άρδευσης, που μέχρι σήμερα είναι ο καταιονισμός με συστήματα άρδευσης μεγάλων πιέσεων.

Υποδομές ενέργειας

Το σύνολο του Δήμου Αμυνταίου καλύπτεται από ευρύ δίκτυο μέσης τάσης, σε πολλές όμως περιοχές, πεπαλαιωμένο με συχνές πτώσεις τάσης. Το δίκτυο αναπτύσσεται στο σύνολο του Δήμου, όπου υπάρχουν επιχειρήσεις και αγροτικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες εξυπηρετούνται τοπικά με υποσταθμούς στους οποίους η τάση υποβαθμίζεται στο βαθμό που απαιτείται. Αντίστοιχα το εσωτερικό των οικισμών, υπάρχει δίκτυο μέσης και χαμηλής τάσης για την εξυπηρέτηση των οικιακών αναγκών, καθώς και των υπόλοιπων δραστηριοτήτων, που χωροθετούνται εντός ορίων των οικισμών.

Όσο αφορά την ενεργειακή κατανάλωση του Δήμου Αμυνταίου για τις ανάγκες ηλεκτροδότησης των κτηρίων και τις ανάγκες ηλεκτροφωτισμού των κοινόχρηστων χώρων και των χώρων πρασίνου, αυτή ανέρχεται σε περίπου 3.330 MWh, με ετήσια δαπάνη που ανέρχεται περίπου στις 950.000,00 €. Επομένως και στα πλαίσια της μεταλignιτικής εποχής ο Δήμος Αμυνταίου προτίθεται να προβεί σε παραγωγικές επενδύσεις που θα μειώνουν την δαπάνη καταβολής του ανωτέρω ποσού, στον τομέα της εγκατάστασης στοιχείων led στον δημοτικό φωτισμό, αλλά και σε δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των δημοτικών κτηρίων σε χρήση.

Η πολιτική του Δήμου Αμυνταίου για τον τομέα της γεωργίας θα εστιαστεί στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του συνόλου των δημοτών που ασχολούνται με τη γεωργία προκειμένου να υιοθετήσουν όσο το δυνατόν σε μεγαλύτερο βαθμό τα μέτρα για τη μείωση των ενεργειακών καταναλώσεων. Τα κτήρια του Δήμου παρουσιάζουν αυξημένη κατανάλωση θερμικής ενέργειας εξαιτίας των κλιματικών χαρακτηριστικών της περιοχής αλλά και της παλαιότητάς τους. Ωστόσο σε όλες τις κατηγορίες κτηρίων υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης που αφορούν τόσο στην ενεργειακή αναβάθμιση όσο και στην βελτίωση της ενεργειακής συμπεριφοράς των χρηστών.

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Ο Δήμος Αμυνταίου, ενώ αποτελεί έναν από τους πέντε (5) 'ενεργειακούς' δήμους της χώρας, δεν έχει αναπτύξει υποδομές για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Στην περιοχή του Δήμου όμως αναπτύσσεται συνεχώς η εγκατάσταση ιδιωτικών φωτοβολταϊκών συστημάτων, ενώ υπάρχει ενδιαφέρον για την εγκατάσταση ανεμογεννητριών, ιδιαίτερα στις περιοχές Νυμφαίου και Κέλλης. Η πολιτική του Δήμου θα εστιάσει στον καθορισμό χρήσης περιοχών δόκιμων για την ανάπτυξη φωτοβολταϊκών συστημάτων, αφενός για την ανάπτυξη δικών του εγκαταστάσεων, αφετέρου για την ανάπτυξη ιδιωτικών εγκαταστάσεων. Η ανάπτυξη δημοτικών εγκαταστάσεων μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε μέσω δημιουργίας ενεργειακής κοινότητας, είτε με δημιουργία ΣΔΙΤ. Επίσης με τον καθορισμό χρήσης περιοχών για την ανάπτυξη ΑΠΕ, μπορεί ο Δήμος να μισθώσει περιοχές για την ανάπτυξη ιδιωτικών πρωτοβουλιών, δίχως να δεσμεύεται για την χρήση αυτή γη υψηλής παραγωγικότητας.

Ένας άλλος τομέας ανάπτυξης ΑΠΕ, αποτελεί η εκμετάλλευση της βιομάζας, είτε από υπολείμματα αγροτικών καλλιεργειών, είτε από τα υπολείμματα της κτηνοτροφίας.

Υποδομές διαχείρισης ομβρίων

Στους οικισμούς του Δήμου κυριαρχούν τα παντορροϊκά δίκτυα στα οποία διοχετεύονται λύματα και όμβρια. Στο Αμύνταιο υπάρχει χωριστικό δίκτυο μόνο στον περιμετρικό δρόμο το οποίο και δέχεται όμβρια από το περίπου 30% της επιφάνειας του οικισμού. Έχει επίσης εγκριθεί η χρηματοδότηση του έργου Υποδομές αντιπλημμυρικής προστασίας ΔΚ Αμυνταίου, από το Πρόγραμμα Α. Τρίτσης, με το οποίο αντιμετωπίζεται το πρόβλημα τοπικών πλημμυρικών φαινομένων στην νοτιοανατολική ζώνη του οικισμού, ενώ ολοκληρώνεται το δίκτυο αποχέτευσης ομβρίων στο περιμετρικό οδικό δίκτυο, μέσω της κατασκευής συλλεκτήρα αγωγού, ενώ εξασφαλίζεται η παροχέυτικότητα στον αποδέκτη των υφιστάμενων δικτύων, ενώ δίνεται η δυνατότητα μελλοντικής σύνδεσης επιμέρους παροχών στο βασικό συλλεκτήριο αγωγό.

Υποδομές τηλεπικοινωνιών

Τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας εξυπηρετούν ικανοποιητικά όλους τους οικισμούς της περιοχής του Δήμου. Ο ΟΤΕ καλύπτει επαρκώς τη ζήτηση της περιοχής και γενικότερα τις ανάγκες των κατοίκων της περιοχής του Δήμου, ενώ υπάρχει δυνατότητα επέκτασης της υπάρχουσας τηλεφωνικής υποδομής. Η κύρια πρόκληση του μέλλοντος αφορά στις τηλεπικοινωνίες, δηλαδή στη ραγδαία εισαγωγή νεότερων τεχνολογιών που θα αλλάξουν τον τρόπο λειτουργίας των κατοίκων και των υπηρεσιών όπως συμβαίνει σε πολυάριθμα σχετικά παραδείγματα του εξωτερικού. Επίσης ο Δήμος Αμυνταίου, μέσω χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων έχει προβεί σε πυκνωση του δικτύου κεραιών για δωρεάν χρήση υπηρεσιών WiFi από τους δημότες και επισκέπτες του Δήμου.

Υποδομές καθαριότητας

Φορέας διαχείρισης των απορριμμάτων των Δήμων της Δυτικής Μακεδονίας είναι η ΔΙΑΔΥΜΑ. Αποτελεί φορέα για την οργάνωση των υπηρεσιών διαχείρισης απορριμμάτων σε επίπεδο Περιφέρειας και η έναρξη λειτουργίας της έγινε με το ΦΕΚ 2506/18.05.1998. Η ΔΙΑΔΥΜΑ ΑΕ αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και νομική βάση για την ίδρυσή της αποτέλεσαν οι διατάξεις του άρθρου 291 του παλαιού Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, σε συνδυασμό με το άρθρο 69 του Ν. 1416/84. Επιπλέον νομική βάση αποτελούν τα αναφερόμενα στο άρθρο 30 του Ν. 3536/2007(ΦΕΚ 114/Α/8.6.2006) όπως ισχύει κάθε φορά, καθώς και η ΚΥΑ 2527/2009 «Ειδικότερα ζητήματα και θέματα σχετικά με την λειτουργία, την άσκηση των δραστηριοτήτων και την άσκηση τιμολογιακής πολιτικής των ΦοΔΣΑ» (ΦΕΚ 83/Β/23.1.2009). Σκοπός και αντικείμενο της εταιρείας είναι η εκπόνηση και εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Απορριμμάτων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας σε ότι αφορά το σύνολο των φάσεων της διαχείρισης.

Η ΔΙΑΔΥΜΑ αποτελεί το φορέα σχεδιασμού, υλοποίησης και λειτουργίας του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Απορριμμάτων σε επίπεδο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και τον επίσημο φορέα διαχείρισης στερεών αποβλήτων (ΦοΣΔΑ) σύμφωνα με όσα προβλέπει η ΚΥΑ 50910/2727/2003 «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση Στερεών Αποβλήτων-Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης» με την οποία ενσωματώνεται στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία 91/156/ΕΟΚ.

Οι υπόχρεοι ΟΤΑ πρώτου βαθμού είναι υποχρεωμένοι να διαθέτουν τα συλλεγόμενα στερεά απόβλητα στις εγκαταστάσεις της οικείας διαχειριστικής ενότητας δηλαδή του Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων που ορίζεται από το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων. Αρμόδιος για την προσωρινή αποθήκευση, μεταφόρτωση, αξιοποίηση και διάθεση των στερεών αποβλήτων και για τη λειτουργία των υφιστάμενων εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων και για την υλοποίηση των έργων ή δραστηριοτήτων είναι ο Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων.

Ο Δήμος Αμυνταίου έχει εγγράψει στον προϋπολογισμό του 2021, συνολικό ποσό 485.175,00 €, για τη διαχείριση των σύμμικτων και ανακυκλώσιμων υλικών, λόγω και της αύξησης των τιμολογίων που εκτιμώνται περίπου στα 81,19 €/τόνο. Επίσης στον Δήμο Αμυνταίου προβλέπεται η προμήθεια νέων απορριμματοφόρων, μέσω χρηματοδοτικών προγραμμάτων (ΕΣΠΑ, ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ), για την αντικατάσταση και συμπλήρωση του στόλου αποκομιδής.

Το εβδομαδιαίο πρόγραμμα αποκομιδής απορριμμάτων από τους κάδους του Δήμου είναι το παρακάτω :

Πίνακας : Εβδομαδιαίο πρόγραμμα αποκομιδής απορριμμάτων

ΔΕ Αμυνταίου

KTZ 2808	Δευτέρα έως Σάββατο	Εντός ΔΚ Αμυνταίου και Σωτήρα
KHI 7853	Δευτέρα	Αμύνταιο-Αγ. Παντελεήμων-Πέτρες-Ροδώνα
KHI 4493	Τρίτη	Αμύνταιο-Κέλλη-Ξινό Νερό-Φανός
KHI 7853	Τετάρτη	Ανακύκλωση χαρτιού
KHI 7853	Πέμπτη	Αμύνταιο-Αγ. Παντελεήμων-Πέτρες-Ροδώνα
KHI 7853	Παρασκευή	Αμύνταιο-Κέλλη-Ξινό Νερό-Φανός
ΔΕ Αετού-Λεχόβου		
KHI 9293	Δευτέρα	Σκλήθρο-Αετός-Πεδινό
KHY 7853	Τρίτη	Ασπρόγεια-Λέχοβο-Βαρικό
KHI 9293	Τετάρτη	Νυμφαίο-Αγραπιδιές-Λιμνοχώρι-Βαλτόνερα
KHI 9293	Πέμπτη	Σκλήθρο-Αετός-Πεδινό
KHI 9293	Παρασκευή	Λέχοβο-Βαρικό
ΔΕ Φιλώτα		
KHY 4592	Δευτέρα	Φιλώτας-Λεβαία
	Τρίτη	Φαράγγι-Μανιάκι-Βεγόρα
	Τετάρτη	Φιλώτας
	Πέμπτη	Αντίγονο-Πελαργός
	Παρασκευή	Φιλώτας-Ανάργυροι

Η συχνότητα αποκομιδής είναι ανάλογη της έκτασης και της πληθυσμιακής πυκνότητας, ενώ η αποκομιδή διενεργείται τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα, πλην του Νυμφαίου που διενεργείται μία φορά. Κάδοι απορριμμάτων, έχουν εγκατασταθεί σε όλους τους οικισμούς, ενώ λειτουργεί πρόγραμμα αντικατάστασης των κάδων με φθορές ή καταστροφές.

Υποδομές Πολιτικής Προστασίας

Σημειώνεται πως σύμφωνα με τον νέο ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, η αρμοδιότητα της Πολιτικής Προστασίας ανήκει πλέον στο νέο Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας, το οποίο δεν στελεχώνεται με προσωπικό της Υπηρεσίας.

Το βασικό θεσμικό όργανο Πολιτικής Προστασίας είναι το Συντονιστικό Τοπικό Όργανο, με αποτέλεσμα οι αντίστοιχες αρμοδιότητες, όπως για παράδειγμα η επιθεώρηση των πυροσβεστικών κρουσμάτων, αν ασκούνται αποκλειστικά με τη συνδρομή άλλων φορέων, εν προκειμένω από την Πυροσβεστική Υπηρεσία Πτολεμαΐδας. Το Συντονιστικό Τοπικό Όργανο αποτελείται από το Δήμαρχο (πρόεδρος), αντιδημάρχους, ειδικευμένα στελέχη πολιτικής προστασίας της Περιφέρειας και του Νομού, εκπρόσωπο Στρατιωτικού Διοικητή της περιοχής, τον Διοικητή του Αστυνομικού Τμήματος της έδρας του Δήμου, εκπρόσωπο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Πτολεμαΐδας, τον προϊστάμενο της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών, εκπρόσωπο της Δ/σης Δασών Φλώρινας και τέλος εκπροσώπους εθελοντικών οργανώσεων.

Σε γενικά πλαίσια, οι αρμοδιότητες του συντονιστικού οργάνου είναι ο συντονισμός και η επίβλεψη του έργου της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών που λαμβάνουν χώρα στα διοικητικά όρια του Δήμου. Επιπλέον αρμοδιότητα αποτελεί η εισήγηση για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας της περιοχής, στο πλαίσιο του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού, η εφαρμογή προγραμμάτων, μέτρων και δράσεων στο πλαίσιο του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού και η διάθεση και ο συντονισμός δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση καταστροφών. Σημαντική αρμοδιότητα του εν λόγω οργάνου είναι ο σχεδιασμός και ο προγραμματισμός δράσης σε περίπτωση σεισμού. Οι κύριες σχετικές ενέργειες περιλαμβάνουν τον προέλεγχο των υφιστάμενων κτηριακών υποδομών, την καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης, τον προγραμματισμό και τη διενέργεια επιχειρησιακών ασκήσεων και τέλος, τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση διαδικασιών μεταβατικής κατάστασης.

Το Συντονιστικό Τοπικό Όργανο συνεδριάζει ανά τακτά διαστήματα και τουλάχιστον ετησίως για την προετοιμασία έκτακτων καταστάσεων όπως παγετού/χιονοπτώσεων, κακών καιρικών συνθηκών, αντιπυρικής περιόδου, σεισμών καθώς και πλημμυρικών φαινομένων. Όσο αφορά στις υποδομές ο Δήμος Αμυνταίου έχει στην κατοχή του κατάλληλα μηχανήματα με έδρα το Αμύνταιο αλλά και τις ορεινές κοινότητες. Επίσης για τον αποχιονισμό εντός των οικισμών προχωρεί στη σύναψη συμβάσεων με ιδιώτες οι οποίοι διαθέτουν γεωργικούς ελκυστήρες ή μηχανήματα. Στους γεωργικούς ελκυστήρες προσαρμόζεται λεπίδα αποχιονισμού.

Επίσης για την κάλυψη θέσεων χειριστών μηχανημάτων προχωράει είτε στην πρόσληψη κατάλληλων ατόμων για εργασία πενταμήνου ή οκταμήνου. Επίσης υπάρχει σχεδιασμός για την σύναψη σύμβασης με ιδιώτη εργολάβο ο οποίος θα διαθέτει μηχανήματα και κατάλληλο προσωπικό χειριστών για την κάλυψη διπλών βαρδιών επιφυλακής σε περιπτώσεις ανάγκης.

Πίνακας : Οχήματα-Μηχανήματα αρμοδιότητας πολιτικής προστασίας

Είδος μηχανήματος-οχήματος	Τύπος	Αριθμ
Ισοπεδωτής γαιών	COMATSU GD521A-1E	2
Ισοπεδωτής γαιών	FIAT HITACHI-G170	1
Αλατοδιανομέας με λεπίδα αποχιονισμού	IVECO MAGIRUS	1
Αλατοδιανομέας με λεπίδα αποχιονισμού	DAIMLER AG-UNIMOG405/70	1
Εκχιονιστικό	DAIMLER-CHRYSLER	1
Μικρό αποχιονιστικό		1
Φορητό ανατρεπόμενο	IVECO MAGIRUS MP190E35W	1
Πολυμηχάνημα (Unimog)	DAIMLER-CHRYSLER	1
Πολυμηχάνημα	CATERPILLAR 226B	1
Πυροσβεστικό όχημα	MAZDA – BT50	1
Φορτωτής-εκσκαφέας	JCB-4CX-4WS-SM	2
Λεπίδες αποχιονισμού επί αγροτικού ελκυστήρα	-	3

Πολεοδομική πληροφορία

Ρόλο πολεοδομικού κέντρου για τον Δήμο Αμυνταίου, αλλά και Τοπικού Κέντρου για την ευρύτερη περιοχή αποτελεί ο οικισμός του Αμυνταίου. Πρόκειται για οικισμό 3^{ου} επιπέδου, ο οποίος συγκεντρώνει λειτουργίες και υπηρεσίες που εξυπηρετούν τόσο το Δήμο, όσο και την ευρύτερη περιοχή του. Οι υπόλοιποι οικισμοί του Δήμου χαρακτηρίζονται ως 5^{ου} επιπέδου και εξαρτώνται από το Αμύνταιο που βρίσκεται σε κεντροβαρική θέση.

Το Αμύνταιο ως προ-καποδιστριακός οικισμός έχει Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο από το 1986 σύμφωνα με το ΦΕΚ 1205/Δ/22.12.1986 , ενώ αργότερα το 1988 εγκρίθηκε η πολεοδομική μελέτη για την επέκταση του Αμυνταίου σύμφωνα με το ΦΕΚ 405/Δ/14.6.1988, αργότερα αναθεωρήθηκε το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο του Αμυνταίου σύμφωνα με το ΦΕΚ 637/Δ/14.6.2005 και τροποποιήθηκαν οι όροι και περιορισμοί δόμησης. Το Αμύνταιο διαθέτει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο από το 1950 (ΦΕΚ 261/Α/9.11.1950), το οποίο αρχικά επεκτάθηκε το 1954 (ΦΕΚ 289/Α/27.11.1954), η δεύτερη επέκταση εγκρίθηκε το 1988 (ΦΕΚ 104/Δ/14.6.1988) ενώ το παλιό σχέδιο αναθεωρήθηκε το 2005 (ΦΕΚ 637/Δ/14.6.2005). Παρά την αστική του ανάπτυξη εξακολουθεί να αποτελεί ένα σημαντικό αγροτικό κέντρο που εξυπηρετεί μια ευρύτερη περιοχή.

Οι οριοθετημένοι οικισμοί είναι μικρού πληθυσμιακού μεγέθους κα έκτασης. Πρόκειται για οικιστικούς υποδοχείς πρώτης κατοικίας με αμιγώς αγροτικό χαρακτήρα. Στους οικισμούς της περιοχής κυριαρχεί η δόμηση πρώτης κατοικίας με τη μορφή μονοκατοικίας και δευτερευόντων κτισμάτων για αγροτικές χρήσεις. Λίγα είναι τα κτίσματα δεύτερης κατοικίας. Λόγω του αγροτικού χαρακτήρα της περιοχής, η οικοδομική δραστηριότητα και ειδικότερα ο τομέας της κατοικίας δεν έχει ιδιαίτερη βαρύτητα στην τοπική οικονομία.

Εξαίρεση αποτελεί η πόλη του Αμυνταίου όπου οι όροι και ο τρόπος δόμησης της κατοικίας και των κτισμάτων διαφέρουν, καθώς απεικονίζεται ο ημιαστικός του χαρακτήρας. Έτσι υπάρχουν τριώροφα και τετραώροφα κτίσματα με χρήση κατοικίας και κεντρικών λειτουργιών πόλης. Η ανάπτυξη των οικισμών είναι συνήθως μονοκεντρική. Στο κέντρο υπάρχει η πλατεία γύρω από την οποία αναπτύσσονται χρήσεις εκπαίδευσης, εμπορίου, παροχής υπηρεσιών κλπ. Η κεντρική πλατεία αποτελεί τον μοναδικό υπαίθριο κοινόχρηστο χώρο, στις περισσότερες περιπτώσεις σαφώς καθορισμένο και διαμορφωμένο, η ύπαρξη της οποίας ταυτίζεται με το πάρκο και τους χώρους πρασίνου. Στο σύνολό τους οι οικισμοί παρουσιάζουν αρκετά αδόμητα οικόπεδα στα περιφερειακά τους τμήματα. Επίσης μεγάλος αριθμός κατοικιών είναι ακατοίκητα και τα παλαιότερα από αυτά είναι ετοιμόρροπα. Η εικόνα των κτισμάτων παραπέμπει στην τυπική αγροτική αρχιτεκτονική, με έντονα σημάδια λαϊκής μίμησης και μετεξέλιξης αστικών προτύπων. Σημειώνεται επίσης πως σε πολλούς οικισμούς που γειτνιάζουν με το μέτωπο εξόρυξης της ΔΕΗ, παρουσιάστηκαν ρωγμές από τα ρήγματα που δημιουργούνται, λόγω των αντλήσεων που διενεργεί η ΔΕΗ για την αποστράγγιση του πεδίου εξόρυξης. Η σύγκρουση χρήσεων γης με την συνύπαρξη κατοικίας, αποθηκών και κτισμάτων

αγροτικών χρήσεων, συμβάλλει στην αρνητική εικόνα των οικισμών, εικόνα που ενισχύεται και από την έλλειψη χώρων στάθμευσης.

Μολονότι η σύγχρονη οικοδομική δραστηριότητα κυρίως μετά τις δεκαετίες του '60 και '70 αλλοίωσαν σε μεγάλο βαθμό την εικόνα του δομημένου χώρου στην περιοχή, μπορεί κανείς να εντοπίσει ακόμα και σήμερα διάσπαρτα δείγματα του τοπικού παραδοσιακού αρχιτεκτονικού στυλ. Πρόκειται κυρίως για διώροφα πετρόκτιστα σπίτια με μικρό εξώστη στον πάνω όροφο - συνήθως καλυμμένο με μικρή ατεωματική στέγη - τα οποία στέγαζαν τις δραστηριότητες διευρυμένων αγροτικών οικογενειών. Η διακόσμησή τους συνήθως περιορίζεται στη χρήση κεραμικών στοιχείων γύρω από τις εισόδους και τα παράθυρα. Χαρακτηριστικά δείγματα αυτής της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής διατηρούνται στον Άγιο Παντελεήμονα, στις Πέτρες, στο Ξινό Νερό, στον Αετό, το Σκλήθρο, τα Ασπρόγεια, το Λέχοβο και την Κέλλη.

Μία δεύτερη διακριτή ομάδα κτισμάτων στους οικισμούς του Δήμου είναι αυτή που ουσιαστικά αναπαράγει τα κλασικιστικά και εκλεκτικιστικά πρότυπα της αστικής αρχιτεκτονικής της περιόδου του Μεσοπολέμου. Πρόκειται για διώροφες πέτρινες κατοικίες, οι οποίες καλύπτονται πλέον με ασβεστοκονίαμα (στις περισσότερες περιπτώσεις επιχρωματισμένο) και φέρουν συνήθως γύψινα διακοσμητικά στοιχεία. Τέλος, μία τρίτη ομάδα κτισμάτων εντοπίζεται στους ορεινούς οικισμούς του Δήμου (Κέλλη, Κλειδί, Σκλήθρο, Βαρικό, Ασπρόγεια) και αφορά σε πλίνθινες κατασκευές ενισχυμένες με τα απαραίτητα ξύλινα δομικά στοιχεία, οι οποίες χρησιμοποιούνταν κυρίως ως βοηθητικοί χώροι για τη στέγαση των αγροτοποιομενικών δραστηριοτήτων των νοικοκυριών (στάβλοι, αποθήκες, κουζίνες κλπ).

Τα ισχύοντα ΦΕΚ για κάθε οικισμό του Δήμου είναι τα παρακάτω :

ΔΚ Αμυνταίου

ΦΕΚ 637/Δ/14.6.2005 – Αναθεώρηση εγκεκριμένου ρυμοτομικού οικισμού Αμυνταίου Ν. Φλώρινας και τροποποίηση όρων και περιορισμών δόμησης.

ΦΕΚ 352/Δ/6.6.1989 – Τροποποίηση της υπ' αριθμ 2037/1141/9.6.88 απόφασης, με θέμα «Αναθεώρηση εγκεκριμένου ρυμοτομικού, οικισμού Αμυνταίου Ν. Φλώρινας και τροποποίηση όρων και περιορισμών δόμησης».

ΦΕΚ 405/Δ/14.6.1988 – Έγκριση πολεοδομικής μελέτης του Δήμου Αμυνταίου Ν. Φλώρινας.

ΦΕΚ 1205/Δ/22.12.1986 – Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) του Δήμου Αμυνταίου Ν. Φλώρινας.

ΦΕΚ 231/Δ/11.7.1977 – Περί τροποποίησης και επεκτάσεως του ρυμοτομικού σχεδίου Αμυνταίου και καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων του.

ΦΕΚ 164/Δ/1.9.1969 – Περί καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων, των κειμένων εντός των ορίων οικισμών έχοντων εγκεκριμένον ρυμοτομικόν σχέδιον.

ΦΕΚ 289/Α/27.11.1954 – Περί επεκτάσεως του ρυμοτομικού σχεδίου Αμυνταίου Φλωρίνης και των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων αυτού.

ΦΕΚ 261/Α/9.11.1950 – Περί εγκρίσεως του πολεοδομικού σχεδίου του οικισμού Αμύνταιον Φλωρίνης και των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων αυτού.

ΦΕΚ 534/Δ/18.6.1986 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Σωτήρα Ν. Φλώρινας.

ΦΕΚ 264/Δ/18.4.1984 – Τροποποίηση του εγκεκριμένου Ρυμοτομικού σχεδίου Οικισμού Σωτήρα του Νομού Φλώρινας.

ΤΚ Ξινού Νερού

ΦΕΚ 1359/Δ/31.12.1986 – Καθορισμός ορίου και όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Ξινού Νερού Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Αγίου Παντελεήμονα

ΦΕΚ 792/Δ/3.8.1994 – Τροποποίηση εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου οικισμού Αγ. Παντελεήμονα Ν. Φλώρινας

ΦΕΚ 522/Δ/02.08.1991 – Τροποποίηση της 1631/16.5.1989 απόφασης Νομάρχη Φλώρινας με θέμα «Πολυεξόχηση και επέκταση οικισμού Αγ. Παντελεήμονα με πληθυσμό κάτω των 2000 κατοίκων».

ΦΕΚ 352/Δ/6.6.1989 – Πολυεξόχηση και επέκταση οικισμού Αγ. Παντελεήμονα με πληθυσμό κάτω των 2000 κατοίκων Ν. Φλώρινας.

ΦΕΚ 362/Δ/21.4.1986 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Αγ. Παντελεήμονα Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Κέλλης

ΦΕΚ 1237/Δ/28.12.1987 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Κέλλης Ν. Φλώρινας.

ΦΕΚ 1004/Δ/12.10.1987 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Κέλλης Ν. Φλώρινας

ΤΚ Πετρών

ΦΕΚ 749/Δ/8.9.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Πέτρες Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Κλειδίου

ΦΕΚ 749/Δ/8.9.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Κλειδί Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Ροδώνα

ΦΕΚ 749/Δ/8.9.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Ροδώνα Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Φανού

ΦΕΚ 749/Δ/8.9.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Φανός Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Φιλώτα

ΦΕΚ 522/Δ/02.08.1991 – Τροποποίηση της 742/10.3.1989 απόφασης Νομάρχη Φλώρινας με θέμα «Πολυεξόχηση και επέκταση οικισμού Φιλώτα με πληθυσμό κάτω των 2000 κατοίκων».

ΦΕΚ 1203/Δ/24.11.1992 – Τροποποίηση ρυμοτομικού σχεδίου (πολυεξόχησης και επέκτασης) οικισμού Φιλώτα Νομού Φλωρίνης.

ΦΕΚ 576/Δ/3.7.1986 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης τους οικισμούς Φιλώτα Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Λεβαΐας (Λακκιάς)

ΦΕΚ 864/Δ/22.9.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Λακκιάς Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Αντιγόνου

ΦΕΚ 858/Δ/18.9.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Αντίγονο Ν. Φλώρινας.

ΦΕΚ 646/Β/29.8.1972 – Περί κυρώσεως της οριστικής διανομής των οικοπέδων του συνοικισμού «Αντίγονος» Φλωρίνης έτους 1968-70.

ΤΚ Βεγόρων

ΦΕΚ 864/Δ/22.9.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Βεγόρας Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Μανιακίου

ΦΕΚ 334/Δ/17.4.1988 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Μανιακίου του Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Πελαργού

ΦΕΚ 864/Δ/22.9.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Πελαργού Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Φαραγγίου

ΦΕΚ 935/Δ/7.10.1986 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Φαραγγίου Ν. Φλώρινας

ΤΚ Αετού

ΦΕΚ 576/Δ/3.7.1986 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης τους οικισμούς Αετού Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Αγραπιδέων

ΦΕΚ 858/Δ/18.9.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Αγραπιδιές Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Πεδινού

ΦΕΚ 522/Δ/02.08.1991 – Τροποποίηση της 1041/7.6.1988 απόφασης Νομάρχη Φλώρινας με θέμα «Πολεοδόμηση και επέκταση οικισμού Πεδινού με πληθυσμό κάτω των 2000 κατοίκων».

ΦΕΚ 522/Δ/02.08.1991 – Τροποποίηση ρυμοτομικού σχεδίου οικισμού Πεδινού Ν. Φλώρινας μεταξύ των οικοπέδων με αριθμούς 87 και 135.

ΦΕΚ 448/Δ/29.6.1988 – Πολεοδόμηση και επέκταση οικισμού Πεδινού με πληθυσμό κάτω των 2000 κατοίκων του Ν. Φλώρινας.

ΦΕΚ 362/Δ/21.4.1986 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Πεδινού Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Βαλτονέρων

ΦΕΚ 976/Δ/16.10.1986 – Σύνταξη ρυμοτομικού σχεδίου στην περιοχή επέκτασης του οικισμού Βαλτονέρων του Νομού Φλώρινας, συνεχόμενης με το όριο του οικισμού και καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης.

ΦΕΚ 362/Δ/21.4.1986 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Βαλτονέρων Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Σκλήθρου

ΦΕΚ 1083/Δ/12.11.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Σκλήθρου Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Λιμνοχωρίου

ΦΕΚ 1104/Δ/19.9.1996 – Συμπληρωματική επέκταση των ορίων του οικισμού Λιμνοχωρίου Ν. Φλώρινας.

ΦΕΚ 858/Δ/18.9.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Λιμνοχώρι Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Αναργύρων

ΦΕΚ 1109/Δ/18.11.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Αγ. Αναργύρων Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Βαρικού

ΦΕΚ 864/Δ/22.9.1986 – Καθορισμός ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Βαρικού Ν. Φλώρινας.

ΦΕΚ 592/Δ/7.7.1986 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Βαρικού Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Λεχόβου

ΦΕΚ 576/Δ/3.7.1986 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης τους οικισμούς Λεχόβου Ν. Φλώρινας.

ΤΚ Νυμφαίου

ΦΕΚ 1237/Δ/28.12.1987 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Νυμφαίου Ν. Φλώρινας.

ΦΕΚ 1004/Δ/12.10.1987 – Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης στους οικισμούς Νυμφαίου Ν. Φλώρινας.

Κοινόχρηστοι χώροι

Ο Δήμος Αμυνταίου, περιλαμβάνει συνολικά 29 οικισμούς, εκ των οποίων οι 2, ο συνοικισμός Ανάληψη και ο συνοικισμός Σωτήρα αποτελούν την οικιστική συνέχεια του οικισμού Αμυνταίου, ο πρώτος προς βορρά και ο δεύτερος δυτικά, επάνω στον άξονα της επαρχιακής οδού Αμυνταίου-Καστοριάς, ενώ ο οικισμός της Περικοπής στην Τοπική Κοινότητα Ασπρογείων, έχει εγκαταλειφτεί από τους μόνιμους κατοίκους. Όλοι οι οικισμοί είναι οργανικά αναπτυσσόμενοι σε οικιστικούς πυρήνες, συνεκτικού χαρακτήρα, με λίγους κοινόχρηστους και κοινωφελείς χώρους. Η κυρίαρχη χρήση στους περισσότερους οικισμούς είναι η κατοικία σε συνδυασμό με λειτουργίες αγροτικού χαρακτήρα.

Στο Αμύνταιο υπάρχουν χώροι πρασίνου, πάρκα και παιδικές χαρές. Γενικά υπάρχει επάρκεια θεσμοθετημένων κοινόχρηστων χώρων στην πόλη, όμως εντοπίζονται και οικιστικές περιοχές όπου υπάρχει υψηλή δόμηση και όπου σημειώνεται έλλειψη σε ελεύθερους χώρους (κεντρικό κυρίως τμήμα της πόλης του Αμυνταίου). Η πρόσφατα εγκεκριμένη μελέτη Κυκλοφοριακής Ρύθμισης στο κέντρο κατ' αρχήν του Αμυνταίου έχει ως στόχο την βελτίωση των συνθηκών κυκλοφορίας για πεζούς και οχήματα, των μεταφορών, των χώρων στάθμευσης, των χώρων εμπορικής εκμετάλλευσης και γενικότερα του περιβάλλοντος αστικού χώρου, σε σχέση με τα κυκλοφοριακά μεγέθη, έτσι ώστε να συνάδουν με το πνεύμα των νέων προτύπων αστικής ανάπτυξης και τη ρύθμιση των χρήσεων των κοινόχρηστων χώρων. Με τον επανασχεδιασμό των αστικών οδών, αυτοί αναδεικνύονται σε εργαλείο μείζονος σημασίας για την αστική αναζωογόνηση και επιβάλλεται να αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερη προσοχή, ώστε να εξυπηρετούνται περαιτέρω ευρύτεροι στόχοι, όπως η τόνωση της ελκυστικότητας των υπαίθριων δημόσιων χώρων, η μεγιστοποίηση της δι-εποχικής χρήσης τους και η υπαγωγή τους στα ενεργειακά πρότυπα που καθορίζουν οι ανάγκες της σύγχρονης εποχής. Την μελέτη κυκλοφοριακών ρυθμίσεων ακολουθεί η μελέτη ανάπτυξης του κέντρου του Αμυνταίου με την δημιουργία νέων κόμβων, και, μεγιστοποίηση της χρήσης πεζοδρόμων και πλατειών.

Στους υπόλοιπους οικισμούς υπάρχουν ελεύθεροι χώροι, κυρίως στον κεντρικό πυρήνα τους με τη μορφή κεντρικής πλατείας. Παρατηρείται επίσης συγκέντρωση κοινόχρηστων χώρων γύρω από τις εκκλησίες. Οι παιδικές χαρές γεινιάζουν στους περισσότερους οικισμούς με τον χώρο της πλατείας, της οποίας αποτελούν τμήμα, ενώ ο Δήμος έχει προχωρήσει στον επανασχεδιασμό, και την έκδοση πιστοποιητικών λειτουργίας τους. Επίσης ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι υπάρχουν γύρω από τα σχολεία των οικισμών και δημιουργούνται πυρήνες, ενώ η ποιότητα του δημόσιου χώρου πλατεία χαρακτηρίζεται μάλλον μέτρια. Η φροντίδα των κοινόχρηστων χώρων αποτελεί αρμοδιότητα του Δήμου, όμως στηρίζεται και στις πρωτοβουλίες των κατά τόπους συλλόγων ή στην δραστηριοποίηση των προέδρων των τοπικών κοινοτήτων. Σημειώνεται επίσης πως η παρουσία του φυσικού περιβάλλοντος γίνεται άμεσα αντιληπτή, είτε στις ορεινές κοινότητες είτε στις παραλίμνιες.

Σημαντικός αριθμός χώρων αστικού πρασίνου εντοπίζεται κυρίως στο Αμύνταιο και ιδιαίτερα στην πολεοδομημένη περιοχή της επέκτασης του οικισμού. Στην πλειοψηφία τους πρόκειται για μικρούς σε έκταση χώρους πρασίνου, διάσπαρτους εντός του οικιστικού ιστού της επέκτασης που δημιουργούν όμως οργανωμένα μικρές γειτονιές στο κέντρο των οποίων υπάρχουν οι χώροι αυτοί. Οι διάσπαρτοι χώροι συνδέονται μεταξύ τους με δίκτυο πεζοδρόμων ή αστικών δρόμων, έτσι το σχέδιο πόλης αποκτά συνάφεια. Στο κέντρο του παλιού σχεδίου του οικισμού υπάρχουν τρεις μεγάλες πλατείες, οι δύο εκ των οποίων συνδέονται μεταξύ τους και στο κέντρο αυτών υπάρχουν τα κτήρια του παλαιού και διατηρητέου κτηρίου του Α Δημοτικού Σχολείου Αμυνταίου, με την εκκλησία των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, το παλιό κτήριο του Α Παιδικού Σταθμού, το κτήριο των Προσκόπων και το Πνευματικό Κέντρο Αμυνταίου τα οποία συνδέονται με το κεντρικό πάρκο Αμυνταίου. Ο δεύτερος χώρος είναι η πλατεία Αγοράς, που είναι και ο χώρος τέλεσης της λαϊκής αγοράς κάθε Δευτέρα. Μεγάλη ευκαιρία για την πόλη αποτελεί η διεκδίκηση της ζώνης της παλιάς σιδηροδρομικής γραμμής Αμυνταίου-Φλώρινας. Με την εξασφάλιση της κυριότητας, θα ενοποιηθούν δύο τμήματα του

οικισμού που σήμερα λειτουργικά διαχωρίζονται, αλλά και η ανάπτυξη ζώνης πρασίνου στην εν λόγω περιοχή θα αποτελέσει μια οδό σύνδεσης του εξωαστικού περιβάλλοντος με το αστικό και τον χώρο των κεντρικών πλατειών.

Στον Δήμο Αμυνταίου και εντός των οικισμών, δεν υπάρχουν ειδικοί χώροι για την στάθμευση των οχημάτων. Οι προσφερόμενες θέσεις στο κέντρο των οικισμών διακρίνονται σε επιτρεπόμενη στάθμευση δίπλα στο κράσπεδο και σε χώρους εκτός οδών, όπως τα αδόμητα οικόπεδα. Οι χώροι αυτοί αποτελούν ιδιωτικές ιδιοκτησίες αλλά χρησιμοποιούνται ως κοινόχρηστοι χώροι ελεύθερης στάθμευσης δίχως να έχει προηγηθεί καμία συμφωνία με το Δήμο. Στην ευρύτερη περιοχή των κέντρων των οικισμών υπάρχουν διάσπαρτοι υπαίθριοι χώροι στάθμευσης, διαφοροποιούμενοι ως προς την έκτασή τους και συνεπώς της χωρητικότητάς τους. Γενικά στους οικισμούς οι κυκλοφοριακές συνθήκες και η υπάρχουσα ρυμοτομία δε δημιουργούν ανάγκες διαμόρφωσης χώρων στάθμευσης.

Στην πόλη του Αμυνταίου προβλέπονται χώροι στάθμευσης. Συγκεκριμένα στο Αμύνταιο και στην πλατεία Αγοράς, τις ημέρες της εβδομάδας εκτός της Δευτέρας, όπου λειτουργεί η υπαίθρια λαϊκή αγορά, ο χώρος χρησιμοποιείται για την στάθμευση των οχημάτων στα σημεία που προβλέπονται από τον αρχικό σχεδιασμό της πλατείας. Επίσης υπάρχει ειδικά διαμορφωμένος χώρος βόρεια και νότια του χώρου των σιδηροδρομικών γραμμών, στο κέντρο του Αμυνταίου, ο οποίος και διαμορφώθηκε για την στάθμευση οχημάτων. Επίσης υπάρχει θεσμοθετημένος χώρος στάθμευσης βαρέων οχημάτων, στο ΟΤ 2, από το εγκεκριμένο σχέδιο της επέκτασης ο οποίος όμως δεν έχει διαμορφωθεί ακόμη. Επίσης έχει διαμορφωθεί χώρος δημοτικού οικοπέδου στο ΟΤ 112 ως χώρος στάθμευσης που εξυπηρετεί τη στάθμευση οχημάτων επισκεπτών του Δημοτικού Καταστήματος και της αγοράς του Αμυνταίου. Γενικά τα προβλήματα δημιουργούνται από την κακή χρήση του αυτοκινήτου για την μετάβαση στο κέντρο του οικισμού. Μέσω της κυκλοφοριακής μελέτης για την αναδιοργάνωση της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων, εφαρμόζεται καθεστώς μονοδρομήσεων έτσι ώστε να αποφεύγονται οι διπλές κινήσεις σε δρόμους που δεν μπορούν να εξυπηρετήσουν φόρτους κυκλοφορίας σε συγκεκριμένες ημέρες και ώρες, ενώ καθορίζονται αναλυτικά και οι ζώνες στάθμευσης σε κάθε οδό. Επίσης μεγάλο μέρος του προβλήματος της κίνησης των αυτοκινήτων στο κέντρο θα λύσει η εκμετάλλευση και για την στάθμευση του χώρου των παλαιών σιδηροδρομικών γραμμών Αμυνταίου-Φλώρινας, μια και τμήμα της έκτασης θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και για την προσωρινή ή και μόνιμη στάθμευση οχημάτων.

Υποδομές μεταφορών

Από τον Δήμο Αμυνταίου, διέρχεται η σιδηροδρομική γραμμή για Φλώρινα. Το Αμύνταιο και ο σιδηροδρομικός σταθμός εντός του οικισμού, αποτελεί κόμβο για την κίνηση πεζών και εμπορευμάτων. Η συνέχιση της λειτουργίας του σιδηροδρομικού δικτύου, και η ενίσχυση και αναβάθμιση του σταθμού θα είναι σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη της περιοχής. Επίσης η λειτουργία του σιδηροδρόμου μπορεί να αποτελέσει άξονα ανάπτυξης και για την περιοχή Μεράς Αμυνταίου, για την ανάπτυξη ΒΙΟΠΑ ή Κέντρου Διαμετακομιστικού Εμπορίου.

Το οδικό δίκτυο του Δήμου διακρίνεται σε κύριο (αυτό που συνδέει απευθείας τις Τοπικές Κοινότητες με την έδρα του Δήμου, το Αμύνταιο), δευτερεύον, αυτό που συνδέει τις Τοπικές Κοινότητες μεταξύ τους, σε αγροτικό και δασικό. Μέσα από την περιοχή του Δήμου επίσης διέρχεται σημαντικό τμήμα του Εθνικού και Επαρχιακού Δικτύου του Νομού αλλά και της Δυτικής Μακεδονίας.

Εθνικό Οδικό Δίκτυο

Ε.Ο. Βεύη-Κόμβος Αμυνταίου-Κόμβος Παραβεγορίτιδας (νέο τμήμα)

Ε.Ο. Κόμβος Παραβεγορίτιδας-Όρια Περιφ. Εν. Πέλλας

Βεύη-Κέλλη-Όρια Περιφ. Εν. Πέλλας

Βεύη-Αμύνταιο-Κόμβος Αμυνταίου (μέσω Κλειδιού)-Διασταύρωση με Επαρχιακή Οδό 20

Κόμβος Αμυνταίου-Όρια Περιφ. Εν. Κοζάνης (μέσω Α.Η.Σ. Αμυνταίου)

Πρωτεύον Επαρχιακό Δίκτυο

Αμύνταιο-Σωτήρα-Φανός-Πεδινό-Αετός-Αγραπιδιά-Σκλήθρο-Ασπρόγεια-Λέχοβο προς Βέργα (Όρια Περιφ. Εν. Καστοριάς)

Δευτερεύον Επαρχιακό Δίκτυο

Αμύνταιο-Ξινό Νερό

Αμύνταιο-Πέτρα

Αετός-Νυμφαίο

Ανάργυροι-Όρια Περιφ. Εν. Κοζάνης

Εθνική Οδός Φλώρινας-Κοζάνης-Φιλώτας-Αντίγονο-Μανιάκι-Φαράγγι-Όρια Περιφ. Εν. Πέλλας

Όρια Περιφ. Εν. Κοζάνης-Φιλώτας-Λεβαία(Λακκιά)-Αμύνταιο

Δημοτικό Οδικό Δίκτυο

Αμύνταιο-Άγιος Παντελεήμονας-Όρια Περιφ. Εν. Πέλλης (προς Άρνισσα)

Αμύνταιο-Βεγόρα

Βεγόρα-Μανιάκι

Βεγόρα-Λεβαία

Διασταύρωση δευτερεύοντος επαρχιακού δικτύου-Πελαργός

Πέτρες-Κέλλη (παραλίμνιος λίμνης Πετρών)

Διασταύρωση Εθνικού οδικού δικτύου-Κλειδί

Διασταύρωση πρωτεύοντος επαρχιακού δικτύου-Ροδώνα

Διασταύρωση πρωτεύοντος επαρχιακού δικτύου-Φανός

Διασταύρωση πρωτεύοντος επαρχιακού δικτύου-Ξινό Νερό

Ξινό Νερό-Φανός

Πεδινό-Βαλτόνερα

Βαλτόνερα-Διασταύρωση προς Λιμνοχώρι-Λιμνοχώρι

Διασταύρωση προς Λιμνοχώρι-Ανάργυροι

Διασταύρωση πρωτεύοντος επαρχιακού δικτύου(Αετός)-Βαλτόνερα

Αετός-Λιμνοχώρι

Διασταύρωση πρωτεύοντος επαρχιακού δικτύου-Ασπρόγεια

Διασταύρωση πρωτεύοντος επαρχιακού δικτύου-Βαρικό

Ανάργυροι-Βαρικό

Βαρικό-Όρια Περιφ. Εν. Καστοριάς (προς ΙΜ Παναγίας και Κλεισούρα)

Βαρικό-Όρια Περιφ. Εν. Κοζάνης (προς Δροσερό)

Γενικά αρμόδιοι για τη συντήρηση όλων των δημοσίων οδών που δεν καθορίζεται ρητώς ότι υπάγονται στην αρμοδιότητα των υπηρεσιών της έδρας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και των Υπηρεσιών των Περιφερειακών Ενοτήτων που υπάγονται στην Περιφέρεια (ΦΕΚ 3307/Β/11.12.2012), είναι οι Δήμοι και οι Κοινότητες, ο καθένας για τα οδικά τμήματα που βρίσκονται εντός των ορίων της διοικητικής του έκτασης. Αρμόδιοι για τη συντήρηση του Πρωτεύοντος και Δευτερεύοντος Επαρχιακού Δικτύου ειδικά για τα τμήματα που βρίσκονται εντός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων ή εντός των ορίων νομίμως υφιστάμενων οικισμών, είναι οι οικείοι Δήμοι και Κοινότητες. Επίσης στις περιπτώσεις των διαδημοτικών οδών, που δεν είναι χαρακτηρισμένες ως επαρχιακές οδοί, αλλά η αρμοδιότητα συντήρησής τους ανήκει στις Διευθύνσεις Τεχνικών Έργων των Περιφερειακών Ενοτήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΦΕΚ και ειδικά για τα τμήματά τους που βρίσκονται εντός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων ή εντός των ορίων νομίμως υφιστάμενων οικισμών, η αρμοδιότητα συντήρησής των ως άνω τμημάτων ανήκει στους οικείους Δήμους και Κοινότητες.

Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο στον εξωαστικό χώρο είναι τοπικής σημασίας και παρέχει πρόσβαση στις εξωαστικές αγροτικές δραστηριότητες, που αναπτύσσονται στην περιφερειακή περιοχή. Έτσι υπάρχει άμεση επαφή και συνέχεια λειτουργίας των δρόμων εντός οικισμού με το περιφερειακό δίκτυο το οποίο σε πολύ μεγάλο ποσοστό αποτελεί συνέχεια και επέκταση του αστικού δικτύου. Έτσι το αστικό δίκτυο συμπληρώνεται από ένα μεγάλο πλήθος αγροτικών δρόμων, στην πλειοψηφία χωματόδρομων που παρέχουν πρόσβαση στις καλλιέργειες και γενικά στις εκτός σχεδίου δραστηριότητες και ιδιοκτησίες.

Ως προς την ποιοτική κατάσταση των οδών, σε γενικές γραμμές χαρακτηρίζεται ως καλή, ωστόσο οι ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι χρήζουν συνεχούς συντήρησης λόγω των εκτεταμένων φθορών κατά την διάρκεια του χειμώνα εξαιτίας παγετού. Επίσης εκτεταμένες φθορές παρουσιάζονται στο αγροτικό και δασικό δίκτυο λόγω της συνεχούς χρήσης αλλά κυρίως λόγω των καιρικών συνθηκών που επικρατούν. Ειδικά στο δασικό δίκτυο παρουσιάζεται η ανάγκη κατασκευής αντιπλημμυρικών έργων, διευθετήσεων στην κοίτη χειμάρρων και οχετών για την διευθέτηση ομβρίων υδάτων. Επίσης σημαντικό πρόβλημα παρουσιάζεται στις διασταυρώσεις των αγροτικών δρόμων με το επαρχιακό κυρίως δίκτυο αλλά και με το δημοτικό δίκτυο. Στα σημεία των κόμβων, παρουσιάζονται εκτεταμένες φθορές από την κυκλοφορία γεωργικών μηχανημάτων. Ακόμη προβλήματα παρουσιάζονται και από την έλλειψη σήμανσης στα σημεία των διασταυρώσεων καθώς και από την έλλειψη προστατευτικών πλευρικών στηθαίων, ιδιαίτερα στα σημεία που το αγροτικό δίκτυο γειτνιάζει με αποστραγγιστικές τάφρους. Στα σημεία των κόμβων υπάρχει μεγάλη ανάγκη για την κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων, όπου συχνά στις περιόδους βροχοπτώσεων, συγκεντρώνονται λιμνάζοντα ύδατα δυσχεραίνοντας την κυκλοφορία.

Μεγάλο πρόβλημα παρουσιάζεται στον δρόμο από ΤΚ Βαλτονέρου προς ΤΚ Αναργύρων με την παρουσία ρηγμάτων που εμφανίζονται εγκάρσια στον δρόμο εξαιτίας της λειτουργίας του ορυχείου της ΔΕΗ σε πολύ κοντινή απόσταση. Οι φθορές που παρουσιάζονται στο οδόστρωμα κυρίως λόγω των καθιζήσεων σε μεγάλα τμήματα του δρόμου καθιστούν την αποκατάστασή τους πολύ δύσκολη. Η λύση της μετάθεσης του κύριου δρόμου δυτικότερα σε δρόμο του αναδασμού, ο οποίος έχει ασφαλτοστρωθεί κρίνεται η καλύτερη λύση, όμως θα χρειαστεί η κατασκευή γέφυρας διέλευσης της αποστραγγιστικής τάφρου για να καταστεί η παρέμβαση λειτουργική. Επίσης στον επαρχιακό δρόμο ΤΚ Αετού προς ΤΚ Νυμφαίου που είναι και ο μοναδικός ασφαλτοστρωμένος πρόσβασης προς την ορεινή κοινότητα του Νυμφαίου, παρουσιάζει προβλήματα κατολισθήσεων στα πρηνή και απαιτείται η σύνταξη των απαιτούμενων μελετών από πλευράς των υπηρεσιών της ΠΕ Φλώρινας, για την κατασκευή τοιχίων αντιστήριξης για την προστασία του οδοστρώματος.

Επίσης η επαρχιακή οδός προς ΤΚ Λεχόβου και Καστοριά παρουσιάζει προβλήματα απότομων στrophών δίχως ορατότητα, προκαλώντας προβλήματα στην ασφάλεια των οχημάτων κυρίως κατά την χειμερινή περίοδο αλλά και καθ' όλη την διάρκεια του έτους ειδικά όταν έχει ομίχλη. Εκεί θα χρειαστεί παρέμβαση βελτίωσης των γεωμετρικών χαρακτηριστικών των στrophών καθώς επίσης και βελτίωσης της χάραξης του δρόμου. Επίσης απαιτείται η τοποθέτηση προστατευτικών στηθαίων ασφαλείας σε επικίνδυνα σημεία του δρόμου. Έλεγχος επίσης απαιτείται στην γέφυρα του δρόμου ΤΚ Βεγόρων με ΤΚ Μανιακίου επειδή με την ένταση των βροχοπτώσεων των τελευταίων ετών το ρέμα Σουλού παροχετεύει μεγάλο όγκο υδάτων προς τη λίμνη Βεγορίτιδα, προκαλώντας μεγάλες καταπτώσεις χωμάτων από τα πρηνή του ρέματος πέριξ και της γέφυρας. Το φαινόμενο πρέπει να ελεγχθεί και να γίνουν οι απαραίτητες παρεμβάσεις, κυρίως με τοιχία αντιστήριξης πέριξ της γέφυρας ή ακόμα και με διευθέτηση και προστασία της κοίτης του ρέματος ανάντη και κατόντη αυτού.

Όσον αφορά τις αστικές μεταφορές, αυτές ικανοποιούνται με ΙΧ οχήματα ή με μισθωμένα οχήματα και λεωφορεία υπεραστικού ΚΤΕΛ Φλώρινας.

Υποδομές πρόνοιας και υγείας

Στο Δήμο Αμυνταίου λειτουργεί το Κέντρο Υγείας Αμυνταίου, το οποίο βρίσκεται εκτός σχεδίου πόλεως και εξυπηρετεί όλους τους οικισμούς του Δήμου. Υπάρχει επίσης και το Κέντρο Φυσικής Αποκατάστασης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, ενώ μέσα στην πόλη του Αμυνταίου λειτουργούν ιδιωτικά ιατρεία. Ειδικά για το ΚΑΦΚΑ, αυτό ιδρύθηκε το 1996, εποπτεύεται από το Υπουργείο Υγείας και έχει πανελλήνια εμβέλεια και χαρακτήρα. Το Κέντρο έχει δυνατότητα φιλοξενίας 100 ατόμων. Σκοπός του είναι η φυσική και κοινωνική αποκατάσταση ατόμων με αναπηρίες και λειτουργούν τμήματα φυσικοθεραπείας, εργοθεραπείας, λογοθεραπείας καθώς και τμήματα επαγγελματικής κατάρτισης. Στους περισσότερους από τους υπόλοιπους οικισμούς του Δήμου δεν συναντώνται εγκαταστάσεις

υγείας. Στα παλαιά κοινοτικά καταστήματα των Τοπικών Κοινοτήτων στεγάζονται αίθουσες εξέτασης αγροτικών ιατρειών που λειτουργούν συνήθως μία φορά την εβδομάδα. Επίσης σε κανέναν οικισμό δεν σημειώνεται παραμονή ασθενοφόρου του ΕΚΑΒ για έκτακτα περιστατικά. Αυτά αντιμετωπίζονται από το Κέντρο Υγείας Αμυνταίου. Η εικόνα του τομέα της υγείας στην περιοχή χαρακτηρίζεται από ελλείψεις και κενά που πρέπει να καλυφθούν, καθώς καθημερινά αυξάνονται οι απαιτήσεις αλλά και οι ανάγκες για καλύτερη και πληρέστερη περίθαλψη των ασθενών.

Σε ότι αφορά την νοσοκομειακή περίθαλψη σε δευτεροβάθμιο και τριτοβάθμιο επίπεδο, οι κάτοικοι του Δήμου εξυπηρετούνται από το Γενικό Νοσοκομείο Φλώρινας «Ελένη Θ. Δημητρίου» και το Γενικό Νοσοκομείο Πτολεμαΐδας «Μποδοσάκειο», καθώς επίσης και από το Γενικό Νοσοκομείο Καστοριάς κυρίως για τον οικισμό Λεχόβου. Το πιο κοντινό νοσοκομείο είναι το Νοσοκομείο Πτολεμαΐδας με μέσο χρόνο μετάβασης τα 20-25 λεπτά. Ακόμα οι κάτοικοι της περιοχής εξυπηρετούνται και στο Γενικό Νοσοκομείο Κοζάνης «Μαμάτσειο» και με την λειτουργία της Εγνατίας γίνεται μετάβαση και στη Θεσσαλονίκη για πιο εξειδικευμένα περιστατικά. Στον Δήμο υπάρχουν δύο κτήρια οικοτροφείων, ένα αρρένων και ένα θηλέων, που είναι ιδιοκτησίας της Εκκλησίας, όμως δεν λειτουργούν και είναι κλειστά. Επίσης λειτουργούν φαρμακεία.

Υπηρεσίες προς τους πολίτες του Δήμου Αμυνταίου στον τομέα της πρόνοιας παρέχονται μέσω των ΝΠΔΔ του Δήμου και συγκεκριμένα την Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση Δήμου Αμυνταίου και το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης-Αθλητισμού. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν την λειτουργία παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, Κέντρων Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων, Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι, Κοινωνικό Παντοπωλείο κ.α.

Πίνακας : Καταγραφή Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών

Χωρική Ενότητα	Αριθμός μαθητών	
	2015	2020
ΔΚ Αμυνταίου	46	63
ΤΚ Αγίου Παντελεήμονα	6	5
ΤΚ Ξινού Νερού	7	7
ΤΚ Κέλλης	4	3
Σύνολο ΔΕ Αμυνταίου	63	78
ΤΚ Φιλώτα	10	14
ΤΚ Λεβαΐας	5	6
ΤΚ Αντιγόνου	2	9
ΤΚ Βεγόρας	1	-
ΤΚ Μανιακίου	10	4
Σύνολο ΔΕ Φιλώτα	28	33
ΤΚ Αετού	4	9
ΤΚ Πεδινού	11	5
ΤΚ Σκλήθρου	6	6
Σύνολο ΔΕ Αετού	21	20
ΔΕ/ΤΚ Βαρικού	8	6
ΔΕ/ΤΚ Λεχόβου	5	6
Σύνολο νηπίων	125	143

Τα Κ.Α.Π.Η. στον Δήμο Αμυνταίου είναι τα ακόλουθα :

ΚΑΠΗ Αμυνταίου – μέλη 694 (εγγεγραμμένοι 2015 – 546)

ΚΑΠΗ Αγ. Παντελεήμονα – μέλη 138 (εγγεγραμμένοι 2015 – 36)

ΚΑΠΗ Φιλώτα – μέλη 348 (εγγεγραμμένοι 2015 – 250)

ΚΑΠΗ Αετού – μέλη 490 (εγγεγραμμένοι 2015 – 440)

Σύνολο εγγεγραμμένων μελών 1.670 (2015 – 1.272)

Υπεύθυνος για την λειτουργία των ΚΑΠΗ είναι το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης-Αθλητισμού, ενώ το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν είναι η έλλειψη προσωπικού για τη στελέχωσή τους, καθώς επίσης και το γεγονός της μη έγκαιρης καταβολής της συνδρομής των εγγεγραμμένων μελών.

Το πρόγραμμα κατ' οίκον στήριξης ηλικιωμένων και ΑμεΑ «Βοήθεια στο Σπίτι» στοχεύει στην οργάνωση και συστηματική παροχή υπηρεσιών κοινωνικής εργασίας, νοσηλευτικής φροντίδας και οικογενειακής βοήθειας για την κάλυψη βασικών αναγκών των ηλικιωμένων και ΑμεΑ. Υπεύθυνη για

την λειτουργία του προγράμματος είναι το αρμόδιο τμήμα του Δήμου. Η δομή εδρεύει στο Αμύνταιο και καλύπτει όλους του οικισμούς του Δήμου. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε άτομα τρίτης ηλικίας που δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως, με προτεραιότητα αυτούς που ζουν μόνοι τους ή δεν έχουν την πλήρη φροντίδα της οικογένειας ή που το εισόδημά τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες για την βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Υποδομές εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης

Πίνακας : Σχολεία Α'βάθμιας και Β'βάθμιας εκπαίδευσης Δήμου Αμυνταίου

Χωρική Ενότητα	Είδος Σχολείου	Αριθμός μαθητών	
		2015	2020
ΔΚ Αμυνταίου	1ο Νηπιαγωγείο	47	55
	2ο Νηπιαγωγείο	29	27
	4ο Νηπιαγωγείο	33	30
	1ο Δημοτικό Σχολ.	155	140
	2ο Δημοτικό Σχολ.	98	74
	3ο Δημοτικό Σχολ.	118	98
	Ειδικό Δημοτικό Σχολ.	5	5
	Γυμνάσιο Αμυνταίου	271	225
	Μουσικό Σχολείο	83	39
	Γενικό Λύκειο Αμυνταίου	176	162
	ΕΠΑΛ Αμυνταίου	196	180
ΤΚ Ξινού Νερού	Νηπιαγωγείο	22	18
	Δημοτικό Σχολείο	49	49
ΤΚ Αγ. Παντελεήμονα	Νηπιαγωγείο	19	13
	Δημοτικό Σχολείο	47	77
ΤΚ Κέλλης	Νηπιαγωγείο	9	7
	Δημοτικό Σχολείο	49	27
ΤΚ Φιλώτα	Νηπιαγωγείο Φιλώτα	37	16
	Δημοτικό Σχολείο	145	104
	Γυμνάσιο Φιλώτα	103	91
	Γενικό Λύκειο Φιλώτα	67	54
ΤΚ Λεβαΐας	Νηπιαγωγείο Λεβαΐας	13	10
	Δημοτικό Σχολείο	45	29
ΤΚ Βεγόρων	Νηπιαγωγείο Βεγόρων	7	-
	Δημοτικό Σχολείο	23	13
ΤΚ Αντιγόνου	Νηπιαγωγείο Αντιγόνου	5	11
	Δημοτικό Σχολείο	-	-
ΤΚ Μανιακίου	Νηπιαγωγείο Μανιακίου	11	9
	Δημοτικό Σχολείο	30	33
ΤΚ Αετού	Νηπιαγωγείο Αετού	22	18
	Δημοτικό Σχολείο	89	68
	Γυμνάσιο Αετού	65	54
ΤΚ Σκλήθρου	Νηπιαγωγείο Σκλήθρου	11	11
	Δημοτικό Σχολείο	38	28
ΔΕ/ΤΚ Βαρικού	Νηπιαγωγείο Βαρικού	4	6
	Δημοτικό Σχολείο	23	13
ΔΕ/ΤΚ Λεχόβου	Νηπιαγωγείο Λεχόβου	13	12
	Δημοτικό Σχολείο	50	32
	Γυμνάσιο Λεχόβου	14	25
Σύνολο μαθητών		2.221	1.863

Εντός των ορίων του Δήμου Αμυνταίου δεν λειτουργούν ιδιωτικά σχολεία πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Όσων αφορά τα φροντιστήρια λειτουργούν φροντιστήρια ξένων γλωσσών καθώς και φροντιστήρια προετοιμασίας των παιδιών σε όλες τις βαθμίδες της σχολικής εκπαίδευσης.

Υποδομές πολιτισμού και δραστηριότητες

Πέρα από τις δράσεις που κατά καιρούς πραγματοποιούν οι τοπικοί σύλλογοι, υπάρχουν μια σειρά από θεσμοθετημένες εκδηλώσεις που διοργανώνονται κάθε χρόνο στην περιοχή του Δήμου. Αυτές μπορούμε να τις διακρίνουμε με βάση το χαρακτήρα και το αντικείμενό τους στις παρακάτω κατηγορίες :

Αμύνταια. Είναι εκδηλώσεις πολιτιστικού χαρακτήρα που γίνονται κάθε χρόνο στον Αύγουστο και λαμβάνουν χώρα σε όλα τις τοπικές κοινότητες της ΔΕ Αμυνταίου. Περιλαμβάνουν συναυλίες, εκθέσεις φωτογραφίας και ζωγραφικής, θεατρικές παραστάσεις και προβολές. Η Εμποροπανήγυρης Αμυνταίου η οποία διοργανώνεται το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου και συγκεντρώνει πλήθος μικροπωλητών και πλήθος επισκεπτών τόσο από την ευρύτερη περιοχή όσο και το σύνολο της Περιφέρειας. Μάλιστα τα τελευταία χρόνια παρατηρείται και προσέλευση από τη γειτονική ΠΓΔΜ. Είναι ετήσια συνάθροιση μικροπωλητών στο Αμύνταιο θεωρείται η μεγαλύτερη στην Δυτική Μακεδονία και σηματοδοτεί την έναρξη της μακράς χειμερινής περιόδου στην περιοχή. Έχει καθιερωθεί πλέον ως τοπικός, αλλά και υπερτοπικός θεσμός, ενώ από τους κατοίκους του Αμυνταίου θεωρείται ως ένα πολύ σημαντικό πολιτιστικό και κοινωνικό γεγονός για την πόλη. Τα τελευταία χρόνια η ενεργή συμμετοχή του Δήμου στην οργάνωση της εμποροπανήγυρης (τακτική διανομή των χώρων υποδοχής των μικροπωλητών, κατασκευή των υποδομών, ευταξία και καθαρισμός της πόλης μετά τη λήξη) έχει συμβάλει καθοριστικά στη βελτίωση της αισθητικής εικόνας του σημαντικού αυτού κοινωνικοοικονομικού γεγονότος.

Τα Τσίρι - Τσίρι Βάρβαρα που αναβιώνουν στις αρχές Δεκεμβρίου στο Αμύνταιο στην παραμονή της γιορτής της Αγίας Βαρβάρας. Το μοναδικό πανελλαδικά αυτό έθιμο έχει, σύμφωνα με κάποιους μελετητές, ρωμαϊκές καταβολές. Η χριστιανική εκδοχή συνδέει το άναμμα της φωτιάς τη νύχτα της 3 προς 4 Δεκεμβρίου με την Αγία Βαρβάρα, η οποία σώθηκε όταν αποπειράθηκαν να την κάψουν. Η προετοιμασία ξεκινάει μέρες πριν από τις παρέες της κάθε γειτονιάς, που μαζεύουν ξύλα ώστε η φωτιά που θα ανάψουν να είναι η ψηλότερη, ενώ τα μέλη της παρέας πηδούν πάνω από τη φωτιά. Μετά ακολουθεί με τη συνοδεία των χάλκινων της περιοχής λαϊκό γλέντι μέχρι το ξημέρωμα γύρω από τις φωτιές. Η θεσμοθετημένη οργάνωση των σχετικών εκδηλώσεων έχει τα τελευταία χρόνια λάβει έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα, αφού έχουν κινητοποιηθεί όλοι οι φορείς της περιοχής (Δήμος, Πολιτιστικοί Σύλλογοι) και με συντονισμένο τρόπο υποστηρίζουν τόσο την προβολή των εκδηλώσεων, όσο και την υποδοχή των επισκεπτών. Ενδεικτικό της νέας αυτής πνοής είναι η συγκέντρωση των μελών όλων των φορέων σε μία κεντρική φωτιά στο παλαιότερο κομμάτι της πόλης, όπου το γλέντι πλέον γίνεται κοινό.

Στις 27 Ιουλίου διοργανώνεται στον Άγιο Παντελεήμονα «Το Κουρμπάνι». Παρά το γεγονός ότι το συγκεκριμένο πανηγύρι συνδέεται άμεσα με τη συγκεκριμένη θρησκευτική γιορτή, έχει να επιδείξει έναν ξεχωριστό χαρακτήρα λόγω των ιδιαίτερων εθιμικών δρώμενων που λαμβάνουν χώρα, αλλά και την καθολική συμμετοχή των κατοίκων. Την παραμονή της γιορτής του Αγίου γίνεται στο έξω από τον περίβολο της ομώνυμης εκκλησίας η θυσία του μοσχαριού (κουρμπάνι), το οποίο στη συνέχεια μαγειρεύεται σε μεγάλα καζάνια και μοιράζεται στους κατοίκους του χωριού και τους επισκέπτες. Το λαϊκό γλέντι στις πλατείες του χωριού την παραμονή και την ημέρα της γιορτής, καθώς και οι ποικίλες εξαήμερες εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται τα τελευταία χρόνια με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Συλλόγου και την αιγίδα του Δήμου (ναυαθλητικές δραστηριότητες στην πλαζ, συναυλίες, μουσικοχορευτικές παραστάσεις, αγώνες δρόμου κλπ) συνιστούν ένα από τα σημαντικότερα θερινά πολιτιστικά γεγονότα για την ευρύτερη περιοχή του Δήμου Αμυνταίου.

Το Καρναβάλι του Ξινού Νερού που αποτελεί το μοναδικό οργανωμένο Καρναβάλι του νομού. Οι αποκριάτικες εκδηλώσεις που διαρκούν πέντε ημέρες οργανώνονται κάθε χρόνο από τον Πολιτιστικό Σύλλογο και υποστηρίζονται από το Δήμο. Οι εκδηλώσεις περιλαμβάνουν παραδοσιακούς χορούς, χορό μεταμφιεσμένων, με αποκορύφωμα την παρέλαση αρμάτων και πεζοπόρων ομάδων την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς. Την Καθαρά Δευτέρα το πρωί, στην τοποθεσία Πεύκα γίνεται το πέταγμα του χαρταετού με τη συνοδεία λαϊκής ορχήστρας και την προσφορά τοπικών εδεσμάτων στους επισκέπτες. Οι αποκριάτικες εκδηλώσεις στο Ξινό Νερό έχουν αποκτήσει τα τελευταία χρόνια υπερτοπική σημασία, αφού ουσιαστικά πρόκειται για τις μοναδικές οργανωμένες καρναβαλικές δραστηριότητες στο Νομό Φλώρινας.

Οι μεταμφιέσεις (νταβατσάρια), το λαϊκό γλέντι, ο αγιασμός των υδάτων της λίμνης και η ημέρα της Μπάμπως (Μπάμπιντεν) συνιστούν την κορύφωση των εκδηλώσεων του Δωδεκαήμερου στο πλαίσιο του παραδοσιακού εθιμικού βίου και συνδέονται με τον κύκλο αναπαραγωγής της ζωής και

της αγροτικής σοδειάς. Ειδικά σε έναν οικισμό όπως ο Άγιος Παντελεήμονας, όπου κυριαρχεί το υγρό στοιχείο, η ημέρα των Θεοφανείων είναι ξεχωριστή και τα παλιότερα παγανιστικά έθιμα ενσωματώθηκαν στον εορτασμό της ημέρας. Δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια δεν γιορτάζεται το Μπάμπιντεν, καθώς ο σύγχρονος τρόπος ζωής και οι εργασιακές υποχρεώσεις των κατοίκων δεν επιτρέπουν τη συνέχισή του. Η ημέρα των Θεοφανείων, αν και έχει χάσει πολλά από τα στοιχεία του παραδοσιακού εορτασμού, περιλαμβάνει εκτός από τον αγιασμό των υδάτων και τα παραδοσιακά κάλαντα και πολιτιστικές εκδηλώσεις στην πλατεία του χωριού.

Το παραδοσιακό πέταγμα του χαρταετού με τη συνοδεία σαρακοστιανών εδεσμάτων, κρασιού και τοπικών μουσικών συγκροτημάτων έχει γίνει θεσμός εδώ και πολλά χρόνια σε πολλούς οικισμούς του Δήμου Αμυνταίου. Στην έδρα του Δήμου, το Αμύνταιο, οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στον οικισμό των Εργατικών Κατοικιών υπό την αιγίδα του Δήμου και την υποστήριξη πολλών τοπικών φορέων (στρατός, σύλλογοι, οиноποιεία κλπ) και προσελκύουν επισκέπτες από την ευρύτερη περιοχή. Παρόμοιες διοργανώσεις γίνονται στον Άγιο Παντελεήμονα, στο Ξινό Νερό, στο Φαράγγι, στο Φιλώτα και στο Λέχοβο.

Οίνος και Πολιτισμός. Είναι εκδηλώσεις που γίνονται άνοιξη-καλοκαίρι-φθινόπωρο σε συνεργασία με την ΕΝΟΑΜ (ένωση οينوπαραγωγών του αμπελώνα της Μακεδονίας) και σχετίζονται με το κατ' εξοχήν προϊόν της περιοχής το κρασί. Στις εκδηλώσεις που γίνονται με την συμμετοχή όλων των οينوποιείων οργανώνονται σεμινάρια χωρικής οиноποίησης και μία φορά το χρόνο στα πλαίσια των εκδηλώσεων βραβεύεται το καλύτερο κρασί που έχει παραχθεί στα σπιτικά κελάρια.

Μία από τις πλέον μακραίωνες εκφάνσεις του πολιτισμού της περιοχής είναι η θρησκευτική παράδοση των κατοίκων. Η πατροπαράδοτη πίστη των κατοίκων του λεκανοπεδίου στις αρχές της Ορθοδοξίας γίνεται φανερή στο σύνολο του κοινωνικού και εθιμικού τους βίου, σε όλη τη διάρκεια του χρόνου. Ο σημαντικός αριθμός παλαιότερων και νεότερων ναών σε όλους τους οικισμούς του Δήμου Αμυνταίου, η λειτουργία παλαιών και νέων μοναστηριών και τα παραδοσιακά πανηγύρια εορτασμού της μνήμης Αγίων αποτελούν τα πιο ζωντανά δείγματα της θρησκευτικής παράδοσης της περιοχής.

Η ναοδομία στους οικισμούς του λεκανοπεδίου σχετίζεται άμεσα με την ιστορική πορεία των οικισμών και τις εκδηλώσεις θρησκευτικότητας των κατοίκων. Όλοι οι οικισμοί του Δήμου διαθέτουν τουλάχιστον από έναν εν λειτουργία ναό, ενώ σε αρκετούς υπάρχουν περισσότεροι από ένας, μαζί με άλλα ξωκλήσια και προσκυνητάρια στις παρυφές των χωριών. Μία διακριτή κατηγορία ναών είναι αυτοί που σύμφωνα με τις κτητορικές τους επιγραφές σε εμφανή σημεία μπορούν με ασφάλεια να χρονολογηθούν στις αρχές και τα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο ναός του Αγίου Νικολάου στα παλιά κοιμητήρια του Αμυνταίου, μία τρίκλιτη ξυλόστεγη βασιλική με οκταγωνικό τρούλο και πυργοειδές κωδωνοστάσιο, ο οποίος σύμφωνα με σωζόμενη μαρμάρινη επιγραφή εγκαινιάστηκε στις 6 Ιουνίου 1821. Στα 1844 χρονολογείται η τρίκλιτη βασιλική του Αγίου Δημητρίου στο Σκλήθρο, στα 1847 ο Άγιος Γεώργιος Αετού, στα 1852 η Μεταμόρφωση του Σωτήρος στα Ασπρόγεια, ενώ στις αρχές του 19^{ου} αιώνα ενδεχομένως χρονολογείται και ο Αγ. Αθανάσιος στο Ξινό Νερό λόγω των μορφολογικών του χαρακτηριστικών.

Στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα χρονολογούνται μία σειρά ναών, οι οποίοι παρουσιάζουν κοινά μορφολογικά και αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά (πετρόκτιστες τρίκλιτες βασιλικές), ενώ ο εσωτερικός τους διάκοσμος (τοιχογραφίες, εικόνες, ξυλόγλυπτα, λιθανάγλυφα κλπ) είναι αρκετά πλούσιος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο Άγιος Δημήτριος στο Λέχοβο (1868), με εξωνάρθηκα και πλούσιο ξυλόγλυπτο τέμπλο, ενώ την ίδια περίοδο (1867) χρονολογείται ο Άγιος Γεώργιος στο Σκλήθρο, ναός με εξωνάρθηκα και κωδωνοστάσιο, στο εσωτερικό του οποίου σώζεται ξυλόγλυπτος άμβωνας και λιθανάγλυφα αρχιτεκτονικά μέλη. Ο Άγιος Νικόλαος στο Νυμφαίο, μολονότι κτίστηκε στα 1867, έχει υποστεί διάφορες καταστροφές και ανακατασκευές, με αποτέλεσμα να μπορεί κανείς να παρακολουθήσει την εξέλιξη της εσωτερικής του διακόσμησης από το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα μέχρι σήμερα.

Η διαδικασία κατασκευής ναών συνεχίζεται στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, κυρίως στους οικισμούς όπου εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες μετά το 1922. Οι ναοί σε όλα τα χωριά αυτά έχουν ιδιαίτερη συμβολική και συναισθηματική αξία για τους κατοίκους, αφενός γιατί συνήθως η εκκλησία ήταν το πρώτο κτίσμα (μαζί με το Σχολείο) το οποίο οι κάτοικοι φρόντιζαν να κτίσουν με συλλογική δουλειά και αφετέρου γιατί σε κάποιες περιπτώσεις στους νέους ναούς οι πρόσφυγες φυλάσσουν κειμήλια που έφεραν μαζί τους από τις χαμένες πατρίδες. Τέλος, υπάρχει μία ομάδα ναών, οι οποίοι έχουν πρόσφατα

αναπαλαιωθεί ή ανακαινισθεί πλήρως, με αποτέλεσμα η μορφή και η διακόσμησή τους να έχει διαφοροποιηθεί σε σχέση με την αρχική. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν η Αγία Παρασκευή Αμυνταίου (η παλιά εκκλησία ήταν κτίσμα του 1850 περίπου), η Αγία Παρασκευή στον Αγ. Παντελεήμονα (μέσα φυλάσσονται ιερά βιβλία και εικόνες από το 18^ο αι.), ο ναός Αγίων Κων/νου και Ελένης στο Αμύνταιο (ο παλιότερος ναός κτίστηκε το 1920) κλπ.

Η μοναστική παράδοση στην περιοχή του λεκανοπεδίου Αμυνταίου ενδέχεται να είναι αρκετά παλιά, αφού για παράδειγμα ένας από τους τοπικούς θρύλους στον Άγιο Παντελεήμονα αφηγείται πως τη θέση της σημερινής εκκλησίας του Αγίου υπήρχε μοναστήρι που κατακλύστηκε από τα νερά της λίμνης. Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα - συγκεκριμένα στα 1892 - χρονολογείται η λειτουργία της Μονής Ταξιάρχου Μιχαήλ στον Αετό που βρίσκεται δυτικά του σημερινού χωριού και κατά την παράδοση κτίστηκε με δαπάνη του Νυμφαϊώτη εμπόρου Μ. Τσίρλη ή Μίχα. Πάνω από την είσοδο, καθώς και στο εσωτερικό του ναού σώζονται ενδιαφέρουσες λαϊκότροπες τοιχογραφίες του κλεισουριώτη ζωγράφου Ν. Παπαγιάννη. Σήμερα στην περιοχή λειτουργούν δύο νεότευκτα μοναστήρια. Στον Άγιο Παντελεήμονα και στο δρόμο προς τη λίμνη Πετρών βρίσκεται το γυναικείο Μοναστήρι των Αγίων Παντελεήμονος και Μητρός Ευβούλης, το οποίο κτίστηκε στις της δεκαετίας του 2000. Στις εγκαταστάσεις του φιλοξενείται μικρό εργαστήριο παρασκευής παραδοσιακών ζυμαρικών και πωλητήριο θρησκευτικών μικροαντικειμένων και τοπικών προϊόντων. Επίσης, νεότευκτη είναι και η Ιερά Μονή Αγ. Γρηγορίου Παλαμά, η οποία βρίσκεται έξω από το Αντίγονο κοντά στην επαρχιακή οδό Αμυνταίου - Έδεσσας και λόγω της θέσης της δέχεται πολλούς προσκυνητές.

Η οργάνωση και οι λειτουργίες της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής και θρησκευτικής της ζωής των κατοίκων της περιοχής του λεκανοπεδίου του Αμυνταίου μέσα στο πέρασμα του χρόνου συνιστούν έναν ιδιαίτερο παραδοσιακό πολιτισμό, επηρεασμένο και από τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά, αλλά και τις επαφές των κατοίκων με τις γειτονικές περιοχές. Η αγάπη των πολιτών για τον τόπο και το ενδιαφέρον των φορέων της κοινωνίας των πολιτών είχαν ως αποτέλεσμα τη συλλογή, διατήρηση και έκθεση από ολόκληρη σχεδόν την περιοχή του Δήμου Αμυνταίου ενός ιδιαίτερα σημαντικού λαογραφικού υλικού, τόσο σε ποσότητα όσο και σε αξία. Σε ένα πλήθος αντικειμένων κάθε είδους, εγγράφων, φωτογραφιών, σχεδίων, αναπαραστάσεων ο επισκέπτης των λαογραφικών συλλογών του λεκανοπεδίου μπορεί να αναζητήσει τα ειδικά χαρακτηριστικά του πολύχρωμου λαϊκού πολιτισμού της περιοχής και να παρακολουθήσει σημαντικά «στιγμιότυπα» της καθημερινής ζωής των κατοίκων.

Λαογραφική Συλλογή Αμυνταίου

Στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αμυνταίου φιλοξενείται από το 2000 μία πλούσια συλλογή αντικειμένων που σχετίζονται με το λαϊκό πολιτισμό της περιοχής. Η πρωτοβουλία για τη δημιουργία της συλλογής ανήκει στο ζεύγος Κων/νου και Δόμνας Ούντση, οι οποίοι με πολύ κόπο συνέλεξαν για χρόνια αντικείμενα από ολόκληρη την περιοχή, τα οποία τελικά δώρισαν στο Δήμο Αμυνταίου για την ίδρυση ενός λαογραφικού μουσείου. Η έκθεση περιλαμβάνει παραδοσιακά αγροτικά και επαγγελματικά εργαλεία, οικιακά σκεύη καθημερινής χρήσης, κοσμήματα, θρησκευτικές εικόνες, εργόχειρα, κλπ. Ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον τμήμα της συλλογής αποτελείται από μια σειρά πλήρων χειροποίητων ενδυμασιών, οι οποίες προέρχονται τόσο από τα χωριά της περιφέρειας Αμυνταίου, όσο και από γειτονικές περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας, της Ηπείρου κλπ. Η ποικιλία των ενδυμασιών αυτών δεν περιορίζεται μόνο στο εύρος της γεωγραφικής τους κατανομής, αλλά αφορά και στις πολλαπλές στιγμές του κοινωνικού και εθιμικού βίου που αποτυπώνουν: αστικές και χωριάτικες, γαμήλιες και καθημερινές, παιδικές και ενηλίκων. Μέσα από την ποικιλία και την παρουσίαση των αντικειμένων της συλλογής σε ξεχωριστές θεματικές ενότητες περιγράφονται τα βασικά χαρακτηριστικά των οικοτεχνικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων (υφαντική, πηλοπλαστική, αργυροχρυσοχοΐα, αμπελουργία, αλιεία κλπ) των κατοίκων του προηγούμενου αιώνα στο λεκανοπέδιο του Αμυνταίου. Επιπλέον, εντυπωσιακός είναι και ο αριθμός των αντικειμένων που παραπέμπουν στις περισσότερες «προσωπικές», αλλά και κοινωνικές εκφάνσεις της ζωής: ενθύμια, προσευχητάρια, παιδικά βιβλία, πολυτελή σερβίτσια, έπιπλα αποκαλύπτουν ένα γοητευτικό κόσμο οικογενειακών συνηθειών και κοινωνικών συναναστροφών.

Σπίτι των χρυσικών στο Νυμφαίο

Σε ένα πρόσφατα ανακαινισμένο αρχοντικό στεγάζεται μία εξαιρετικά σημαντική συλλογή με κύριο θεματικό άξονα την τέχνη της αργυροχρυσοχοΐας, την οποία υπηρέτησαν για αιώνες οι κάτοικοι του Νυμφαίου. Η ποικιλία και η κατάσταση διατήρησης των αντικειμένων που αποτελούν τη συλλογή

(παλιά εργαλεία, μηχανές, καλούπια για κοσμήματα, σχέδια, ζυγαριές κλπ) σκιαγραφούν με γλαφυρό τρόπο τις διαδικασίες επεξεργασίας της πρώτης ύλης και τις τεχνικές κατασκευής. Η μεγάλη ποικιλία από πραγματικά αριστουργήματα της τέχνης των χρυσικών από τον 18^ο μέχρι και τον 20^ο αιώνα αποδεικνύει με τον καλύτερο τρόπο τους λόγους για τους οποίους οι χρυσοί της Νέβεςκας ήταν φημισμένοι σε ολόκληρη τη Βαλκανική Χερσόνησο. Στα περίτεχνα «κασελάκια» με τα οποία οι χρυσοί μετέφεραν τα υλικά και τα εργαλεία τους, τα κοσμήματα από ασήμι και χρυσό, τα οικιακά σκεύη και πολυτελή σερβίτσια, αλλά και στα περίτεχνα διακοσμημένα θρησκευτικά κειμήλια (ιερά σκεύη και βιβλία, ιερατικά άμφια, εικόνες κλπ) αποτυπώνεται η αίγλη μίας από τις πιο δραστήριες κοινότητες της περιοχής. Όλο αυτό το υλικό συμπληρώνεται και από σημαντικό αριθμό φωτογραφιών, προσωπογραφιών, εγγράφων, συμφωνητικών, οικογενειακών κειμηλίων, τα οποία περιγράφουν το σύνολο σχεδόν της επαγγελματικής και κοινωνικής ζωής των κατοίκων του Νυμφαίου. Επίσης, στη συλλογή περιλαμβάνονται σημαντικά κειμήλια από την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα (επιστολές του Παύλου Μελά, του Γερμανού Καραβαγγέλη, επίσημα έγγραφα κλπ), κατά τη διάρκεια του οποίου οι κάτοικοι του Νυμφαίου διαδραμάτισαν ενεργό ρόλο.

Λαογραφική Συλλογή Λεχόβου

Η λαογραφική συλλογή φιλοξενείται στο κτίριο της Αστικής Σχολής, ενός συγκροτήματος που στέγαζε από το 1900 ένα από τα πιο ακμαία σχολεία της Δυτικής Μακεδονίας. Το υλικό που έχει συγκεντρωθεί προέρχεται αποκλειστικά από το Λέχοβο και απαρτίζεται σε μεγάλο ποσοστό από αντικείμενα της καθημερινής παραδοσιακής ζωής των ανθρώπων του τόπου: αγροτικά και ποιμενικά εργαλεία, κεραμικά και μεταλλικά οικιακά σκεύη, εργαλεία και προϊόντα υφαντουργίας, ενδυμασίες, κοσμήματα κλπ. Ιδιαίτερα σημαντικά είναι και τα κειμήλια εκκλησιαστικής τέχνης (εικόνες, σκεύη, ιερά βιβλία κλπ), τα οποία προέρχονται από υστεροβυζαντινά και μεταβυζαντινά εκκλησιαστικά μνημεία της περιοχής. Ξεχωριστή και με μεγάλη σημασία για το Λέχοβο είναι η ενότητα που περιλαμβάνει τα εργαλεία και αντικείμενα που σχετίζονται με την κύρια επαγγελματική ενασχόληση των Λεχοβιτών, την οικοδομική, μια παράδοση που έχει τις απαρχές της στον 18ο και 19ο αιώνα. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα αντικείμενα, καθώς και τα θρησκευτικά κειμήλια που απαρτίζουν τη συλλογή είναι ό,τι οι κάτοικοι κατάφεραν να διασώσουν από την καταστροφική μανία των Γερμανών κατακτητών, οι οποίοι πυρπόλησαν ολόκληρο το χωριό στις 23-07-1944.

Λαογραφική Συλλογή Ευξείνου Λέσχης Φιλώτα

Η συλλογή συνιστά μία προσπάθεια διάσωσης και προβολής των αναμνήσεων των προσφύγων από τις χαμένες πατρίδες, καθώς και της καθημερινής ζωής στα πρώτα χρόνια μετά την εγκατάστασή τους στο Φιλώτα. Η συλλογή, η οποία αρχικά στεγάστηκε στο κτίριο της Ευξείνου Λέσχης, φιλοξενείται σήμερα στο ανακαινισμένο κτίριο του παλαιού Δημοτικού Σχολείου Φιλώτα. Μέσα από το υλικό της συλλογής περιγράφεται το σύνολο σχεδόν των δραστηριοτήτων του πρώτου πυρήνα προσφύγων που εγκαταστάθηκε στην περιοχή μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή. Οι πληροφορίες που είναι δυνατόν να εξαχθούν από την παρουσίαση των αντικειμένων αφορούν στον οικιακό βίο, στις αγροτοποιομενικές εργασίες, στις επαγγελματικές δραστηριότητες και στον εθιμικό βίο, ο οποίος έχει έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα λόγω της καταγωγής των κατοίκων του Φιλώτα. Όλα τα παραπάνω στοιχεία τεκμηριώνονται και από το πλούσιο φωτογραφικό αρχείο της Λέσχης, στο οποίο αποτυπώνονται με πολύ γλαφυρό τρόπο όλες οι εκφάνσεις της ζωής της προπολεμικής, κυρίως, κοινότητας. Επιπλέον, ένας σεβαστός αριθμός εγγράφων της περιόδου του Μεσοπολέμου αποτελεί σημαντική πηγή πληροφοριών που αφορούν στη διοικητική και εκκλησιαστική οργάνωση, στις επαγγελματικές συμφωνίες, αλλά και τις αγοραπωλησίες γης και ακίνητης περιουσίας.

Λαογραφική Συλλογή Ροδώνα

Στο παλιό σχολείο του χωριού στεγάζεται μία αξιόλογη συλλογή αντικειμένων του παραδοσιακού πολιτισμού της περιοχής, η οποία αποτελεί καρπό της προσπάθειας της μικρής αυτής κοινότητας να διασωθούν οι μνήμες του παρελθόντος. Μνήμες φορτισμένες από το προσφυγικό παρελθόν των κατοίκων του Ροδώνα, οι οποίοι ήρθαν με την ανταλλαγή των πληθυσμών του 1922 - αλλά και νωρίτερα - από τον Καύκασο, μεταφέροντας τις παραδόσεις των χαμένων πατρίδων. Η συλλογή περιλαμβάνει ξύλινα χειροποίητα αγροτικά εργαλεία, μεταλλικά εργαλεία τεχνιτών, οικιακά πήλινα και χάλκινα σκεύη, μικροέπιπλα κλπ, τα οποία περιγράφουν γλαφυρά την αγροτική και οικιακή ζωή του τόπου. Το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της συλλογής συνίσταται στο ότι τα αντικείμενα που σχετίζονται με την αγροτική παραγωγή καλύπτουν όλα στάδια των γεωργικών παραγωγικών δραστηριοτήτων:

όργανο, σπορά, θερισμός, αλωνισμός, διαλογή καρπών. Το προφίλ των οικονομικών δραστηριοτήτων των κατοίκων της περιοχής συμπληρώνουν τα εργαλεία των διαφόρων επαγγελματιών, με περισσότερο ενδιαφέροντα αυτά που χρησιμοποιούνταν στην επεξεργασία του ξύλου. Τα αντικείμενα οικιακής χρήσης σκιαγραφούν όλες τις οικιακές δραστηριότητες ενός παραδοσιακού νοικοκυριού, όπως η παρασκευή, το σερβίρισμα και η αποθήκευση της τροφής, το γνέσιμο και τη ύφανση του μαλλιού κλπ.

Λαογραφική Συλλογή Πελαργού

Η συλλογή στεγάζεται στο παλιό πετρόκτιστο Δημοτικό Σχολείο, το πρώτο κτίσμα μαζί με την εκκλησία του χωριού που κατασκευάστηκε με συλλογική δουλειά από τους πρόσφυγες μόλις εγκαταστάθηκαν στη νέα τους πατρίδα. Το κτίριο ανακαινίστηκε και εξοπλίστηκε κατάλληλα για να στεγάσει τα αντικείμενα που οι κάτοικοι πρόσφεραν και σχετίζονται με τις αγροτικές και ποιμενικές δραστηριότητες, την καθημερινή οικιακή ζωή, τα παραδοσιακά επαγγέλματα, τα έθιμα και τις παραδόσεις, τη λαϊκή τέχνη κλπ. Οι πληροφορίες από την παρουσίαση των αντικειμένων ενισχύονται και από φωτογραφικό υλικό με χαρακτηριστικά στιγμιότυπα από τη ζωή στο χωριό τον προηγούμενο αιώνα.

Λαογραφική Συλλογή Ξινού Νερού

Η Λαογραφική Συλλογή Ξινού Νερού ξεκίνησε ως μία πρωτοβουλία της Τοπικής Κοινότητας Ξινού Νερού και μίας ομάδας δραστήριων γυναικών του χωριού. Η προσπάθεια ξεκίνησε τρία χρόνια πριν την ίδρυση της Συλλογής, στο πλαίσιο του εορτασμού των 100 χρόνων από την κατασκευή του σχολείου του Ξινού Νερού, με τη συγκέντρωση παλιών αντικειμένων και φωτογραφιών. Η ομάδα γυναικών βοηθούμενη από την Τοπική Κοινότητα και το Δήμο Αμυνταίου κατάφερε να ιδρύσει τη Λαογραφική Συλλογή που στεγάζεται στο κτήριο της παλιάς Αστυνομίας. Στη Συλλογή προβάλλεται η πλούσια ιστορία και η πολιτιστική κληρονομιά του Ξινού Νερού, ενός χωριού με βαθιές ιστορικές ρίζες και πλούσιο λαϊκό πολιτισμό, ενώ ταυτόχρονα αξιοποιήθηκε ένα κτίριο που παρέμενε ανενεργό. Το σημαντικότερο είναι ότι η δημιουργία της Λαογραφικής Συλλογής είναι αποτέλεσμα της δημιουργικής δύναμης της κοινωνίας και συγκεκριμένα μίας ομάδας κατοίκων με αγάπη για τον τόπο και τη λαϊκή παράδοση.

Λαογραφική Συλλογή Αγραπιδιών

Το 2011 εγκαινιάστηκε η Λαογραφική Συλλογή Αγραπιδιών, που στεγάζεται στο πρώην δημοτικό σχολείο του χωριού. Το μουσείο ετοιμάστηκε με την εθελοντική εργασία των μελών του Πολιτιστικού Συλλόγου και τη στήριξη του Δήμου Αμυνταίου, ενώ τα εκθέματα που παρουσιάζονται είναι προσφορές των κατοίκων του χωριού.

Μνημεία και αξιοθέατα της περιοχής

- Προϊστορικό Νεκροταφείο Αγίου Παντελεήμονα

Στην περιοχή στα δυτικά του σημερινού οικισμού τοποθετείται το εκτεταμένο νεκροταφείο της Πρώιμης Εποχής Σιδήρου (1000 - 550 π.Χ.) που εντοπίστηκε στα τέλη του 19ου αιώνα κατά την κατασκευή της σιδηροδρομικής γραμμής Θεσσαλονίκης – Μοναστηρίου. Κατά τη διάρκεια της ανασκαφής στα 1898 - μιας από τις πρώτες αυτού του είδους στα Βαλκάνια - από το Ρωσικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Κωνσταντινούπολης αποκαλύφθηκαν 376 κιβωτιόσχημοι τάφοι, με μονές ή πολλαπλές ταφές. Οι περισσότερες ήταν πλούσια κτερισμένες με μικροαντικείμενα (χάλκινα αγαλματίδια, μικρογραφικά αγγεία, στοιχεία καλλωπισμού κλπ) και κοσμήματα (πόρπες, περόνες, δαχτυλίδια, σκουλαρίκια, βραχιόλια) από χαλκό, σίδηρο, γυαλί, οστό, πηλό και σπανιότερα χρυσό. Από την κεραμική ξεχωρίζουν οι πρόχοι, τα μόνωτα και δίστα κύπελλα, καθώς και ορισμένα αγγεία με αμαυρόχρωμη γραπτή διακόσμηση. Δυστυχώς, από τον πλούτο των ευρημάτων της πρώτης αυτής ανασκαφής τίποτε δεν έχει απομείνει στην περιοχή, αφού ένα μέρος τους βρίσκεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, ένα άλλο στο Μουσείο Μπενάκη, ενώ το μεγαλύτερο μέρος των ευρημάτων βρίσκεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κωνσταντινούπολης. Από το 2001 ξεκίνησε μία νέα φάση αρχαιολογικής δραστηριότητας στο χώρο του νεκροταφείου, η οποία διεξάγεται από την ΙΖ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων. Οι έρευνες έχουν μέχρι σήμερα αποκαλύψει πλήθος νέων στοιχείων για τη νεκρόπολη, η οποία αποτελούνταν από μικρούς και μεγαλύτερους κυκλικούς τύμβους. Ανάμεσα στα ευρήματα συγκαταλέγονται 460 αγγεία διαφόρων τύπων και μεγεθών, ενώ σημαντικός είναι και ο αριθμός των μικροαντικειμένων από χαλκό, σίδηρο και πηλό. Σύμφωνα με τα πρώτα συμπεράσματα της έρευνας, η διακοπή της χρήσης του νεκροταφείου στα μέσα του 6ου αι. π.Χ. μετά από τετρακόσια

περίπου χρόνια θα πρέπει να σχετιστεί με την εγκατάλειψη της γειτονικής κώμης της ίδιας περιόδου. Σήμερα στο χώρο του νεκροταφείου μπορεί κανείς να παρακολουθήσει την εξέλιξη των εργασιών αποκάλυψης, συντήρησης και ανάδειξης των αρχαιοτήτων.

- **Ανεμόμυλος Αγίου Παντελεήμονα**

Πρόκειται για ένα από τα παλαιότερα σωζόμενα κτίσματα του Δήμου, αφού χρονολογείται στα μέσα του 18^{ου} αι. κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας και έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο μνημείο από τη 4η Εφορία Νεοτέρων Μνημείων. Η χωροθέτησή του σε κεντρικό υπερυψωμένο σημείο του οικισμού, καθώς και τα ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά του χαρακτηριστικά καθιστούν τον ανεμόμυλο σημείο αναφοράς για ολόκληρη την περιοχή. Ο ανεμόμυλος και το παρακείμενο μικρό παραδοσιακό μπακάλικο διαμορφώθηκαν ως Κέντρο Πληροφόρησης για τις λίμνες Βεγορίτιδα και Πέτρων, όπου ο επισκέπτης ενημερώνεται για την περιοχή μέσα από κείμενα, ψηφιακές εικόνες, εκπαιδευτικό παιχνίδι και ταινία.

- **Κάλε Αγίου Παντελεήμονα - Πετρών**

Στο λόφο που δεσπόζει πάνω από τη βόρεια όχθη της λίμνης των Πετρών και στην τοποθεσία που ονομάζεται Κάλε σώζονται ερείπια οχυρώσεων και κατοικιών, τα οποία εκτείνονται μέχρι την όχθη της λίμνης. Τα κτίσματα χρονολογούνται στη βυζαντινή περίοδο, με καλύτερα σωζόμενα τα ερείπια τρικλιτής βασιλικής, η οποία ενδεχομένως εξυπηρετούσε τις θρησκευτικές ανάγκες της φρουράς του κάστρου. Το μέγεθος του ναού (12,30 x 13,70 μ.), οι κτιστές πεσσοτοιχίες, καθώς και οι μέθοδοι κατασκευής υποδεικνύουν ότι το κτίσμα πιθανότατα αποτελούσε το καθολικό μονής αρχαιότερης του 11ου αι. Ο αρχαιολόγος Αντώνης Κεραμόπουλος, ο οποίος επισκέφτηκε το χώρο στις αρχές της δεκαετίας του '30, υποστήριξε ότι το τείχος θα πρέπει να κατασκευάστηκε στα χρόνια των αρχαίων Μακεδόνων βασιλέων και να επιδιορθώθηκε επί βασιλείας του Ιουστινιανού. Σύμφωνα με γραπτές πηγές, στο οχυρό αυτό δολοφονήθηκε το 1015 ο Ράντομιρ - γιος του τσάρου Σαμουήλ και διάδοχος του βουλγαρικού θρόνου - από τον εξάδελφό του Βλαντισλάβ κατά τη διάρκεια κυνηγιού στην περιοχή της λίμνης των Πετρών. Η πρόσβαση στο χώρο του Κάλε γίνεται από μονοπάτι που ξεκινάει από τον αγροτικό δρόμο Αγίου Παντελεήμονα - Πετρών.

- **Ελληνιστική Πόλη Πετρών**

Η πόλη βρίσκεται στη θέση 'Γκράτιστα', 1,5 χλμ. βορειοδυτικά του σημερινού χωριού και καλύπτει μία έκταση 15 - 20 εκταρίων. Ο χώρος είναι γνωστός ήδη από τις αρχές του 20ου αι., όταν το 1913 ο Νικόλαος Παπαδάκης κατέγραψε και δημοσίευσε τις εντοχισμένες επιγραφές στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου, οι οποίες προέρχονται από τον οικισμό. Είκοσι χρόνια αργότερα, ο καθηγητής Αντώνιος Κεραμόπουλος πιστοποίησε την ύπαρξη θεμελίων οικιών μετά από την περιορισμένη ανασκαφική έρευνα την οποία πραγματοποίησε. Η συστηματική έρευνα του οικισμού ξεκίνησε το 1982 από την ΙΖ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Τα πρωιμότερα λείψανα εγκατοίκησης στο χώρο, με βάση την κεραμική που σποραδικά έχει εντοπιστεί, ανάγονται στην Ύστερη Εποχή Χαλκού και στην Πρώιμη Εποχή Σιδήρου. Ο οικισμός που ήκμασε στην περίοδο ανάμεσα στον 3ο και τον 1ο π.Χ. αι. αποτελεί τυπικό παράδειγμα κώμης της Άνω Μακεδονίας με γεωργοκτηνοτροφική οικονομία. Ορισμένοι μελετητές πιστεύουν ότι η θέση μπορεί να ταυτιστεί με την Κέλλη των μεσαιωνικών οδοιπόρων, αφού βρίσκεται πολύ κοντά στην Εγνατία Οδό. Η ανασκαφική έρευνα έχει φέρει μέχρι στιγμής στο φως ένα ισχυρό τείχος το οποίο περικλείει έναν οικισμό με ελεύθερη πολεοδομική οργάνωση, που αξιοποιεί με τον καλύτερο τρόπο τις καμπύλες του λόφου, πάνω στον οποίο βρίσκεται. Οι οικιστικοί χώροι είναι οργανωμένοι σε ομάδες των τριών με κοινούς εξωτερικούς τοίχους. Διώροφες κατασκευές, χωρίς αυλή, με υπόγειους χώρους για αποθήκες και εργαστήρια, τα σπίτια των Πετρών συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση της ελληνιστικής κατοικίας. Τα ισόγεια είναι κτισμένα με αργολιθοδομή ενώ οι όροφοι με ελαφρότερα υλικά και ξυλοδεσιές. Το εσωτερικό ήταν διακοσμημένο με κονιάματα διακοσμημένα. Ένα σύστημα δρόμων διέσχισε τον οικισμό, ενώ έχουν βρεθεί και οι υδροδοτικοί πηλοσωλήνες που καταλήγουν σε κρήνες και πηγάδια. Σημαντικά δημόσια οικοδομήματα αποτελούσαν το ιερό του Διός - σύμφωνα με την επιγραφή που βρέθηκε στο εσωτερικό του - και ο μεγάλος υπόγειος πιθεώνας (αποθηκευτικός χώρος με πιθάρια) που εντοπίστηκε σε κοντινή απόσταση. Ο οικισμός έχει να επιδείξει πλούτο και υψηλό βιοτικό επίπεδο, γεγονός που ανάγεται στις βεβαιωμένες εμπορικές και πολιτιστικές του επαφές με πόλεις της Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας καθώς επίσης και με τη Δύση. Στον οικισμό λειτουργούσαν πολλά εργαστήρια κεραμικής, μεταλλοτεχνίας και πιθανότατα γλυπτικής. Παράλληλα το πλήθος των γεωργικών εργαλείων μαρτυρά τις γεωργικές ασχολίες των κατοίκων. Ο οικισμός εγκαταλείφθηκε στα

μέσα του 1ου αι. π. Χ. και μεταφέρθηκε στη θέση του σημερινού χωριού των Πετρών. Λείψανα της ρωμαϊκής περιόδου έχουν εντοπιστεί κοντά στο γήπεδο, ενώ υπάρχουν και διάσπαρτα αρχιτεκτονικά μέλη και επιτύμβιες στήλες που χρησιμοποιήθηκαν κατά καιρούς από τους κατοίκους ως οικοδομικό υλικό. Ο αρχαιολογικός χώρος έχει πρόσφατα συντηρηθεί και είναι επισκέψιμος, ενώ οι αρχαιότητες υποστηρίζονται από πλούσιο πληροφοριακό υλικό (κείμενα, σχέδια, φωτογραφίες, αναπαραστάσεις).

- Μεταβυζαντινός Ναός Αγίου Νικολάου Πετρών

Ο ναός, που βρίσκεται στο βόρειο άκρο του σύγχρονου οικισμού των Πετρών και στους πρόποδες του λόφου Κουρία, ανήκει στον τύπο της τρίκλιτης ξυλόστεγης βασιλικής με νάρθηκα και γυναικωνίτη και κτίστηκε στο πρώτο μισό του 18ου αιώνα. Είναι κατασκευασμένος από λαξευμένες αλλά και αργές πέτρες, ενώ σε διάφορα σημεία του ήταν εντοιχισμένες επιτύμβιες ανάγλυφες στήλες ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων από τον παρακείμενο αρχαιολογικό χώρο των Πετρών. Η πλούσια εσωτερική διακόσμηση με τοιχογραφίες και λατρευτικές εικόνες, καθώς και το τέμπλο θεωρούνται αντιπροσωπευτικά της εκκλησιαστικής τέχνης του 18ου και 19ου αιώνα, με χαρακτηριστικά έργα των λαϊκών αγιογράφων της Δυτικής Μακεδονίας. Από την αγιογράφιση του ναού σώζονται τοιχογραφίες στην αψίδα του Ιερού, στην Πρόθεση και στο νότιο τοίχο που χρονολογούνται περίπου στα 1840, όταν στην περιοχή της Φλώρινας εργαζόταν για τη διακόσμηση των εκκλησιών συνεργείο Χιοναδιτών αγιογράφων. Από τα παλαιότερα δείγματα φορητών εικόνων ξεχωρίζουν αυτές του Αγίου Σπυρίδωνα και του Ιωάννη του Προδρόμου, οι οποίες χρονολογούνται στα μέσα του 18ου αιώνα. Στα δυτικά του ναού σώζεται το τριώροφο πυργοειδές κωδωνοστάσιο του 19ου αιώνα, το οποίο μαζί το ναό και το διάκοσμο του έχει πρόσφατα αναστηλωθεί και συντηρηθεί.

- Νεολιθικός Λιμναίος Οικισμός Μεταμόρφωσης του Σωτήρα

Ιδιαίτερα σημαντικά για την προϊστορία του ευρύτερου λεκανοπεδίου του Αμυνταίου είναι τα ευρήματα που έχουν προκύψει από τις έρευνες που διεξάγονται τα τελευταία χρόνια στο νεολιθικό λιμναίο οικισμό κοντά στο εκκλησάκι της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα. Η παρουσία του νερού ευνόησε τη διατήρηση των κατασκευαστικών στοιχείων ενός νεολιθικού πασσαλόπηκτου σπιτιού, με ξύλινο δάπεδο και τοίχους από καλάμια και ενισχυμένους με πηλό. Στο δάπεδο του σπιτιού βρέθηκε μεγάλος αριθμός οστέινων και λίθινων εργαλείων, αγγεία προετοιμασίας, κατανάλωσης και αποθήκευσης της τροφής, 63 πήλινα ειδώλια (πολλά από τα οποία ανθρωπόμορφα), καθώς και έξι λακκοειδείς ταφές ενηλίκων ανδρών και γυναικών, παιδιών και ενός βρέφους.

- Εγνατία Οδός

Μολονότι μέχρι σήμερα η αρχαιολογική έρευνα δεν έχει καταφέρει να εντοπίσει κατασκευαστικά λείψανα του τεράστιου αυτού ρωμαϊκού τεχνικού έργου - και επομένως δεν υπάρχει κάποιο «ορατό» στοιχείο - υπάρχουν άλλες εξίσου σημαντικές ενδείξεις (οδοδείκτης από την περιοχή των στενών του Κλειδιού, αναφορές στις ιστορικές πηγές για ενδιάμεσους σταθμούς) που τεκμηριώνουν τη διέλευση της Εγνατίας από την περιοχή. «Πατώντας» πάνω σε αρχαιότερους μακεδονικούς δρόμους, η Εγνατία Οδός ξεκίνησε να κατασκευάζεται στα μέσα του 2ου αι. π.Χ. από το ρωμαίο ανθύπατο Γναίο Εγνάτιο με στόχο την απρόσκοπτη κίνηση ανθρώπων, αγαθών και ιδεών κατά μήκος του άξονα Ανατολής - Δύσης, αλλά και τη βαλκανική ενδοχώρα. Όσον αφορά στην περιοχή του Αμυνταίου, θεωρείται από τους ειδικούς βέβαιο ότι η Εγνατία περνούσε από τη νότια όχθη της Βεγορίτιδας (αν και παλαιότερα είχε υποστηριχθεί η άποψη ότι περνούσε από τη βόρεια όχθη), συνέχιζε στις παρυφές της σημερινής πόλης του Αμυνταίου και μέσω των στενών του Κιλί Ντερβέν, οδηγούσε προς τη Λυγκηστίδα και την πεδιάδα της Πελαγονίας. Η χρήση της Εγνατίας για οικονομικούς και στρατιωτικούς κατά περίπτωση λόγους συνεχίστηκε μέχρι τα παλαιοχριστιανικά και τα πρώιμα βυζαντινά χρόνια.

- Αρχαιότητες περιοχής Φιλώτα

Σε ολόκληρη την περιοχή στις παρυφές του οικισμού (π.χ. στη νότια και βόρεια είσοδο, στην περιοχή Αμπελάκια, στη θέση «του Τούρκου ο Μύλος» κλπ) έχουν εντοπιστεί λείψανα εγκαταστάσεων που καλύπτουν χρονολογικά μία μεγάλη περίοδο από την Εποχή του Χαλκού μέχρι και τα ελληνιστικά και ρωμαϊκά χρόνια. Από το σημαντικό αυτό σύνολο αρχαιολογικών θέσεων πιο συστηματικά ερευνήθηκαν οι αρχαιότητες στην περιοχή «Αμπέλια - Ορνιθώνες», στο σημείο όπου χαράχτηκε και κατασκευάστηκε ο νέος δρόμος Φιλώτα - Πτολεμαΐδας - Κοζάνης στα μέσα της δεκαετίας του 1990. Τα παλαιότερα λείψανα ανθρώπινης δραστηριότητας στη συγκεκριμένη θέση (θραύσματα διακοσμημένων αγγείων, τμήμα σπιτιού με κτιστό δάπεδο) χρονολογούνται στην Αρχαιότερη Νεολιθική περίοδο, ενώ η προϊστορική εγκατάσταση συνεχίζεται μέχρι την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού.

Στα ελληνιστικά και ρωμαϊκά χρόνια χρονολογείται ο αγροτικός οικισμός που διερευνήθηκε σε μεγαλύτερη έκταση, με την αποκάλυψη τμημάτων σπιτιών και ενός οχυρωματικού περιβόλου, όπου βρέθηκαν αγγεία, ειδώλια, νομίσματα, εργαλεία διαφορετικών οικιστικών φάσεων. Ιδιαίτερα αξιόλογοι είναι και οι δύο κλίβανοι για το ψήσιμο αγγείων (ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων αντίστοιχα), από τους οποίους διασώθηκαν σε καλή κατάσταση αρκετά από τα κατασκευαστικά τους στοιχεία. Τέλος, ανασκάφτηκε και ένα αρκετά μεγάλο νεκροταφείο των Βυζαντινών χρόνων με 177 ταφές, από τις οποίες στις γυναίκες βρέθηκαν χάλκινα και σιδερένια κοσμήματα.

- Αρχαιότητες περιοχής Κλειδίου

Κατά τις εργασίες εξόρυξης λιγνίτη στην περιοχή του Κλειδιού το 2006 ανασκάφτηκε μέρος ενός νεκροταφείου του 3ου - 4ου αι. μ.Χ., όπου συνολικά αποκαλύφθηκαν 12 λακκοειδείς και 3 κιβωτιόσχημοι ασύλητοι τάφοι. Η πλειοψηφία των ταφών είχαν προσανατολισμό Β προς Ν και στο ανώτερο τμήμα τους ήταν σκεπασμένοι με πέτρες. Το σύνολο σχεδόν των ταφών ήταν κτερισμένες με ταφικά αγγεία (οινοχόες, τριφυλλόσχημα και τρίωτα αγγεία), χάλκινα κοσμήματα (δαχτυλίδια, ενώτια, βραχιόλια), εξαρτήματα ένδυσης (πόρπες, ελάσματα, χάντρες κλπ). Ενδιαφέρον στοιχείο ορισμένων από τις ταφές ήταν η παρουσία των λεγόμενων «χαρώνειων οβολών» στο στόμα ή το στήθος του νεκρού, συνήθεια που ανάγεται σε προηγούμενες ιστορικές περιόδους, καθώς και η ύπαρξη «θησαυρών» χάλκινων νομισμάτων. Στην ίδια περιοχή του ορυχείου στο Κλειδί οι περιορισμένης έκτασης ανασκαφικές έρευνες αποκάλυψαν ενδείξεις για την ύπαρξη ενός εκτεταμένου οικισμού (πολίχνης) της παλαιοχριστιανικής περιόδου, με διάρκεια ζωής μέχρι και τα μεταβυζαντινά χρόνια. Αποκαλύφθηκαν σωροί από πέτρες και κεραμίδες που ενδεχομένως ανήκαν σε κτίρια, σιδερένια και χάλκινα εργαλεία, αγνύθες κλπ. Η ύπαρξη ενός τέτοιου οικισμού, σε συνδυασμό με την ανεύρεση στο παρελθόν οδόσημου της ελληνιστικής εποχής, την ύπαρξη οχύρωσης στην κορυφή Λίλικ, αλλά και τις ενδείξεις για ύπαρξη οικισμών στις θέσεις «Οροβο» και «Στάρο Σέλο», πιστοποιούν τη σημασία του στενού που ονομάζεται Κιλί Ντερβέν πάνω στην Εγνατία Οδό, ως το φυσικό πέρασμα από την Εορδαία προς την Λυγκηστίδα.

Τοπικά πανηγύρια

Πίνακας : Καταγραφή πανηγύρεων στον Δήμο Αμυνταίου

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΤΟΠΟΣ	ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ – ΓΙΟΡΤΕΣ
10 Φεβρουαρίου	Μανιάκι	Αγ. Χαραλάμπους
Άνοιξη	Ξινό Νερό	Αγ. Γεωργίου
Άνοιξη	Φιλώτας	Αγ. Γεωργίου
Άνοιξη	Λεβαία	Αγ. Γεωργίου
Άνοιξη	Σκλήθρο	Ζωδόχου Πηγής
Άνοιξη	Φανός	Ζωδόχου Πηγής
21 Μαΐου	Αμύνταιο	Αγ. Κωνσταντίνου & Ελένης
Άνοιξη – αρχές καλοκαιριού	Αμύνταιο	Αναλήψεως
Άνοιξη – αρχές καλοκαιριού	Πελαργός	Αναλήψεως
29 Ιουνίου	Πέτρες	Απ. Πέτρου & Παύλου
30 Ιουνίου	Κλειδί	Δώδεκα Αποστόλων
1 Ιουλίου	Ανάργυροι	Αγ. Κοσμά & Δαμιανού Αναργύρων
20 Ιουλίου	Λέχοβο	Πρ. Ηλία
26 Ιουλίου	Ροδώνας	Αγ. Παρασκευής
26 Ιουλίου	Φιλώτας	Αγ. Παρασκευής
27 Ιουλίου	Αγ. Παντελεήμονας	Αγ. Παντελεήμονα
6 Αυγούστου	Σωτήρας	Μεταμόρφωση Σωτήρος
6 Αυγούστου	Ασπρόγεια	Μεταμόρφωση Σωτήρος
15 Αυγούστου	Λιμνοχώρι	Κοίμηση της Θεοτόκου
15 Αυγούστου	Βεγόρα	Κοίμηση της Θεοτόκου
15 Αυγούστου	Αντίγονο	Κοίμηση της Θεοτόκου
26 Οκτωβρίου	Πεδινό	Αγ. Δημητρίου
8 Νοεμβρίου	Αετός	Ταξιαρχών Μιχαήλ & Γαβριήλ

Πολιτιστικοί Σύλλογοι

Πίνακας : Πολιτιστικοί σύλλογοι Δήμου Αμυνταίου

1	Ε.Σ. Αμύντας Αμυνταίου
2	Στέγη Ποντίων Αμυνταίου και Περιχώρων
3	Ενωτικός Σύλλογος Λεχοβιτών «Προφήτης Ηλίας»

4	Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Αμυνταίου
5	Πολιτιστικός Ξινού Νερού
6	Πολιτιστικός Σύλλογος Αετού
7	Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Σκλήθρου «Άγιος Γεώργιος»
8	Πολιτιστικός Σύλλογος Βαρικού
9	Εύξεινος Λέσχη Φιλώτα
10	Σύλλογος Θρακιωτών Φιλώτα
11	Πολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος «Η Κρήτη»
12	Πολιτιστικός Σύλλογος Πεδινού
13	Πολιτιστικός Σύλλογος Βαλτονέρου
14	Ποντιακός Σύλλογος Λακκιάς
15	Μορφωτικός Πολιτιστικός Σύλλογος Αγραπιδιάς
16	Πολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Φανού «Ζωοδόχος Πηγή»
17	Λαογραφικός Πολιτιστικός Σύλλογος Πελαργού
18	Μορφωτικός Πολιτιστικός Σύλλογος Κέλλης
19	Ποντιακός-Μικρασιατικός Σύλλογος Βεγόρας
20	Πολιτιστικός Σύλλογος «Η Αμάσεια» Μανιακίου
21	Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπρογείων
22	Πολιτιστικός Σύλλογος Νυμφαίου
23	Πολιτιστικός Σύλλογος Παλινοστούντων Ελληνοποντίων «Ο Καύκασος» Αμυνταίου
24	Σύλλογος Καρκινοπαθών Αμυνταίου και Περιχώρων «Μαζί για τη Ζωή»
25	Φιλοζωικός Σύλλογος

Πίνακας : Σύλλογοι Γυναικών

1	Σύλλογος Γυναικών Λεβαΐας
2	Σύλλογος Γυναικών Αμυνταίου
3	Σύνδεσμος Γυναικών Φιλώτα
4	Σύλλογος Γυναικών Αγίου Παντελεήμονα
5	Σύλλογος Γυναικών Σκλήθρου «Η Αγία Παρασκευή»
6	Σύλλογος Γυναικών Αετού
7	Σύλλογος Γυναικών Αναργύρων

Οι πράξεις αδελφοποίησης πόλεων προβλέπονται στο άρθρο 20 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006) και έχουν ως στόχο τη μεταξύ τους προαγωγή των οικονομικών, πολιτιστικών, μορφωτικών και κοινωνικών σχέσεων. Οι αδελφοποιήσεις μεταξύ πόλεων είναι ένας θεσμός που προωθεί τη φιλία και τη συνεργασία μεταξύ των λαών. Αποτελεί δε μια σημαντική ευκαιρία για τους φορείς και τους κατοίκους των αδελφοποιημένων πόλεων, να συνεργαστούν σε διάφορους τομείς. Κοινωνική συμμετοχή, οικονομική ανάπτυξη, πολιτιστική κληρονομιά, αποτελούν μερικούς από τους τομείς στους οποίους η αδελφοποίηση μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Δίνεται η ευκαιρία να αναπτυχθούν σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ πόλεων με διαφορετική κουλτούρα που με την αδελφοποίηση προσφέρεται το ιδανικό πλαίσιο για την ανταλλαγή εμπειριών. Σήμερα ο Δήμος είναι αδελφοποιημένος με τον Δήμο Καραβά Κύπρου. Η Αδελφοποίηση του Δήμου Αμυνταίου με το Δήμο Καραβά Κύπρου αποφασίστηκε με την υπ' αριθ. 244/2007 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Αμυνταίου και διατηρείται έως σήμερα. Το σχετικό πρωτόκολλο αδελφοποίησης και συνεργασίας μεταξύ των δύο Δήμων υπεγράφη στις 23/8/2008. Επίσης πρέπει να αναφερθούν οι προσπάθειες του Δήμου για την αδελφοποίηση με τον Δήμο RESEN της Π.Γ.Δ.Μ., με το Δήμο ZEITZ της Γερμανίας και το Δήμο KONIN της Πολωνίας.

Υποδομές αθλητισμού και δραστηριότητες

Στις αρμοδιότητες του Δήμου Αμυνταίου είναι και η υλοποίηση αθλητικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων, καθώς και η διαχείριση των αθλητικών υποδομών αλλά και η δημιουργία νέων. Υπάρχουν ανοικτά γήπεδα ποδοσφαίρου, κλειστά γυμναστήρια (Αμυνταίου, Αετού και Λεχόβου) και γηπέδων ποδοσφαίρου 5x5, γηπέδων καλαθοσφαίρας και αντισφαίρισης.

Πίνακας : Αθλητικοί Σύλλογοι που δραστηριοποιούνται στον Δήμο Αμυνταίου

Αθλητικός Σύλλογος Αμυνταίου «Φίλιππος»
Αθλητικός Σύλλογος Αμυνταίου «Μεγ. Αλέξανδρος»
Ε.Σ. Αμύντας

Αθλητικός Πολιτιστικός Σύλλογος «Αίαντας Αμυνταίου»
Γ.Σ. «Ερμής» Αμυνταίου
Α.Π.Σ. «Ελπίδες» Αμυνταίου
Α.Π.Σ. «Βόρας» Αμυνταίου
«Φίλιππος» Αμυνταίου
«Μακεδονικός» Αγίου Παντελεήμονα
Αθλητικός Σύλλογος Ξινού Νερού
Αθλητικός Σύλλογος Κέλλης «Απόλλων»
Ε.Μ.Α.Σ. «Θύελλα» Φιλώτα
Μορφωτικός Πολιτιστικός Σύλλογος Φιλώτα
Αθλητικός Σύλλογος «Αριστέας» Φιλώτα
Αθλητικός Γυμναστικός Σύλλογος «Δάφνη» Λεβαίας
Αθλητικός Σύλλογος «Δόξα» Μανιακίου
Αθλητικός Πολιτιστικός Σύλλογος «Μέγας Αλέξανδρος» Πελαργού
Αθλητικός Σύλλογος «Μέγας Αλέξανδρος» Αετού
«Διγενής» Σκλήθρου
Αθλητικός Μορφωτικός Σύλλογος «Θησέας» Λεχόβου
«Διαγόρας» Βαρικού

Το Νομικό Πρόσωπο του Δήμου Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης-Αθλητισμού του Δήμου Αμυνταίου, υλοποιεί προγράμματα άθλησης για όλους. Σκοπός του ΝΠ είναι η οργάνωση και λειτουργία υπηρεσιών με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων του Δήμου.

Τοπική Οικονομία και Ανάπτυξη

Ως οικονομικά ενεργός πληθυσμός, ή εργατικό δυναμικό, νοείται το άθροισμα των απασχολούμενων και των ανέργων, ενώ ως μη οικονομικά ενεργός, τα άτομα άνω των 15 ετών που δεν συμπεριλαμβάνονται στους απασχολούμενους και τους ανέργους. Με βάση στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ η ανεργία, με προσωρινούς δείκτες του Νοεμβρίου '18, σε πανελλήνιο επίπεδο, αγγίζει το 16,5%, ποσοστό που μειώνεται σε σχέση με τους δείκτες του 2011-2012. Γενικά τα επίπεδα ανεργίας στον νομό Φλώρινας υπολείπονται των ποσοστών σε πανελλήνιο επίπεδο. Σε επίπεδο απασχόλησης όμως για την περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, ο αριθμός απασχολούμενων μειώνεται κάτω από τις 100.000. Από τα διαθέσιμα στοιχεία, διαπιστώνεται ότι η απασχόληση στο σύνολο της περιοχής διατηρείται μέχρι σήμερα ισορροπημένη στους τομείς δραστηριότητας, εμφανίζοντας όμως μεγάλες διαφοροποιήσεις από οικισμό σε οικισμό. Τα γενικά ποσοστά απασχόλησης στην περιοχή του Δήμου ανέρχονται σε 29% στον πρωτογενή τομέα, 17,5% στον δευτερογενή και περίπου 35% στον τριτογενή.

Πίνακας : Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (στοιχεία του 2001)

Περιοχή	Οικονομικώς ενεργοί							Μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι					Άνεργοι	
		Σύνολο	Πρωτο γενής	Δευτερο γενής	Τριτο γενής	Άνευ		
Ελλάδα	4.614.499	4.102.089	591.669	892.187	2.401.168	217.065	542.410	5.245.094
Π.Δ.Μ.	112.232	93.981	18.059	27.808	45.181	2.933	18.259	151.336
Ν. Φλώρινας	20.504	17.795	4.779	3.949	8.253	814	2.709	27.771
Δ. Αμυνταίου	6.577	5.664	1.753	1.538	2.103	270	913	9.897
ΔΕ Αμυνταίου	2.928	2.510	473	639	1.272	126	418	4.617
ΔΕ Αετού	1.294	1.117	545	255	257	60	177	1.778
ΔΕ Φιλώτα	1.678	1.430	636	384	356	54	248	2.291
ΔΕ Βαρικού	235	217	82	65	46	24	18	371
ΔΕ Λεχόβου	375	325	13	184	122	6	50	708
ΔΕ Νυμφαίου	67	65	4	11	50	0	2	132

Πίνακας : Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης (ΕΛΣΤΑΤ 2011)

Απόφοιτοι Ανωτάτων και Ανωτέρων Σχολών	230
Απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	563
Απόφοιτοι τριτάξιου γυμνασίου	285
Άλλοι	317

Στην περιοχή του Δήμου η συχνή αλλαγή ημιορεινών και πεδινών περιοχών, καθώς και μικρών υψωμάτων και λόφων, οδηγεί σε μια ποικιλία καλλιεργειών, αλλά και σε εναλλαγή ενδιαιτημάτων, με αποτέλεσμα την αύξηση της βιοποικιλότητας στα οικοσυστήματα αυτού του τύπου. Η διατήρηση της δομής και του χαρακτήρα του αγροτικού τοπίου, είναι συνυφασμένη με την ισορροπία των αγροτικών οικοσυστημάτων. Αυτά παρουσιάζονται γενικά ασταθή, λόγω των ισχυρών εξωτερικών επιδράσεων που δέχονται και που αφορούν την παρουσία ή απουσία νερού, τη χρήση φυτοφαρμάκων, στην ισχυρή άρροση κλπ. Στην περιοχή του Δήμου, οι αγροτικές εκτάσεις και τα βοσκοτόπια καταλαμβάνουν περίπου το 69% της συνολικής επιφάνειας. Η γεωργία στηρίζεται στην παραδοσιακή οικογενειακή εκμετάλλευση. Οι γεωργικές εκτάσεις, που περιλαμβάνουν τις καλλιεργούμενες και τις εκτάσεις σε αγρανάπαυση, καλύπτουν έκταση 217,70 χιλ στρεμμάτων, δηλαδή του 37% περίπου του Δήμου. Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται αύξηση του ποσοστού της καλλιεργούμενης γης, αλλά μείωση του ποσοστού των απασχολούμενων στον τομέα. Από τα διαθέσιμα όμως στατιστικά στοιχεία δεν μπορούν να υπάρχουν ασφαλή συμπεράσματα, ώστε να επιβεβαιωθεί μια πιθανή στροφή του δυναμικού προς τον πρωτογενή τομέα. Όσο αφορά την κατανομή των καλλιεργούμενων εκτάσεων, όπως προκύπτει από τους πίνακες που ακολουθούν, αποτελούνται κυρίως από αροτραίες ετήσιες καλλιέργειες. Σημαντικό όμως ποσοστό καταλαμβάνουν οι δενδρώδεις καλλιέργειες και οι αμπελώνες. Σημειώνεται πως παραδοσιακά στις περιοχές του Αμυνταίου υπήρχαν εκτεταμένοι αμυγδαλεώνες οι οποίοι τα τελευταία χρόνια φθίνουν και ίσως θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντική κατηγορία καλλιέργειας.

Οι σημαντικότερες ετήσιες καλλιέργειες του Δήμου Αμυνταίου αποτελούν ο μαλακός σίτος, ο σκληρός σίτος, το κριθάρι, η σίκαλη και ο αραβόσιτος. Οι ετήσιες καλλιέργειες καλύπτουν εκτάσεις 104.800 στρέμματα. Μικρότερη έκταση καλύπτουν άλλα κτηνοτροφικά φυτά όπως τα τριφύλλια. Σημαντικότερη καλλιέργεια αποτελεί ο αραβόσιτος που στο σύνολο του Δήμου καταλαμβάνει 41.619 στρέμματα δηλαδή το 39,7 % με παραγωγή 52.117 tn ετησίως περίπου. Τέλος οι καλλιέργειες κηπευτικών, αν και δεν είναι τόσο ανεπτυγμένες σε έκταση είναι αρκετά σημαντικές για την περιοχή του Δήμου. Επίσης άλλες καλλιέργειες στον Δήμο Αμυνταίου αποτελούν τα ζαχαρότευτλα 3.195 στρ, οι πατάτες 2.335 στρ, τα όσπρια 1.524 στρ, διάφορα λαχανικά 1.970 στρ. Οι δενδρώδεις καλλιέργειες στο Δήμο Αμυνταίου καλύπτουν έκταση 14.389,53 στρεμμάτων με το μεγαλύτερο ποσοστό 10.711,83 στρέμματα δηλαδή το 74% να είναι στην ΔΕ Φιλώτα. Η σημαντικότερη δενδρώδης καλλιέργεια είναι η καλλιέργεια ροδακίνων είτε ως επιτραπέζια, είτε ως βιομηχανικά.

Γενικά στον Δήμο Αμυνταίου οι εκτάσεις που καλλιεργούνται για φρούτα καλύπτουν 12.487,63 στρέμματα με σημαντικότερες καλλιέργειες ροδακίνων, αχλαδιών, μήλων και κερασιών. Σημειώνεται πως το σημαντικότερο στοιχείο καταγράφεται από το υπερδιπλασιασμό των καλλιεργήσιμων δενδρωδών εκτάσεων την περίοδο 2001-2013 με τα στοιχεία του 2001 να καταγράφουν τις καλλιέργειες σε έκταση 7.814,40 στρέμματα ενώ το 2013 καταγράφονται 14.389,53 στρέμματα.

Η καλλιέργεια της αμπέλου είναι μια από τις σημαντικότερες καλλιέργειες του Δήμου και παράγει το 85% της ποσότητας των σταφυλιών του Νομού. Η αμπελοκαλλιέργεια καλύπτει περίπου 8.250 στρέμματα. Η ποιότητα, η υποδομή και η παράδοση συντελούν στο να κατέχει η καλλιέργεια της αμπέλου πρωτεύοντα ρόλο μεταξύ των άλλων καλλιεργειών συνεισφέροντας το 27% του συνόλου της ακαθάριστης προσόδου του πρωτογενούς τομέα. Τα αμπέλια καλλιεργούνται σε τρεις κυρίως κοινότητες του Δήμου, τον Άγιο Παντελεήμονα, το Ξινό Νερό και τις Πέτρες, καθώς και στο Αμύνταιο. Το παρόν και το μέλλον της αμπελοκαλλιέργειας διαγράφεται αισιόδοξο, εξαιτίας της προσπάθειας των τοπικών παραγόντων και φορέων που έχουν δημιουργήσει δομές και υποδομές στήριξης της παραγωγής. Την άποψη αυτή μπορεί να στηρίξει και η διεθνής συγκυρία (εμπόριο, κατανάλωση) όπου η κατανάλωση ποιοτικών προϊόντων κρασιού αυξάνεται συνεχώς.

Πίνακας : Οινοποιεία περιοχής Δήμου Αμυνταίου

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΠΟΛΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
Κτήμα Άλφα Α.Ε.	Αγ. Παντελεήμονας	2386024077 / 6974380083	www.alpha-estate.com
Κτήμα Κυρ Γιάννη Α.Ε.	Αγ. Παντελεήμονας	2386061120	www.kiryianni.gr
Κτήμα Παύλου	Αγ. Παντελεήμονας	2386061405	www.pavlouestate.com
Οινοποιείο ΑΣΕΠΑ Αμυνταίου	Αμύνταιο	2386023813	www.easamyntaiou.gr
Οινοποιείο Καρανίκα	Λεβαία-Βεγόρα	6945326267	www.karanika.com
Οινοποιείο Μυλωνά	Αμύνταιο	2386020106 /	

		6945475141	
Οινοποιείο Χατζή	Αμύνταιο	2386024215	
Οινοποιία Βεγορίτις	Αμύνταιο	2386061120 / 6946508512	www.vegoritis.com.gr
Οινοποιείο In Vino	Αγ. Παντελεήμονας	2386061116 / 6946984075	
Κτήμα Πετρίδη	Πέτρες	2386022061 / 6972860673	
Κτήμα Δημόπουλου	Ξινό Νερό	2386081088 / 6977368286	

Οι βασικές διαπιστώσεις για την κτηνοτροφία που απορρέουν από τα στατιστικά δεδομένα είναι ότι από τον συνολικό αριθμό κεφαλών ζώων, το βασικό είδος που κυριαρχεί στις κτηνοτροφικές επιχειρήσεις του Δήμου Αμυνταίου είναι τα αιγοπρόβατα με 54.815 κεφαλές. Έτσι η αιγοπροβατοτροφία αναδεικνύεται σε σημαντικό παράγοντα της περιοχής του Δήμου. Επίσης σε σημαντικούς αριθμούς υπάρχουν τα βοοειδή τα οποία θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περαιτέρω. Τα λοιπά ζωικά είδη εκτρέφονται σε περιορισμένο αριθμό. Σε σχέση με την καταγραφή του 2001 όπου κυριαρχεί και πάλι η αιγοπροβατοτροφία ο αριθμός των αιγοπροβάτων παρουσιάζει σημαντική αύξηση κατά 6.523 κεφαλές που αντιστοιχεί σε ποσοστό περίπου +12%, ενώ στα βοοειδή παρουσιάζεται σημαντική μείωση κατά 2.059 κεφαλές που αντιστοιχεί στο -34%.

Η μελισσοκομία δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη, ωστόσο παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια αύξηση και θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα αύξησης του εισοδήματος και της απασχόλησης. Η αλιευτική παραγωγή είναι ελάχιστη, παρόλο που στην περιοχή του Αμυνταίου υπάρχουν τέσσερις λίμνες. Με την αλιεία ασχολούνται ερασιτεχνικά ή ημιεπαγγελματικά, ενώ δεν υπάρχουν συστηματικές εκτροφές (ιχθυοκαλλιέργειες). Η εκμετάλλευση των επιφανειακών νερών για ιχθυοπαραγωγή γίνεται περιστασιακά και με εμπειρικές μεθόδους. Μέχρι σήμερα δεν έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές προσπάθειες για ορθολογική αλιευτική αξιοποίηση των λιμνών. Ανασταλτικός παράγοντας για την παραγωγική εκμετάλλευση των λιμνών είναι η μόλυνση των υδάτων από τη διοχέτευση των αστικών και βιομηχανικών λυμάτων, καθώς και της γεωργικής δραστηριότητας γύρω από αυτές.

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Αμυνταίου δεν υπάρχει οργανωμένη περιοχή με την έννοια του χώρου υποδοχής του μεταποιητικού τομέα, κατά συνέπεια κάθε επιχείρηση επιλέγει τον τόπο εγκατάστασης με κριτήρια κυρίως την ιδιοκτησίας οικοπέδου ή κτηρίου ή την συμφερότερη τιμή της γης. Σχετικά με το μέγεθος και το είδος των μεταποιητικών επιχειρήσεων, σημειώνεται ότι αντιστοιχεί στο μέγεθος της τοπικής αγοράς. Εξαιρεση αποτελούν οι μονάδες εμφιάλωσης κρασιού, οι οποίες έχουν εμβέλεια μεγαλύτερη από την τοπική αγορά και μια μονάδα συγκέντρωσης και τυποποίησης του γάλακτος. Σημαντικά ενισχύει την τοπική οικονομία η παρουσία και λειτουργία της ΔΕΗ, αλλά αυτή είναι μια εξωγενής παρέμβαση την οποία δεν μπορεί να επηρεάσουν πρωτοβουλίες τοπικού επιπέδου.

Ο κλάδος του κρασιού αποτελεί το μεγάλο πλεονέκτημα της περιοχής αφού παράγει προϊόντα 'brand name' άριστης ποιότητας τα οποία είναι γνωστά στην αγορά με επιτυχημένες εξαγωγές. Η σύνδεση της τοπικής αγροτικής παραγωγής με τη μεταποίηση αποδίδει τα καλύτερα αποτελέσματα για την τοπική οικονομία, αφού ενισχύει το αίσθημα ασφάλειας στους αγρότες αλλά και διασφαλίζει πρώτη ύλη σε σύγχρονες μεταποιητικές επιχειρήσεις. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η αξιοποίηση των πηγών Ξινού Νερού στην ομώνυμη Τοπική Κοινότητα. Η μονάδα εμφιάλωσης λειτουργεί με ευθύνη του Δήμου και είναι επιβεβλημένος ο εκσυγχρονισμός της.

Στον τριτογενή τομέα, η πόλη του Αμυνταίου αποτελεί το εμπορικό κέντρο και κέντρο παροχής υπηρεσιών της ευρύτερης περιοχής του Δήμου. Το Αμύνταιο έχει αναδειχθεί σε κέντρο εμπορίου και υπηρεσιών λόγω της κεντρικής γεωγραφικής του θέσης αλλά και της γειννίας του με κύριους οδικούς άξονες που επιτρέπουν την εύκολη πρόσβαση.

Πίνακας : Ξενοδοχειακές Μονάδες στα όρια του Δήμου Αμυνταίου

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΠΟΛΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
Ξενοδοχείο ΑΙΘΡΙΟΝ	Αμύνταιο	2386020146 / 6944529735	www.aithrion-hotel.gr
Ξενοδοχείο ΑΤΕΡΟΝ	Αμύνταιο	2386020000 / 6945292909	www.ateron.gr
Ξενοδοχείο ΜΠΕΛΛΑ ΤΟΥΜΠΑ	Αμύνταιο	2386061270	www.pateli-hotel.gr
Ξενοδοχείο	Αμύνταιο	2386061399 / 6944524822	www.panorama-

ΠΑΝΟΡΑΜΑ			florina.gr
Ξενώνας ΒΡΑΧΟΣ	Αμύνταιο	2386061486 / 6973657990	
Ξενώνας ΚΟΝΤΟΣΩΡΟΣ	Αμύνταιο	2386081256 / 6974323565	www.kontosoros.gr
Ξενώνας ΛΙΜΝΗ	Αμύνταιο	2386061211	
Ξενώνας ΗΔΙΣΤΟΝ	Λέχοβο	2386071072	www.hdiston.gr
Ξενώνας ΤΣΟΥΤΣΑΣ	Λέχοβο	2386071248	6973959223
Ξενοδοχείο ΝΕΒΕΣΚΑ	Νυμφαίο	2386031442	www.neveska.gr
Ξενώνας CASA MARE	Νυμφαίο	2386031107	www.casamare.gr
Ξενώνας NIVES	Νυμφαίο	2386031253	www.nymfaio.com
Ξενώνας ΑΘΗΝΑ	Νυμφαίο	2386031141	www.xenonasathina.gr
Ξενώνας ΓΚΟΥΡΑ ΝΤΙ ΒΑΛΛΕ	Νυμφαίο	6972929612 / 6972929612	www.tsoutsashotel.gr
Ξενώνας ENTERNE	Νυμφαίο	2386031230	www.enterne.gr
Ξενώνας ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ	Νυμφαίο	2386031138 / 6974121103	www.nymfeomania.com
Ξενώνας ΛΑ ΓΚΑΛΜΠΑ	Νυμφαίο	2386031314	www.lagalba.gr
Ξενώνας ΛΑ ΜΟΑΡΑ	Νυμφαίο	2386031377 / 6956290904	www.lamoara.gr
Ξενώνας ΛΑ ΜΟΥΝΤΕ	Νυμφαίο	6945541314	
Ξενώνας ΛΑ ΜΠΕΤΛΟΥ	Νυμφαίο	2386041282	
Ξενώνας ΛΑ ΣΟΑΡΕ	Νυμφαίο	2386031377 / 6956290904	www.lamoara.gr
Ξενώνας ΛΙΝΟΥΡΙΑ	Νυμφαίο	2386031133	
Ξενώνας ΝΥΜΦΕΣ - SPA	Νυμφαίο	6942966577	www.nymfeshotel.gr
Ξενώνας ΑΓΚΩΝΑΡΙ	Σκλήθρο	2386031080 / 6972252717	www.agonari.gr
Ξενώνας ΑΕΤΟΖΙ	Σκλήθρο	2386041160 / 6974070232	www.aetozi.gr
Ξενώνας ΖΑΖΑΡΗ	Σκλήθρο	2386081000 / 6945434792	www.zazari.gr
Ξενώνας Η ΝΥΜΦΗ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ	Σκλήθρο	2386041333 / 6970807562	www.inimfitislimnis.gr

Στον χώρο του Δήμου μπορούν να έχουν εφαρμογή οι κατευθύνσεις κατηγοριών περιοχών με περιθώρια ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Έτσι για τις περιοχές αυτές οι κατευθύνσεις που δίνονται είναι :

- Διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των φυσικών, ιστορικών, αρχιτεκτονικών σημείων του χώρου με 'μοναδικά' χαρακτηριστικά καθώς και της κλίμακας των οικισμών.
- Προσαρμογή της τυπολογίας των καταλυμάτων και άλλων σχετικών με τον τουρισμό υποδομών σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής και των ειδικών εναλλακτικών μορφών που υποστηρίζουν.
- Επανάχρηση αξιόλογων κτιρίων ή συνόλων και παροχή κινήτρων για μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες κατηγορίας 3 αστέρων τουλάχιστον.
- Παροχή κινήτρων για το εκσυγχρονισμό υφιστάμενων τουριστικών μονάδων με παράλληλη αναβάθμιση σε τύπους και κατηγορίες καταλυμάτων και επέκταση αυτών και συμπληρώσεις με ειδικές τουριστικές υποδομές.
- Αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη ειδικών εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Δημιουργία υποδομών στήριξης, προώθηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και πιστοποίησης απασχολούμενων σε ειδικές εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
- Λήψη μέτρων για την έγκαιρη πρόληψη φαινομένων υποβάθμισης της ποιότητας των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων.
- Συγκρότηση τοπικών πολυθεματικών δικτύων και βελτίωση της προσβασιμότητας μεταξύ των πόλων και των πόρων που τα συγκροτούν με περιβαλλοντικά ήπιες παρεμβάσεις.
- Κατασκευή νέων, συμπλήρωση και αναβάθμιση υφιστάμενων τεχνικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτιστικών υποδομών.

- Δημιουργία δικτύων μονοπατιών και διαδρομών περιβαλλοντικής ευαισθησίας και εκπαίδευσης.
- Προώθηση τοπικών συμφώνων ποιότητας και προγραμμάτων στήριξης αγροτικών και παραδοσιακών μεταποιητικών δραστηριοτήτων φιλικών προς το περιβάλλον και λειτουργικής διασύνδεσης τους με τουριστικές μονάδες.
- Αναβάθμιση και μετατροπή υφιστάμενων ξενοδοχειακών καταλυμάτων σε σύνθετα τουριστικά καταλύματα ήπιας ανάπτυξης.
- Πολιτικές, ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων ήπιας ανάπτυξης και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων ήπιας ανάπτυξης έναντι της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων.

Για τις ορεινές περιοχές με στόχο τον τουρισμό προτείνονται :

- Η μέριμνα για την προστασία, αναβάθμιση και ανάδειξη επιλεγμένων πόρων του ορεινού χώρου που ενδιαφέρουν τον τουρισμό.
- Η βελτίωση της προσβασιμότητας.
- Η συγκρότηση τοπικών αλληλοσυμπληρούμενων πολυθεματικών δικτύων.
- Αξιοποίηση του οικιστικού πλεονάσματος των οικισμών που φθίνουν και εγκαταλείπονται και προβολή των προορισμών.
- Διατήρηση της ποιότητας των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων με μέτρα πρόληψης των κινδύνων υποβάθμισής τους.
- Λήψη ειδικών μέτρων αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης υποδομών που αφορούν σε άλλες παραγωγικές δραστηριότητες.
- Προσαρμογή νέων εγκαταστάσεων στα μορφολογικά πρότυπα και την κλίμακα των οικισμών.
- Δημιουργία βασικών προτύπων καθώς και εξειδικευμένων, κατά περίπτωση, κανόνων για το σχεδιασμό και τη δόμηση λαμβάνοντας υπόψη της παραδοσιακή αρχιτεκτονική και τις τοπικές παραδόσεις, χρήσης υλικών και μορφών δόμησης.
- Υιοθέτηση πρακτικών που θα εξασφαλίζουν μειωμένη κατανάλωση ενέργειας και χρήση φιλικών προς το περιβάλλον υλικών.
- Δημιουργία ειδικών κατασκευαστικών προτύπων για την εκτέλεση έργων υποδομών στον ορεινό χώρο.
- Δημιουργία δικτύων πεζοπορικών διαδρομών και μονοπατιών τοπικού, εθνικού και ευρωπαϊκού χαρακτήρα και διαδρομών και χώρων περιβαλλοντικής αγωγής και ευαισθητοποίησης.
- Αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη ειδικών εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Αποκατάσταση και αξιοποίηση παλαιών κελυφών, επανάχρηση αξιόλογων κτηρίων ή συνόλων και παροχή κινήτρων για μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτηρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες.
- Παροχή κινήτρων για εκσυγχρονισμό υφιστάμενων τουριστικών μονάδων με παράλληλη αναβάθμιση σε τύπους και κατηγορίες καταλυμάτων και συμπληρώσεις με ειδικές τουριστικές υποδομές.
- Σημειακή χωροθέτηση τουριστικών καταλυμάτων με τους εκάστοτε ισχύοντες όρους δόμησης.
- Πολιτικές ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων ήπιας ανάπτυξης ή σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων ήπιας ανάπτυξης.

Άτυπα ο Δήμος Αμυνταίου προχώρησε πριν από κάποια χρόνια στην παραχώρηση με εκποίηση τεμαχίων στην περιοχή Μεράς για την εγκατάσταση επιχειρήσεων. Η ενέργεια αυτή σταμάτησε μετά την εφαρμογή του Εθνικού Κτηματολογίου και στον χαρακτηρισμό της έκτασης αυτής ως δημόσιας έκτασης. Η επιτυχία όμως του εγχειρήματος σημαίνει ότι αυτό πρέπει να αποκτήσει οργανωμένη μορφή και ήδη ο Δήμος διεκδικεί την ιδιοκτησία της περιοχής από το Ελληνικό Δημόσιο και της εφαρμογής των μελετών που ήδη εκπόνησε ο Δήμος με δικά του μέσα, για την κατασκευή έργων υποδομής και ένταξη του χώρου σε συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο. Παρόμοια άτυπη περιοχή συγκέντρωσης μικρών επιχειρηματικών μονάδων υπάρχει και στον Άγιο Παντελεήμονα. Με αυτό τον τρόπο αποκτά ιδιαίτερη σημασία για τον Δήμο η απόκτηση της περιοχής Μεράς Αμυνταίου στην οποία από το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Αμυνταίου προτείνεται η ανάπτυξη ΒΙΟΠΑ, ως σημειακός τόπος ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων, εντασσόμενος στην ευρεία ζώνη ανάπτυξης πέριξ

του κάθετου άξονα Κοζάνη-Φλώρινα-Νίκη, καθώς αναμένεται να συμβάλλει θετικά στο ακαθάριστο τοπικό αλλά και Περιφερειακό εισόδημα και στην απασχόληση.

Πίνακας : Σύνολο επιχειρήσεων δευτερογενούς τομέα στα όρια του Δήμου Αμυνταίου

Βιοτεχνικές	Εμπορικές	Επαγγελματικές	Τουριστικές	Σύνολο
253	489	547	10	1.299

Αναφορικά με τις περιοχές χωροθέτησης εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ηλιακής ενέργειας, χαρακτηρίζονται ως περιοχές προτεραιότητας, ενδεικτικά, οι περιοχές εκείνες που είναι άγονες ή δεν είναι υψηλής παραγωγικότητας και κατά προτίμηση αθέατες από πολυσύχναστους χώρους και με δυνατότητες διασύνδεσης με το Δίκτυο ή το Σύστημα. Δόκιμη γι' αυτήν την περίπτωση περιοχή είναι η περιοχή του Σωτήρα Αμυνταίου, καθώς και άλλες περιοχές που είναι χαρακτηρισμένες ως 'χέρσο'. Οι περιοχές αξιοποίησης υδατικού δυναμικού εντοπίζονται κυρίως στην δυτική πλευρά του Δήμου, σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές, όπου η ύπαρξη του φυσικού πόρου σε συνδυασμό με την υψομετρική διαφορά εξασφαλίζουν τη σκοπιμότητα και βιωσιμότητα του έργου. Για τις αιολικές εγκαταστάσεις καμιά περιοχή της Περιφέρειας δεν εντάσσεται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας και επομένως ο Δήμος μπορεί να θεωρηθεί ως Περιοχή Αιολικής Καταλληλότητας.

Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου και διάρθρωση των υπηρεσιών

Ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Αμυνταίου δημοσιεύθηκε αναθεωρημένος στο ΦΕΚ 77/Β/15.01.2021. Η διάρθρωση των υπηρεσιών του Δήμου είναι η παρακάτω :

Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο

1. Γενικός Γραμματέας
2. Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
3. Νομική Υπηρεσία
4. Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
5. Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας
6. Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής
7. Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας
8. Αυτοτελές Τμήμα Υπηρεσίας Δόμησης
9. Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου

Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών

1. Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών
Γραφείο Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου
Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου
Γραφείο Ανθρώπινου Δυναμικού και Διοικητικής Μέριμνας
2. Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού
Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
Γραφείο Παιδείας και Διά Βίου Μάθησης, Πολιτισμού και Αθλητισμού
3. Τμήμα Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)
ΚΕΠ Αμυνταίου
ΚΕΠ Αετού
ΚΕΠ Βαρικού
ΚΕΠ Λεχόβου
ΚΕΠ Φιλώτα

Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

1. Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου
Γραφείο Προϋπολογισμού
Γραφείο Λογιστηρίου
2. Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας
Γραφείο Εσόδων
Γραφείο Περιουσίας
3. Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας
Γραφείο Εισπράξεων

- Γραφείο Πληρωμών
- 4. Τμήμα Προμηθειών και Διενέργειας Διαγωνισμών
 - Γραφείο Προμηθειών
 - Γραφείο Διενέργειας Διαγωνισμών

Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος

1. Τμήμα Εύρυθμης Λειτουργίας Οικισμών
 - Γραφείο Ηλεκτροφωτισμού και Σήμανσης Οδών
 - Γραφείο Δικτύων Ύδρευσης και Αποχέτευσης
 - Γραφείο Κίνησης Οχημάτων και Διαχείρισης Αποθήκης
2. Τμήμα Περιβάλλοντος
 - Γραφείο Προστασίας Περιβάλλοντος
 - Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας
 - Γραφείο Διαχείρισης Εγκαταστάσεων Άντλησης και Επεξεργασίας Λυμάτων
3. Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Ποιότητας Ζωής
 - Γραφείο Τεχνικών Έργων
 - Γραφείο Μεταφορών και Επικοινωνιών
 - Γραφείο Προσβασιμότητας Ατόμων με Αναπηρία
 - Γραφείο Σύνταξης Μελετών
4. Τμήμα Συγχρηματοδοτούμενων Δράσεων-Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Εξοικονόμησης Ενέργειας
 - Γραφείο Συγχρηματοδοτούμενων και Επιδοτούμενων Δράσεων
 - Γραφείο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Διακρατικών Συνεργασιών

Διεύθυνση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης, Καθαριότητας και Πρασίνου

1. Τμήμα Πρωτογενούς Παραγωγής, Δασών και Διαχείρισης Αδέσποτων
 - Γραφείο Φυτικής, Ζωικής Παραγωγής και Αλιείας
 - Γραφείο Διαχείρισης Αδέσποτων Ζώων
 - Γραφείο Δασών και Δασικών Θεμάτων
2. Τμήμα Προώθησης, Προβολής και Οικονομικής Ανάπτυξης
 - Γραφείο Οικονομικής Ανάπτυξης
 - Γραφείο Προώθησης-Προβολής του Δήμου Αμυνταίου
 - Γραφείο Αστικής Ανάπτυξης και Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων
3. Τμήμα Καθαριότητας, Ανακύκλωσης και Πρασίνου
 - Γραφείο Καθαριότητας και Ανακύκλωσης
 - Γραφείο Διαχείρισης Πρασίνου
4. Τμήμα Βιομηχανίας και Εμπορίου
 - Γραφείο Βιομηχανίας και Εμπορίου
 - Γραφείο Προστασίας Καταναλωτή

Ο Δήμος διοικείται από το Δημοτικό Συμβούλιο, την Οικονομική Επιτροπή, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, την Εκτελεστική Επιτροπή και το Δήμαρχο. Οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις. Όργανα Διοίκησης στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, των Δημοτικών Κοινοτήτων και των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου είναι, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, το Συμβούλιο και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Δημοτικής Κοινότητας (ή εκπρόσωπος της Τοπικής Κοινότητας) αντίστοιχα. Οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών ορίζονται στις κείμενες διατάξεις. Τον Δήμαρχο επικουρούν οι Αντιδήμαρχοι που ορίζει ο Δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην (άσκηση εποπτείας συγκεκριμένων δημοτικών υπηρεσιών) και κατά τόπο (εποπτεία αποκεντρωμένων υπηρεσιών και ζητημάτων που αφορούν συγκεκριμένες Δημοτικές Ενότητες).

Οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες στις έδρες των Δημοτικών ενοτήτων εποπτεύονται συνολικά από τον αντίστοιχο αντιδήμαρχο που ορίζεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Κάθε αποκεντρωμένη υπηρεσία υπάγεται διοικητικά και ακολουθεί κατά την άσκηση των θεματικών αρμοδιοτήτων της, τις οδηγίες και κατευθύνσεις της αντίστοιχης υπερκείμενης θεματικής διοικητικής ενότητας (πχ το αποκεντρωμένο Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων διοικείται και ακολουθεί τις οδηγίες και τα πρότυπα που

ορίζει η Κεντρική Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών). Το συντονισμό και έλεγχο των διαφόρων υπηρεσιακών μονάδων ασκεί ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου.

Όλες οι υπηρεσίες του Δήμου συνεργάζονται με το Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής, κατά το σχεδιασμό και την παρακολούθηση εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, των ετήσιων προγραμμάτων και γενικά των προγραμμάτων δράσης του Δήμου. Ο Δήμαρχος μπορεί να συγκαλεί περιοδικά ή κατά περίπτωση Συντονιστικά Συμβούλια στα οποία μετέχουν με εκπροσώπους τους το σύνολο ή μέρος των υπηρεσιών του Δήμου. Παράλληλα και για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας και απόδοσης του έργου του Δήμου, είναι δυνατός ο ορισμός με απόφαση Δημάρχου :

α) Μόνιμων ή κατά περίπτωση διατμηματικών επιτροπών ή ομάδων εργασίας για την επεξεργασία ζητημάτων που αφορούν περισσότερες διοικητικές ενότητες του Δήμου,

β) Ομάδων διοίκησης έργου ή προγράμματος,

γ) Συντονιστών για την εκτέλεση έργων ή προγραμμάτων με αξιοποίηση προσωπικού και από διάφορες διοικητικές ενότητες,

δ) Υπαλλήλων-συνδέσμων μεταξύ διοικητικών ενοτήτων με ισχυρή αλληλεξάρτηση.

Πίνακας : Αριθμός υφιστάμενου προσωπικού σε σχέση με το εγκεκριμένο από τον ΟΕΥ του Δήμου Αμυνταίου

Οργανικές Θέσεις με σχέση εργασίας Δημοσίου Δικαίου			
Κλάδος	Προβλεπόμενες θέσεις	Καλυμμένες θέσεις	Κενές θέσεις
ΠΕ Διοικητικών	6	4	2
ΠΕ Διοικητικών - Οικονομικών	2	2	0
ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών	4	2	2
ΠΕ Ηλεκτρολόγων Μηχανικών	1	0	1
ΠΕ Χημικών Μηχανικών	1	1	0
ΠΕ Γεωπόνων	1	0	1
ΠΕ Βιολόγων (Ιχθυολόγου)	1	0	1
ΠΕ Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	1	0	1
ΠΕ Δημοτικής Αστυνομίας	1	0	1
ΠΕ Διεκπεραίωσης υποθέσεων πολιτών	3	3	0
ΠΕ Ψυχολόγων	1	0	1
Σύνολο θέσεων ΠΕ	22	12	10
ΤΕ Πολιτικών Μηχανικών	3	1	2
ΤΕ Μηχανολόγων Μηχανικών	3	2	1
ΤΕ Τοπογράφων Μηχανικών	1	0	1
ΤΕ Τεχνολόγων Γεωπόνων	1	0	1
ΤΕ Διοικητικού - Λογιστικού	5	4	1
ΤΕ Οικονομικού - Λογιστικού	1	1	0
ΤΕ Δημοτικής Αστυνομίας	1	0	1
ΤΕ Διοίκηση μονάδων Τ.Α.	1	0	1
ΤΕ Διεκπεραίωσης υποθέσεων πολιτών	5	5	0
ΤΕ Κοινωνικών Λειτουργών	3	0	3
ΤΕ Νοσηλευτών	1	0	1
Σύνολο θέσεων ΤΕ	25	13	12
ΔΕ Διοικητικών	21	18	3
ΔΕ Εισπρακτόρων	1	0	1
ΔΕ Δημοτικής Αστυνομίας	3	0	3
ΔΕ Ηλεκτρολόγων	3	3	0
ΔΕ Χειριστών Μηχανημάτων	7	5	2
ΔΕ Οδηγών Αυτοκινήτων	7	6	1
ΔΕ Τεχνιτών Υδραυλικών	5	4	1
ΔΕ Τεχνιτών	3	1	2
ΔΕ Τεχνιτών Οχημάτων	1	1	0
ΔΕ Κηπουρών-Δενδροκόμων-Ανθοκόμων	1	0	1
ΔΕ Βοηθών Νοσοκόμων	3	0	3
ΔΕ Εποπτών Καθαριότητας	1	0	1
Σύνολο θέσεων ΔΕ	56	38	18

ΥΕ Εργατών Καθαριότητας	17	14	3
ΥΕ Εργατών Γενικών Καθηκόντων	3	0	3
ΥΕ Εργατών Ύδρευσης – Αποχέτευσης	2	1	1
ΥΕ Εργατών επισκευών-συντήρησης έργων, συντήρησης κατασκευών	1	1	0
ΥΕ Εργατών Γενικά	1	0	1
ΥΕ Εργατών (Επιμέλειας Κήπων)	1	0	1
ΥΕ Οικογενειακών Βοηθών	4	0	4
Σύνολο θέσεων ΥΕ	29	16	13
Σύνολο θέσεων Δημοσίου Δικαίου	132	79	53
Προσωρινές Θέσεις με σχέση εργασίας Δημοσίου Δικαίου			
ΠΕ Διοικητικών	1	1	0
ΠΕ Γεωτεχνικών Γεωπόνων	1	1	0
ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού	1	1	0
ΔΕ Διοικητικών-Οικονομικών	1	1	0
Σύνολο προσωρινών θέσεων	4	4	0
Θέσεις με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου			
ΔΕ Διοικητικών	2	2	0
ΔΕ Τεχνιτών	1	1	0
ΥΕ Εργατών Καθαριότητας	1	1	0
ΥΕ Καθαριστριών εσωτερικών χώρων	1	1	0
ΥΕ Καθαριστριών Σχολικών κτηρίων	15	15	0
Σύνολο θέσεων ΙΔΑΧ	20	20	0
Σύνολο οργανικών θέσεων Δήμου	156	103	53

Η κάλυψη των υφιστάμενων θέσεων του προσωπικού ανέρχεται στο 66%. Στο σύνολο των 103 θέσεων που καλύπτονται οι βαθμίδες ΠΕ και ΤΕ καλύπτουν 28 θέσεις, δηλαδή ποσοστό 27%. Τα σημαντικότερα προβλήματα της οργανωτικής δομής των δημοτικών υπηρεσιών, οφείλονται στη μερική εφαρμογή του ΟΕΥ, κυρίως λόγω της υποστελέχωσης του Δήμου, της μη κάλυψης όλων των οργανικών θέσεων, κυρίως σε υπηρεσίες αιχμής, στους περιορισμένους οικονομικούς πόρους που διατίθενται στην περίοδο της κρίσης και της αναστολής προσλήψεων προσωπικού κάθε βαθμίδας και ειδικότητας. Τα ανωτέρω προβλήματα έχουν ως συνέπεια την πλημμελή κάλυψη των αρμοδιοτήτων ορισμένων Δημοτικών Υπηρεσιών και Νομικών Προσώπων του Δήμου, τη δημιουργία αλληλοεπικαλύψεων μεταξύ Δημοτικών Υπηρεσιών και Νομικών Προσώπων σε διάφορους τομείς, μεταξύ των Δημοτικών Υπηρεσιών αλλά και μεταξύ των υπαλλήλων που χειρίζονται τα θέματα, με συνεπακόλουθο την έλλειψη συντονισμού, την κακή επικοινωνία και συνεργασία και τη δημιουργία εντάσεων μεταξύ της διοίκησης και του σώματος των υπαλλήλων του Δήμου.

Οι δημοτικές υπηρεσίες χρησιμοποιούν ή έχουν αναπτύξει, στο μέτρο του δυνατού, συστήματα διαχείρισης με βάση τις αρμοδιότητές τους και το σκοπό τους. Ο Δήμος Αμυνταίου διαθέτει Διαδικτυακή Πύλη, η οποία λειτουργεί στη διεύθυνση <http://www.amyntaio.gr> και εξυπηρετεί στην πληροφόρηση των πολιτών τόσο για τις υπηρεσίες που παρέχονται από τον ίδιο το Δήμο, όσο και από τα Νομικά του Πρόσωπα. Το μεγαλύτερο τμήμα των δημοτικών υπηρεσιών στεγάζεται στο κτήριο του Δημαρχείου στην οδό Γρ. Νικολαΐδη 2, στο Αμύνταιο. Τμήμα των τεχνικών υπηρεσιών κυρίως εργατοτεχνικό προσωπικό, συνεργεία επισκευής βλαβών δικτύων, συνεργεία αποκομιδής απορριμμάτων, στεγάζονται σε κτήριο και δημοτική έκταση στην εκτός σχεδίου περιοχή βόρεια της πόλης του Αμυνταίου και σε μικρή απόσταση από αυτό. Η έκταση αυτή λειτουργεί ως αμαξοστάσιο του Δήμου. Η δυναμικότητα των κτηρίων επαρκεί για τις ανάγκες λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών, καθώς σε γενικές γραμμές ο αριθμός των εργαζομένων υπολείπεται της δυναμικότητάς τους.

Σημαντικό πρόβλημα λειτουργικότητας του κτηρίου του Δημαρχείου αποτελεί η έλλειψη προσβασιμότητας των ΑμΕΑ καθώς ο υφιστάμενος ανελκυστήρας υπολείπεται από τις σύγχρονες προδιαγραφές εξυπηρέτησης ΑμΕΑ. Τέλος εντοπίζεται η ανάγκη εγκατάστασης συστημάτων ασφαλείας στα περισσότερα κτήρια του Δήμου για προστασία από κακόβουλες ενέργειες. Όσον αφορά στο μηχανολογικό εξοπλισμό και στα συστήματα πληροφορικής και εξοπλισμού γραφείου στις δημοτικές υπηρεσίες, σημειώνεται επάρκεια μέσων, ενώ τρέχουσες ανάγκες καλύπτονται άμεσα, ενώ υπάρχει απόκριση στην ανάγκη αναβάθμισης των συστημάτων ούτως ώστε αυτά να είναι λειτουργικά.

Οι βασικές συνεργασίες αφορούν εξωτερικούς συνεργάτες στους τομείς :

- Της προμήθειας και υποστήριξης λογισμικού, της συντήρησης του hardware και της ιστοσελίδας του Δήμου.
- Της νομικής εκπροσώπησης του Δήμου από ιδιώτες δικηγόρους.
- Της ανάθεσης μελετών για την προετοιμασία του Δήμου στην διεκδίκηση κυρίως συγχρηματοδοτούμενων έργων και προγραμμάτων.
- Της υποστήριξης του Δήμου σε θέματα πολεοδομίας και έκδοσης αδειών δόμησης από την Υπηρεσία Δόμησης του Δήμου Φλώρινας.

Ακίνητη περιουσία Δήμου

Τα στοιχεία για την ακίνητη περιουσία του Δήμου αντλήθηκαν από τα καταγεγραμμένα στοιχεία του Δήμου και από τα δηλωθέντα στο φορολογικό έντυπο Ε9-Βεβαίωση Δηλωθείσας Περιουσιακής Κατάστασης του Δήμου Αμυνταίου. Σε αυτό δηλώνονται οικήματα, καταστήματα, οικόπεδα, αγροτεμάχια, κοινωφελής και κοινόχρηστοι χώροι, είτε είναι εντός σχεδίου οικισμών, είτε στην εκτός σχεδίου περιοχή.

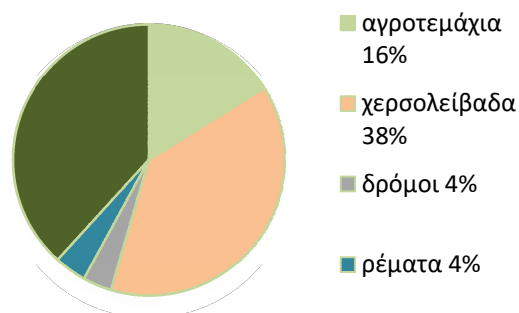
Πίνακας : Γη εκτός σχεδίου πόλεων και οικισμών Δήμου Αμυνταίου

	Έκταση (στρ)	Πλήθος τεμαχίων	Χαρακτηρισμός
ΔΕ Αμυνταίου			
ΔΚ Αμυνταίου	974,64	69	Αγροτεμάχια
	225,96	9	Ρέματα
	58,00	12	Δρόμοι
ΤΚ Αγ. Παντελεήμονα	2.437,66	46	Αγροτεμάχια
	5.538,66	47	Χερσολειβαδα
	291,28		Δρόμοι
	68,06	21	Ρέματα
ΤΚ Ξινού Νερού	2.876,47	15	Αγροτεμάχια
	9,00	3	Αγρ/χια αναδασμού
	190,91		Δρόμοι αναδασμού
	4,21	3	Ρέματα
ΤΚ Πετρών	112,53	21	Αγροτεμάχια
	474,50	31	Ρέματα
	272,92	31	Δρόμοι
ΤΚ Κλειδίου	5.063,50	1	Δασοβοσκή
ΤΚ Ροδώνα	69,54	5	Αγροτεμάχια
	14,12	4	Ρέματα
	121,54	11	Δρόμοι
ΤΚ Φανού	68,14	5	Αγροτεμάχια
	381,56	16	Ρέματα
	152,08	20	Δρόμοι
ΤΚ Κέλλης	15.825,94	2	Χερσολειβαδα
	35.231,22		
ΔΕ Φιλώτα			
ΤΚ Φιλώτα	79,06	13	Αγροτεμάχια
	1.293,78	41	Ρέματα
	197,93	26	Χερσολειβαδο
	259,58		Δρόμοι
ΤΚ Αντιγόνου	1.250,95	7	Αγροτεμάχια
	30,75	4	Δρόμοι
	11,50	1	Ρέματα
ΤΚ Βεγόρων	2.915,33	54	Αγροτεμάχια
	64,62	10	Δρόμοι
	60,17	8	Ρέματα
ΤΚ Λεβαίας	2.583,62	39	Αγροτεμάχια
	115,03	12	Δρόμοι
ΤΚ Μανιακίου	67,42	11	Αγροτεμάχια
	444,00	2	Χερσολειβαδο
ΤΚ Πελαργού	8.272,28	4	Χερσολειβαδο

	136,09		Δρόμοι
TK Φαραγγίου	45,62	4	Αγροτεμάχια
	17.827,73		
ΔΕ Αετού			
TK Αετού	126,69	10	Αγροτεμάχια
	11,21	1	Χερσολειβαδο
	143,31		Δρόμοι
TK Αγραπιδέων	1.677,23	35	Χερσολειβαδο
	3.450,35	2	Δάσος
	95,55		Δρόμοι
	103,25	4	Ρέματα
TK Λιμνοχωρίου	358,57	7	Χερσολειβαδο
	53,96	15	Αγροτεμάχια
	984,18	1	Δάσος
TK Πεδινού	646,01	42	Αγροτεμάχια
	289,90	8	Χερσολειβαδο
	31,37	3	Ρέματα
	241,26		Δρόμοι
TK Σκλήθρου	13,44	5	Αγροτεμάχια
	579,80	34	Ρέματα-τάφροι
	302,47	17	Δρόμοι
TK Αναργύρων	736,95	8	Αγροτεμάχια
	253,97	37	Ρέματα
	313,70		Δρόμοι
TK Βαλτονέρων	50,78	4	Αγροτεμάχια
	10,85	2	Ρέματα
	168,76		Δρόμοι
	10.643,56		
ΔΕ Βαρικού			
TK Βαρικού	9,41	3	Αγροτεμάχια
	4,62	1	Χερσολειβαδο
	70,87	8	Ρέματα
	262,47		Δρόμοι
	347,37		
ΔΕ Λεχόβου			
TK Λεχόβου			
	3.477,69	14	Χερσολειβαδο
	3,90	5	Αγρός
	425,00	1	Δάσος
	3.906,59		
ΔΕ Νυμφαίου			
TK Νυμφαίου	14,00	10	Αγροτεμάχια
	26.074,16	2	Δάσος
	26.088,16		

Πίνακας : Κατανομή εκτάσεων με βάση τον χαρακτηρισμό

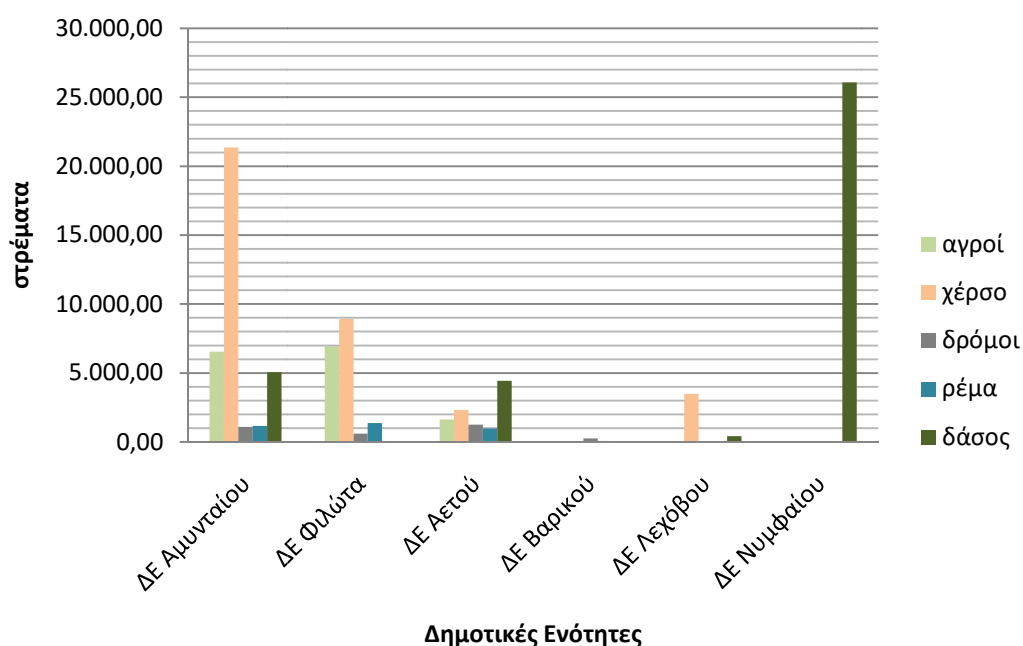
Αγροτεμάχια	Χερσολειβαδα	Δρόμοι	Ρέματα	Δάσος
15.145,12	36.098,03	3.220,32	3.583,97	35.961,19

Εικόνα : Κατανομή καταγεγραμμένων δημοτικών εκτάσεων, εκτός σχεδίου περιοχής

Πίνακας : Κατανομή καταγεγραμμένων δημοτικών εκτάσεων ανά ΔΕ

Περιοχή	Αγροτεμάχια	Χερσολείβαδα	Δρόμοι	Ρέματα	Δάσος
ΔΕ Αμυνταίου	6.547,98	21.364,60	1.086,73	1.168,41	5.063,50
ΔΕ Φιλώτα	6.942,00	8.914,21	606,07	1.365,45	-
ΔΕ Αετού	1.627,83	2.336,91	1.265,05	979,24	4.434,53
ΔΕ Βαρικού	9,41	4,62	262,47	70,87	-
ΔΕ Λεχόβου	3,90	3.477,69	-	-	425,00
ΔΕ Νυμφαίου	14,00	-	-	-	26.074,16

Εικόνα : Γράφημα κατανομής καταγεγραμμένων εκτάσεων ανά Δημοτική Ενότητα

Πίνακας : Οικοπέδων και κτηρίων Δήμου Αμυνταίου

Περιοχή	Έκταση (στρ)	Πλήθος τεμαχίων	Χαρακτηρισμός
ΔΕ Αμυνταίου			
ΔΚ Αμυνταίου	52,06	40	Οικόπεδα
	29,76	41	Χώρος Πρασίνου
	20,27	2	Πλατείες
	34,65		Δρόμοι
ΤΚ Αγ. Παντελεήμονα	42,01	48	Οικόπεδα
	37,30		Δρόμοι
ΤΚ Ξινού Νερού	10,81	8	Οικόπεδα
	1,16	2	Πλατείες

	2,27	5	Κτήριο
TK Πετρών	22,79	10	Οικόπεδα
	4,49		Δρόμοι
	0,78	5	Κτήριο
TK Ροδώνα	12,19	8	Οικόπεδα
	0,43	3	Κτήριο
TK Φανού	5,29	4	Οικόπεδα
	0,15	2	Κτήριο
TK Κέλλης	16,57	10	Οικόπεδα
	1,94	9	Κτήριο
TK Κλειδίου	3,29	5	Οικόπεδα
	0,66	3	Κτήριο
ΔΕ Φιλώτα			
TK Φιλώτα	33,13	31	Οικόπεδα
	1,12	4	Κτήριο
TK Αντιγόνου	14,59	9	Οικόπεδα
	0,27	2	Κτήριο
TK Βεγύρων	21,76	8	Οικόπεδα
	1,84	2	Πλατεία
	0,21	1	Κτήριο
TK Λεβαίας	8,55	3	Οικόπεδα
	1,22	2	Πράσινο
	1,53	1	Πλατεία
	0,32	2	Κτήριο
TK Μανιακίου	5,65	9	Οικόπεδα
	0,44	1	Πλατεία
	0,84	5	Κτήριο
TK Πελαργού	19,57	5	Οικόπεδα
	6,07	10	Πλατεία
	0,24	1	Κτήριο
TK Φαραγγίου	2,23	3	Οικόπεδα
	0,75	1	Πλατεία
	0,29	1	Πράσινο
	0,20	2	Κτήριο
ΔΕ Αετού			
TK Αετού	10,53	8	Οικόπεδα
	0,57	4	Κτήριο
TK Αγραπιδέων	1,81	2	Οικόπεδα
	0,24	2	Κτήριο
	33,13		Δρόμοι
TK Λιμνοχωρίου	4,87	3	Οικόπεδα
	0,11	2	Κτήριο
TK Πεδινού	6,68	1	Οικόπεδα
TK Σκλήθρου	7,56	5	Οικόπεδα
	53,40		Δρόμοι
TK Αναργύρων	13,07	7	Οικόπεδα
	0,80	1	Πλατεία
	0,32	1	Πράσινο
	0,50	2	Κτήριο
TK Ασπρογείων	1,80	3	Οικόπεδο
	0,38	2	Κτήριο
TK Βαλτονέρων	19,03	13	Οικόπεδο
	0,60	1	Πράσινο
	1,22	2	Πλατεία
	0,34	2	Κτήριο
	56,85		Δρόμοι
ΔΕ Βαρικού			

TK Βαρικού	0,22	2	Οικόπεδα
	0,22	1	Κτήριο
ΔΕ Λεχόβου			
TK Λεχόβου	8,29	5	Οικόπεδα
	0,50	2	Κτήριο
ΔΕ Νυμφαίου			
TK Νυμφαίου	32,76	33	Οικόπεδα
	0,46	1	Πλατεία
	0,37	1	Πράσινο
	2,48	14	Κτήριο

Συνειδητοποιώντας τη μεγάλη αξία των φυσικών και οικονομικών περιουσιακών στοιχείων, πρέπει να γίνει προσπάθεια να αξιοποιηθούν αυτά με τέτοιο τρόπο, ώστε να αποτελέσουν μία σημαντική πηγή εσόδων. Τα έσοδα από την ακίνητη περιουσία προέρχονται κυρίως από την διαχείριση των εκμισθωμένων ακινήτων και τα μερίσματα. Σε αυτό που διαφέρει η ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση όσον αφορά την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας της, είναι η έλλειψη σοβαρής και επιστημονικά εμπειριστατωμένης προσέγγισης του θέματος.

Ένα σημαντικό ζήτημα αποτελούν οι μεγάλες εκτάσεις στα όρια του Δήμου που αποτελούν ιδιοκτησία ελληνικού δημοσίου. Ένα από τα πιο τυπικά εμπόδια στη διαδικασία εκχώρησης της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου, είναι η απουσία έκδοσης και εφαρμογής κυβερνητικών ρυθμίσεων, οι οποίες διασφαλίζουν τις πρακτικές διαδικασίες. Η εφαρμογή των ρυθμίσεων αυτών υστερεί χρονικά, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για αστικές περιοχές, παρόλο που η εκχώρηση γης θα έπρεπε να στηρίζεται στην εξής απλή αρχή, ότι «όλες οι εκτάσεις που βρίσκονται μέσα στα διοικητικά όρια των Δήμων εκχωρούνται στον οικείο ΟΤΑ, με την εξαίρεση των δασικών και αποκαλυφθεισών εκτάσεων και των δημοσίων κτηρίων».

Επιπλέον αιτίες σύγχυσης και αβεβαιότητας στην κατανομή κρατικής και δημοτικής ακίνητης περιουσίας αποτελούν και οι παρακάτω λόγοι : α) Πολλές τοπικές αρχές διεκδικούν περιουσιακά στοιχεία, η ιδιοκτησία των οποίων παραμένει ακόμη ασαφής, β) Η αδυναμία αντιστοίχισης των λογιστικών αρχείων με τα απογραφικά αρχεία των τοπικών αρχών, η οποία δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, δημιουργεί επιπλέον προβλήματα.

Η διοικητική μεταρρύθμιση, είτε έχει αλλάξει τα γεωγραφικά όρια των αρμοδιοτήτων, είτε έχει εισάγει νέα, επιπρόσθετα επίπεδα αυτοδιοίκησης, γεγονός που περιπλέκει ακόμη περισσότερο τη διαδικασία μεταβίβασης της ακίνητης περιουσίας.

Για να μπορέσει ο Δήμος, να εφαρμόσει αποτελεσματικές διαχειριστικές μεθόδους αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας τους χρειάζεται έναν ισχυρό υποστηρικτικό μηχανισμό, ο οποίος θα προσφέρει νομική και τεχνική κάλυψη, ενώ ταυτόχρονα θα διευκολύνει την πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικούς πόρους. Τέλος τα στελέχη της τοπικής αυτοδιοίκησης συνήθως δεν έχουν εξειδικευμένη γνώση ή και εμπειρία σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας. Ο σχεδιασμός κάποιας στρατηγικής είναι ανύπαρκτος και αδύνατος, αφού απαιτεί ένα πιο συμπαγές γνωστικό υπόβαθρο.

Σε αυτήν την κατάσταση, έρχεται να προστεθεί και ο δισταγμός με τον οποίο αντιμετωπίζουν τα ίδια τα στελέχη όχι μόνο το θέμα της αγοράς της ακίνητης περιουσίας στο σύνολό της, αλλά και την πιθανότητα πρόσληψης εξειδικευμένου εξωτερικού συνεργάτη. Υπάρχει ένας πυρήνας από συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, τα οποία αποτελούν ενιαίο μέρος κάθε αποτελεσματικού και υπεύθυνου διαχειριστικού συστήματος το οποίο πρέπει να δημιουργήσει ο Δήμος.

Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι :

- Η κατηγοριοποίηση της ακίνητης περιουσίας, βασισμένη σε λειτουργικούς και οικονομικούς σκοπούς.
- Η συστηματική καταγραφή και απογραφή της.
- Η αιτιολόγηση απόκτησης ακίνητης περιουσίας από τον δημόσιο τομέα.
- Η διαχείριση της περιουσίας και ο εντοπισμός εσόδων και εξόδων που αποφέρει κάθε τμήμα της.
- Η καταγραφή της χρηματικής αξίας της περιουσίας και του δικαιώματος επίσχεσης.

- Η περιοδική αξιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας κάθε περιουσιακού στοιχείου που βασίζεται σε στρατηγικά κριτήρια όπως ανάλυση κόστους, επαρκής ανταπόδοση της επένδυσης κ.α.
- Η χρήση λογικών κριτηρίων και γραπτών οδηγιών για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την απόκτηση, κατοχή και εκποίηση της ακίνητης περιουσίας.

Η διαχείριση της ακίνητης περιουσίας αποτελεί πολιτική επιλογή. Διαθέτει πόρους και ιδεολογία, αντικείμενο και στόχους. Είναι φυσικό διαφορετικές πολιτικές και ιδεολογικές προσεγγίσεις να καταλήγουν σε διαφορετικά διαχειριστικά συστήματα. Ανεξάρτητα όμως με ποιο πρίσμα αντιμετωπίζεται η αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας, αυτή έχει να προσφέρει πολλά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών, όχι λύνοντας το οικονομικό πρόβλημα αλλά βοηθώντας την οικονομική και κοινωνική πολιτική.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Ως πρωταρχικό στοιχείο της διοικητικής μεταρρύθμισης δεν πρέπει να αποτελεί το χωροταξικό, αλλά η αποτελεσματική μεταφορά των αρμοδιοτήτων από την κεντρική διοίκηση, με τρόπο τέτοιο, ώστε η παροχή τους στους πολίτες να είναι οικονομικά αποτελεσματικότερη και κοινωνικά αποδοτικότερη. Σήμερα παρά το γεγονός πως οι ΟΤΑ εξαρτώνται από την επιχορήγηση των δημοσίων δαπανών, τα αιτήματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για μεταφορά και ενίσχυση με επί πλέον πόρους παραμένουν επίκαιρα.

Επιπλέον η προσπάθεια ενίσχυσης της τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει να αποτελεί μια συνεχή προσπάθεια. Ένα από τα βασικά ζητούμενα της σύγχρονης τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ο τρόπος με τον οποίο θα μπορέσει να αυξήσει τα ίδια έσοδα. Όλα συγκλίνουν πως η διαχείριση της ακίνητης περιουσίας των ΟΤΑ αποτελεί έναν κοιμισμένο γίγαντα. Η τοπική αυτοδιοίκηση, είναι κάτοχος ενός σημαντικού όγκου ακίνητης περιουσίας που περιλαμβάνει εκτός των άλλων, μεγάλες εκτάσεις γης, οικιστικά συγκροτήματα, κτήρια, υπηρεσίες, ανοικτούς χώρους αλλά και άλλου είδους υποδομές. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στους ευρωπαϊκούς ΟΤΑ δεν είναι παντού οι ίδιες. Το μέγεθος, η ποιότητα και το κόστος των επιπτώσεων αυτών εξαρτάται από τις οικονομικές δυνατότητες των τοπικών και περιφερειακών ΟΤΑ, την ιστορία τους, τη σχετική τους πολιτική και οικονομική αυτονομία και ελευθερία κινήσεων και τέλος από τις σχέσεις του κεντρικού κράτους με την τοπική αυτοδιοίκηση.

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης του ευρωπαϊκού ΟΤΑ ήταν άμεσες και έμμεσες.

Ως άμεσες θεωρούνται οι απώλειες επενδύσεων και φορολογικών εσόδων, το αυξημένο κόστος δανεισμού και η περιορισμένη ταμειακή ρευστότητα. Ως έμμεσες θεωρούνται οι αυξημένες δαπάνες, η απώλεια μελλοντικών φορολογικών εσόδων και η μείωση των ρυθμών μεγέθυνσης. Η σημαντικότερη πάντως αναμενόμενη επίπτωση είναι η αύξηση της ζήτησης των τοπικών δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών. Οι πολίτες στρέφουν το βλέμμα τους πολύ περισσότερο τώρα στην πλησιέστερη σε αυτούς μορφή εξουσίας.

Οι τοπικές αυτοδιοικήσεις που επλήγησαν λιγότερο από την χρηματοπιστωτική κρίση, ήταν αυτές που είχαν μια σχετική οικονομική αυτονομία και αυτοτέλεια και μπόρεσαν να την εκφράσουν δημιουργώντας εκ των προτέρων, μηχανισμούς απορρόφησης των κραδασμών. Κατά κανόνα οι αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελούν το μεγαλύτερο εργοδότη, σε επίπεδο τοπικής οικονομίας μιας περιοχής.

Επιπλέον η διαδικασία αποκέντρωσης με τις μεταφερόμενες προς τις τοπικές αρχές αρμοδιότητες, συνοδεύεται σε μεγάλο βαθμό από την παράλληλη μεταφορά εργαζομένων, οι οποίοι είναι απαραίτητοι και για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των αρμοδιοτήτων αυτών. Το ποσοστό των εργαζομένων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση αντικατοπτρίζει την σημασία που έχουν οι τοπικές αρχές στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας, καθώς και το ρόλο τους στην προώθηση και στήριξη των τοπικών συμφερόντων.

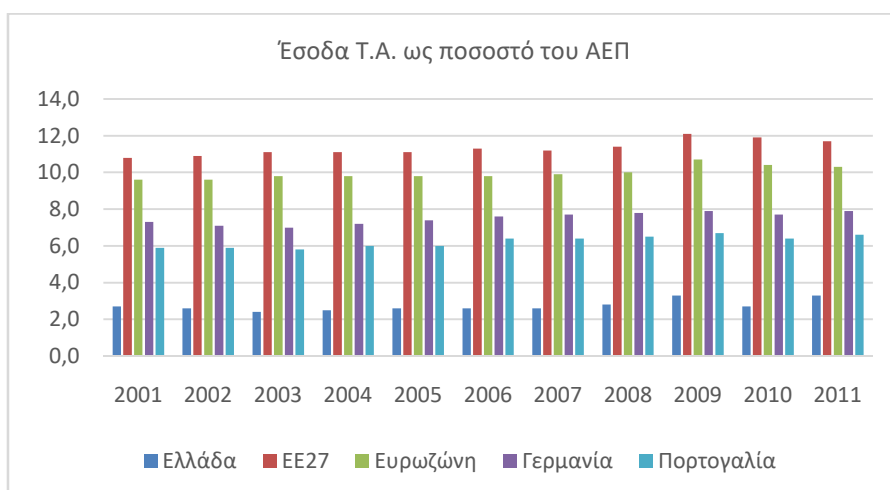
Πίνακας : Συνολικές δαπάνες Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως ποσοστό του ΑΕΠ την περίοδο 2001-2011

Περίοδος	Ελλάδα	ΕΕ27	Ευρωζώνη	Γερμανία	Πορτογαλία
2001	2,5	10,9	9,7	7,4	6,3
2002	2,6	11,2	9,9	7,4	6,4
2003	2,4	11,3	10,0	7,4	6,2

2004	2,7	11,4	10,1	7,3	6,1
2005	2,6	11,4	10,0	7,4	6,4
2006	2,7	11,4	10,0	7,4	6,5
2007	2,7	11,3	9,9	7,3	6,7
2008	2,9	11,6	10,2	7,4	7,0
2009	3,3	12,4	11,0	8,0	7,5
2010	2,9	12,2	10,7	7,9	7,2
2011	3,1	11,9	10,4	7,8	7,0

Πίνακας : Σύνολο Εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως ποσοστό του ΑΕΠ

Περίοδος	Ελλάδα	ΕΕ27	Ευρωζώνη	Γερμανία	Πορτογαλία
2001	2,7	10,8	9,6	7,3	5,9
2002	2,6	10,9	9,6	7,1	5,9
2003	2,4	11,1	9,8	7,0	5,8
2004	2,5	11,1	9,8	7,2	6,0
2005	2,6	11,1	9,8	7,4	6,0
2006	2,6	11,3	9,8	7,6	6,4
2007	2,6	11,2	9,9	7,7	6,4
2008	2,8	11,4	10,0	7,8	6,5
2009	3,3	12,1	10,7	7,9	6,7
2010	2,7	11,9	10,4	7,7	6,4
2011	3,3	11,7	10,3	7,9	6,6

Εικόνα : Γράφημα Συνόλου Εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως ποσοστό του ΑΕΠ

Στην Ελλάδα οι κύριες επιχορηγήσεις (δημοσιονομικές μεταβιβάσεις;) για τους ΟΤΑ, ονομάζονται ΚΑΠ. Το κράτος συνεισφέρει με ένα ποσοστό των εσόδων του από το Φόρο Εισοδήματος, το Φόρο Ακίνητης Περιουσίας και το ΦΠΑ. Αντίστοιχα για τις Περιφέρειες συνεισφέρει με ένα ποσοστό του Φόρου Εισοδήματος και του ΦΠΑ. Οι επιχορηγήσεις αποτελούν οικονομικές παροχές που κατανέμονται στις τοπικές αυτοδιοικήσεις, από την κεντρική κυβέρνηση. Η χρηματοδότηση μέσω των επιχορηγήσεων θεωρείται ότι δεν προασπίζει την τοπική αυτονομία, αφού με τον τρόπο αυτό οι τοπικές αυτοδιοικήσεις παραμένουν εξαρτημένες από την αρχή που είναι υπεύθυνη για την κατανομή των επιχορηγήσεων.

Οι επιχορηγήσεις μπορούν να είναι είτε γενικής, είτε ειδικής μορφής. Οι γενικές επιχορηγήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν ελεύθερα από τις τοπικές αυτοδιοικήσεις, οι οποίες και επωφελούνται από αυτές. Οι ειδικές επιχορηγήσεις χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων μόνο δαπανών όπως χρηματοδότηση συγκεκριμένης αρμοδιότητας που έχει μεταφερθεί, χρηματοδότηση συγκεκριμένης λειτουργίας που εκτελεί η αρχή, επιχορηγήσεις κινήτρων, επιχορηγήσεις υπό προϋποθέσεις, επιχορηγήσεις για οικονομικές δυσκολίες, επιχορηγήσεις ειδικού τύπου, έκτακτες επιχορηγήσεις κλπ.

Οι κατηγορίες των κριτηρίων κατανομής των επιχορηγήσεων περιλαμβάνουν :

- Δημογραφικά κριτήρια όπως αριθμό κατοίκων, ηλικιακή δομή, πληθυσμιακή πυκνότητα, ποσοστό ηλικιωμένων, ποσοστό ανέργων, αριθμό μεταναστών, αριθμό μειονοτήτων κ.α.
- Γεωμορφολογικά κριτήρια όπως συνολική έκταση των ΟΤΑ, τοπογραφία, ορεινούς ή απομακρυσμένους οικισμούς, κλιματικές ιδιαιτερότητες κ.α.
- Οικονομικά κριτήρια όπως διαφορές στο δημοσιονομικό πλούτο, οικονομικές ανάγκες περιοχών κ.α.
- Κοινωνικοοικονομικά κριτήρια όπως ΑΕΠ, ποιότητα υποδομών, εύρος δικτύων, το επίπεδο κοινωνικών υπηρεσιών, τον αριθμό των επιχειρήσεων που βρίσκονται στα όρια μιας περιοχής κ.α.

Είναι γενικά αποδεκτό ότι η οικονομική αυτοτέλεια των τοπικών αρχών εμφανίζεται ως αποτέλεσμα πολλών διαφορετικών παραγόντων που δεν έχουν την ίδια βαρύτητα, ανάλογα με τη χώρα ή το επίπεδο διακυβέρνησης, επηρεάζουν όμως, σε σημαντικό ποσοστό το επίπεδο και το βαθμό της οικονομικής αυτονομίας. Οι σημαντικότεροι από αυτούς τους παράγοντες είναι η φορολογία, οι επιχορηγήσεις, τα έσοδα που προέρχονται από αγαθά και υπηρεσίες και η οικονομική διαχείριση. Βασικές κατευθύνσεις πρέπει να αποτελούν η ανάσχεση της μετανάστευσης, καθώς και η δημιουργία προϋποθέσεων για την ανάκτηση του δυναμικού που έφυγε.

Με βάση τις προοπτικές ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας, η περιοχή του Δήμου παρουσιάζει πλεονεκτήματα μεταξύ των οποίων

1. Η εγγύτητα με το αστικό κέντρο της Κοζάνης, μέσω του κάθετου άξονα, καθώς και η εγγύτητα με τον αυτοκινητόδρομο της Εγνατίας, ενώ και η διέλευση των αξόνων του επαρχιακού δικτύου, δημιουργεί προοπτική συγκρότηση ισχυρότερων συνεργατικών δεσμών εταιρικών σχέσεων μεταξύ πόλης και υπαίθρου, καθώς επίσης και η εγγύτητα με βαλκανικές χώρες.
2. Τα αξιολογικά προστατευόμενα οικοσυστήματα, που είναι ενταγμένα στο δίκτυο Natura 2000, ως ζώνες ειδικής προστασίας ή ζώνες διατήρησης, τα οποία εφόσον αναδειχθούν και διασυνδεθούν με δραστηριότητες ορεινού-οικοπολιτιστικού τουρισμού, μπορούν να αποτελέσουν ουσιαστικό πεδίο ανασυγκρότησης του παραγωγικού δυναμικού.
3. Η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας, μαζί με τις εκτάσεις που θα προκύψουν από την αποκατάσταση των ορυχείων, ως ανεκτίμητος φυσικός πόρος, ο οποίος πρέπει να διαφυλαχθεί και να αξιοποιηθεί στην κατεύθυνση μεγαλύτερου εκσυγχρονισμού ως κείριος παραγωγικός πόρος της περιοχής, σε συνδυασμό με την παράδοση στην παραγωγή προϊόντων ΠΟΠ.
4. Επίσης η ενδιαφέρουσα πολιτιστική και φυσική φυσιογνωμία της περιοχής, με δυνατότητες ανάδειξης και προβολής και αξιοποίηση του πολυτοκίλου γεωγραφικού ανάγλυφου καθώς και ο ορυκτός πλούτος.
5. Το εργατικό δυναμικό με εμπειρία στον τομέα της ενέργειας, τον πρωτογενή τομέα και τη μεταποίηση που μπορεί να αξιοποιηθεί σε άλλους κλάδους.
6. Η ύπαρξη Πανεπιστημιακής κοινότητας σε επίπεδο Περιφέρειας, με εγνωσμένο κύρος.

Με βάση λοιπόν τα παραπάνω πλεονεκτήματα δομείται και το επιχειρησιακό πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη και τις παραμέτρους των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων αλλά και των εθνικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

ΔΟΜΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γενικά αποτελεί πεποίθηση πως η ύπαρξη υποδομών είναι το κλειδί για την προσέλκυση επενδυτικών δραστηριοτήτων αλλά και την αποφυγή της μετανάστευσης. Η μεθοδική και επιστημονική ανάλυση και κατεύθυνση στον καθορισμό χρήσεων γης, σε συνδυασμό με εκμετάλλευση των χρηματοδοτικών μέσων, μπορεί να ξεκλειδώσει πληθώρα επενδυτικών δραστηριοτήτων και χρηματοδοτικών δυνατοτήτων.

Το μακροπρόθεσμο όραμα κατεύθυνσης της περιοχής, είναι κλειδί για την διασφάλιση διαρκούς οικονομικής βιωσιμότητας, έναντι βραχυπρόθεσμων τακτικών προοπτικών σε κάθε φάση του πλάνου ανάπτυξης. Είναι επίσης αναγκαία η συμμετοχή στον σχεδιασμό της μετατροπής του οικονομικού πλάνου, διατηρώντας αλλά και αυξάνοντας την απασχόληση.

Επιτυχημένη στρατηγική θα αποτελεί η επένδυση σε μια αλυσίδα εφοδιασμού υψηλού δυναμικού, που υπάρχει ή αναπτύσσεται στην τοπική περιοχή και έχει υγιή προοπτική ανάπτυξης. Στα πλαίσια της εθνικής και περιφερειακής πολιτικής για την μεταλινιτική εποχή, θα πρέπει να εφαρμοστεί συνεκτική στρατηγική, με στοχευόμενες επιλογές, για τον επαναπροσδιορισμό της περιοχής ως περιοχής υποστήριξης της βιομηχανικής καινοτομίας στον τομέα της ενέργειας, επικεντρωμένης σε φιλικές προς το περιβάλλον εφαρμογές. Σημειώνεται, πως σύμφωνα με μελέτες και αναλύσεις εισροών-εκροών, και των εκτιμώμενων τεχνολογικών πολλαπλασιαστών για την ΠΔΜ, εκτιμάται ότι για μία (1) θέση μόνιμης απασχόλησης σε έναν ΑΗΣ ή στα ορυχεία, δημιουργούνται και συντηρούνται 3,28 θέσεις στην τοπική οικονομία. Αντίστοιχα, για κάθε 1 €, που δαπανά η ΔΕΗ σε μισθοδοσία και λοιπές εργολαβίες, δημιουργούνται 3,09 € στην τοπική οικονομία. Αν αποσυρθούν περίπου 2.400 MW ισχύος, από την ΠΔΜ, τότε πολλαπλασιαστικά θα χαθούν περίπου 12.500 θέσεις εργασίας και θα χαθεί εισόδημα τάξης 670 εκ €.

Εισάγεται δηλαδή η έννοια της ανθεκτικότητας που βασίζεται στην αίσθηση ελπίδας, μέσω της οποίας αποκτάται η αναγκαία δύναμη και αυτοπεποίθηση για θετική δράση εν μέσω αντίξοων συνθηκών. Η γενικότερη στρατηγική βασίζεται στο τι ήδη έχουμε κάνει ως περιοχή, στο ποιοι είμαστε ως κάτοικοι και πολίτες, ενώ αντιλαμβανόμαστε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε ή θα αντιμετωπίσουμε στο μέλλον. Το επιχειρησιακό σχέδιο δηλαδή αποτελεί έναν οδηγό για το πώς μπορούμε δυναμικά, δημιουργικά και αποτελεσματικά να αναπτύξουμε την περιοχή όλοι μαζί, συ μ με τ έχ ο ν τ α ς .

Το πλαίσιο του οράματος για τον Δήμο Αμυνταίου αποτελεί το εργαλείο, με το οποίο θα κατανοήσουμε θέματα πολλαπλών διαστάσεων που αφορούν την ανθεκτικότητα και την πορεία προς την ανάπτυξη της περιοχής. Αναγνωρίζοντας τους παρακάτω τομείς :

- **Ηγεσία και Στρατηγική, (Άξονας Προτεραιότητας 4 : Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου),**ενθαρρύνοντας την ηγετική πρωτοβουλία και την αποτελεσματική διαχείριση, ενδυναμώνοντας τη συμμετοχή και την δράση σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών, υποστηρίζοντας τον μακροπρόθεσμο και ολοκληρωμένο σχεδιασμό.
- **Υποδομές και Περιβάλλον, (Άξονας Προτεραιότητας 1 : Χρήσεις Γης και Ποιότητα Ζωής),** παρέχοντας αξιόπιστες υπηρεσίες στην διατήρηση της ασφάλειας των οδικών τμημάτων, διασφαλίζοντας τη συνεχή λειτουργία των απαραίτητων υπηρεσιών, συντηρώντας, ενισχύοντας και αναδεικνύοντας τους φυσικούς πόρους και τις τεχνητές υποδομές.
- **Υγεία και Ευεξία, (Άξονας Προτεραιότητας 2 : Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Εκπαίδευση, Διά Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός),** ικανοποιώντας στο μέγιστο βαθμό τις βασικές ανάγκες, υποστηρίζοντας τη διαβίωση και την απασχόληση και διασφαλίζοντας τα απαραίτητα για την παροχή δημόσιας υγείας.
- **Οικονομία και Κοινωνία, (Άξονας Προτεραιότητας 3 : Τοπική Οικονομία και Απασχόληση),** προάγοντας την οικονομική ευημερία, διασφαλίζοντας την κοινωνική σταθερότητα, την ασφάλεια και τη δικαιοσύνη, με την προώθηση και ανάπτυξη συνεργατικών και συμμετοχικών δράσεων.

Ο Δήμος Αμυνταίου θα έχει πορεία προς την ανάπτυξη, μετατρέποντας τις προκλήσεις σε ευκαιρίες, διαμορφώνοντας βιώσιμες συνθήκες όπου η κινητικότητα και τα τεχνητά συστήματα θα υπηρετούν τους κατοίκους και τους επισκέπτες, σχεδιάζοντας την εξωστρέφεια με την επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, δημιουργώντας μια τοπική οικονομία και ένα αποτελεσματικό σύστημα διακυβέρνησης, επαναπροσδιορίζοντας η σχέση της περιοχής με την Περιφέρεια.

Ο Δήμος Αμυνταίου έχει την προσδοκία να επιτύχει αποτελεσματική και αποδοτική διακυβέρνηση, με την καλύτερη επικοινωνία και συνεργασία με τους κατοίκους και τους φορείς της πόλης, μέσα από την χάραξη πολιτικών που βασίζονται σε δεδομένα και με την ενίσχυση της λογοδοσίας.

Με δεδομένη την κλιματική αλλαγή επιθυμεί να δώσει προτεραιότητα σε 'πράσινες' και 'μπλές' λύσεις, για την καλύτερη προσαρμογή στα νέα δεδομένα και για να αντιμετωπίσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις νέες προκλήσεις, υποστηρίζοντας με την ανάπτυξη των φυσικών υποδομών την αντιμετώπισή τους όχι μόνο περιβαλλοντικά, αλλά και οικονομικά και κοινωνικά.

Υποστηρίζει την έννοια της προνοητικότητας που θα οδηγήσει στον εξορθολογισμό των ικανοτήτων 'επιβίωσης' που διαθέτει η περιοχή, μέσω του προγραμματισμού και της επικοινωνίας, της οικοδόμησης εμπιστοσύνης και της δημιουργίας ασφαλούς περιβάλλοντος, για τους κατοίκους και επισκέπτες.

Αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα της περιοχής, έχει στόχο να τα καλλιεργήσει και να τα αναπτύξει, προάγοντας την ευημερία, την δημιουργικότητα, την επιχειρηματικότητα, δημιουργώντας μια νέα ταυτότητα, στο νέο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο της Μεταλιγνιτικής εποχής, που θα τη χαρακτηρίζει η εξωστρέφεια. Έτσι η επιτυχής προσέγγιση της διαχείρισης ενσωματώνει και συνθέτει στοιχεία των φυσικών και κοινωνικών υποσυστημάτων των χωρικών ενότητων, στην προοπτική εύρεσης ικανοποιητικών τρόπων για τη διακυβέρνησή τους.

Επίσης, ο Δήμος, τόσο στη δημιουργία υποδομών όσο και στη συμμετοχή στον ενεργειακό μετασχηματισμό του, με την φιλοδοξία της απόκτησης μεριδίου των κεφαλαίων, θα μπορούσε να συμμετέχει σε επενδύσεις για την παραγωγή εναλλακτικών καυσίμων χαμηλότερων ρύπων, όπως το SRF, εφαρμογή πολιτικών προώθησης νέων μονάδων συμπαραγωγής, στις επενδύσεις σε ενεργειακές τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών άνθρακα και στην εστίαση των δημοσίων μεταφορών μηδενικών εκπομπών, με ηλεκτροκίνηση.

Ο Δήμος πρέπει να κινητοποιήσει το ανθρώπινο δυναμικό του, και μαθαίνοντας από την αναπτυξιακή πορεία τομέων της οικονομίας, να ενισχύσει την τοπική επιχειρηματικότητα, να επαναπροσδιορίσει την αστική οικονομία, αναζητώντας επενδυτικά κεφάλαια που προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Επιχειρηματίες, τοπικοί φορείς, επιμελητήρια και νεολαία, μπορούν να συμπράξουν δημιουργώντας νέες οικονομικές ευκαιρίες και αξίες, αξιοποιώντας τα δεδομένα της περιοχής. Προϋπόθεση όμως είναι να γίνει αντιληπτό το οικονομικό και παραγωγικό οικοδόμημα της περιοχής και των ωφελειών που μπορεί να επιφέρει στην απασχόληση και την ποιότητα ζωής, έτσι ώστε να γίνει δυνατή η ανάπτυξη μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής να αναδείξει τις οικονομικές προτεραιότητες.

Ακόμη ως φορέας, πρέπει να συμμετέχει στις δράσεις επανακατάρτισης, που είναι απαραίτητες για τον σχεδιασμό αποτελεσματικών προγραμμάτων. Είναι σημαντική η επισήμανση πως η ενημέρωση των υποψηφίων για τα διαθέσιμα προγράμματα, αλλά και των επιχειρήσεων είναι βασικός παράγοντας για την αύξηση των συμμετεχόντων και τη μετέπειτα απορρόφησή τους. Η δυνατότητα παρακολούθησης πρακτικών μαθημάτων, σε συνδυασμό με τα θεωρητικά βοηθά στην καλύτερη κατανόηση της φύσης της εργασίας για τους συμμετέχοντες.

Προϋπόθεση επομένως για την επιτυχία του Επιχειρησιακού Σχεδίου, αποτελεί η ολιστική προσέγγιση, που προσφέρει αληθινά πλεονεκτήματα και ευκαιρίες για την βελτίωση στην κατανόηση σύνθετων συστημάτων. Η σύλληψη και εφαρμογή μιας ολιστικής προσέγγισης, απαιτεί την αναγνώριση των ορίων ακραίων προβλημάτων που πάντα υπάρχουν, ενώ πολλές φορές είναι δύσκολη η προσέγγισή τους με επιστημονικό τρόπο. Γι' αυτό είναι σημαντική η εκτίμηση των ορίων των προβλημάτων καθώς αυτά τα όρια ακόμα και αν επανεκτιμηθούν θα είναι πάντα παρόντα.

Απαιτείται, δε, οι θεσμικές ρυθμίσεις, να σχεδιάζονται με σκοπό την ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών που προκαλούν. Αυτό επιτυγχάνεται με εφαρμογή διαδικασιών και μηχανισμών, που καλλιεργούν όμως και την αλλαγή νοοτροπίας καθώς και την αλλαγή των ατομικών συμπεριφορών, ούτως ώστε, να ενθαρρύνεται η συνεργασία και ο συντονισμός που απαιτείται. Έτσι η Διοίκηση επιβάλλεται να γνωστοποιεί αφενός στις υφιστάμενες διευθύνσεις του φορέα που ηγείται, τον επιδιωκόμενο σκοπό, άρα και τις κινήσεις που απαιτούνται και που είναι διατιθέμενη να εκτελέσει.

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση του επιχειρησιακού σχεδίου, σχετίζεται, με την επίτευξη και την πρόοδο υλοποίησης των στόχων που τίθενται σε αυτό. Η παρακολούθηση, περιλαμβάνει την ανά τουλάχιστον τρίμηνιαία συστηματική καταγραφή των δεδομένων του προϋπολογισμού, ενώ

παράγονται ποσοτικά δεδομένα, εξάγοντας χρήσιμα στοιχεία, που διευκολύνουν τη διόρθωση των αποκλίσεων από τους γενικούς στόχους του σχεδίου. Με αυτό τον τρόπο, εντοπίζονται καθυστερήσεις ή αστοχίες και προκύπτουν διορθωτικές ή νέες προτάσεις, ώστε να ληφθούν διορθωτικές αποφάσεις για την επιτυχή έκβαση του προγράμματος. Ο στόχος της αξιολόγησης κατά την διάρκεια υλοποίησης του επιχειρησιακού, είναι η παροχή κατάλληλων πληροφοριών, στοιχείων και εκτιμήσεων, για την λήψη διορθωτικών αποφάσεων, ούτως ώστε να υπάρχει συνεχές αποτέλεσμα, προς την επίτευξη των προβλεπόμενων στόχων, ενώ πολλές φορές εξετάζεται και η επικαιρότητα των στόχων αυτών. Έτσι υπεισέρχεται και η ανάγκη αναθεώρησης των στόχων ή των τρόπων επίτευξής τους, λόγω δυσχερειών υλοποίησης, συμπεριλαμβανομένου του αντίκτυπου στη στρατηγική του επιχειρησιακού.

Η επικαιροποίηση του επιχειρησιακού μπορεί να περιλαμβάνει : Ένταξη συνεχιζόμενων έργων σε ετήσια βάση, Ενσωμάτωση νέων δράσεων που είναι εντός των στόχων του σχεδίου, Επικαιροποίηση προϋπολογισμών, χρηματοδοτήσεων και χρονοδιαγραμμάτων, Προσαρμογή στα ετήσια τεχνικά προγράμματα και ετήσια προγράμματα δράσης, Προγραμματισμό νέων συγχρηματοδοτούμενων δράσεων. Για την καλύτερη κατανομή του ετήσιου προϋπολογισμού στο επιχειρησιακό σχέδιο, προτείνεται η κατανομή των κωδικών του προϋπολογισμού ανά Δ/ση και Τμήμα, έτσι ώστε με σαφήνεια να τίθενται τα όρια της διαχείρισης.

Καταγραφή και ανάλυση δεδομένων

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, επιχειρείται μια αξιολόγηση των όσων περιγράφηκαν, με σκοπό τον εντοπισμό των κρίσιμων προς διαχείριση θεμάτων σε κάθε άξονα δράσης. Παράλληλα αναλύονται τα ζητήματα αυτά ως δυνατότητες, ανάγκες, ευκαιρίες και περιορισμοί.

Άξονας Προτεραιότητας 1 : Φυσικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Η περιοχή του Δήμου Αμυνταίου, εκτείνεται στην βόρεια πλευρά της πεδιάδας της Εορδαίας και περιλαμβάνει ως επί το πλείστο ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις σε ποσοστό 73%, ενώ οι πεδινές εκτάσεις αποτελούν το 27% περίπου. Περιλαμβάνει συνολικά 217.700 στρέμματα γεωργικών εκτάσεων και 188.500 στρέμματα βοσκοτόπων, γεγονός που ερμηνεύει τον κυρίως αγρο-κτηνοτροφικό χαρακτήρα του Δήμου.

Στα κρίσιμα ζητήματα για τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις, καταγράφονται η εντατική χρήση της γεωργικής γης, η εκτεταμένη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων και λιπασμάτων, η κατάτμηση της γης σε μικρούς γεωργικούς κλήρους, καθώς και η υπεράντληση των υδάτων τόσο από την ΔΕΗ για την αποστράγγιση του εξορυκτικού μετώπου, όσο και για άρδευση μέσω γεωτρήσεων. Όσο αφορά τις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, αυτές σε πολλές περιπτώσεις αναπτύσσονται εντός των εγκεκριμένων ορίων των οικισμών, προκαλώντας συγκρουσιακές σχέσεις με την οικιστική χρήση. Στα κρίσιμα ζητήματα για την κτηνοτροφία καταγράφονται η μη ορθολογική διαχείριση των βοσκοτόπων, η διατήρηση κτηνοτροφικών μονάδων εντός των ορίων των οικισμών και η ανυπαρξία καθεστώτος μεταφοράς των μονάδων σε οριοθετημένες περιοχές με αποτέλεσμα να μην αποφεύγονται οι συγκρούσεις χρήσεων γης με τη γεωργία και την οικιστική ανάπτυξη. Καθίσταται επομένως κρίσιμη η απαίτηση για ενίσχυση των υποδομών εξυπηρέτησης πχ προσβασιμότητα, υδροδότηση, διαχείριση κτηνοτροφικών αποβλήτων κλπ, έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον.

Όσον αφορά τις ορεινές περιοχές του Δήμου, σε αυτές υπάρχουν ορεινές κοινότητες με έντονη κτηνοτροφική δραστηριότητα, που παρουσιάζουν όμως προβλήματα υδροδότησης και παρουσίας των κτηνοτροφικών επιχειρήσεων εντός των ορίων των οικισμών. Είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν πολιτικές που θα αντιστρέψουν το φαινόμενο της σταδιακής εγκατάλειψης των οικισμών, μέσα από την ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων αγροτουρισμού, οικοτουρισμού, ορεινού-περιγηγικού τουρισμού κλπ.

Σημαντική θέση στο Δήμο καταλαμβάνει το υδάτινο στοιχείο με την παρουσία τεσσάρων φυσικών λιμνών Ζάχαρης, Χειμαδίτιδας, Πετρών και Βεγορίτιδας και πολλών υδατορεμάτων καθώς και της αποστραγγιστικής τάφρου και του Αμύντα που συνδέει την Χειμαδίτιδα με την Πετρών. Όλα τα υδατορέματα, η αποστραγγιστική τάφρος καθώς και το ρέμα Αμύντας, χρήζουν τακτικού καθαρισμού, ενώ απαραίτητη για την αντιπλημμυρική θωράκιση του Δήμου σε περιοχές του Δήμου που έχουν δημιουργηθεί κατά καιρούς πλημμυρικά φαινόμενα.

Σημαντικό είναι και το δασικό περιβάλλον στα όρια του Δήμου με τις περιοχές του Βιτσιού, στο Νυμφαίο, Ασπρόγεια, Λέχοβο και Βαρικό, υπάρχουν σημαντικά δάση οξιάς, δρυός και πεύκης.

Η οικολογική, παραγωγική και αισθητική αξία των δασών διασφαλίζεται από ένα ισχυρό διαχειριστικό πλαίσιο το οποίο διαμορφώνεται από νομοθετικές ρυθμίσεις και θεσμικές συγκροτήσεις. Το βασικό πρότυπο της διαχείρισης των δασών είναι συνυφασμένο με το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς. Μέρος της διαχείρισης του δασικού πλούτου αποτελούν οι παρεμβάσεις αναδάσωσης.

Κοινό χαρακτηριστικό των παραπάνω πλούσιων φυσικών πόρων αποτελεί η ελλιπής αξιοποίηση και ανάδειξή τους. Κρίνεται συνεπώς σκόπιμο να αναπτυχθεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο προστασίας, αξιοποίησης και ανάδειξης αυτών, με στόχο την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουριστικής δραστηριότητας, αναψυχής και πολιτισμού όπως παρατηρητήρια φύσης, φυσιολατρικές διαδρομές, ξενώνες μικρής κλίμακας, δραστηριότητες ήπιας αναψυχής, αθλητικές δραστηριότητες υπαίθρου, εκπαιδευτικές δραστηριότητες και δραστηριότητες έρευνας που προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και συντελούν στην περαιτέρω προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος.

Για την χωρική οργάνωση των περιοχών είναι απαραίτητος ο προσδιορισμός και η τεκμηρίωση ζωνών αγροτικών συστημάτων και η αντιμετώπισή τους ως περιοχές προστασίας. Έμφαση πρέπει να δίνεται σε γεωργικές ζώνες υψηλής παραγωγικότητας καθώς και στην προστασία συγκεκριμένων αγροτικών πυρήνων και πρακτικών με ισχυρή και τοπική παράδοση και εξειδίκευση. Για την δόμηση σε τέτοιες περιοχές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι φυσικές και τοπιολογικές ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής. Κατά τη χωροθέτηση έργων και δραστηριοτήτων σε ζώνες αγροτικών συστημάτων, θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερο βάρος σε όρους που αφορούν στη διάθεση λυμάτων, υγρών και στερεών αποβλήτων ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα των αποδεκτών και άρα οι φυσικοί πόροι του συστήματος. Επίσης θα πρέπει να υιοθετούνται συγκεκριμένα και δεσμευτικά μέτρα αισθητικής ένταξης. Το θεσμικό πλαίσιο καθορισμού χρήσεων γης θα πρέπει να αποτελεί βασική εισροή κατά τη διαδικασία χωροθέτησης και έκδοσης περιβαλλοντικών όρων.

Η χωροθέτηση έργων και δραστηριοτήτων θα πρέπει να συνάδει με τις προβλέψεις προστασίας/ανάδειξης των παραδοσιακών/αξιόλογων οικισμών και των αρχαιολογικών χώρων/μνημείων. Ειδικότερα, θα πρέπει να τίθενται επιπρόσθετοι όροι με την κατάσταση επιβάρυνσης των λιμνών, οι οποίες θεωρούνται ήδη σε κίνδυνο. Βάση του αυξημένου καθεστώτος προστασίας και της οικολογικής ιδιαιτερότητας της περιοχής, κάποιες ενδεικτικές διαχειριστικές και ελεγκτικές προτεραιότητες αφορούν στην ολοκλήρωση των υποδομών διαχείρισης των αστικών λυμάτων των οικισμών, στην ανάπτυξη δράσεων προστασίας του υδρολογικού ισοζυγίου και της ποιότητας των υδάτων των λιμνών, στον έλεγχο των τουριστικών ροών, στην ενίσχυση του μηχανισμού ελέγχου του δασικού πλούτου αναφορικά με τις πυρκαγιές και τις παράνομες υλοτομίες. Επίσης επιβάλλεται ο έλεγχος της εφαρμογής του τεχνολογικού εκσυγχρονισμού και της εφαρμογής των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών των μονάδων παραγωγικής αξιοποίησης των ορυκτών πρώτων υλών με στόχο τη βελτίωση των αποδόσεων, την προστασία των πόρων, τη μείωση των επιπτώσεων στους αποδέκτες και την εν γένει επίτευξη βιώσιμων συνθηκών αναπαραγωγής σε οικονομικούς-κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς όρους. Προτεραιότητα πρέπει να δοθεί σε ολοκληρωμένα προγράμματα αποκατάστασης των περιοχών και εξεύρεσης εναλλακτικών χρήσεων των εξοφλημένων εκμεταλλεύσεων των ορυκτών πρώτων υλών με τρόπο που να συνεκτιμά τις λειτουργίες του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της εγγύς περιοχής τους.

Όλοι οι οικισμοί του Δήμου Αμυνταίου διαθέτουν δίκτυο ύδρευσης και υδρεύονται είτε από υδρευτικές γεωτρήσεις, είτε από φυσικές πηγές. Προβλήματα συνεχούς υδροδότησης έχει η ορεινή κοινότητα της Κέλλης, όπου υπάρχει πρόβλημα λόγω του γεωλογικού αναγλύφου της. Επίσης στην κοινότητα του Λιμνοχωρίου υπάρχει πρόβλημα καταλληλότητας των πόσιμων νερών της περιοχής. Τα διάφορα προβλήματα πάντως αναμένεται να λυθούν με την κατασκευή του δικτύου παροχής νερού από τον επιφανειακό υδάτινο πόρο του ρέματος της Περικοπής, έργο το οποίο έχει προταθεί για χρηματοδότηση και υλοποίηση στο συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα ΕΣΠΑ. Το έργο θα υδροδοτήσει 14 οικισμούς του Δήμου μεταξύ αυτών και το Αμύνταιο. Στο έργο περιλαμβάνεται και η κατασκευή νέων δικτύων ύδρευσης σε πέντε (5) οικισμούς του Δήμου (Λέχοβο, Νυμφαίο, Λιμνοχώρι, Μανιάκι και Αντίγονο), ενώ έχουν εγκριθεί και είναι σε διαδικασία συμβάσεων έργα κατασκευής εσωτερικών δικτύων στις κοινότητες Πελαργού και Βεγόρας. Τα νέα δίκτυα θα παρέχουν την επάρκεια στην ποσότητα και ποιότητα του ύδατος που απαιτείται για κάθε κοινότητα.

Τα δίκτυα αποχέτευσης είναι κυρίως παντορροϊκού τύπου, ενώ μόνο στον οικισμό του Αμυνταίου, γίνεται προσπάθεια κατασκευής χωριστικού δικτύου ακαθάρτων και ομβρίων. Στην ΔΕ Αμυνταίου υπάρχει και λειτουργεί η ΕΕΛ Αμυνταίου στην οποία καταλήγουν τα λύματα των οικισμών Αμυνταίου, Ξινούν Νερού, Πετρών, Φανού, Ροδώνα και Σωτήρα. Στην ΔΕ Αετού έχουν κατασκευαστεί και λειτουργούν πέντε (5) ΕΕΛ, αυτές των Ασπρογείων, Σκλήθρου, Βαλτονέρων, Πεδινού και Αετού. Επίσης είναι σε φάση υπογραφής σύμβασης νέο έργο για την κατασκευή νέου εσωτερικού δικτύου στον οικισμό του Σκλήθρου. Στην ΔΕ Φιλώτα έχει δρομολογηθεί η έναρξη της κατασκευής νέας ΕΕΛ τριτοβάθμιας επεξεργασίας στην οποία θα καταλήγουν προς επεξεργασία οι αποχετεύσεις από τους οικισμούς Φιλώτα, Λεβαίας, Βεγόρας, Μανιακίου, Αντιγόνου και Πελαργού.

Κατά τη χωροθέτηση έργων και δραστηριοτήτων σε υδάτινες ζώνες ή έργων αξιοποίησης υδάτινων πόρων, θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερο βάρος σε όρους που αφορούν τη διάθεση λυμάτων, υγρών και στερεών αποβλήτων ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα των αποδεκτών και άρα των υδατικών διαθεσίμων. Ειδικά στις χαρακτηρισμένες περιοχές για την ποιοτική και ποσοτική υποβάθμιση των αποθεμάτων, θα πρέπει να ακολουθείται αυστηρότερο καθεστώς ελέγχου και αδειοδότησης χρήσης των νερών, βασισμένο ωστόσο στις ισχύουσες περιοριστικές διατάξεις που εκδίδονται ανά Περιφερειακή Ενότητα, όπως επίσης και στις αρχές που έχουν υιοθετηθεί με το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών και Λιμνών. Επίσης θα πρέπει να υιοθετούνται συγκεκριμένα και δεσμευτικά μέτρα αισθητικής ένταξης έργων και δραστηριοτήτων. Το θεσμικό πλαίσιο καθορισμού χρήσεων γης θα πρέπει να αποτελεί βασική εισροή κατά τη διαδικασία χωροθέτησης και έκδοσης περιβαλλοντικών όρων.

Οι αρδευόμενες εκτάσεις του Δήμου Αμυνταίου, εξυπηρετούνται από συλλογικά αρδευτικά δίκτυα αρμοδιότητας αντίστοιχων ΤΟΕΒ, δημοτικές αρδευτικές γεωτρήσεις και πλήθος ιδιωτικών γεωτρήσεων, γεγονός που δυσχεραίνει την παρακολούθηση και εποπτεία της διαχείρισης του αρδευσιμου ύδατος. Συνολικά τα υφιστάμενα αρδευτικά δίκτυα παρουσιάζουν σημαντικά προβλήματα λειτουργίας όπως σημαντικές απώλειες ύδατος, λόγω ανοικτών τμημάτων και παλαιότητας του δικτύου διανομής, υψηλή ενεργειακή κατανάλωση λόγω παλαιωμένου εξοπλισμού, αλλά και μη ορθολογική χρήση του αρδευσιμου ύδατος. Λόγω επίσης της υπεράντλησης ύδατος από τον υπόγειο υδροφορέα, προκαλούνται φαινόμενα καθίζησης του εδάφους, ιδιαίτερα στις περιοχές της ΔΕ Αετού, ενώ σημαντικός παράγοντας είναι και η μέχρι σήμερα άντληση του υπόγειου νερού για την αποστράγγιση του πεδίου εξόρυξης στις περιοχές δραστηριοποίησης της ΔΕΗ. Στα πλαίσια της μεταλινιτικής εποχής θα πρέπει να διερευνηθούν οι προοπτικές διαχείρισης και διαμόρφωσης των λιγνιτικών περιοχών καθώς επίσης και της διαχείρισης του διαθέσιμου επιφανειακού ύδατος.

Στην περιοχή του Δήμου σχετικά με την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος παρατηρούνται πολλές φορές πτώσεις τάσης, κυρίως στον οικισμό Αμυνταίου, λόγω παλαιότητας του δικτύου. Επίσης παρατηρείται η πλήρης εξάρτηση του Δήμου από παραδοσιακές πηγές ενέργειας των οποίων η παρακολούθηση κατανάλωσης είναι ελλιπής. Δεν έχουν αναπτυχθεί ως σήμερα, υποδομές για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές καθώς και δράσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας. Θα πρέπει ο Δήμος να αναπτύξει και να σχεδιάσει ενέργειες σχετικά με τον τομέα της ενέργειας, στα πλαίσια της μεταλινιτικής εποχής αλλά και του αυξανόμενου ενδιαφέροντος των ιδιωτών για την ανάπτυξη συστημάτων του είδους.

Η αποκομιδή των απορριμμάτων πραγματοποιείται από απορριμματοφόρα οχήματα του Δήμου, βάσει προγράμματος αποκομιδής που εφαρμόζεται ανά Δημοτική Ενότητα, με υπεύθυνους τους αρμόδιους χωρικούς αντιδημάρχους. Τα προγράμματα αυτά αναπροσαρμόζονται ανάλογα με τις ανάγκες. Ο Δήμος συμμετέχει και εφαρμόζει προγράμματα προμήθειας κάδων απορριμμάτων, είτε συμβατικών είτε για ανακύκλωση, καλύπτοντας περιοχές ή αντικαθιστώντας χαλασμένους κάδους, καλύπτοντας με επάρκεια τις ανάγκες αποκομιδής. Επίσης μέσω χρηματοδοτικών προγραμμάτων, υπάρχει σχεδιασμός για την αντικατάσταση παλαιών απορριμματοφόρων.

Ο οικισμός Αμυνταίου αποτελεί ένα οικιστικό κέντρο 3^{ου} επιπέδου, με ισχύον ΓΠΣ, ενώ οι υπόλοιποι οικισμοί του Δήμου είναι οριοθετημένοι. Κοινόχρηστοι και γενικά ελεύθεροι χώροι υπάρχουν σε όλους τους οικισμούς του Δήμου, ενώ πρόβλημα αποτελούν οι οικισμοί που προϋφίστανται του 1923, εκτός του Αγίου Παντελεήμονα που διαθέτει ρυμοτομικό σχέδιο. Η έκταση των κοινόχρηστων χώρων κρίνεται σε γενικές γραμμές ικανοποιητική. Η διαχείριση, συντήρηση και αξιοποίηση των χώρων πρασίνου του Δήμου, αποτελεί σημαντικό ζήτημα, δεδομένης της ανεπάρκειας διαθέσιμων οικονομικών και ανθρώπινων πόρων. Όσον αφορά τους χώρους στάθμευσης, ιδιαίτερα στον

οικισμό του Αμυνταίου, παρουσιάζεται ιδιαίτερη φόρτιση για το κέντρο του οικισμού στο οποίο κυριαρχούν οι ανοικτοί χώροι αλλά και η παρουσία του χώρου του ΟΣΕ, τόσο στην υφιστάμενη γραμμή όσο και στην παλιά καταργημένη γραμμή. Με την υπό έγκριση κυκλοφοριακή μελέτη δίνονται λύσεις που αφορούν στη διευθέτηση των οδικών κόμβων, με προσπάθεια διαχωρισμού της κίνησης πεζών και οχημάτων, μείωση των διασταυρούμενων κινήσεων, εφαρμογή μονοδρομήσεων, πεζοδρομήσεων και καθορισμένων χώρων για τη στάση και στάθμευση των οχημάτων. Με την αξιοποίηση του χώρου της παλιάς γραμμής θα ανακουφιστεί η λειτουργία της πόλης επομένως κρίνεται απολύτως αναγκαία προτεραιότητα η διευθέτηση του θέματος με κατ' αρχήν πολεοδομική λύση και δευτερευόντως την εφαρμογή των τεχνικών λύσεων.

Λόγω της γεωγραφικής θέσης του ο Δήμος, ιδιαίτερα λόγω της εγγύτητας και της καλής οδικής σύνδεσης με την Φλώρινα και την Πτολεμαΐδα, εξυπηρετείται ικανοποιητικά από τις υποδομές μεταφορών. Εντός του Δήμου διέρχονται εθνικό και επαρχιακά δίκτυα, το σιδηροδρομικό δίκτυο καθώς και υπεραστικές μετακινήσεις προς κάθε κατεύθυνση. Στο Δήμο Αμυνταίου δεν υπάρχει μέχρι σήμερα αστική ή δημοτική συγκοινωνία, ενώ το μοναδικό μέσο μαζικής συγκοινωνίας αποτελούν τα υπεραστικά ΚΤΕΛ. Η συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση κρίνεται ικανοποιητική καθώς οι γραμμές του ΚΤΕΛ διέρχονται από τους περισσότερους οικισμούς ενώ υπάρχει εγγύτητα μέσω δημοτικών δρόμων των απομακρυσμένων οικισμών στα σημεία διέλευσης των ΚΤΕΛ. Θέματα που δημιουργούνται όσον αφορά την σύνδεση του οικισμού Αμυνταίου παρουσιάζονται στην ανυπαρξία κόμβου από την εθνική οδό Κοζάνης-Φλώρινας με κατεύθυνση το Αμύνταιο στην διασταύρωση με τον δρόμο από Πτολεμαΐδα στην περιοχή του ΚΑΦΚΑ, καθώς και στην ανυπαρξία ανισόπεδου κόμβου στην διασταύρωση του περιμετρικού δρόμου Αμυνταίου με τη σιδηροδρομική γραμμή. Επίσης σημαντική έλλειψη παρουσιάζεται στην ανυπαρξία ανισόπεδου κόμβου στην διασταύρωση της εθνικής οδού με την επαρχιακή Αμυνταίου-Ξινού Νερού. Λόγω του φαινομένου της κατάπτωσης του ορυχείου τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στον οδικό άξονα Βαλτονέρων-Αναργύρων δεν έχουν επιλυθεί, ενώ η προσωρινή λύση της ασφαλτόστρωσης του αγροτικού δρόμου παρουσιάζει προβλήματα που απαιτούν μία διαφορετική διευθέτηση του θέματος. Το τοπικό δίκτυο συμπληρώνεται από μεγάλο πλήθος αγροτικών και δασικών δρόμων, κυρίως χωματόδρομων που παρέχουν πρόσβαση σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις και γενικά στις εκτός σχεδίου περιοχές. Ο Δήμος μέσω συγχρηματοδοτούμενων έργων ή προγραμματικών συμβάσεων με την ΠΕ Φλώρινας, προχωρά στην ασφαλτόστρωση των κύριων αγροτικών οδών ούτως ώστε να δημιουργήσει βέλτιστες συνθήκες για την αξιοποίηση του τοπικού προϊόντος παραγωγής σε όλους τους τομείς.

Κρίσιμα ζητήματα :

Φύλαξη και Προστασία των παραλίμνιων και παραποτάμιων περιοχών

Διαχείριση βοσκοτόπων

Διαχείριση γης υψηλής παραγωγικότητας

Καθορισμός ζωνών καλλιέργειας αρωματικών φυτών

Καθορισμός ζωνών καλλιέργειας ενεργειακών φυτών

Ανάπτυξη της ορεινής ζώνης του Δήμου

Υπερχείλιση ρεμάτων από πλημμυρικά φαινόμενα

Κίνδυνος ρύπανσης επιφανειών υδάτων από χρήση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων

Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση επιφανειακών υδάτινων πόρων

Εξασφάλιση εναλλακτικών πηγών υδροδότησης και άρδευσης

Αντιμετώπιση του κινδύνου ρύπανσης επιφανειακών και υπόγειων υδάτων

Διαχείριση αντλήσεων από τον υπόγειο υδροφόρο

Ενίσχυση των δράσεων δασοπονίας

Ανάπτυξη δράσεων για την αξιοποίηση ρυπασμένων και υποβαθμισμένων εκτάσεων

Αποκατάσταση και Διαχείριση περιοχών εξορυκτικής δραστηριότητας

Αντικατάσταση όλων των πεπαλαιωμένων δικτύων ύδρευσης

Αξιοποίηση τεχνολογιών και μεθόδων για εξασφάλιση νερού ύδρευσης υψηλής ποιότητας

Αυτοματοποίηση όλων των συστημάτων με την εγκατάσταση συστημάτων τηλεμετρίας
Ολοκλήρωση κατασκευής Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων σε όλους τους οικισμούς
Υλοποίηση έργων αναβάθμισης/επέκτασης υφιστάμενων υποδομών εγγείων βελτιώσεων
Αξιοποίηση τριτοβάθμιας επεξεργασίας νερού για άρδευση
Καθαρισμός της κεντρικής αποστραγγιστικής τάφρου Χειμαδίτιδας και αρδευτικών καναλιών
Εξοικονόμηση ενέργειας στις ΕΕΛ με εγκατάσταση ΦΒ συστημάτων και εφαρμογή ενεργειακού συμψηφισμού
Εξοικονόμηση ενέργειας στους ΤΟΕΒ και εφαρμογή ενεργειακού συμψηφισμού
Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων
Υποδομές για προσέλκυση επενδύσεων χαμηλού ενεργειακού αποτυπώματος
Ενέργειες που στοχεύουν σε ελάττωση του ενεργειακού αποτυπώματος του Δήμου
Ανάπτυξη δράσεων για επεξεργασία οργανικού υπολείμματος αστικών απορριμμάτων
Κάλυψη αναγκών μηχανολογικού εξοπλισμού και οχημάτων αποκομιδής απορριμμάτων
Προώθηση οικιακής κομποστοποίησης
Εκπόνηση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου 'Καλλικρατικού' Δήμου Αμυνταίου
Ολοκλήρωση των εκκρεμοτήτων πολεοδομικών μελετών στα όρια του Δήμου
Υλοποίηση σχεδίου πεζοδρομήσεων και διάνοιξης οδών στις υποβαθμισμένες αστικές περιοχές
Νομιμοποίηση λειτουργίας δημοτικών κοιμητηρίων
Σύνταξη κανονισμού λειτουργίας δημοτικών κοιμητηρίων
Κυκλοφοριακές προτάσεις για επίλυση προβλημάτων εντός των οικισμών
Αποκαταστάσεις στο δημοτικό οδικό δίκτυο
Καταγραφή και δράσεις βελτίωσης της αγροτικής οδοποιίας

Άξονας Προτεραιότητας 2 : Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Εκπαίδευση, Διά Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός

Το υφιστάμενο δίκτυο κοινωνικών υποδομών στην περιοχή του Δήμου καλύπτει ένα μέρος των απαιτούμενων κοινωνικών υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας, κοινωνικής προστασίας, πολιτισμού και αθλητισμού, δίχως να ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις και στις ανάγκες των πολιτών. Οι υπηρεσίες θέτουν σε λειτουργία δομές και διαθέσιμα προγράμματα, τα οποία όμως καλύπτουν οριακά μόνο κάποιες ανάγκες υποστήριξης. Η σημαντική υποστελέχωση των υπηρεσιών, είναι ο λόγος την περιορισμένη συμβολή στην ανάπτυξη της κοινωνικής πολιτικής, κυρίως στην αναγνώριση και καταγραφή των κοινωνικών αναγκών. Αυτό το πρόβλημα θα αυξηθεί στην μεταλιγνιτική εποχή μια και ο Δήμος θα πρέπει να αναλάβει ή να στηρίξει την προσπάθεια επανακατάρτισης του διαθέσιμου δυναμικού, αλλά και στόχευσης στη δημιουργία νέων δομών και κατευθύνσεων. Στα πλαίσια αυτά ο Δήμος δεν πρέπει να αρκестεί στην ευκαιριακή χρηματοδότηση της λειτουργίας δομών και δράσεων, που σταματούν με την ολοκλήρωση της χρηματοδότησης, αλλά να στοχεύσει στη βιωσιμότητα των δράσεων αυτών μέσω της αυτοχρηματοδότησής τους. Σημαντική επίσης είναι η έλλειψη συστηματικής καταγραφής των ειδικών και ευπαθών ομάδων πληθυσμού και των αναγκών τους, αλλά και πόσο θα επηρεαστούν αυτές οι ομάδες στη μεταλιγνιτική εποχή. Αποτέλεσμα είναι η έλλειψη γνώσης της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης των ομάδων αλλά και του συνόλου του πληθυσμού, με δυσκολία καθορισμού των δράσεων που θα ήταν απαραίτητο να αναπτυχθούν και υλοποιηθούν από τον Δήμο.

Ακόμα παρατηρείται έλλειψη σε κοινωνικές δομές και δράσεις όπως ΚΗΦΗ, ΚΔΑΠ ΑΜΕΑ, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Κοινωνικό Ιατρείο, Κοινωνικό Φαρμακείο, Κοινωνικό Φροντιστήριο κλπ, που όμως λόγω και της προαναφερθείσας απουσίας καταγραφής αναγκών δεν

έχει γίνει αξιολόγηση και μελέτη ίδρυσής τους. Τις περισσότερες φορές η ίδρυση τέτοιων δομών γίνεται με βάση προσωπικές εκτιμήσεις υπηρεσιακών παραγόντων ή αιρετών ή προκύπτει από συγκυριακά αιτήματα πολιτών και όχι με βάση τη συστηματική και ποσοτικοποιημένη διάγνωση των πραγματικών αναγκών και προβλημάτων. Επιπλέον υπάρχει πολυδιάσπαση και ταυτόχρονη επικάλυψη στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής στο Δήμο, καθώς αρμοδιότητα στον τομέα έχουν δύο Νομικά Πρόσωπα και οι δημοτικές υπηρεσίες με τα παρακάτω προβλήματα/ανάγκες που αφορούν, στην αλληλοεπικάλυψη ρόλων και αρμοδιοτήτων, στην αποσπασματική καταγραφή των ευπαθών ομάδων και των αναγκών τους, στη μη εφαρμογή ενιαίου σχεδιασμού και προγραμματισμού κοινωνικών πολιτικών στο Δήμο, στη μη βιωσιμότητα των δομών μετά το τέλος της χρηματοδότησής τους.

Σε σχέση με τις υποδομές υγείας στα όρια του Δήμου λειτουργεί ένα (1) Κέντρο Υγείας στο Αμύνταιο και τα κατά τόπους αγροτικά ιατρεία που στεγάζονται σε χώρους των κτηρίων των πρώην κοινοτήτων. Επίσης η περιοχή εξυπηρετείται τόσο από το Νοσοκομείο Φλώρινας, όσο και από το Νοσοκομείο Πτολεμαΐδας. Επίσης λειτουργεί το Κέντρο Αποθεραπείας Φυσικής και Κοινωνικής Αποκατάστασης (Κ.Α.Φ.Κ.Α.) δομή που έχει ενταχθεί στο Νοσοκομείο Πτολεμαΐδας. Ωστόσο από άποψη υλικοτεχνικού εξοπλισμού και ανθρώπινου δυναμικού οι υποδομές αυτές κρίνονται ανεπαρκείς.

Με βάση τα παραπάνω κρίνεται απολύτως απαραίτητο όλες οι επιμέρους κοινωνικές πολιτικές να ενταχθούν σε ένα ολοκληρωμένο κοινωνικό σχέδιο που θα περιλαμβάνει τους τομείς υγείας, πρόνοιας και κοινωνικής ένταξης, η θέσπιση τεχνικών παρακολούθησης και αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης με πρόβλεψη μελλοντικών παραμέτρων, ενώ η εμπλοκή και συντονισμός όλων των συναρμόδιων φορέων και κοινωνικών εταίρων θα συμβάλλει στην ορθολογικότερη και αποτελεσματικότερη άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

Στον Δήμο Αμυνταίου τα σχολικά κτήρια της Α' βάθμιας και Β' βάθμιας εκπαίδευσης κρίνονται επαρκή σε αριθμό καθώς εξυπηρετούνται όλοι οι μαθητές των οικισμών, ενώ τα προβλήματα δημιουργούνται με την παλαιότητα κάποιων κτηρίων, ενώ σε πολλές κτηριακές εγκαταστάσεις, λόγω παλαιότητας δεν είναι δυνατό να λειτουργήσουν επαρκώς νέες δομές ή να καλυφθούν σημερινές ανάγκες λειτουργίας των σχολείων. Ελλείψεις υπάρχουν στην υλικοτεχνική υποδομή, στα εκπαιδευτικά μέσα, στη συντήρηση των εγκαταστάσεων, όσο και στην κάλυψη των αναγκών για δραστηριότητες στους αύλειους χώρους των σχολείων. Όλα τα παραπάνω γίνεται προσπάθεια να καλυφθούν με έργα των οποίων η χρηματοδότηση βασίζεται σε πόρους του Δήμου μέσω της κρατικής ενίσχυσης ή σε πόρους της Περιφέρειας τους οποίους διαχειρίζεται ο Δήμος. Σημειώνεται πως στα όρια του Δήμου Αμυνταίου δεν λειτουργούν εκπαιδευτικά ιδρύματα ανώτατης ή ανώτερης εκπαίδευσης ή και ερευνητικά κέντρα. Ο Δήμος Αμυνταίου μέσω προτάσεων για την κατάρτιση του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, διεκδικεί την ίδρυση και λειτουργία εκπαιδευτικών τμημάτων, η λειτουργία των οποίων θα συμβάλλει στην αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής, εκμεταλλευόμενη κυρίως της δυνατότητας και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.

Όσον αφορά τα θέματα πολιτισμού, καταγράφεται πως η πολιτιστική πολιτική του Δήμου δεν εντάσσεται σε ένα στρατηγικό πλαίσιο στήριξης, επέκτασης και προβολής πολιτιστικών γεγονότων. Οι δράσεις πολιτισμού στόχο έχουν περισσότερο την τοπική κοινωνική συνοχή και πολιτιστική παιδεία και τη διατήρηση των υφιστάμενων πολιτιστικών γεγονότων και ανταποκρίνονται περισσότερο στις τοπικές ανάγκες παρά στην προβολή του πολιτιστικού αποθέματος του Δήμου, εκτός των διοικητικών του ορίων και τη συνεπακόλουθη οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. Θα πρέπει επίσης σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχαιολογικές υπηρεσίες να καθοριστεί μια στρατηγική ανάπτυξης, διαχείρισης, προστασίας και προβολής των αρχαιολογικών χώρων, για την εξασφάλιση της λειτουργίας τους, ούτως ώστε να λειτουργήσει η σύνδεση του μνημείου με τον τελικό και κύριο αποδέκτη του πολιτιστικού περιεχομένου που είναι το κοινό. Επίσης στόχος πρέπει να είναι η συμμετοχή και ευαισθητοποίηση του κοινού, μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων και προγραμμάτων επίσκεψης, που θα απευθύνονται σε πολλές και διαφορετικές ομάδες κοινού. Επίσης η εξασφάλιση της προσβασιμότητας, της επισκεψιμότητας και της οργάνωσης, ο εξωραϊσμός του περιβάλλοντα χώρου, η ορθολογικότερη οργάνωση των χρήσεων γης και των δικτύων υποδομής στην περιβάλλουσα ζώνη, ώστε να διασφαλίζεται η βέλτιστη ανάδειξη του χώρου-μνημείου είναι αναγκαία. Πρέπει επίσης να υπάρχει μέριμνα για την ανάδειξη και συνολική διαχείριση του τοπίου της περιβάλλουσας ζώνης ώστε να αναδεικνύεται η άρρηκτη σχέση των αρχαιολογικών χώρων-

μνημείων-ιστορικών τόπων με το ευρύτερο περιβάλλον τους. Στον Δήμο Αμυνταίου δραστηριοποιούνται πολιτιστικοί σύλλογοι με πλούσια δραστηριότητα και ενεργά μέλη, οι οποίοι συμβάλλουν στην προώθηση του τοπικού πολιτισμού, αλλά και των τοπικών εθίμων, οργανώνοντας συχνά σημαντικά για την περιοχή πολιτιστικά γεγονότα. Η συνεργασία τους όμως με το Δήμο κρίνεται αποσπασματική και απαιτείται η δημιουργία ενός φορέα πολιτισμού στον οποίο θα συμμετέχουν μέλη από όλους τους συλλόγους.

Η υλοποίηση αθλητικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων, καθώς και η διαχείριση των αθλητικών υποδομών, είναι αρμοδιότητα και αντίστοιχων τμημάτων του Δήμου αλλά και του Νομικού Προσώπου Κοινωνικής Προστασία και Αλληλεγγύης-Αθλητισμού, ωστόσο στον Δήμο η αρμοδιότητα αυτή δεν καλύπτεται από υπάλληλο, ενώ το νομικό πρόσωπο είναι σημαντικά υποστελεχωμένο. Στον Δήμο υπάρχει σημαντικός αριθμός αθλητικών υποδομών που ωστόσο αρκετοί από αυτούς δεν διαθέτουν άδεια λειτουργίας. Η αδειοδότηση των χώρων αυτών θα διευκολύνει επιπλέον το οργανωτικό πλαίσιο των αθλητικών δραστηριοτήτων. Οι σημαντικές αθλητικές υποδομές σε συνδυασμό με την ορθολογικότερη χρήση τους από τους συλλόγους, μπορεί να δώσουν τη δυνατότητα για παροχή περισσότερων και ποιοτικότερων υπηρεσιών προς τους πολίτες. Η κακή χρήση, σε συνδυασμό με την ελλιπή συντήρηση καθώς και οι αυθαίρετες κατασκευές των αθλητικών εγκαταστάσεων, απαιτεί καλύτερο έλεγχο των αθλητικών χώρων και συνεργασία των αθλητικών συλλόγων με τους φορείς του Δήμου. Επίσης απαιτούνται πόροι για τη βελτίωση των υποδομών, τη λειτουργία και τη φύλαξή τους. Στόχος της νέας δημοτικής περιόδου θα πρέπει να είναι η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών μαζικού αθλητισμού προς τους κατοίκους της περιοχής και η ενίσχυση των αθλητικών γεγονότων.

Κρίσιμα ζητήματα :

Ανάπτυξη και εφαρμογή ολοκληρωμένου κοινωνικού συστήματος παρακολούθησης των αναγκών και των αποτελεσμάτων κοινωνικής πολιτικής

Ενίσχυση υφιστάμενων κοινωνικών δομών πρόνοιας για την αντιμετώπιση ανθρωπιστικής κρίσης

Ενίσχυση κτηριακών υποδομών κοινωνικής πρόνοιας

Ενίσχυση δομών για την βελτίωση ποιότητας ζωής ατόμων τρίτης ηλικίας

Ανάπτυξη δράσεων για την κοινωνική ένταξη μεταναστών

Ενίσχυση και ανάπτυξη δομών υγείας για την αντιμετώπιση του COVID-19

Ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας

Κατασκευή νέων αιθουσών πολλαπλών χρήσεων στις υφιστάμενες δομές εκπαίδευσης

Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτηριακών δομών εκπαίδευσης

Βελτίωση των αύλειων χώρων και ιδιαίτερα των αθλητικών εγκαταστάσεων σχολείων

Έκδοση αδειών πυρασφάλειας και πυρόσβεσης στα κτήρια εκπαίδευσης

Ανάπτυξη σχολείου 2^{ης} ευκαιρίας

Ανάπτυξη κοινωνικού φροντιστηρίου

Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και ανάδειξη πολιτιστικών στοιχείων

Ενίσχυση χρηματοδότησης και προβολής πολιτιστικών γεγονότων

Σχέδιο αξιοποίησης όλων των σημείων ενδιαφέροντος (αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, περιοχές προστασίας, χώροι αναψυχής, πολιτιστικά γεγονότα)

Κάλυψη των αναγκών σε αθλητικές υποδομές

Μελέτη και αξιοποίηση κλειστού αθλητικού κέντρου Φιλώτα

Συντήρηση και βελτίωση αθλητικών υποδομών (κλειστά και ανοικτά γήπεδα)

Ενίσχυση και εξασφάλιση συμμετοχής σε προγράμματα μαζικού αθλητισμού

Ενίσχυση και προβολή αθλητικών εκδηλώσεων

Ενίσχυση των συνεργασιών με άλλους φορείς

Άξονας Προτεραιότητας 3 : Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Η ανεργία για τα τρέχοντα έτη σχεδόν ταυτίζεται με τα δεδομένα της Περιφέρειας αγγίζοντας το 17% περίπου σήμερα, δίχως όμως και να υπάρχουν καταγεγραμμένες λεπτομέρειες. Η πορεία της ανεργίας στο Δήμο συνάδει με την πορεία της ανεργίας στη χώρα λόγω της οικονομικής ύφεσης, που όμως η πορεία του θα είναι ανοδική λόγω των δεδομένων της μεταλινιτικής εποχής, αν δεν ληφθούν εγκαίρως μέτρα, που ίσως να αποτελούν και το μεγάλο στοίχημα για το Δήμο.

Ο γεωργικός και κτηνοτροφικός τομέας αποτελούν σημαντικούς παράγοντες οικονομικής ανάπτυξης για την περιοχή, οι οποίοι θα πρέπει να προφυλαχθούν και να ληφθούν μέτρα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους. Η διάρθρωση των καλλιεργειών στο Δήμο Αμυνταίου περιλαμβάνει συμβατικές καλλιέργειες, με σιτηρά και κτηνοτροφικά φυτά, ενώ σημαντικές καλλιέργειες για την περιοχή είναι οι δενδρώδεις κυρίως ροδάκινα και μήλα, οι αμπελώνες, ενώ η καλλιέργεια κηπευτικών και αρωματικών φυτών είναι περιορισμένη. Με στόχο της προστασία του γεωργικού τομέα και τη διατήρηση και ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος θα πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα αντικατάστασης των καλλιεργειών χαμηλής απόδοσης με νέες εναλλακτικές καλλιέργειες μέσω της εκπόνησης σχεδίου αναδιάρθρωσης των αγροτικών καλλιεργειών του Δήμου.

Στην περιοχή του Δήμου υπάρχουν επίσης σημαντικές συγκεντρώσεις ζωικού κεφαλαίου. Κατά συνέπεια, κρίνεται απαραίτητος ο σχεδιασμός και η κατασκευή οργανωμένων κτηνοτροφικών ζωνών, σε κάθε Τοπικής Κοινότητα και Δημοτική Κοινότητα του Δήμου, στις οποίες θα συγκεντρωθούν οι γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, ώστε να ενισχυθούν οι υποδομές εξυπηρέτησης και να αξιοποιηθούν τα κίνητρα που δίνονται από το νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, όπως για παράδειγμα με τη δημιουργία χώρων για την προώθηση και εμπορία τοπικών αγροτικών και άλλων προϊόντων. Η οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση στο Δήμο είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον πρωτογενή τομέα καθώς ο αγροδιατροφικός τομέας είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Ο Δήμος είναι γνωστός για τα προϊόντα που παράγονται κυρίως στο τομέα της οινοποίησης, αλλά θα μπορούσε να γίνει γνωστός και για άλλα αγροτικά προϊόντα όπως τυροκομικά προϊόντα και προϊόντα κρέατος. Με την παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία των προϊόντων αυτών απασχολείται ως κύρια εργασία σημαντικό μέρος των κατοίκων του Δήμου. Για το λόγο αυτό είναι πρωταρχικής σημασίας τόσο η διασφάλιση της ποιοτικής παραγωγής τους, όσο και η αναγνώριση, ανάδειξη και προώθηση των τοπικών προϊόντων με στοχευόμενες δράσεις όπως η κατακύρωση της ονομασίας προέλευσής τους.

Κρίνεται επομένως επιβεβλημένη η ενεργοποίηση, στελέχωση και ενίσχυση του Τμήματος Τοπικής Οικονομίας, με όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου. Θα αποτελέσει έτσι στόχο του Δήμου η ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης αναλαμβάνοντας δράσεις όπως, η καταγραφή των τοπικών επιχειρήσεων, των αναγκών και των προβλημάτων τους, η συμμετοχή σε αναπτυξιακές συμπράξεις για υλοποίηση τοπικών σχεδίων για την τόνωση της απασχόλησης κυρίως ευπαθών ομάδων, η συμβουλευτική υποστήριξη ανέργων για την ίδρυση επιχειρήσεων, καθώς και επιχειρήσεων για την αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων της νέας προγραμματικής περιόδου, η ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας με δράσεις κατάρτισης, δράσεις δικτύωσης κοινωνικών επιχειρήσεων, η εφαρμογή προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας.

Επιπλέον ο Δήμος θα μπορεί να λειτουργήσει και ως υποκινητής επενδύσεων, με βάση το στρατηγικό του σχεδιασμό, αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του και προσελκύνοντας επενδύσεις που κατ' επέκταση θα προσφέρουν θέσεις εργασίας αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες όπως, η δημιουργία κατάλληλων υποδομών, η διευκόλυνση των ενδιαφερόμενων επενδυτών κατά τη διαδικασία αδειοδοτήσεων, ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγράμματος προώθησης και καθιέρωσης της επωνυμίας των τοπικών προϊόντων της περιοχής και δικτύωση με περιοχές με παρόμοια οικονομικά χαρακτηριστικά, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος αξιοποίησης του πολιτιστικού και φυσικού αποθέματος με στόχο την τουριστική ανάπτυξη.

Οι δυνατότητες και τα πλεονεκτήματα που η περιοχή διαθέτει για μια οικονομία σε τοπικό επίπεδο, βιώσιμη και αναπτυσσόμενη, στηρίζονται στη γεωγραφική-χωροταξική θέση της περιοχής και στην

υψηλού βαθμού συγκρότηση και ανάπτυξη του Δήμου Αμυνταίου. Τα περιθώρια βιώσιμης ανάπτυξης στηρίζονται στην αξιολόγηση, ανάδειξη και αξιοποίηση των δυναμικών κλάδων της τοπικής οικονομίας, ιδιαίτερα στον τομέα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, που διαμορφώνονται ως δυναμικός τομέας σε συνδυασμό με τα περιθώρια που προκύπτουν από την εξέλιξη της ευρύτερης περιοχής. Επίσης αποτελεί ευκαιρία για τον Δήμο η εφαρμογή πολιτικών στήριξης της ανάπτυξης και ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και διάχυσης των τεχνογνωσίας στις επιχειρήσεις, στους εργαζόμενους και στην εκπαίδευση.

Κρίσιμα ζητήματα :

Ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα στην καλλιέργεια αρωματικών φυτών
Εκπαίδευση και απασχόληση στις ενεργειακές καλλιέργειες
Ανάπτυξη δράσεων κατάρτισης για την αντιμετώπιση της ανεργίας των γυναικών
Ανάπτυξη δράσεων επανακατάρτισης εργαζομένων στη μεταλινιτική εποχή
Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας
Σχεδιασμός και υλοποίηση υποδομών για την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας
Σχεδιασμός και υλοποίησης υποδομών για την προσέλκυση επενδύσεων
Ανάπτυξη σχεδίου αναδιάρθρωσης των αγροτικών καλλιεργειών χαμηλής απόδοσης
Ανάπτυξη δράσεων προώθησης τοπικών αγροτικών προϊόντων
Ανάπτυξη δράσεων ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας μικρομεσαίων επιχειρήσεων
Οργάνωση των λαϊκών αγορών και του πανηγυριού Αμυνταίου
Ψηφιακή καταγραφή κοινόχρηστων χώρων για την λειτουργία καταστημάτων
Σχεδιασμός και εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης

Άξονας Προτεραιότητας 4 : Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου

Η δημοτική περιουσία διακρίνεται σε αστική και αγροτική. Στην αστική περιλαμβάνονται τα δημοτικά οικόπεδα, πάρκα και πλατείες, εκπαιδευτικά ιδρύματα και ιδρύματα πρόνοιας καθώς και η περιουσία αυτών. Σε πολλά εξ αυτών δεν έχει γίνει καταγραφή, ενώ σε κάθε μία περίπτωση χωριστά πρέπει να υπάρχει τοπογραφική αποτύπωση των ακινήτων για να ευκολύνεται ο έλεγχος και η αξιοποίησή τους, ενώ κρίνεται ως ανεπάρκεια η ενημέρωση του δημοτικού κτηματολογίου και μη χρήση σύγχρονων λογισμικών (GIS) για την εκμετάλλευσή του. Παρουσιάζεται επομένως η ευκαιρία της καταρχήν καταγραφής των ακινήτων και της αξιοποίησής τους, με τον καθορισμό των χρήσεων γης που προϋποθέτουν αποφάσεις σε επίπεδο στρατηγικού σχεδιασμού. Ενώ κρίνεται κατ' αρχήν θετικό το γεγονός πως στελεχώθηκε και λειτουργεί το αρμόδιο τμήμα για την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας.

Ο ισχύον Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου χαρακτηρίζεται από οργανωτική άποψη κατάλληλος για να μπορεί να αντιμετωπίσει τις τρέχουσες ανάγκες του Δήμου και το μείζον πρόβλημα είναι οι πολλές κενές οργανικές θέσεις που θα πρέπει να καλυφθούν ώστε να μπορεί αυτός να λειτουργήσει. Έτσι η υποστελέχωση του Δήμου, ιδιαίτερα σε θέσεις επιστημονικού προσωπικού, αποτελεί τροχοπέδη στο αναπτυξιακό προφίλ του Δήμου. Αυτό έχει ως συνέπεια την πλημμελή κάλυψη των αρμοδιοτήτων των δημοτικών υπηρεσιών και την έλλειψη συντονισμού μεταξύ τους. Όσο αφορά τα νομικά πρόσωπα του Δήμου σημειώνεται πως εκτός από την ΔΕΤΕΠΑ, τα υπόλοιπα δεν διαθέτουν την απαραίτητη οργανωτική δομή και την επαρκή στελέχωση, με συνέπεια οι δημοτικές υπηρεσίες να υλοποιούν και να εκτελούν τις απαραίτητες ενέργειες με αποτέλεσμα την επιπλέον επιβάρυνσή τους σε κόπο και χρόνο.

Ιδιαίτερα στα πλαίσια της μεταλινιτικής εποχής απαιτείται η άμεση στελέχωση της Διεύθυνσης Τοπικής Ανάπτυξης ως οργάνου για την διαμόρφωση της πολιτικής του Δήμου σε θέματα στήριξης των τομέων οικονομίας και ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας, η επαρκής στελέχωση της Διεύθυνσης

Τεχνικών Υπηρεσιών με επιστημονικό προσωπικό που θα συνδράμει στην βελτίωση της απορροφητικότητας του Δήμου σε συγχρηματοδοτούμενα κονδύλια και η επαρκής στελέχωση του Τμήματος Ακίνητης Περιουσίας του Δήμου με σκοπό την ανάπτυξη επενδυτικού περιβάλλοντος στον Δήμο και την βελτίωση της εισροής εσόδων στον Δήμο. Η ανάπτυξη των υπηρεσιών του Δήμου θα πρέπει να είναι άρρηκτα συνδεδεμένη, αφενός με την ικανότητα προσαρμογής της λειτουργίας τους στα νέα δεδομένα και αφετέρου με την αναγκαιότητα ανταπόκρισής τους στις σύγχρονες ανάγκες των πολιτών και στην αναβάθμιση του επιπέδου εξυπηρέτησής τους. Αυτό συνεπάγεται δυνατότητα ανίχνευσης των εκπαιδευτικών αναγκών του προσωπικού με βάση τις νέες απαιτήσεις έγκαιρα και έγκυρα. Αν και το προσωπικό του Δήμου συμμετέχει σε σεμινάρια και ημερίδες, δεν είναι δυνατό να αξιολογηθεί η εύστοχη επιλογή τους, αλλά και η αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης.

Σε θέματα συστημάτων διαχείρισης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για την εξυπηρέτηση του πολίτη, διαπιστώνεται πως δεν έχουν αναπτυχθεί επαρκώς μέχρι σήμερα σε σημαντικό βαθμό συστήματα διαχείρισης. Τα συστήματα αυτά θα αναπτυχθούν με σκοπό την επάρκεια των παρεχόμενων υπηρεσιών κυρίως σε ζητήματα πληρότητας και χρόνου. Ακόμη σημειώνεται πως στην εποχή των νέων τεχνολογιών πληροφορικής ο Δήμος δε διαθέτει μόνιμα εργαζόμενο της συγκεκριμένης ειδικότητας, για την υποστήριξη των εφαρμογών, την τεχνική υποστήριξη του υλικού, την επίλυση προβλημάτων καθημερινότητας, τον σχεδιασμό της επέκτασης, βελτίωσης και αξιοποίησης γενικά των νέων τεχνολογιών.

Επίσης η διαβούλευση ως θεσμός εμπλοκής και συμμετοχής των κατοίκων στην διαμόρφωση τοπικών πολιτικών ή ανάδειξης και επίλυσης αναγκών, δεν έχει αναπτυχθεί σε βαθμό που να λειτουργεί ως όργανο διαμόρφωσης πολιτικών.

Η δυναμικότητα του κτηρίου Δημαρχείου στο Αμύνταιο καθώς και του συνόλου των κτηριακών εγκαταστάσεων του Δήμου κρίνεται επαρκής από άποψη χώρων, για την λειτουργία των υπηρεσιών. Σαφώς επιβάλλεται με την νέα κατανομή των υπηρεσιών, βάση του ισχύοντος ΟΕΥ, να γίνει και αναδιάρθρωση των χώρων σε σχέση με το προσωπικό, με την εκμετάλλευση όλων των χώρων του Δήμου. Όσον αφορά στο μηχανολογικό εξοπλισμό και στα συστήματα πληροφορικής και εξοπλισμού γραφείου στις δημοτικές υπηρεσίες, τα προβλήματα παρουσιάζονται κυρίως στην αναβάθμιση του υλικού, στην προμήθεια αναλωσίμων αλλά και στις διαδικασίες συντήρησης του εξοπλισμού.

Δεδομένης της οικονομικής κατάστασης δεν αναμένεται να υπάρξει αύξηση των κρατικών επιχορηγήσεων του Δήμου, κυρίως για τις λειτουργικές δαπάνες, αλλά και τις επενδυτικές. Κατά συνέπεια κρίνεται απαραίτητο να ληφθεί μέριμνα για την ενίσχυση των ιδίων εσόδων του Δήμου και τη βελτίωση της εισπραξιμότητας των βεβαιωμένων οφειλών, τόσο αναφορικά με τα τέλη χρήσης κοινόχρηστων χώρων, όσο και αναφορικά με τη μίσθωση ή γενικά την εκμετάλλευση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας. Περαιτέρω κρίνεται απαραίτητος ο εξορθολογισμός των δαπανών του Δήμου, ειδικότερα όσο αφορά τη δαπάνη για ηλεκτρική ενέργεια. Σε αυτή τη κατεύθυνση προτείνεται η προώθηση δράσεων ενεργειακής αναβάθμισης και εξοικονόμησης ενέργειας τόσο όσο αφορά τα δημοτικά κτήρια, όσο και αναφορικά με τον ηλεκτροφωτισμό των κοινόχρηστων χώρων. Τέλος είναι απαραίτητη η ενίσχυση της άντλησης πόρων μέσω των προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2014-2020 για δημόσιες επενδύσεις. Στόχος σε κάθε περίπτωση οφείλει να είναι η διατήρηση της βιωσιμότητας του Δήμου, χωρίς ωστόσο να διακινδυνεύσει ο κοινωνικός του χαρακτήρας, ιδιαίτερα στην κρίσιμη αυτή εποχή.

Κρίσιμα ζητήματα :

Πλήρης καταγραφή και ψηφιοποίηση δημοτικών ακίνητης και κινητής περιουσίας

Ανάληψη διαδικασιών για διοικητική αποβολή καταπατητών ή την εκμίσθωση των καταπατημένων δημοτικών εκτάσεων

Ανάπτυξη δράσεων για τον καθορισμό χρήσεων δημοτικών εκτάσεων

Εφαρμογή συστημάτων αξιολόγησης και ορθολογικής διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού

Βελτίωση ηλεκτρονικών εφαρμογών και τεχνολογιών και πρόσβασης του πολίτη

Ενίσχυση των υπηρεσιών με τεχνικά καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό

Βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
Ενίσχυση του θεσμού της διαβούλευσης σε επίπεδο γειτονιάς
Ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων
Εξασφάλιση προσβασιμότητας ΑμΕΑ στις δημοτικές υπηρεσίες
Συντήρηση και ανανέωσης της υλικοτεχνικής υποδομής του Δήμου
Συντήρηση, ανανέωση και βελτίωση του μηχανικού και μηχανολογικού εξοπλισμού
Βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης και τήρησης φακέλων δημοτικών υποθέσεων
Δημιουργία εσόδων μέσω επενδύσεων με αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας
Συμμετοχή του Δήμου σε επενδυτικά σχήματα

Γενικά ως κρίσιμα ζητήματα πρέπει να θεωρούνται τα στρατηγικής σημασίας της περιοχής τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά προτεραιότητα για την επόμενη περίοδο 5ετίας κατά την οποία ξεκινούν και τα διάφορα χρηματοδοτικά προγράμματα, αξιοποιώντας τις διάφορες ευκαιρίες με στόχο την εκπλήρωση της αποστολής του.

Η κατανομή των αξόνων προτεραιότητας, των μέτρων δράσης και των γενικών στόχων, έχουν τεθεί σε μια λογική ολοκληρωμένης αντιμετώπισης κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης, με την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου για να υπάρξει αποτέλεσμα για την περιοχή.

Επιπλέον οι στόχοι του επιχειρησιακού, συντονίζονται, με τους αναπτυξιακούς στόχους του υφιστάμενου αλλά και του νέου ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας, του προτεινόμενου Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ), των Ευρωπαϊκών αναπτυξιακών και χρηματοδοτικών προγραμμάτων, των εθνικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων, ενώ λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των κατοίκων και επιδιώκουν τη μέγιστη δυνατή συμμετοχή και συνεργασία των ιδιωτικών φορέων. Όλα τα παραπάνω περιλαμβάνουν ένα πλήθος νέων προϋποθέσεων και απαιτήσεων, ώστε καθιστούν τον χαρακτήρα του επιχειρησιακού δυναμικά ελαστικού ώστε να μπορεί κάθε φορά να τροποποιείται ως προς την τακτική και τους μεσοπρόθεσμους στόχους που θέτει, αλλά όχι ως προς τους μακροπρόθεσμους στόχους.

Λαμβάνοντας υπόψη της υφιστάμενη στελέχωση των Δημοτικών Υπηρεσιών, οι δημοτικές λειτουργίες επιβαρύνονται σημαντικά, λόγω της αδυναμίας των Δήμων στην πρόσληψη νέου επιστημονικού προσωπικού, άρα σημαντική έλλειψη στην ενίσχυση των δομών των υπηρεσιών που πρόκειται να αναλάβουν και το βάρος των επιλεγμένων δράσεων.

Επίσης στις υπό ανάπτυξη δράσεις, γίνεται προσπάθεια καθορισμού στόχων και όχι υπερανάλυσης των διαδικασιών υλοποίησης, ούτως ώστε να μην 'χάνεται' ο χαρακτήρας του γενικού σχεδιασμού. Έτσι με την υιοθέτηση του στόχου, κάθε φορά θα πραγματοποιείται και επικαιροποίηση του επιχειρησιακού με την ταυτόχρονη εξασφάλιση της χρηματοδότησης για την υλοποίηση μιας διαδικασίας. Τυχόν ανάγκες και νέες εντάξεις και ανακατανομές, θα αντιμετωπίζονται μέσω τροποποιήσεων τεχνικού προγράμματος ή αναθεωρήσεων προϋπολογισμού, οι οποίες θα συνοδεύονται και με ένταξη των νέων αντικειμένων στο σώμα του Επιχειρησιακού Σχεδίου.

Όσον αφορά το Ειδικό Μεταβατικό Πρόγραμμα για τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2020-2023 (ΕΠεΜ ΔΑΜ 2020-2023), οι άξονες προτεραιότητας είναι οι παρακάτω :

- Προώθηση της Απασχόλησης των Ανέργων και των Αυτοαπασχολούμενων καθώς και της Προσαρμοστικότητας των Εργαζομένων και των Επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένης της αναβάθμισης των εκπαιδευτικών δομών
- Αντιμετώπιση των Κοινωνικών Επιπτώσεων και Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής
- Προετοιμασία της Οικονομικής και Παραγωγικής Διαφοροποίησης, συμπεριλαμβανομένου του Πρωτογενή Τομέα
- Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος και Προσέλκυση/Υποδοχή Επενδύσεων
- Αναδιάρθρωση της Ενεργειακής Ταυτότητας και Εξορθολογισμός της Αξιοποίησης και Χρήσης Περιβαλλοντικών Πόρων

- Προώθηση της Αστικής Αναζωογόνησης, της Πράσινης Οικονομίας και του Ψηφιακού Μετασχηματισμού
- Επιστημονική και Τεχνική Στήριξη, Ωρίμανση Δράσεων (για την νέα Προγραμματική Περίοδο 2021-2027)

Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Αλληλεγγύης για την Αυτοδιοίκηση 'Αντώνης Τρίτσης' , περιλαμβάνει τους παρακάτω άξονες :

- Υποδομές ύδρευσης
- Ολοκληρωμένη διαχείριση αστικών λυμάτων
- Παρεμβάσεις και δράσεις βελτίωσης της διαχείρισης ενέργειας και αξιοποίηση ΑΠΕ στις υποδομές διαχείρισης υδάτων και λυμάτων
- Χωριστή Συλλογή Βιοαποβλήτων, Γωνιές Ανακύκλωσης και Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων
- Αγροτική Οδοποιία
- Αστική Αναζωογόνηση
- Αξιοποίηση του κτιριακού αποθέματος των Δήμων
- Smart cities, ευφυείς εφαρμογές, συστήματα και πλατφόρμες, δράσεις και μέτρα πολιτικής προστασίας, προστασίας της δημόσιας υγείας και πληθυσμού από την εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19
- Μελέτες ωρίμανσης έργων
- Συντήρηση δημοτικών ανοιχτών αθλητικών χώρων, σχολικών μονάδων, προσβασιμότητα ΑμΕΑ
- Δράσεις για υποδομές που χρήζουν αντισεισμικής προστασίας

Με βάση το πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 της Ε.Ε., στη νέα προγραμματική περίοδο δίνεται έμφαση στους παρακάτω πέντε στόχους πολιτικής :

- Μια εξυπνότερη Ευρώπη – καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός
- Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα
- Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη – κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις ΤΠΕ
- Μια πιο κοινωνική Ευρώπη – υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων
- Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της – βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών χάρη στις τοπικές πρωτοβουλίες

Η πλειονότητα των επενδύσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ταμείου Συνοχής (ΤΣ) θα προσανατολίζονται στους δύο πρώτους στόχους, μια εξυπνότερη και μια πιο πράσινη Ευρώπη, με τους κάποιους από τους ειδικούς στόχους να είναι οι παρακάτω :

Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού (Ταμείο ΕΤΠΑ)

1. Ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και την αξιοποίηση προηγμένων τεχνολογιών
2. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις
3. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ
4. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη ειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα

Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας , των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της Κυκλικής Οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων (Ταμείο ΕΤΠΑ/ΤΣ)

1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης
2. Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
3. Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο
4. Προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης των κινδύνων και της ανθεκτικότητας στις καταστροφές

5. Προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού
6. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία
7. Ενίσχυση της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και τη μείωση της ρύπανσης

Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων (Ταμείο ΕΤΠΑ/ΤΣ)

1. Ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας
2. Ανάπτυξη βιώσιμου, ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς και διατροφικού ΔΕΔ-Μ
3. Ανάπτυξη βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυννοριακή κινητικότητα
4. Προαγωγή της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας

Μια πιο κοινωνική Ευρώπη, μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (Ταμείο ΕΤΠΑ)

1. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αγορών εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης της κοινωνικής καινοτομίας και των υποδομών
2. Βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, χωρίς αποκλεισμούς, μέσω της ανάπτυξης υποδομών
3. Ακόμη μεγαλύτερη κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, μεταναστών και των μειονεκτούντων ομάδων, με την εφαρμογή ολοκληρωμένων μέτρων που αφορούν μεταξύ άλλων τη στέγαση και τις κοινωνικές υπηρεσίες
4. Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη με την ανάπτυξη υποδομών, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης

Επίσης για μια πιο κοινωνική Ευρώπη (Ταμείο ΕΚΤ+)

1. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ατόμων που αναζητούν εργασία, ιδίως των νέων, των μακροχρόνια άνεργων και των οικονομικά μη ενεργών ατόμων, προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας
2. Εκσυγχρονισμός των θεσμών αγοράς εργασίας και των υπηρεσιών για την αξιολόγηση και την πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες και εξασφάλιση της έγκαιρης και εξατομικευμένης βοήθειας και στήριξη της προσαρμογής στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, των μεταβάσεων και της κινητικότητας
3. Προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, βελτίωση της ισορροπίας της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, περιλαμβανομένης της πρόσβασης στην παιδική φροντίδα, προώθηση ενός υγιούς και κατάλληλα προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος για την αντιμετώπιση κινδύνων για την υγεία, προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή και ενεργός και υγιής γήρανση
4. Βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας με σκοπό την στήριξη και την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων
5. Προώθηση της ίσης πρόσβασης και της ολοκλήρωσης ποιοτικής και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδίως για μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, μέσω της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση καθώς και την εκπαίδευση και τη μάθηση ενηλίκων, περιλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους
6. Προώθηση της ενεργούς ένταξης, με σκοπό την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργούς συμμετοχής και βελτίωσης της απασχόλησης
7. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών και των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά
8. Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία,

βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περιθαλψής και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περιθαλψής

9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών
10. Αντιμετώπιση της υλικής στέρησης με παροχή τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των συνοδευτικών μέτρων

Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών (Ταμείο ΕΤΠΑ)

1. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές
2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών και των παράκτιων περιοχών μέσω της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων

Η διάρθρωση του επιχειρησιακού σχεδίου εξακολουθεί να βασίζεται στο ΠΔ 185/2009 (ΦΕΚ 221/Α) και το πρόγραμμα Καλλικράτης (Ν. 3852/2010 ΦΕΚ 87/Α), καθώς και στην ΥΑ 41179/4.11.2014 (ΦΕΚ 2970/Β). Διατηρούνται οι τέσσερις βασικοί Άξονες Προτεραιότητας, ενώ μειώνεται ο αριθμός των Μέτρων, ούτως ώστε να γίνεται δυνατή η κατανομή των διαφόρων δράσεων που ενσωματώνονται σε αυτά, με βάση και την κατανομή των δράσεων σε κωδικούς του ετήσιου προϋπολογισμού του Δήμου. Με αυτό τον τρόπο γίνεται ευκολότερα η παρακολούθηση της πορείας του επιχειρησιακού σχεδίου με βάση τους ετήσιους προϋπολογισμούς του Δήμου, ανά άξονα δράσης και τομέα πολιτικής που εκφράζεται από τα διάφορα μέτρα, στο πλαίσιο και των εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών στόχων.

Το επιχειρησιακό σχέδιο για να αποτελεί ένα ολοκληρωμένο εργαλείο κατεύθυνσης πρέπει να είναι υποστηριζόμενο και από ένα σύστημα για το σχεδιασμό, διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο των παρεμβάσεων που προγραμματίζονται από τον Δήμο.

Προκειμένου ο Δήμος Αμυνταίου, να ανταποκριθεί στις ευκαιρίες και στις προκλήσεις του, με στόχο την ανάπτυξη, απαιτείται ένας αποτελεσματικός συντονισμός, ούτως ώστε να αποφευχθούν αλληλεπικαλυπτόμενες και αλληλοσυγκρουόμενες αρμοδιότητες μεταξύ των υπηρεσιών, να αντιμετωπιστεί η έλλειψη ανεξαρτησίας αλλά και αυτονομίας του Δήμου στην διαχείριση των κονδυλίων αλλά και των ευρωπαϊκών κονδυλίων η διαχείριση των οποίων σταματά σε περιφερειακό επίπεδο.

Ο Δήμος Αμυνταίου διαχειρίζεται έναν προϋπολογισμό που ανέρχεται στα 37.700.000 € περίπου, στον οποίο οι επενδύσεις ανέρχονται περίπου στα 21.600.000 €, ενώ βασική υστέρηση παρουσιάζουν τα έσοδα από την διαχείριση περιουσιακών στοιχείων. Επίσης η δυνατότητα του Δήμου να προσελκύει ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια είναι περιορισμένη.

Επί του παρόντος ο Δήμος εξαρτάται από συγχρηματοδοτούμενα κονδύλια για την υλοποίηση των δράσεων του. Για να εξασφαλιστεί η ανθεκτικότητα της περιοχής, ο Δήμος πρέπει να επεκταθεί σε νέες χρηματοδοτικές πηγές και να μοχλεύσει ιδιωτικές επενδύσεις, μέσω συνεργασιών ακόμη και για έργα, με ανταποδοτικό και αναπτυξιακό χαρακτήρα.

Ακόμη πρέπει να αναπτυχθούν νέες μέθοδοι συνεργασίας και διαβούλευσης με πολίτες και φορείς. Στόχος πρέπει να είναι η αύξηση της συμμετοχής των πολιτών, μέσω δημιουργίας και ενίσχυσης νέων μορφών συλλογικής δράσης.

Αποτελεί θεμελιώδη αρχή η ενεργός και συνεχής συμμετοχή των φορέων του Δήμου σε κάθε φάση διαμόρφωσής του. Η δε διαδικασία συμμετοχής των δημοτών πρέπει να στηρίζεται στην καλλιέργεια της αντίληψης των δημοτών μέσα από συναντήσεις μικρής κλίμακας για δημιουργία εργαστηρίων κατάθεσης απόψεων καθώς και μεγάλης κλίμακας δημόσιες εκδηλώσεις για κάθε θέμα που απαιτεί τη συγκεκριμένη διαδικασία, μέσα από έναρξη διαλόγου με τη δημιουργία θεματικών ομάδων εργασίας και την ενεργοποίηση διαδικασιών που εστιάζουν στην εφαρμογή λύσεων για τα θέματα κάθε περιοχής.

Έχοντας λοιπόν ως βάση το όραμα και τις κατευθυντήριες πολιτικές της διοίκησης, τα κρίσιμα ζητήματα και τις εθνικές αναπτυξιακές προτεραιότητες, ο σχεδιασμός επικεντρώνεται στα παρακάτω :

ΑΠ 1	Φυσικό Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	
Μέτρο 1.1	Χρήσεις Γης- Φυσικοί Πόροι	
	ΓΣ 1.1.1	Προστασία και Αξιοποίηση Φυσικών Πόρων
	1.1.1.1	Διαχείριση ορεινής ζώνης και περιοχών φυσικών πόρων
	1.1.1.2	Διαχείριση αγροτικής γης υψηλής παραγωγικότητας
	ΓΣ 1.1.2	Πολιτική Προστασία
	ΓΣ 1.1.3	Αποκατάσταση περιοχών εξορυκτικής δραστηριότητας
	ΓΣ 1.1.4	Ολοκληρωμένη διαχείριση υδάτινου αποθέματος
	1.1.4.1	Δράσεις για την αειφορική διαχείριση του υδροφορέα
	1.1.4.2	Δράσεις ανάδειξης και αξιοποίησης υδατικών πόρων
Μέτρο 1.2	Υδρευση-Αποχέτευση-Διαχείριση Ομβρίων-Άρδευση	
	ΓΣ 1.2.1	Υποδομές Υδρευσης-Επισκευές/Συντηρήσεις
	ΓΣ 1.2.2	Υποδομές Υδρευσης-Επενδύσεις
	ΓΣ 1.2.3	Υποδομές Αποχέτευσης-Επισκευές/Συντηρήσεις
	ΓΣ 1.2.4	Υποδομές Αποχέτευσης-Επενδύσεις
	ΓΣ 1.2.5	Υποδομές Ομβρίων-Επισκευές/Συντηρήσεις
	ΓΣ 1.2.6	Υποδομές Ομβρίων-Επενδύσεις
	ΓΣ 1.2.7	Υποδομές Άρδευσης-Επισκευές/Συντηρήσεις
	ΓΣ 1.2.8	Υποδομές Άρδευσης-Επενδύσεις
	ΓΣ 1.2.9	Λειτουργικές δαπάνες
Μέτρο 1.3	Ενέργεια-Καθαριότητα	
	ΓΣ 1.3.1	Ενέργειες διατήρησης ενεργειακού χαρακτήρα περιοχής
	1.3.1.1	Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας
	1.3.1.2	Ανάπτυξη ενεργειακής πολιτικής στον Δήμο

	ΓΣ 1.3.2	Υποδομές Ενέργειας-Επενδύσεις
	1.3.2.1	Ανάπτυξη υποδομών εγκατάστασης φωτοβολταϊκών
	1.3.2.2	Ανάπτυξη υποδομών εκμετάλλευσης βιομάζας
	1.3.2.3	Ανάπτυξη υποδομών ενέργειας από υδατικό δυναμικό
	1.3.2.4	Ανάπτυξη δυνατοτήτων εκμετάλλευσης γεωθερμίας
	ΓΣ 1.3.3	Υποδομές Καθαριότητας-Επισκευές/Συντηρήσεις
	ΓΣ 1.3.4	Υποδομές Καθαριότητας-Επενδύσεις
	ΓΣ 1.3.5	Λειτουργικές δαπάνες
Μέτρο 1.4	Οικισμοί –Μεταφορές	
	ΓΣ 1.4.1	Χωρικές και οικιστικές παρεμβάσεις στον Δήμο
	1.4.1.1	Χωροταξικές και Πολεοδομικές ρυθμίσεις
	1.4.1.2	Προστασία και ανάδειξη οικιστικών στοιχείων
	1.4.1.3	Διαχείριση, συντήρηση και ανάδειξη κοινόχρηστων χώρων
	1.4.1.4	Διαχείριση, συντήρηση δημοτικών Κοιμητηρίων
	ΓΣ 1.4.2	Υποδομές Μεταφορών-Επισκευές/Συντηρήσεις
	1.4.2.1	Συντήρηση, βελτίωση οδικού δικτύου
	1.4.2.2	Συντήρηση, βελτίωση αγροτικής οδοποιίας
	ΓΣ 1.4.3	Υποδομές Μεταφορών-Επενδύσεις
	ΓΣ 1.4.4	Λειτουργικές δαπάνες
ΑΠ2	Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Εκπαίδευση, Διά Βίου Μάθηση, Πολιτισμός & Αθλητισμός	
Μέτρο 2.1	Κοινωνική Συνοχή, Υγεία, Πρόνοια	
	ΓΣ 2.1.1	Δημιουργία και ενίσχυση κοινωνικών δομών πρόνοιας
	ΓΣ 2.1.2	Δημιουργία και ενίσχυση δομών υγείας
	ΓΣ 2.1.3	Λειτουργικές δαπάνες
Μέτρο 2.2	Εκπαίδευση	
	ΓΣ 2.2.1	Υποδομές Εκπαίδευσης-Επισκευές/Συντηρήσεις

	ΓΣ 2.2.2	Υποδομές Εκπαίδευσης-Επενδύσεις
	2.2.2.1	Επένδυση στην εκπαίδευση, κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση
	2.2.2.2	Επενδύσεις στην αναβάθμιση αύλειων χώρων σχολείων
	2.2.2.3	Επενδύσεις στην κατασκευή νέων σχολικών κτιρίων
	ΓΣ 2.2.3	Λειτουργικές δαπάνες
Μέτρο 2.3	Πολιτισμός	
	ΓΣ 2.3.1	Υποδομές Πολιτισμού-Επισκευές/Συντηρήσεις
	ΓΣ 2.3.2	Υποδομές Πολιτισμού-Επενδύσεις
	2.3.2.1	Ανάπτυξη πολιτιστικής πολιτικής
	2.3.2.2	Ενίσχυση κτιριακής και τεχνικής πολιτιστικής υποδομής
	ΓΣ 2.3.3	Λειτουργικές δαπάνες
Μέτρο 2.4	Αθλητισμός	
	ΓΣ 2.4.1	Υποδομές Αθλητισμού-Επισκευές/Συντηρήσεις
	ΓΣ 2.4.2	Υποδομές Αθλητισμού-Επενδύσεις
	ΓΣ 2.4.3	Λειτουργικές δαπάνες
ΑΠ3	Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	
Μέτρο 3.1	Τοπική Οικονομία	
	ΓΣ 3.1.1	Ενέργειες ενίσχυσης Πρωτογενή Τομέα
	ΓΣ 3.1.2	Ενέργειες ενίσχυσης Δευτερογενή Τομέα
	ΓΣ 3.1.3	Ενέργειες ενίσχυσης Τριτογενή Τομέα
	ΓΣ 3.1.2	Ενέργειες υποστήριξης Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας
Μέτρο 3.2	Απασχόληση	
	ΓΣ 3.2.1	Επαγγελματική κατάρτιση, απασχόληση και ενσωμάτωση
ΑΠ4	Εσωτερικό Περιβάλλον του Δήμου	
Μέτρο 4.1	Οργάνωση του Δήμου	

	ΓΣ 4.1.1	Οργάνωση Υπηρεσιών και Νομικών Προσώπων
	4.1.1.1	Βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών
	4.1.1.2	Λειτουργικές δαπάνες
	ΓΣ 4.1.2	Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού
Μέτρο 4.2	Αξιοποίηση Ακίνητης Περιουσίας και Υλικοτεχνική Υποδομή	
	ΓΣ 4.2.1	Ακίνητη Περιουσία-κτήματα, γαίες, κοινόχρηστα
	ΓΣ 4.2.2	Ακίνητη Περιουσία δημοτικών κτιρίων-Υλικοτεχνική Υποδομή
	4.2.2.1	Συντήρηση και αναβάθμιση κτιριακών εγκαταστάσεων
	4.2.2.2	Συντήρηση και ανανέωση υλικοτεχνικής υποδομής

Κάτω από κάθε Γενικό ή Ειδικό Στόχο καταγράφονται οι κωδικοί εξόδων του προϋπολογισμού με το αντίστοιχο ποσό ενώ καταγράφεται και το ποσό των τρεχουσών δαπανών. Καταγράφεται η υπηρεσία παρακολούθησης του κάθε κωδικού και η πηγή ή πρόγραμμα χρηματοδότησης. Επίσης σε κάθε Μέτρο, καταγράφονται και οι μελλοντικές δράσεις που θα αναπτυχθούν, έτσι ώστε να υπάρχει συνολική εικόνα για τις δράσεις που προβλέπονται να αναπτυχθούν σε βάθος τετραετίας. Από το Επιχειρησιακό Σχέδιο να αντληθούν τα στοιχεία και για το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του Δήμου το οποίο θα έχει την εικόνα παρουσίασης του Επιχειρησιακού και θα περιλαμβάνει όμως τις προβλεπόμενες δράσεις κάθε τρέχοντος έτους.

Δείκτες παρακολούθησης επιτευξιμότητας στόχων

Με τη στοχοθεσία επιδιώκεται η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και συλλογικής δράσης της διοίκησης, η πληρέστερη εκπλήρωση της αποστολής των Υπηρεσιών και η ανταπόκρισή τους στις ανάγκες του έργου που επιτελούν. Η στοχοθεσία γίνεται με βάση τον Ν. 4369/2016 και την σχετική εγκύκλιο του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

Διαπιστώνεται πως στον Δήμο, δεν υπάρχει κουλτούρα που να αφορά την αξιολόγηση, τη διαχείριση και την τήρηση δεδομένων και βασικών δεικτών επιδόσεων, ενώ ποτέ αυτά δεν λειτούργησαν ως κανάλια επικοινωνίας ανάμεσα στα διάφορα διοικητικά επίπεδα, όσο και ανάμεσα στον Δήμο και στους Δημότες. Η μέτρηση της αποδοτικότητας σήμερα γίνεται με παλιές μεθόδους συλλογής στοιχείων σε μηνιαία βάση, κυρίως σε οικονομικό επίπεδο, που λόγω της ανεπάρκειας ανθρώπινων πόρων, η μέτρηση της απόδοσης των παρεχόμενων υπηρεσιών καθίσταται δύσκολη και σε πολλές περιπτώσεις αδύνατη.

Το επιχειρησιακό σχέδιο παρακολουθείται, ενημερώνεται, επικαιροποιείται από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής του Δήμου Αμυνταίου, το οποίο σε συνεργασία με τη Διοίκηση του Δήμου και με τις οικείες Διευθύνσεις των δημοτικών υπηρεσιών συλλέγει και αξιολογεί τα διάφορα στοιχεία ούτως ώστε να αποδώσει τους Δείκτες Παρακολούθησης.

Κύριος στόχος είναι να διασφαλιστεί η ορθή ανάπτυξη, υλοποίηση και παρακολούθηση της προόδου των δράσεων που περιγράφονται στο Σχέδιο. Παρακολουθείται η υλοποίηση των δράσεων καθώς και οι επιπτώσεις με βάση τους δείκτες παρακολούθησης κάθε Μέτρου που περιλαμβάνεται στο Σχέδιο. Έτσι η αξιολόγηση της πορείας του Δήμου γίνεται μέσω σχεδιασμένων μετρήσεων για τους δείκτες. Η αξιολόγηση και εφόσον απαιτείται, η τροποποίηση των δράσεων καθώς και η αποτίμηση με το τι πήγε ή δεν πήγε καλά ωφελεί ουσιαστικά το Δήμο, τόσο σε τοπικό επίπεδο, όσο και στο σύνολο του περιβάλλοντος του Δήμου.

Στο τέλος κάθε εξαμήνου γίνεται αποτίμηση των δεδομένων που συνοδεύεται από έκθεση προόδου και αξιολόγησης, ενώ η συλλογή των απαιτούμενων στοιχείων γίνεται σε μηνιαία βάση. Η ετήσια αποτίμηση υποβάλλεται στην αρχή κάθε νέου έτους με την υποβολή του Ετήσιου Προγράμματος

Δράσης για την νέα χρονιά. Αυτό προϋποθέτει την έγκριση του Νέου Τεχνικού Προγράμματος για κάθε έτος, καθώς και την έγκριση του Ετήσιου Προϋπολογισμού που περιλαμβάνεται σε κάθε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης. Η αξιολόγηση θα περιλαμβάνει και τυχόν διορθωτικές δράσεις και προτάσεις σχετικά με την αντιμετώπιση συγκεκριμένων εμποδίων που παρουσιάζονται στην υλοποίηση του Σχεδίου.

Με την έγκριση του επιχειρησιακού σχεδίου καθορίζονται και οι στόχοι για κάθε Διεύθυνση, οι οποίοι και θα κοινοποιηθούν στις αρμόδιες Διευθύνσεις μέσω του Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού. Στο Επιχειρησιακό Σχέδιο αποτυπώνεται πλήρως κάθε ετήσιος προϋπολογισμός του Δήμου, με κατανομή όλων των κωδικών εξόδων στα αρμόδια τμήματα κάθε διεύθυνσης, ενώ αποτυπώνεται και η σημασία κάθε δράσης με τον βαθμό προτεραιότητας στην υλοποίησή της. Έτσι με την έγκριση του Επιχειρησιακού θα γίνει λεπτομερής κατανομή των δράσεων ανά διεύθυνση, ενώ θα είναι διαθέσιμοι σε κάθε τμήμα και οι οικονομικοί πόροι για κάθε δράση. Μέσω του επιχειρησιακού αποτυπώνονται ο γενικότεροι στόχοι για κάθε διεύθυνση, ενώ κάθε διεύθυνση μέσω των εσωτερικών διαδικασιών που καθορίζονται για την στοχοθεσία θα μπορούν να καθορίσουν και τον γενικό προγραμματισμό τους στον τομέα ευθύνης τους.

Η βαθμολόγηση και παρακολούθηση των δεικτών στοχοθεσίας έχει ως στόχους :

- Την εξασφάλιση πληροφοριών που θα παρέχουν ενδείξεις για τις κατευθύνσεις και τις προτεραιότητες που πρέπει να έχουν οι δράσεις βελτίωσης.
- Την μέτρηση της προόδου της δημόσιας οργάνωσης για την εξασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Τον εντοπισμό των καλών πρακτικών με βάση τις προϋποθέσεις και τα αποτελέσματα.
- Στην αναζήτηση κατάλληλων εταίρων με σκοπό την απόκτηση γνώσης.

Ως δείκτες παρακολούθησης (δπ) και δείκτες στοχοθεσίας (δσ) του Επιχειρησιακού καθορίζονται οι παρακάτω :

Μέτρο 1.1

Αριθμός ενεργειών που αφορούν την Πολιτική Προστασία (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**). Παρακολουθείται ο ετήσιος αριθμός ενεργειών με σκοπό την διαπίστωση αναγκών και μόνιμων λύσεων στον τομέα των υποδομών.

Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων (**δσ<10**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών. Στοχοθεσία αποτελεί η κάλυψη των εποχικών προσλήψεων να μειωθεί και οι πάγιες ανάγκες να καλύπτονται από μόνιμο προσωπικό.

Δαπάνες Πολιτικής Προστασίας / Έσοδα Πολιτικής Προστασίας (**δσ<1**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, παρακολούθηση από Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού. Στόχος είναι οι δαπάνες για την Πολιτική Προστασία από πόρους του Δήμου να μειώνονται σε σχέση με τα έσοδα από κρατικές επιχορηγήσεις.

Συνολική δαπάνη για την αξιοποίηση φυσικών πόρων (**δσ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**), λειτουργία Διοίκησης στην κατανομή των πόρων, δεδομένα από Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, παρακολούθηση από Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού. Στόχο αποτελεί η αύξηση των δαπανών αξιοποίησης των φυσικών πόρων της περιοχής με κατεύθυνση την ανάπτυξη και την προσέλκυση επενδύσεων και επισκεπτών.

Αριθμός ενεργειών για την αξιοποίηση φυσικών πόρων (**δσ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**), λειτουργία Διοίκησης στην κατανομή των πόρων, δεδομένα από Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού. Παρακολουθείται ο αριθμός του συνόλου των ενεργειών, στα πλαίσια του επιχειρησιακού προγράμματος.

Μέτρο 1.2

Αριθμός παρεμβάσεων, αποκαταστάσεων και συντηρήσεων δικτύων ύδρευσης (**δπ<45**). Καταγράφεται ο αριθμός των παρεμβάσεων με σκοπό την διαχείριση τεχνικών και ανθρώπινων πόρων ή τον σχεδιασμό νέων απαραίτητων τεχνικών παρεμβάσεων.

Χιλιόμετρα νέου δικτύου ύδρευσης (**δσ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών. Παρακολουθείται ο δείκτης σε ετήσια βάση και συγκρίνονται τα αποτελέσματα σε σχέση με το σχεδιασμό.

Δαπάνες Ύδρευσης / Έσοδα Ύδρευσης (**δσ<1**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση των πόρων, δεδομένα από Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών. Στόχο αποτελεί η αύξηση των εσόδων ύδρευσης και η επίτευξη της ανταποδοτικότητας σε σχέση με τις δαπάνες.

Αριθμός παρεμβάσεων, αποκαταστάσεων και συντηρήσεων δικτύων αποχέτευσης (**δπ<25**). Καταγράφεται ο αριθμός των παρεμβάσεων με σκοπό την διαχείριση τεχνικών και ανθρώπινων πόρων ή τον σχεδιασμό νέων απαραίτητων τεχνικών παρεμβάσεων.

Χιλιόμετρα νέου δικτύου αποχέτευσης (**δσ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών. Παρακολουθείται ο δείκτης σε ετήσια βάση και συγκρίνονται τα αποτελέσματα σε σχέση με το σχεδιασμό.

Δαπάνες Αποχέτευσης / Έσοδα Αποχέτευσης (**δσ<1**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση των πόρων, δεδομένα από Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών. Στόχο αποτελεί η αύξηση των εσόδων ύδρευσης και η επίτευξη της ανταποδοτικότητας σε σχέση με τις δαπάνες.

Αριθμός κατοίκων που εξυπηρετούνται από ΕΕΛ / Σύνολο κατοίκων Δήμου (**δς>80%**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Τμήμα Προγραμματισμού. Στόχο αποτελεί η πλήρης κάλυψη των αναγκών του συνόλου των κοινοτήτων από ΕΕΛ, αφενός για την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και αφετέρου για προστασία του ευαίσθητου υδάτινου περιβάλλοντος της περιοχής του Δήμου.

Αριθμός παρεμβάσεων επισκευών και συντηρήσεων αποχέτευσης ομβρίων (**δπ<15**). Παρακολουθείται ο δείκτης σε ετήσια βάση και συγκρίνονται τα αποτελέσματα σε σχέση με το σχεδιασμό.

Πραγματοποιηθείσες δαπάνες στο Μέτρο 1.2 / Προϋπολογισθείσες δαπάνες στο Μέτρο 1.2 (**δσ>50%**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, παρακολούθηση από Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού. Παρακολουθείται ο δείκτης σε ετήσια βάση και συγκρίνονται τα αποτελέσματα σε σχέση με το σχεδιασμό.

Αριθμός ενεργειών που αφορούν γενικά την άρδευση (**δσ>5**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση των πόρων, δεδομένα από Διεύθυνση Τοπικής Ανάπτυξης. Στόχος είναι η αύξηση των παρεμβάσεων ούτως ώστε να βελτιωθεί η Τοπική Οικονομία και Ανάπτυξη.

Σύνολο αρδευόμενων αγροτικών εκτάσεων / Σύνολο αγροτικών εκτάσεων (**δσ>25%**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τοπικής Ανάπτυξης. Στόχο αποτελεί η αύξηση του ποσοστού αρδευόμενων εκτάσεων για βελτίωση της διαχείρισης των υδάτινων πόρων, βελτίωση της Τοπικής Οικονομίας και βελτίωσης των συνθηκών παραγωγής.

Μέτρο 1.3

Αριθμός δράσεων που αναπτύχθηκαν σχετικά με την ενέργεια (**δσ>10**), λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση των πόρων, δεδομένα από Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών. Στόχος είναι η ανάπτυξη δράσεων στον τομέα της ενέργειας, για διατήρηση του ενεργειακού χαρακτήρα του Δήμου σε περιβάλλον μεταλινιτικής εποχής.

Ημερήσιος όγκος απορριμμάτων που συλλέγονται (**δσ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τοπικής Ανάπτυξης. Στόχος είναι η

Κόστος αποκομιδής / Τόνος απορρίμματος (**δσ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τοπικής Ανάπτυξης, παρακολουθείται από Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού.

Σύνολο πληθυσμού Δήμου / Αριθμό κάδων ανακύκλωσης (**δσ<30**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τοπικής Ανάπτυξης.

Σύνολο πληθυσμού Δήμου / Αριθμό συμβατικών κάδων απορριμμάτων (**δσ<15**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τοπικής Ανάπτυξης.

Σύνολο γεωγραφικής έκτασης του Δήμου / Αριθμό συμβατικών κάδων απορριμμάτων (**δπ<400**).

Δαπάνες Καθαριότητας-Ηλεκτροφωτισμού / Έσοδα Καθαριότητας-Ηλεκτροφωτισμού (**δσ<1**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση των πόρων, δεδομένα από Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών.

Μέτρο 1.4

Αριθμός χωρικών, πολεοδομικών και οικιστικών παρεμβάσεων στο Δήμο (**δσ>20**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών.

Αριθμός παρεμβάσεων, συντηρήσεων σε Δημοτικά Κοιμητήρια (**δπ>5**)

Αριθμός παρεμβάσεων σε παιδικές χαρές του Δήμου (**δπ>5**)

Δαπάνη παρεμβάσεων σε κοινόχρηστους χώρους στο τρέχον έτος (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Πραγματοποιηθείσες δαπάνες στο Μέτρο 1.4 / Προϋπολογισθείσες δαπάνες στο Μέτρο 1.4 (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Αριθμός ενταγμένων έργων οδοποιίας στον προϋπολογισμό του Δήμου (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Έκταση φθορών οδοστρωμάτων που συντηρήθηκαν (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Μήκος νέου οδικού δικτύου που κατασκευάστηκε (**δπ=2500 μ**)

Συνολική δαπάνη για το οδικό δίκτυο (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Συνολική δαπάνη για το αγροτικό οδικό δίκτυο (**δσ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, λειτουργία Διοίκησης στην διαχείριση πόρων, δεδομένα από Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών.

Μέτρο 2.1

Δαπάνες για Υγεία-Πρόνοια / Σύνολο προϋπολογισμού Δήμου (**δσ>3%**), λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση πόρων, δεδομένα από Τμήμα Προγραμματισμού.

Αριθμός δράσεων Υγείας που υλοποιούνται στο έτος (**δς>3**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Αριθμός δράσεων Πρόνοιας που υλοποιούνται στο έτος (**δς>3**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Μέτρο 2.2

Δαπάνες για την Παιδεία / Σύνολο προϋπολογισμού Δήμου (**δσ>3%**), λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση πόρων, δεδομένα από Τμήμα Προγραμματισμού.

Αριθμός ενεργειών για την αναβάθμιση σχολικών κτηρίων (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Αριθμός δράσεων στην Εκπαίδευση που υλοποιούνται στο έτος (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Μέσος αριθμός μαθητών ανά αίθουσα διδασκαλίας (**δσ<25**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Αριθμός μαθητών που μετακινούνται (**δπ<250**)

Αριθμός ατόμων για πρακτική άσκηση (ΤΕΙ-ΟΑΕΔ-ΕΠΑΛ) (**δσ>10**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Μέτρο 2.3

Δαπάνες για Πολιτισμό / Σύνολο προϋπολογισμού Δήμου (**δσ>1%**), λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση πόρων, δεδομένα από Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού.

Αριθμός ενεργειών στον τομέα του Πολιτισμού που υλοποιούνται στο έτος (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Μέτρο 2.4

Δαπάνες για Αθλητισμό / Σύνολο προϋπολογισμού Δήμου (**δσ>1%**), λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση πόρων, δεδομένα από Τμήμα Προγραμματισμού.

Αριθμός αθλητικών δράσεων που υλοποιούνται στο έτος (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Αριθμός επωφελομένων από Προγράμματα στον τομέα του Αθλητισμού (**δσ>25**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Μέτρο 3.1

Αριθμός ενεργειών στον Πρωτογενή Τομέα (**δσ>5**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τοπικής Ανάπτυξης.

Αριθμός ενεργειών στον Δευτερογενή Τομέα (**δσ>3**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τοπικής Ανάπτυξης.

Αριθμός ενεργειών στον Τριτογενή Τομέα (**δσ>5**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τοπικής Ανάπτυξης.

Αριθμός ενεργειών υποστήριξης Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας (**δσ>3**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τοπικής Ανάπτυξης.

Δαπάνες ενίσχυσης Τοπικής Οικονομίας / Σύνολο προϋπολογισμού Δήμου (**δσ>3%**), λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση πόρων, δεδομένα από Τμήμα Προγραμματισμού.

Μέτρο 3.2

Αριθμός εξυπηρετούμενων από προγράμματα απασχόλησης του Δήμου (**δσ>10**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Αριθμός ενεργειών για την επαγγελματική κατάρτιση και απασχόληση (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**).

Μέτρο 4.1

Παραγωγικότητα Προσωπικού Δήμου (Ποσό εξόδων/Μόνιμο προσωπικό) (**δσ>250.000**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού.

Αποδοτικότητα Προσωπικού Δήμου (Έξοδα / Έσοδα) (**δσ<1**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Τμήμα Προγραμματισμού

Κάλυψη λειτουργικού κόστους (Τακτικά έσοδα / Έξοδα χρήσης) (**δσ>1**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Οικονομικών.

Κενές οργανικές θέσεις / Σύνολο θέσεων μόνιμου προσωπικού και ΙΔΑΧ (**δσ<50%**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Κενές οργανικές θέσεις ΠΕ-ΤΕ / Σύνολο θέσεων προσωπικού ΠΕ-ΤΕ (**δσ>50%**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Αριθμός απευθείας ανάθεσης έργων / Σύνολο έργων Τεχνικού Προγράμματος Δήμου (**δσ<30%**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση πόρων, δεδομένα από Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών.

Αριθμός αποφάσεων παράτασης χρόνου περαίωσης έργων Τεχνικού Προγράμματος (**δσ<15**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών.

Αριθμός αποφάσεων τροποποίησης Τεχνικού Προγράμματος και Προϋπολογισμού τρέχοντος έτους (**δσ<30**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, σύνολο λειτουργίας Δήμου, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Αριθμός αποφάσεων Δημοτικού Συμβουλίου / Αριθμός συνεδριάσεων (**δσ<12**), λειτουργία Διοίκησης, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Αριθμός αποφάσεων Οικονομικής Επιτροπής / Αριθμός συνεδριάσεων (**δσ<15**), λειτουργία Διοίκησης, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Επενδύσεις ανά υπάλληλο (Επενδύσεις / Αριθμός μόνιμου προσωπικού) (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Δαπάνες μισθοδοσίας (Μισθοδοσία / Αριθμός προσωπικού) (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Ποσοστιαίο κόστος ανθρώπινου δυναμικού (Μισθοδοσία / Σύνολο δαπανών) (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Κάλυψη κόστους Προσωπικού (Μισθοδοσία / Τακτικά Έσοδα) (**δσ<50%**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση πόρων, δεδομένα από Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Τμήμα Προγραμματισμού.

Δείκτης Επενδύσεων (Επενδύσεις / Σύνολο δαπανών) (**δσ>65%**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού.

Δείκτης Εξάρτησης (Επιχορηγήσεις / Σύνολο δαπανών) (**δσ<20%**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση πόρων, δεδομένα από Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού.

Δείκτης επιβάρυνσης δημοτών στο έτος (Ίδια έσοδα / Πληθυσμός Δήμου) (**δσ<420 €**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση πόρων, δεδομένα από Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού.

Βελτίωση ποιότητας ζωής κατοίκων στο έτος (Επενδύσεις / Πληθυσμός Δήμου) (**δσ>800 €**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, λειτουργία Διοίκησης στη διαχείριση πόρων, δεδομένα από Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού.

Αριθμός έκτακτου προσωπικού / Αριθμός μόνιμου προσωπικού (**δσ<1**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Αριθμός μονίμων που παρακολούθησαν τουλάχιστον ένα σεμινάριο / Σύνολο εργαζομένων (**δσ>0,15**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Αριθμός ατόμων που επιμορφώθηκαν με πρακτική άσκηση στο Δήμο (**δσ>10**), εσωτερικός έλεγχος υπηρεσίας, δεδομένα από Διεύθυνση Διοικητικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Μέτρο 4.2

Παραγόμενα έσοδα από ακίνητα και κοινόχρηστα (**δπ=σύγκριση ετήσιων αποδόσεων**)

Διακριτοποίηση υπηρεσιών (ΦΕΚ 77/Β/15.01.2021)

Δ/νση Διοικητικών & Κοινωνικών Υπηρεσιών	- ΔΔΚ
Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών	- ΤΔ
Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας	- ΤΚ
Τμήμα ΚΕΠ	- ΚΕΠ
Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών	- ΔΟ
Τμήμα Προϋπολογισμού-Λογιστηρίου	- ΤΠΛ
Τμήμα Εσόδων & Περιουσίας	- ΤΕΠ
Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας	- ΤΤ
Τμήμα Προμηθειών	- ΠΡΟΜ
Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών	- ΔΤΥ
Τμήμα Εύρυθμης Λειτουργίας...	- ΤΕΛ

Τμήμα Περιβάλλοντος	- ΠΕΡ
Τμήμα Ποιότητας Ζωής	-ΤΠΖ
Τμήμα Συγχρηματοδοτούμενων Δράσεων	-ΤΣΔ

Δ/νση Τοπικής Ανάπτυξης	- ΔΤΑ
Τμήμα Πρωτογενούς Παραγωγής	- ΤΠΠ
Τμήμα Προβολής Οικονομικής Ανάπτυξης	- ΤΟΑ
Τμήμα Καθαριότητας-Ανακύκλωσης	- ΤΚΑ
Τμήμα Βιομηχανίας-Εμπορίου	- ΤΒΕ

Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού...	- ΤΠΡ
------------------------------------	-------

Η διάκριση των υπηρεσιών γίνεται με στόχο την κατανομή των κωδικών του προϋπολογισμού εξόδων σε κάθε υπηρεσιακό τμήμα, ώστε να είναι διακριτή η κατανομή των εργασιών και να υπολογίζονται όσο το δυνατόν ασφαλέστερα οι χρόνοι για διεκπεραίωση της κάθε δράσης που αναπτύσσεται. Η κατανομή των διαφόρων κωδικών, σε κάθε υπηρεσιακή μονάδα γίνεται επίσης με σκοπό να καθοριστεί η μονάδα που θα έχει την κεντρική διαχείριση της κάθε δράσης, δίχως να αποκλείεται η συνδρομή και συνεργασία με άλλα τμήματα ή διευθύνσεις.

Επίσης με την κατανομή επιτυγχάνεται, ειδικά για κάποια τμήματα η εικόνα του προϋπολογισμού εξόδων που θα διαχειριστούν στην διάρκεια του έτους. Αυτό θα δώσει τη δυνατότητα η κατανομή των δαπανών να περιοριστεί στο συνολικό ποσό της κατανομής, ούτως ώστε περιορισμό των τροποποιήσεων μέσα στα καθοριζόμενα πλαίσια για κάθε τμήμα, άρα πιθανό περιορισμό των εξόδων, ενώ ανάγκες για νέες κατανομές χρηματοδοτήσεων θα καλύπτονται από την Δ/νση Οικονομικών.

Είδος Δράσης

Οι διάφορες δράσεις εξόδων του προϋπολογισμού κατανέμονται ανά είδος ούτως ώστε να γίνεται ευκολότερη η παρακολούθησή τους. Οι δράσεις κατανέμονται σε κατηγορίες όπως παρακάτω :

Οχήματα – Καύσιμα – Ρεύμα – Μισθοί/εισφορές – Αντιμισθία Αιρετών – Υπηρεσίες – Προμήθειες – Εργασίες – Μελέτες – Έργα – Απορρίμματα – Συγχρηματοδοτούμενα

Παρακολουθούνται σε κάθε είδος το πλήθος των δράσεων, ο προϋπολογισμός εξόδων και οι πραγματοποιούμενες δαπάνες ανά μήνα τρέχοντος έτους. Επίσης με βάση τα στοιχεία παρακολούθησης των προηγούμενων ετών υπολογίζεται η προσδοκία δαπάνης για το τρέχον έτος, κάτι που μπορεί να καθορίσει στρατηγικές διαχείρισης των χρηματοδοτήσεων, πιθανές ανακατανομές χρηματοδοτήσεων ή ακόμα και ανακατανομές προσωπικού για την επιτάχυνση κάποιων διαδικασιών.

Για τα είδη των δράσεων, λαμβάνονται στοιχεία του προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων σε μηνιαία βάση και παρακολουθούνται τα αποτελέσματα. Με αυτό τον τρόπο μπορούν να επανακαθορίζονται στρατηγικές διαχείρισης και πολιτικών, διόρθωση δράσεων και πρόληψη δυσμενών καταστάσεων. Τα στοιχεία καταγράφονται εκτός από κάθε μήνα και ανά τρίμηνο.

Επίσης γίνεται προσπάθεια αντιστοίχισης του προϋπολογισμού εξόδων με τον προϋπολογισμό εσόδων, ιδιαίτερα στους κωδικούς που αφορούν Ίδιους Πόρους, ούτως ώστε να γίνει προσπάθεια οι τρέχουσες δαπάνες να μην υπερβαίνουν τα τρέχοντα έσοδα.

Γενικότεροι στόχοι πολιτικής

Η προώθηση της διαφάνειας και λογοδοσίας έχουν ως στόχο να αλλάξουν την αντίληψη των δημοτών για το Δημοτικό Συμβούλιο ή τις Επιτροπές του Δήμου ως κάτι το απόμακρο και αποστασιοποιημένο. Ένας Ανοικτός Δήμος, με υπεύθυνη στάση μπορεί να ξανακερδίσει την εμπιστοσύνη του συνόλου των πολιτών. Έτσι πρέπει να οικοδομηθεί εμπιστοσύνη, ανοίγοντας κανάλια επικοινωνίας ως προς τα δεδομένα και τις διαδικασίες στην παροχή υπηρεσιών, καθώς και στους στόχους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους. Για να μπορέσει ο Φορέας να

ικανοποιήσει το ρόλο του πρέπει να έχει την ικανότητα να μετρά την απόδοσή του, ιδανικά σε πραγματικό χρόνο. Έτσι ως στόχος τίθεται η ανάπτυξη μηχανισμών και εργαλείων μέτρησης της απόδοσης, με χρήση προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών, όπως Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS), δυναμικές βάσεις δεδομένων για την παρακολούθηση δεικτών κλπ. Με την χρήση σύγχρονων ψηφιακών τεχνολογιών, ώστε να βελτιωθεί η διαχείριση, οι διάφορες υπηρεσίες θα μπορούν να χαράξουν νέες πολιτικές με χρήση δεδομένων σε πραγματικό χρόνο, ενώ ταυτόχρονα θα παρουσιάσουν τις επιδόσεις της περιοχής με δυναμικό τρόπο. Αυτό θα επιτευχθεί με σειρά συναντήσεων/συνεδριάσεων που θα προάγουν τη διαφάνεια.

Στα πλαίσια αυτά θα αναπτυχθούν δελτία απολογισμού του Επιχειρησιακού σχεδίου σε τρίμηνη, εξάμηνη και ετήσια βάση, καλλιεργώντας τη διαφάνεια, στο οποίο θα αποτιμάται η απόδοση της Δημοτικής Αρχής αν είναι δυνατό και σε επίπεδο Τοπικής Κοινότητας, με τον αριθμό των παρεμβάσεων καθώς και με την πορεία/αξιολόγηση των Τεχνικών Έργων/Δράσεων που, είτε εκτελούνται, είτε προγραμματίζονται για κάθε περιοχή.

Το παραπάνω θα αποτελέσει και τη βάση για τη δημιουργία μιας βάσης δεδομένων, που θα μπορεί να λειτουργήσει και ως πλατφόρμα ενημέρωσης, στην οποία θα αποθηκεύονται όλες οι λειτουργικές πληροφορίες που θα αφορούν την περιοχή και θα δίνεται η δυνατότητα στον καθένα να έχει πλήρη συνείδηση του τι συμβαίνει. Το μέσο αυτό θα καταστήσει δυνατή την συνεχή εκστρατεία επικοινωνίας του Δήμου με τους Δημότες του, προάγοντας και την εμπλοκή των ενδιαφερομένων μερών, χάριν της οποίας θα δομηθεί η ανοικτή σχέση.

Η βελτίωση και απλούστευση των δημοτικών διαδικασιών, καθώς και η διαφάνεια, είναι απαραίτητα στοιχεία της αποδοτικής πολιτικής. Η χάραξη πολιτικής βασισμένης σε δεδομένα, είναι ο μόνος τρόπος για να αποφεύγονται αλληλοεπικαλύψεις, να μεγιστοποιείται η χρήση των πόρων, να υπάρχει άμεση ανταπόκριση στις θεμελιώδεις ανάγκες της περιοχής, να αναγνωρίζουμε τις προτεραιότητές μας και να διατηρούνται οι άνθρωποι συνδεδεμένοι, δημιουργικοί και ικανοποιημένοι.

Αυτό μπορεί να γίνει με την εφαρμογή μιας Ψηφιακής Πολιτικής, που θα περιλαμβάνει σειρά δράσεων που προάγουν την χρήση Τεχνολογίες Πληροφοριακών Εφαρμογών (ΤΠΕ) ούτως ώστε να διανοιχθούν νέοι δίαυλοι επικοινωνίας. Το μέτρο αυτό πολιτικής θα περιλαμβάνει την αναπροσαρμογή των εσωτερικών υποστηρικτικών υπηρεσιών του Δήμου, ενώ θα βελτιώνει την παροχή υπηρεσίας προς τους δημότες/πολίτες μέσω δημοτικής διαδικτυακής πύλης, που θα μπορεί να αποτελέσει και δίαυλο επικοινωνίας με ενδιαφερόμενους ή συνεργαζόμενους φορείς όπως Πανεπιστήμια, ιδιωτικές εταιρείες ή άλλους δημόσιους φορείς.

Η συνεχιζόμενη κοινωνικοοικονομική κρίση οδηγεί σε αύξηση της ανάγκης παροχής κοινωνικών υπηρεσιών. Η ποικιλία και η πολυπλοκότητα των αναγκών των δημοτών, εντείνουν την αναγκαιότητα της ολιστικής προσέγγισης από πλευράς Δήμου. Για την εφαρμογή ολοκληρωμένου δικτύου κοινωνικών υπηρεσιών, προωθείται η εγκατάσταση ψηφιακής πλατφόρμας για τη διαχείριση υποθέσεων πρόνοιας και υγείας, για την υποβολή αιτήσεων κοινωνικών παροχών και υπηρεσιών, κάτι που θα καταστήσει δυνατή την αξιολόγηση των αιτήσεων, την παρακολούθησή τους και την παροχή πληροφοριών σε κάθε αιτούντα. Επίσης η ψηφιακή πλατφόρμα μπορεί να συνδέεται και με άλλες υπηρεσίες καθώς και άλλους φορείς παροχής πρωτοβάθμιας υγείας. Η υπηρεσία θα μπορεί να παρέχει πληροφορίες για υπηρεσίες πρωτοβάθμιας περίθαλψης, προγράμματος πρώτων βοηθειών αλλά και εκπαιδευτικών δράσεων ή δράσεων ενημέρωσης.

Η ανάγκη χρήσης των δημόσιων χώρων και με οικονομικά κριτήρια, η γενική κατάστασή τους από άποψη λειτουργίας και ποιότητας, η ελαχιστοποίηση των διατιθέμενων πόρων για τον εξωραϊσμό τους, καθιστά επιτακτική την ανάγκη χαρτογράφησής τους με σκοπό την ολοκληρωμένη διαχείρισή τους, κάτι που επηρεάζει άμεσα την ποιότητα ζωής των δημοτών.

Η χαρτογράφηση και η αποτύπωση των δημόσιων χώρων, αποτελεί επιτακτική ανάγκη, γιατί θα αποτελέσει ένα μητρώο και μια ολοκληρωμένη εικόνα για το τι επιβάλλεται ο Δήμος να πραγματοποιήσει και να εντοπίσει και να άρει τυχόν εμπόδια, ώστε να δημιουργήσει συνθήκες εύκολης πρόσβασης για τους πεζούς και ελκυστικότητας στη χρήση τους. Μέσω του μητρώου θα γίνει δυνατός ο αποτελεσματικός έλεγχος των δημόσιων χώρων καθώς και η εκμετάλλευσή τους.

Ο προσδιορισμός των δημοτικών εκτάσεων, ακολουθώντας το γενικό σχεδιασμό του σχεδίου ανασυγκρότησης και ανάπτυξης θα προσδιορίσουν και τις χωρικές ενότητες οι οποίες θα έχουν δυνατότητα ανάπτυξης, σύμφωνα και τους προσδιορισμένους στόχους του σχεδίου. Ακολουθώντας

έναν ευρύτερο σχεδιασμό από τις Ζώνες Απολιγνιτοποίησης, μπορούν να καθοριστούν στόχοι όπως η αναδιάρθρωση της παραγωγικής ενεργειακής δραστηριότητας, καθώς και η ανασυγκρότηση και ανασχεδιασμός των επιχειρηματικών προοπτικών ανάπτυξης και στους τρεις τομείς παραγωγής. Αντιμετωπίζεται με αυτόν τον τρόπο και η περιβαλλοντική υποβάθμιση της περιοχής, με δράσεις αναβάθμισης και απαλλαγής των επιπτώσεων της εξόρυξης λιγνίτη και λειτουργίας των ΑΗΣ, ενώ το σύνολο του σχεδιασμού πρέπει να εναρμονίζεται με την γενικότερη ενεργειακή ευρωπαϊκή πολιτική. Στα πλαίσια αυτά, δηλαδή του γενικού χωρικού σχεδιασμού πρέπει να επιλεγούν οι ενδεικνυόμενες χωρικές παρεμβάσεις και ρυθμίσεις για τον καθορισμό χρήσεων των περιοχών, με αυστηρό καθορισμό των γεωγραφικών ορίων των χωρικών ενοτήτων, αλλά και του εύρους της επιρροής τους και να καθορίζονται οι στρατηγικές κατευθύνσεις για την επίτευξη των στόχων. Απαραίτητη προϋπόθεση για το σχεδιασμό είναι οι προτεινόμενες χρήσεις να μην έχουν ανταγωνιστικό χαρακτήρα, ενώ ο σχεδιασμός θα πρέπει να αποτελεί τη χρυσή τομή στη διευθέτηση συγκρούσεων και πιέσεων.

Επίσης το ζήτημα του αστικού σχεδιασμού περιλαμβάνει και την αναδιαμόρφωση των κυκλοφοριακών συνθηκών, με βάση τις μεταβαλλόμενες ανάγκες με την πάροδο του χρόνου, λαμβάνοντας υπόψη την προσδοκία της αναδιαμόρφωσης του οικιστικού συγκροτήματος, δημιουργώντας βιώσιμα και ανθεκτικά οικιστικά μοντέλα ανάπτυξης. Ο σχεδιασμός με προσαρμοστική προοπτική θα επιτρέψει διαφορετικούς τρόπους παρέμβασης σε διαφορετικές συνθήκες, είτε σταθερές, είτε παροδικές. Επίσης υιοθετείται η συνεργασία και η άντληση πληροφοριών από οργανωμένους συλλόγους, αλλά και τους πολίτες, για την ανάπτυξη οργανωμένων διαδρομών ποδηλάτου στον αστικό και εξωαστικό χώρο, συνεργασία που μπορεί να πάρει τη μορφή ανοικτής πρόσκλησης προς την ποδηλατική κοινότητα. Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί πως η κυκλοφοριακή μελέτη για το Αμύνταιο, που ήδη θα μπει στη διαδικασία της διαβούλευσης, αποτελεί ενέργεια και έργο, πιλοτικής μορφής, που επικεντρώνεται στη εξασφάλιση χώρων για την κίνηση των πεζών, στην αποφυγή της κίνησης του αυτοκινήτου από το κέντρο της πόλης, αλλά και όταν αυτή γίνει η πρόσβαση να γίνεται μέσω μονοδρομήσεων και όχι ανεξέλεγκτα. Οι δράσεις αυτές, αφού δοκιμαστούν, να επαναληφθούν και σε άλλες οικιστικές περιοχές, ενώ ταυτόχρονα μέσω της διερεύνησης των καλών πρακτικών σε πανελλήνιο και πανευρωπαϊκό επίπεδο, να διερευνηθούν νέοι τρόποι ανάπτυξης πεζοδρόμων και δρόμων για άτομα με ειδικές ανάγκες καθώς και διασφάλισης και επέκτασης χώρων ελεγχόμενης στάθμευσης.

Ένα από τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας μιας περιοχής αποτελεί η συνεργασία μεταξύ του δημόσιου τομέα, με τον ιδιωτικό και την κοινωνία των πολιτών. Οι συνεργασίες αυτές προωθούν την καινοτομία και αποτελούν ουσιαστική πτυχή της αποτελεσματικής διακυβέρνησης μιας περιοχής. Οι προσπάθειες στοχεύουν στην ανάπτυξη ψηφιακής εφαρμογής η οποία θα περιλάβει φορείς της περιοχής, πρόθυμους να υποστηρίξουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες του Δήμου και να συνεργαστούν μαζί, αλλά και σε συνεργασία και με άλλους εταίρους. Επίσης φορείς και δημοτικές υπηρεσίες, από κοινού, μπορούν να παρέχουν ενημέρωση σχετικά με δραστηριότητες, δημιουργώντας σταθερά κανάλια επικοινωνίας διαμέσου της ψηφιακής εφαρμογής.

Ένας από τους στρατηγικούς στόχους για την ανάπτυξη της περιοχής, είναι η παγίωση και θεσμοθέτηση μακροπρόθεσμης συνεργασίας με τον πανεπιστημιακό και ερευνητικό τομέα, αναπτύσσοντας μια ολιστική προσέγγιση που θα αξιοποιήσει όσο το δυνατό καλύτερα τον κρίσιμο για την περιοχή 'πόρο'. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη συνεργασία και σύνδεση, καθηγητών πανεπιστημίων, εργασθηρίων και φοιτητών με τις δημοτικές υπηρεσίες ώστε να δημιουργηθούν αμφίδρομες διαδρομές επικοινωνίας, να οργανωθούν εκδηλώσεις, συνέδρια, ημερίδες, για τη διεξαγωγή συνεχούς διαλόγου με την ακαδημαϊκή κοινότητα σχετικά με τις προσπάθειες που καταβάλει ο Δήμος σε κάθε τομέα δραστηριότητάς του. Επίσης ο Δήμος μπορεί να λειτουργήσει ως παράγοντας διευκόλυνσης και παρότρυνσης συνεργασιών μεταξύ πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και τοπικών κοινοτήτων. Με αυτό τον τρόπο τα πανεπιστημιακά ιδρύματα μπορούν να αποτελέσουν ενεργούς παράγοντες διαμόρφωσης του κοινωνικού και επιχειρηματικού μέλλοντος κάθε επιμέρους περιοχής.

Θεμελιώδες ζήτημα αποτελεί η αλλαγή νοοτροπίας, ώστε η περιοχή να μπορέσει να κατανοήσει και να προάγει 'πράσινες' και 'μπλε' υποδομές, για να αποφύγει την κατασπατάληση, κακομεταχείριση και κακοδιαχείριση των φυσικών πόρων που διαθέτει, μέσα στα πλαίσια της κλιματικής αλλαγής, αλλά και της μεταλιγνιτικής εποχής. Η στροφή προς λύσεις τέτοιου είδους θα υποστηρίξει την κοινωνία

αλλά και την οικονομία της περιοχής. Η κατεύθυνση είναι να αναπτυχθούν οι ζώνες πρασίνου εντός του αστικού ιστού και των οικισμών, αλλά και του περιαστικού πρασίνου ή ζώνες και περιοχές που θα κηρυχθούν αναδασωτές, ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα φαινόμενα αύξησης των θερμοκρασιών, κάτι που θα επιφέρει δραματική αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας, ενώ θα εντείνει και την εμφάνιση πλημμυρικών φαινομένων.

Επίσης ο Δήμος είναι υπεύθυνος για τη διάθεση δεδομένων και υπηρεσιών για την προάσπιση και προστασία της υγείας τους από τις υψηλές θερμοκρασίες, επομένως φροντίζει και για την διάχυση των πληροφοριών αυτών, ώστε να υλοποιούνται αποτρεπτικά και προληπτικά μέτρα για την διασφάλισή της. Έτσι προωθούνται δράσεις για την ετοιμότητα αντιμετώπισης κρίσεων και δράσεις ενημέρωσης των πολιτών. Στους χώρους που το ιδιοκτησιακό καθεστώς είναι υπό αμφισβήτηση ο Δήμος θα ξεκινήσει διάλογο με τους εμπλεκόμενους φορείς, καθώς και στις απαραίτητες μελέτες που θα απαιτηθούν για την ανάπτυξή τους. Για τους χώρους που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δήμου, υπάρχει η απαίτηση για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση βιώσιμων και ρεαλιστικών προγραμμάτων συντήρησης και ανάπτυξης μια και πρόκειται για αστικές υποδομές που έχουν υποεκτιμηθεί. Για να υλοποιηθεί ο στόχος αυτός θα αναπτυχθεί η συνεργασία τόσο με τον ιδιωτικό, όσο και με το δημόσιο τομέα.

Βασικό μέτρο της ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών σε θέματα διαχείρισης δημόσιων χώρων, υγείας, πρόνοιας, τοπικής οικονομίας και διοίκησης αποτελούν τα απορρίμματα, όχι μόνον το θέμα της αποκομιδής αλλά και το θέμα της διαχείρισης. Απαιτείται ανάπτυξη και υλοποίηση ενός σχεδίου για τη διαχείριση γενικά των αποβλήτων/απορριμμάτων προσαρμοσμένο στις ανάγκες του Δήμου. Το σχέδιο έχει ως στόχο τη συμμετοχή του Δήμου σε δράσεις με στόχο την μείωση των εξόδων διαχείρισης απορριμμάτων, την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, την μείωση του όγκου των απορριμμάτων με την εκμετάλλευση του οργανικού κλάσματος, αλλά και δράσεις εκμετάλλευσης και αξιοποίησης των υπολειμμάτων της διεργασίας των αποβλήτων από τις Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων.

Ως στόχοι προκρίνονται η βελτίωση της απόδοσης των προγραμμάτων συλλογής και μεταφοράς απορριμμάτων με την αναβάθμιση του μηχανοκίνητου εξοπλισμού, την εμπλοκή των πολιτών στην διαχείριση των αποβλήτων με προγράμματα προμήθειας κάδων για την εκμετάλλευση του οργανικού κλάσματος των απορριμμάτων με διαχωρισμό στην πηγή, τη δημιουργία 'πράσινων γωνιών' με κάδους αποκομιδής διαχωρισμού ανακυκλώσιμων απορριμμάτων, προωθεί την κατασκευή υπόγειων συστημάτων με βυθιζόμενους κάδους αποκομιδής, ενώ σχεδιάζει δράσεις ενημέρωσης των πολιτών και προγράμματα εκπαίδευσης για τη δημιουργία κουλτούρας ανακύκλωσης, επαναχρησιμοποίησης και μείωσης της παραγωγής απορριμμάτων. Παράλληλα θα αναπτυχθεί ψηφιακή βάση καταγραφής δεδομένων αποκομιδής και μεταφοράς, καταγραφή των θέσεων του δυναμικού των κάδων, ενώ θα αναπτυχθούν συνεργασίες με ιδρύματα για την ανάπτυξη της Κυκλικής Οικονομίας.

Ο Δήμος θα χαράξει και υλοποιήσει πολιτική που θα αφορά στη δημιουργία και συντήρηση δημόσιων χώρων. Η πολιτική θα λαμβάνει υπόψη τους περιορισμένους δημόσιους πόρους καθώς και το περιορισμένο ανθρώπινο δημοτικό δυναμικό. Ειδικότερα αναπτύσσει ένα πλαίσιο δράσης βασιζόμενα στην ευαισθητοποίηση για τη βιωσιμότητα και την κοινωνική καινοτομία, με σκοπό να καλλιεργηθούν συνεργασίες Δήμου και πολιτών για τη συντήρηση και συν-δημιουργία δημόσιων χώρων, ώστε να επιταχυνθούν και οι συμμετοχικές δραστηριότητες στην πόλη. Η πρωτοβουλία θα έχει ως στόχο την υιοθέτηση από επιστήμονες και απλούς πολίτες, σε επίπεδο κοινότητας ή γειτονιάς, του δημόσιου χώρου που βρίσκεται στην περιοχή τους, ώστε να υποστηριχθεί η μακροπρόθεσμη συντήρησή του, να οριοθετηθεί η ποιότητα ζωής σε κάθε γειτονιά και να δημιουργηθεί η κουλτούρα που υποστηρίζει τη συντήρηση του κάθε χώρου.

Αναπτύσσοντας τη δημιουργική διαμόρφωση κάθε χώρου, προάγεται η δημόσια ζωή, από μια σειρά προσωρινών παρεμβάσεων που χαρακτηρίζονται από συμμετοχικές διαδικασίες. Δεδομένου του περιορισμένου προϋπολογισμού του Δήμου, οι προσωρινές παρεμβάσεις αποτελούν μια αποτελεσματικότερη λύση στην προσπάθεια καθορισμού προτεραιοτήτων και επιλογής περαιτέρω ανάπτυξης επενδυτικών δραστηριοτήτων από πλευράς Δήμου σε έργα για τον δημόσιο χώρο.

Ο Δήμος Αμυνταίου θα επικεντρωθεί σε δράσεις για την μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης σε επίπεδο οικισμών. Θα δημιουργηθεί ένα μητρώο για την καταγραφή της ενεργειακής κατανάλωσης σε επίπεδο δήμου με αναφορά στον δημοτικό φωτισμό, τις καταναλώσεις ενεργειακών κτηρίων, τις

καταναλώσεις δημοτικών κτηρίων και τις καταναλώσεις σχολείων κάθε βαθμίδας. Σε αυτό θα περιλαμβάνονται οι μεταφορές και οι κινήσεις δημοτικών οχημάτων και όλες οι συναφείς εκπομπές. Με την καταγραφή θα υπολογίζεται ο συνολικός όγκος των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου το οποίο θα αντιστοιχίζεται σε CO₂/κάτοικο. Ο στόχος που θα τεθεί θα είναι η σταδιακή μείωση της αντιστοιχίας ανά κάτοικο με μέτρα που θα συνεισφέρουν στη μείωση των εκπομπών, ενώ θα προσφέρουν ευρύτερα οφέλη στην περιοχή όπως οικονομικά που πηγάζουν από τη μείωση του κόστους ενέργειας, καθώς και ανταποδοτικά προς την κοινωνία που πηγάζουν από τη διάθεση των διατιθέμενων πόρων.

Επίσης αναπτύσσονται δράσεις για την σταδιακή αντικατάσταση του στόλου γερασμένων πετρελαιοκίνητων δημοτικών οχημάτων με ηλεκτροκίνητα ή υβριδικής τεχνολογίας με σκοπό την σταδιακή μείωση του κόστους κατανάλωσης καυσίμων. Στοχεύει και στη δημιουργία θέσεων εξυπηρέτησης ηλεκτροκίνησης και για τους δημότες κατοίκους ή επισκέπτες του Δήμου, συμβάλλοντας στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, στην βελτίωση του ατομικού ιδιωτικού εισοδήματος καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής εντός του αστικού περιβάλλοντος.

Οι μακροοικονομικές συνθήκες ύφεσης στην Ελλάδα, η ενεργειακή φτώχεια και ο κίνδυνος έλλειψης κοινωνικής συνοχής θα μπορούσαν να μετριαστούν από τη δημιουργία συνεταιρισμών ενέργειας που θα μπορούσαν να επενδύσουν κατ' αρχήν με την εγκατάσταση 'πάνελς' στις στέγες κτηρίων και σε δεύτερο στάδιο στην δημιουργία ενεργειακών πάρκων. Κύριος στόχος της δράσης που θα αναπτυχθεί είναι να δώσει τη δυνατότητα στο Δήμο να διευκολύνει την ανάπτυξη συνεταιρισμών σε επίπεδο οικισμού ή γειτονιάς ή ομάδας φορέων κοινής δραστηριότητας. Δημιουργείται έτσι μια μορφή συνεταιριστικών και αναχρηματοδοτούμενων επενδύσεων που μπορούν να λειτουργήσουν ως οδηγός. Η χρήση καθαρών τεχνολογιών έχει ως στόχο την διατήρηση του ενεργειακού χαρακτήρα του Δήμου, της μείωσης των εξόδων και της αύξησης των εσόδων και αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία για την περιοχή.

Εντάσσεται στο επιχειρησιακό σχέδιο, ο εξορθολογισμός, η αναβάθμιση και ο σχεδιασμός των διαδικασιών, των συστημάτων και των διαθέσιμων δυνάμεων, έτσι ώστε με σωστή προετοιμασία, εκπαίδευση και οργάνωση, να αντιμετωπίσει τις περισσότερες ή λιγότερο σοβαρές κρίσεις που αντιμετωπίζει ή θα αντιμετωπίσει. Μέσω της συνεργασίας αντίστοιχων οργανώσεων και φορέων Πολιτικής Προστασίας καθώς της Πανεπιστημιακής Κοινότητας θα σχεδιαστεί ένα ρυθμιστικό πλαίσιο, για τα σχέδια ετοιμότητας και ανταπόκρισης σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Το πλαίσιο θα οργανωθεί με βάση απρόσμενες κρίσεις που θα αφορούν σεισμούς, πυρκαγιές, ξαφνικές πλημμύρες και χιονοπτώσεις και θα είναι επικεντρωμένο σε τέσσερις άξονες : Πρόσβαση, Διευκόλυνση, Συντονισμός και Ρύθμιση.

Για να κερδηθεί το στοιχείο της προνοητικότητας, πρέπει απαραίτητα ο Δήμος να ακούει τους ανθρώπους του. Απαιτείται η μέγιστη προσπάθεια ούτως ώστε να δημιουργηθούν συνεργατικές δομές με την ενδυνάμωση των ανθρώπων μέσα από τη διαφάνεια, την ενημέρωση αλλά και την δημιουργία δομών ευκαιριών για ουσιαστικές και συνεπείς συνεργασίες. Οι δημοτικές και τοπικές κοινότητες πρέπει να υποστηριχθούν ως διοικητικές μονάδες, ακόμα και με την λογική της γειτονιάς, ενισχύοντας τα στοιχεία ταυτότητας και συλλογικότητας. Οι προτεινόμενες δράσεις θα ενδυναμώσουν τη 'γειτονιά', καλλιεργώντας το διάλογο και τη συμμετοχική διακυβέρνηση, καλλιεργώντας και αναπτύσσοντας τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες που είναι διαθέσιμα, ώστε να προαχθεί η ευημερία, η δημιουργικότητα, η επιχειρηματικότητα για την απόκτηση νέας ταυτότητας, στο νέο οικονομικό μοντέλο.

Ο Δήμος θα πρέπει να πραγματοποιήσει μια ανάλυση των οικονομικών και δημοσιονομικών επιπτώσεων των δημοτικών επενδυτικών έργων, περιλαμβανομένων και εκείνων που σχεδιάζονται για το μέλλον. Αυτή η ανάλυση θα πρέπει να εμπνέεται από τις αξίες της ανάπτυξης της οικονομίας και της ευημερίας των πολιτών, ενώ θα πρέπει να αξιολογηθούν οι επιπτώσεις των οικονομικών επενδύσεων της, μια και δεν έχει λάβει αποφάσεις με βάση σενάρια μελλοντικών κρίσεων και πιέσεων που θα αντιμετωπίσει.

Θα πρέπει επίσης να διερευνηθεί η δυνατότητα αποκατάστασης και λειτουργίας εκ νέου, δημοτικών κτηρίων προκειμένου να προσφερθούν δυναμικοί χώροι στις τοπικές κοινότητες. Με βάση το παραπάνω θα καταρτιστούν βιώσιμα σχέδια ανάπτυξης και διαχείρισης του κτηριακού αποθέματος

που θα μπορούν να φιλοξενήσουν καινοτόμες δράσεις και κοινότητες με στόχο τη δημιουργική οικονομία, τις καθαρές και καινοτόμες τεχνολογίες, κοινότητες νεοφυών επιχειρήσεων, κοινωνία πολιτών και κοινωνική επιχειρηματικότητα. Στα πλαίσια αυτά θα δημιουργηθεί πρόταση που θα δώσει τη δυνατότητα στο Δήμο να διευκολύνει τους όρους διαχείρισης και μίσθωσης για τα 'κλειστά' κτήρια. Αυτή η πρόταση θα δώσει τη δυνατότητα να αναζητηθούν ενδιαφερόμενα μέρη που θα μπορούσαν να αναλάβουν την ανακαίνιση κενών και εγκαταλελειμμένων ακινήτων, προκειμένου να επανέλθουν σε παραγωγική χρήση και συνακόλουθα να αναζωογονηθούν ολόκληρες περιοχές.

Όσον αφορά την απασχόληση, παρότι δεν εμπίπτει στη δικαιοδοσία, την εξουσία και το αντικείμενο του Δήμου, θα προσπαθήσει μέσω συμπράξεων, καινοτόμων ιδεών, αξιοποίησης δημοτικής περιουσίας και δημιουργίας υποδομών, να αναπτύξει και να παρουσιάσει πρωτοβουλίες, για την παροχή ισότιμων ευκαιριών οι οποίες θα βοηθήσουν στην απασχόληση και την ανάπτυξη επιχειρήσεων.

Βιβλιογραφία λήψης στοιχείων :

1. Ν.3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α/8.6.2006) Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.
2. Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α/7.6.2010) Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης.
3. Ν.3870/2010 (ΦΕΚ 138/Α/9.8.2010) Εκλογικές δαπάνες συνδυασμών και υποψηφίων και έλεγχος αυτών, κατά της περιφερειακές και δημοτικές εκλογές (παρ 10κα', άρ.18).
4. Ν.4172/2013 (ΦΕΚ 167/Α/23.7.2013) Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν.4046/2012, του ν.4093/2012 και του ν.4127/2013 και άλλες διατάξεις (παρ. 1, άρ. 79).
5. Ν.3882/2010 (ΦΕΚ 166/Α/22.9.2010) Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών-Εναρμόνιση με την Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14^{ης} Μαρτίου 2007 και άλλες διατάξεις.
6. Ν.4269/2014 (ΦΕΚ 142/Α/28.6.2014) Χωροταξική και Πολεοδομική μεταρρύθμιση-Βιώσιμη Ανάπτυξη.
7. ΠΔ 89/2011 (ΦΕΚ 213/Α/29.9.2011) Τροποποίηση του υπ' αριθ. 185/2007 (ΦΕΚ 221/Α) Προεδρικού Διατάγματος 'Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α' βαθμού'.
8. Ν. 4369/2016 (ΦΕΚ 33/Α/27.2.2016) Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών Δημόσιας Διοίκησης, βαθμολογική διάρθρωση θέσεων, συστήματα αξιολόγησης, προαγωγών και επιλογής προϊσταμένων (διαφάνεια-αξιοκρατία και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης) και άλλες διατάξεις.
9. Ν.4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α/19.7.2018) Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης-Εμβάθυνση της Δημοκρατίας-Ενίσχυση της Συμμετοχής-Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των ΟΤΑ (Πρόγραμμα ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι)-Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΣΔΑ-Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση-Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις.
10. Υπ' αριθ. 41179/4.11.2014 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 2970/Β) Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019.
11. Εγκύκλιος ΔΙΣΣΚ/ΤΠΠ/Φ.1/5/οικ 8882/2.3.2018 Εφαρμογή Συστήματος Διοίκησης με Στόχους για το έτος 2018 στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4369/2016, του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης (ΑΔΑ:ΨΒΤΩ465ΧΘΨ-7ΒΝ).
12. 'Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας 2015-2019', Μέρος Α, Στρατηγικός Σχεδιασμός, Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.
13. Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ), απόφαση 26295/1.7.2003, ΦΕΚ 1472/Β/9.10.2003.
14. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Αμυνταίου 2016-2020, Μέρος Α, Στρατηγικός Σχεδιασμός.
15. Έκδοση Κοινού Πλαισίου Αξιολόγησης (ΚΠΑ – CAF Common Assessment Framework) 2020, Υπουργείο Εσωτερικών, Γενική Γραμματεία Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα, Δ/ση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Καινοτομίας.
16. 'Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Ορυχείων Πτολεμαΐδας, Ν. Κοζάνης', ΔΕΗ ΑΕ, 2009.
17. 'Φάση Α : Επιχειρησιακό Σχέδιο Ανάπτυξης για την Μεταλινιτική Περίοδο', ΑΝΚΟ, 2015.
18. 'Εκτίμηση του Κόστους Μετάβασης της Δυτικής Μακεδονίας σε καθεστώς χαμηλής λιγνιτικής παραγωγής', ΤΕΕ ΔΜ, 2012.
19. 'Προσδιορισμός και Οριοθέτηση της Μεταλινιτικής Εποχής, για το Ενεργειακό Κέντρο της Δυτικής Μακεδονίας', ΤΕΕ ΔΜ, 2012.
20. 'Οδικός Χάρτης Μετάβασης στη Μεταλινιτική Περίοδο για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας', WWF, 2016.
21. 'Η Ελλάδα 10 χρόνια μπροστά. Προσδιορίζοντας το νέο μοντέλο ανάπτυξης της Ελλάδας', McKinsey & Company, 2011.
22. 'Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας', ΥΠΕΚΑ, 2013.
23. 'Επιχειρησιακό Σχέδιο : Καλάθι Προϊόντων Δυτικής Μακεδονίας', ΠΔΜ, 2012.

24. 'Τεχνοοικονομική Μελέτη ενεργειακών καλλιεργειών για την παραγωγή και εκμετάλλευση βιομάζας', Μανέλης Γ., 2012.
25. 'Ζωντανή Ελληνική Οικονομία για το περιβάλλον και τον άνθρωπο', WWF Ελλάς, 2013.
26. 'Wind energy scenarios for 2030', European Wind Energy Association, 2015.
27. 'EU Energy, Transport and GHG Emissions. Trends to 2050. Reference Scenario 2013', European Commission, 2013.
28. 'Μελέτες Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφερειών', ΕΟΤ, 2003.
29. 'Εθνική Στρατηγική Τουριστικής Ανάπτυξης 2014-2020', Υπουργείο Τουρισμού, 2013.
30. Προγραμμα Ανάπτυξης και Αλληλεγγύης για την Αυτοδιοίκηση 'Αντώνης Τρίτσης' 2020-2023, Υπουργείο Εσωτερικών.
31. Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης των Λιγνιτικών Περιοχών, Συντονιστική Επιτροπή ΣΔΑΜ.
32. Στοιχεία Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, www.statistics.gr
33. Τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Αμυνταίου της Περιφερειακής Ενότητας Φλώρινας, ΦΕΚ 77/Β/15.01.2021.
34. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας 2021-2027, Κείμενο Εργασίας, Ιανουάριος 2021.
35. Ειδικό Πρόγραμμα Ενίσχυσης Δήμων 'ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ', Υπουργείο Εσωτερικών.